

8

Anmälan av medborgarförslag
om att de kommunala
äldreboendena och den
kommunala hemsjukvården
borde ligga under landstingets
ansvar

20RS6550

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Maria Boström

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS6550

Organ
Regionfullmäktige

Anmälan av medborgarförslag om att de kommunala äldreboendena och den kommunala hemsjukvården borde ligga under landstingets ansvar

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att överlåta till hälso- och sjukvårdsnämnden att besluta i ärendet, samt

att ta anmälan till protokollet.

Sammanfattning

Anmäls att ett medborgarförslag har inkommit till Region Örebro län den 15 juni 2020 om att de kommunala äldreboendena och den kommunala hemsjukvården borde ligga under landstingets ansvar.

Medborgarförslaget har överlämnats till Regionkansliet – staben Hälso- och sjukvård för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-09-24, Anmälan av medborgarförslag
Medborgarförslaget

Skickas till:

Hälso- och sjukvårdsnämnden

MEDBORGARFÖRSLAG

Förslagsställare

Du kan inte vara anonym när du lämnar in ett medborgarförslag. Det måste gå att utreda om du är folkbokförd i Region Örebro län. Uppgifterna som begärs nedan är **obligatoriska**.

Namn		Efternamn	
Camilla		Danielsson	
Adress		Postnummer	Ort
Källängsväg 7		711 72	Vedevåg
Ort och datum		Namnteckning	
Vedevåg 7/6-20		Cam Danielsson	
Kontakten hålls i första hand elektroniskt varför du ombeds att även ange giltig e-postadress. Har du ingen e-postadress eller önskar att kontakten hålls via brev lämna uppgifterna nedan tomma.			
E-post		Telefonnummer	
		0581-81579	

Regionstyrelsen är personuppgiftsansvarig för behandling av personuppgifter. För att kunna fullgöra uppgiften med att handlägga ditt medborgarförslag kommer samtliga dina personuppgifter registreras och lagras i Region Örebro läns ärendehanteringssystem. Personuppgifterna kan även förekomma i protokoll, kallelser och handlingar.

Ditt namn/efternamn kommer även att publiceras på Region Örebro läns webbplats i protokoll, kallelser och handlingar som behandlar detta medborgarförslag.

Behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att uppfylla en uppgift av allmänt intresse enligt dataskyddsförordningen (GDPR).

Uppgifterna om dig kommer att bevaras/gallras enligt gällande dokumenthanteringsplan. Dina uppgifter överförs inte till tredje land men kan komma att lämnas ut enligt offentlighetsprincipen.

Vill du få information om de uppgifter som Region Örebro län behandlar om dig, begära rättelse, radering eller lämna invändningar m.m. får du gärna kontakta Region Örebro läns dataskyddsombud på tfn: 019- 602 73 10 eller dso@regionorebrolan.se.

Om du inte är nöjd med Region Örebro läns hantering, kan du vända dig med klagomål till Datainspektionen, datainspektionen@datainspektionen.se eller 08-657 61 00.

Blanketten skickas till:

Regionkansliet
Region Örebro län
Box 1613
701 16 ÖREBRO

MEDBORGARFÖRSLAG

Namn Camilla	Efternamn Danielsson
Förslaget (Kortfattat namn) Personal på landstinget och kommun	
Motivering (Lämna en mer utförlig beskrivning av ditt medborgarförslag. Motivera gärna varför du anser att förslaget ska genomföras och hur det i så fall kunna ske) Se skillnad på landstinget och kommun Vilka personal som är anställda vart, I LSS och SOL boenden kan skötare jobba. På psykiatrimottagningar kan sjuksystrar jobba. Att hemsjukvårdens sjuksystrar kan tillboda till lasarettet. Med hembesök till boenden. Äldreboendens sjuksystrar kan in i VC. Arbetssterfter kan jobba i dagligverksamhet. Det är så rörigt mellan landstinget och kommunen så vi vet ju inte vart vi kan vända oss. Det är personalbrist på psykmottagningar och de personal jobbar nu i kommunen tillbaka med hemsjukvårdens sjuksystrar till psykiatrimottagning. Äldreboendens sjuksystrar tillboda till VC. Arbetssterfter kan jobba boenden LSS och SOL.	

Den här sidan kommer att publiceras på Region Örebro läns webbplats i sin helhet samt i protokoll, kallelser och handlingar som behandlar detta medborgarförslag.

9

Anmälan av motion från Mats Gunnarsson (MP), Fredrik Persson (MP) och Monika Aune (MP) om att stötta studenter med extra resebehov i Grythyttan 20RS8999

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS8999

Organ
Regionfullmäktige

Anmälan av motion från Mats Gunnarsson (MP), Fredrik Persson (MP) och Monika Aune (MP) om att stötta studenter med extra resebehov i Grythyttan

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att överlämna motionen till samhällsbyggnadsnämnden för beredning, samt

att ta anmälan till protokollet.

Sammanfattning

Mats Gunnarsson (MP), Fredrik Persson (MP) och Monika Aune (MP) har lämnat in en motion den 1 september 2020. Motionen handlar om att stötta studenter med extra resebehov i Grythyttan.

Motionen har överlämnats till Regional utveckling – Trafik och samhällsplanering för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-09-24
Motionen

Skickas till:

Samhällsbyggnadsnämnd

Ankom
Regionkansliet
2020-09-01
20RS8999-1

miljöpartiet de gröna

TILL REGIONFULLMÄKTIGE I REGION ÖREBRO

Motion

2020-09-01

Stötta studenter med extra resebehov i Grythyttan

Örebro Universitet bedriver idag utbildningar inte bara i Örebro utan också i bl.a. Grythyttan. Där fokus ligger på gastronomi och värdskap. Utbildningens lokalisering har ifrågasatts och är inte primärt en fråga för regionens politiska organisation då universitetet är en statligt styrd organisation men den har en stor regionalpolitisk betydelse. Utbildningens läge i nära anslutning till några viktiga besöksmål inom länet och den långa traditionen av gastronomi i Grythyttan går inte att på ett enkelt sätt överföra till en annan ort. Många studenter har dock varit tveksamma till att välja Grythyttan som studieort då många vill ha tillgång till storstaden.

Hur kan då Region Örebro län bidra till att öka attraktionskraften för Grythyttan som studieort? Ett sätt är att ge studerande på Campus Grythyttan bättre resevillkor i kollektivtrafiken. Det är stor skillnad på priset för ett månadskort för de som idag studerar och bor inne i Örebro och de som pluggar på Campus Grythyttan. Ett månadskort i Stadstrafiken kostar idag 595kr medan ett länskort som i princip krävs för studier i Grythyttan kostar 1300kr. (En enkelbiljett vuxen kostar 130kr från Måltidens hus - Resecentrum i Örebro)

Miljöpartiet de gröna Region Örebro län föreslår fullmäktige besluta

att studerande på Campus Grythyttan erbjuds ett speciellt reskort..

att priset blir samma eller liknande det för tätortskort i Örebro.

att kontakter tas med universitetet och Hällefors kommun för ev medfinansiering.

Miljöpartiet de gröna Region Örebro län

Mats Gunnarsson

Fredrik Persson

Monika Aune

10

Anmälan av motion från Mats
Gunnarsson (MP), Fredrik
Persson (MP) och Monika
Aune (MP) om att starta
tågtrafik till/från Nora utan att
bygga elledning

20RS9000

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9000

Organ
Regionfullmäktige

Anmälan av motion från Mats Gunnarsson (MP), Fredrik Persson (MP) och Monika Aune (MP) om att starta tågtrafik till/från Nora utan att bygga elledningar

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att överlämna motionen för beredning till samhällsbyggnadsnämnden, samt

att ta anmälan till protokollet.

Sammanfattning

Mats Gunnarsson (MP), Fredrik Persson (MP) och Monika Aune (MP) har lämnat in en motion den 1 september 2020. Motionen handlar om att starta tågtrafik till/från Nora utan att bygga elledningar.

Motionen har överlämnats till Regional utveckling – Trafik och samhällsplanering för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-09-24
Motionen

Skickas till:

Samhällsbyggnadsnämnd

TILL REGIONFULLMÄKTIGE I REGION ÖREBRO

Motion

2020-09-01

Starta tågtrafik till/från Nora utan att bygga elledningar

Örebro Universitet är säkert en av flera viktiga anledningar att Västtrafik bedriver tågtrafik i samverkan med vår regionaltrafik, till och från vårt län flera gånger per dag. Förbindelsen som utgår ifrån Kinnekullebanan vidgar arbetsmarknaden och hjälper vårt län att knyta ihop södra länsdelen från Laxå via Hallsberg-Kumla till Örebro och ger oss möjlighet att resa till delar av norra Västergötland utan byten. Det gynnar också besöksnäringen i de båda regionerna.

De flesta kommunhuvudorterna och majoriteten av befolkningen i länet har idag tillgång till tågtrafik men det finns fortfarande vita fläckar och Nora är en av dem. Vi vet att tågtrafik sänker restiden och ökar attraktionskraften för att åka kollektivt. Om fler väljer det alternativet minskar dessutom en del av bil och busstrafiken på Örebros gator. I tider av bostadsbrist på flera håll så blir området runt Nora också mer intressant.

Kinnekullebanan är för närvarande inte elektrifierad och tågen har länge drivits på diesel men Västtrafik har precis som oss målsättningen att kollektivtrafiken skall vara fossilfri. Efter att ha studerat flera olika alternativa drivmedel har de mest intressanta lösningarna visat sig vara vätgas eller flytanden biodrivmedel. Bägge två alternativen skulle göra det möjligt att köra tågfordonen vidare upp till Nora på den befintliga banvallen, utan att elektrifiera banan.

Varför vätgas?

Mariestads kommun som är en av knutpunkterna på Kinnekullebanan har valt att satsa hårt på vätgas och har idag egen produktion via en solcellsanläggning. EU-kommissionen har också valt att satsa stort på vätgas som en energibärare för framtiden och stöttar Mariestads satsning. Drift av fordon blir på så sätt elektrifierade men med vätgas som energilager istället för batterier. I nuläget förs mycket debatt om problem vid toppar i effektbehoven på elnätet och det varierande elpriserna då den intermitenta elproduktionen ökar (vind och solkraft varierar mycket dag per dag och timme per timma). Behovet av att lagra energi växer därför och fokus har hamnat på nya former av batterier samt vätgas. Fördelen med vätgasen är att den inte kräver en mängd metaller som batterier gör i dagsläget. Den enda restprodukten/avfallet vid omvandling till el från vätgas är vatten. Vilket i sin tur skapar goda

förutsättningar för lokal produktion av vätgas med fossilfria metoder. Vätgas kan också utvinnas ut Biogas där vi idag redan har två produktionsanläggningar i länet.

Inlandsbanan är idag den längsta tågbanan i Sverige som saknar elektrifiering. De undersöker också möjligheten att ställa om till vätgas för att bli fossilfria. Liknande utveckling pågår också i Tyskland och UK där betydligt större delar av järnvägsnätet saknar elektrifiering.

Vätgas i övriga sammanhang

De största fordonstillverkarna i världen satsar fortfarande stora summor på forskning kring vätgas som kan tankas på ungefär samma tidsrymd som en bil med konventionella flytande drivmedel. Räckvidden blir också liknande. För tunga fordon som långtradare tillkommer också fördelen av att slippa dras med tunga batterier vid längre sträckor. Även inom flygindustrin har intresse visats för vätgaslösningar och inom metallindustrin läggs idag det största hoppet för fossilfri produktion på vätgas istället för kol som bränsle i processerna.

Miljöpartiet de gröna Region Örebro län föreslår fullmäktige besluta

att Regionen snarast inleder dialog med västra götalandregionen för att undersöka möjligheterna till samverkan kring en vätgaslösning för tågtrafik Nora-Örebro.

att ge regionledningen i uppdrag att undersöka möjligheten att erhålla EU-medel för att medfinansiera en sådan satsning.

att regionledningen anstränger sig för att också ge vägtrafik och industri bättre tillgång till vätgasinfrastruktur i länet.

att samtal tas upp med Örebro och Nora kommun om en framtida struktur för vätgasförsörjning.

Miljöpartiet de gröna Region Örebro län

Mats Gunnarsson

Fredrik Persson

Monika Aune

11

Anmälan av motion från Anneli Mylly (V) om att resurser behöver stärkas inom BUP och första linjen

20RS9189

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9189

Organ
Regionfullmäktige

Anmälan av motion från Anneli Mylly (V) om att resurser behöver stärkas inom BUP och första linjen

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att remittera motionen till beredning för psykiatri, habilitering och hjälpmedel för beredning, samt

att ta anmälan till protokollet.

Sammanfattning

Anmäls att en motion har inkommit från Anneli Mylly (V) till Region Örebro län den 8 september 2020 om att resurser behöver stärkas inom BUP och första linjen.

Motionen har överlämnats till Regionkansliet – staben Hälso- och sjukvård för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-09-24
Motionen

Skickas till:

Beredning för psykiatri, habilitering och hjälpmedel

Motion till regionfullmäktige - Region Örebro län

Resurser behöver stärkas inom BUP och första linjen

BUP genomgick en stor förändring runt 2010 där man centraliserade verksamheten men uppdraget delades också upp till första linjen samt specialiserad vård. Efter en tid förändrades organisationen genom att bryta ut första linjen till att vara fristående. Organisationen av den nya första linjen tog tid men efter några år var den på plats. Den nya uppdelningen blev enligt följande:

0-6 år barnhälsovård (inklusive psykologer)

6-14 år samtalsmottagning primärvård (vårdcentralernas psykosociala resurs för målgruppen)

13-25 år ungdomsmottagningen

Resurserna till denna del är alldeles för liten då det i nuläget finns endast 6 kuratorer i tjänst för åldern 6-14 år i hela regionen. Socialtjänst, skola, elevhälsa och region behöver samverka bättre. Genom att förbättra samarbetet kan vi nå de barn som väntar på tid till BUP snabbare. Vissa barn som man når tidigt skulle även inte behöva komma till BUP. Snabbare hjälp sparar mycket lidande för de unga som mår dåligt.

Om man istället inrättade ett mobilt team från BUP så kan de stärka upp i länsdelarna för att fånga upp fler barn och unga. Det finns t.ex. resurssvaga familjer som inte klarar av att ta sig till Örebro av olika anledningar.

I dagsläget finns de allra mesta resurserna inom BUP och ytterst lite i första linjen. Resurserna kommer räcka längre om vi samarbetar bättre och samlar alla aktörer kring barnet.

Därför föreslår Vänsterpartiet regionfullmäktige besluta:

- att skapa ett mobilt team från BUP som kan stärka upp ute i länsdelarna när så behövs
- att stärka första linjen utan att ta bort resurser från BUP

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Anneli Mylly, ledamot i hälso- och sjukvårdsnämnden/regionfullmäktige

Vänsterpartiet Region Örebro län

12

Anmälan av motion från
Anneli Mylly (V) om att skapa
”en väg in” för barn och unga
med psykisk ohälsa

20RS9186

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS9186

Organ
Regionfullmäktige

Anmälan av motion från Anneli Mylly (V) om att skapa ”en väg in” för barn och unga med psykisk ohälsa

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att remittera motionen till beredningen för psykiatri, habilitering och hjälpmedel för beredning, samt

att ta anmälan till protokollet.

Sammanfattning

Anmäls att en motion har inkommit från Anneli Mylly (V) till Region Örebro län den 8 september 2020 om att skapa ”en väg in” för barn och unga med psykisk ohälsa.

Motionen har överlämnats till Regionkansliet – staben Hälso- och sjukvård för stöd i beredningen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-09-24
Motionen

Skickas till:

Beredning för psykiatri, habilitering och hjälpmedel

Motion till regionfullmäktige - Region Örebro län

Skapa "En väg in" för barn och unga med psykisk ohälsa

Många familjer upplever det krångligt att få hjälp när deras barn och unga mår dåligt. Man får telefonnummer till olika avdelningar och ibland kommer man tillbaka till den man först ringt utan att man fått hjälp.

Vi behöver införa ett strukturerat och systematiskt bedömningsinstrument som kan medföra en mer likvärdig och patientsäker bedömning till rätt vårdnivå.

Vi borde kunna göra det smidigare genom att ha ett telefonnummer in som leder till telefonrådgivning som gör bedömningar kring vårdnivå. Det blir en ökad samverkan mellan första linjens vård och specialistvården. Det skulle bidra till ökad förståelse och kännedom om varandras verksamheter.

Vi ska inte riskera att barn och unga hamnar mellan stolarna på grund av att man själv ska ringa runt till olika instanser. Man ringer ett nummer och blir omhändertagen direkt. Ett tryggt och säkert bemötande, "En väg in".

Med anledning av detta föreslår jag regionfullmäktige besluta:

att regionen skapar "En väg in" ett telefonnummer att ringa när barn och unga med psykisk ohälsa behöver hjälp

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Anneli Mylly

13

Kompletteringsval till
valberedningen

20RS8981

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS8981

Organ
Regionfullmäktige

Kompletteringsval till valberedningen

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att utse xx (KD) som ledamot under Behcet Barsoms (KD) sjukskrivning.

Sammanfattning

Behcet Barsom (KD) är sjukskriven och därför beviljar regionfullmäktige honom ledighet från uppdraget som ledamot i valberedningen.

En ny ersättare väljs av regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-09-24

Skickas till:

Den valde

Regionkansliet – staben Administration, juridik och säkerhet

15

Region Örebro läns
delårsrapport 2020

20RS5834

Region Örebro läns delårsrapport 2020

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att godkänna Region Örebro läns delårsrapport per juli 2020 samt

att fastställa i delårsrapporten föreslagna budgetjusteringar.

Sammanfattning

Uppföljning av regionfullmäktiges verksamhetsplan med budget 2020 sker vid delårsrapportering per 31 juli och för helår med årsredovisning. I delårsrapporten redovisas utfall och prognos för de mål, strategier, inriktningar samt ambitioner som uttrycks i verksamhetsplanen. Därutöver sker rapportering av händelser av väsentlig betydelse, redovisning av det ekonomiska resultatet och investeringar samt väsentliga personalförhållanden. Rapporten innehåller också en sammanfattande redovisning av nämndernas delårsrapporter.

Under vintern och våren 2020 drabbades världen av en pandemi. Coronavirusets spridning över världen och sjukdomen covid-19 har medfört kraftig påverkan för individer och på verksamhet och ekonomi både globalt, nationellt, på samhället och för Region Örebro län. Region Örebro läns verksamheter har påverkats av pandemin på olika sätt och i olika hög grad.

Region Örebro län redovisar per juli ett negativt resultat med -84 miljoner kronor. Verksamheterna redovisar gemensamt ett underskott på -144 miljoner kronor. Regionstyrelsens finansförvaltning ger ett överskott om 182 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar. Helårsprognosen per juli uppgår till 100 miljoner kronor. Verksamheternas helårsprognoser räknas samman till ett underskott på -207 miljoner kronor.

Den 24 augusti presenterade Sveriges kommuner och regioner, SKR, en skatteunderlagsprognos för 2020 och de kommande åren. Prognosen innebär ett

positivare utfall för 2020, med cirka 170 miljoner kronor, jämfört med SKRs prognos från april. Mot bakgrund av fortsatt stor osäkerhet om såväl skatteunderlagets utveckling som utfallet av ansökningarna om statsbidrag för extrakostnader relaterat till Covid-19, har prognosen lämnats oförändrad.

Investeringar beräknas uppgå till 1 010 miljoner kronor för 2020.

Antal årsarbetare har ökat med 103,7 tillsvidareanställda i jämförelse med samma period 2019. Sjukfrånvaron har ökat från 5,3 procent perioden januari till juni 2019 till 6,9 procent samma period 2020. Den ökade korttidssjukfrånvaron kan sannolikt förklaras av direktiv i samband med pandemin.

Pandemin påverkar målnivån negativt för flera effektmål samt status på flera av indikatorerna. Visst utvecklingsarbete och vissa uppdrag har fått stå tillbaka under pandemin. Prognosen över arbetet i nämnder och verksamheter för att uppfylla regionfullmäktiges mål och strategier pekar trots detta på en positiv utveckling. Sammantaget är prognosen att 10 av 11 mål (91 procent) har en god målnivån eller en mindre, acceptabel avvikelse. Effektmål nr 2, att länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård, har en negativ avvikelse från målnivån och prognosen är att målet inte uppfylls.

Redovisningen av strategier visar att ett gott arbete pågår, framför allt inom digitalisering. Men också att flera processer, utvecklingsprojekt och utbildningsinsatser har ställts in eller fått skjutas upp med anledning av pandemin.

Ärendebeskrivning

Uppföljning av regionfullmäktiges verksamhetsplan med budget 2020 sker vid delårsrapportering per 31 juli och för helår med årsredovisning. I delårsrapporten redovisas utfall och prognos för de mål, strategier, inriktningar samt ambitioner som uttrycks i verksamhetsplanen. Därutöver sker rapportering av händelser av väsentlig betydelse, redovisning av det ekonomiska resultatet och investeringar samt väsentliga personalförhållanden. Rapporten innehåller också en sammanfattande redovisning av nämndernas delårsrapporter.

Under vintern och våren 2020 drabbades världen av en pandemi. Coronavirusets spridning över världen och sjukdomen covid-19 har medfört kraftig påverkan för individer och på verksamhet och ekonomi både globalt, nationellt, på samhället och för Region Örebro län. Region Örebro läns verksamheter har påverkats av pandemin på olika sätt och i olika hög grad.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ställde från senare delen av mars in sig på att klara tre uppgifter - vården av patienter sjuka av covid-19, akut sjuka patienter och annan nödvändig vård som ej kan anstå. I början av maj var trycket som störst på hälso- och

sjukvården i Region Örebro län när drygt 20 covid-19-patienter vårdades på IVA och ett 50-tal patienter på vårdavdelning. Under sommaren har inflödet av covid-19-sjuka patienter, som är i behov av sjukhusvård, minskat stadigt. Hälso- och sjukvården ska börja återgå till ordinarie verksamhet. Samtidigt finns planer för att skala upp covid-19-vården igen om det skulle behövas.

Folktandvården har hittills haft samtliga kliniker öppna, men med delvis begränsad tillgänglighet.

Resandet inom den allmänna kollektivtrafiken har minskat drastiskt under våren vilket också medfört ett intäktsbortfall. Även inom serviceresor är det en tydlig nedgång och antalet resor har i stort sett halverats.

Inom regional tillväxt har en rad åtgärder vidtagits för att stödja länets näringsliv, utbildning och arbetsmarknad samt samordning inom välfärd och folkhälsa. Detta gäller även inom kulturen där arrangemang har skjutits upp, ställts in eller gjorts om med digital teknik.

Inom övriga verksamheter har arbetsuppgifter omprioriterats och åtgärder vidtagits för att ge stöd till Region Örebro läns verksamheter.

En positiv effekt av pandemin är att digitalisering av vårdmöten och resfria möten snabbt blev naturliga arbetssätt inom alla verksamheter i Region Örebro län.

En annan positiv bild är hur snabbt och bra verksamheterna ställde om för att lösa den unika situationen som uppstod med pandemin och att samverkan fungerat bra både inom Region Örebro län och med externa intressenter.

Flera projekt och utvecklingsarbeten med mera har ändå pågått och färdigställts under perioden i mer eller mindre omfattning.

Region Örebro län redovisar per juli ett negativt resultat med -84 miljoner kronor.

Verksamheterna redovisar gemensamt ett underskott på -144 miljoner kronor.

Regionstyrelsens finansförvaltning ger ett överskott om 182 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar. Helårsprognosen per juli uppgår till 100 miljoner kronor. Verksamheternas helårsprognoser räknas samman till ett underskott på -207 miljoner kronor.

Den 24 augusti presenterade Sveriges kommuner och regioner, SKR, en skatteunderlagsprognos för 2020 och de kommande åren. Prognosen innebär ett positivare utfall för 2020, med cirka 170 miljoner kronor, jämfört med SKRs prognos från april. Mot bakgrund av fortsatt stor osäkerhet om såväl skatteunderlagets utveckling som utfallet av ansökningarna om statsbidrag för extrakostnader relaterat till Covid-19, har prognosen lämnats oförändrad.

Investeringar beräknas uppgå till 1 010 miljoner kronor för 2020.

Antal årsarbetare har ökat med 103,7 tillsvidareanställda i jämförelse med samma period 2019. Sjukfrånvaron har ökat från 5,3 procent perioden januari till juni 2019 till 6,9 procent samma period 2020. Den ökade korttidssjukfrånvaron kan sannolikt förklaras av direktiv i samband med pandemin.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Birgitta Ohlsson

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS5834

Pandemin påverkar måluppfyllelsen för flera effektmål och status av indikatorerna negativt. Visst utvecklingsarbete och vissa uppdrag har fått stå tillbaka under pandemin. Prognosen över arbetet i nämnder och verksamheter för att uppfylla regionfullmäktiges effektmål och strategier pekar trots detta på en positiv utveckling. Sammantaget är prognosen att 10 av 11 mål (91 procent) har en god måluppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Effektmål nr 2, att länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård, har en negativ avvikelse från målnivån och prognosen är att målet inte uppfylls.

Redovisningen av strategier visar att ett gott arbete pågår, framför allt inom digitalisering. Men också att flera processer, utvecklingsprojekt och utbildningsinsatser har ställts in eller fått skjutas upp med anledning av pandemin.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Delårsrapporten innehåller rapportering inom strategin hållbar utveckling med sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter som även innefattar miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

I delårsrapporten föreslås justeringar av budgeten vilket sammantaget medför att det återstår 84,7 miljoner kronor av planeringsreserven per juli.

En omdisponering föreslås från anslaget för medicintekniska inventarier om 10 miljoner kronor inom ALF-avtalet. Av dessa bedöms 2 miljoner kronor i stället rubriceras som övriga inventarier, varför en ombudgetering till 8 miljoner kronor för medicinteknisk utrustning och 2 miljoner kronor för övriga inventarier föreslås.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-09-24
Förslag till Region Örebro läns delårsrapport januari-juli 2020

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

Delårsrapport

Region Örebro län
Delår per 31 juli 2020

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Förvaltningsberättelse	7
2.1	Händelser av väsentlig betydelse	7
2.2	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	15
2.3	Balanskravsresultat	26
2.4	Väsentliga personalförhållanden	27
3	Ekonomisk redovisning	30
3.1	Resultaträkning	30
3.2	Driftredovisning	31
3.3	Balansräkning	32
3.4	Kassaflödesanalys	33
3.5	Investeringar	34
3.6	Not 1 Redovisningsprinciper för Region Örebro län	39
4	Nämndernas delårsrapporter	40
4.1	Regionstyrelsen inklusive regionkansliet	40
4.2	Hälso- och sjukvårdsnämnd	44
4.3	Forsknings- och utbildningsnämnd	48
4.4	Folktandvårdsnämnd	50
4.5	Servicenämnd	54
4.6	Samhällsbyggnadsnämnd	57
4.7	Regional tillväxtnämnd	61
4.8	Kulturnämnd	64
4.9	Gemensam nämnd för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice	66
5	Redovisning av effektmål och strategier	69
5.1	Perspektiv: Invånare och samhälle	70
5.2	Perspektiv: Process	83
5.3	Perspektiv: Resurs	85
6	Ordlista	89

1 Sammanfattning

Uppföljning av regionfullmäktiges verksamhetsplan med budget 2020 sker vid delårsrapportering per 31 juli och för helår med årsredovisning. Uppföljningen utgår från förutsättningar, mål, inriktningar och ambitioner som uttrycks i verksamhetsplanen.

Pandemin med coronaviruset och covid-19

Under vintern och våren 2020 drabbades världen av en pandemi. Coronavirusets spridning över världen och sjukdomen covid-19 har medfört kraftig påverkan för individer och på verksamhet och ekonomi både globalt, nationellt, på samhället och i Region Örebro län.

Det första fallet av covid-19 i Sverige bekräftades i Jönköping den 31 januari i år. I Örebro län var det första fallet den 4 mars. Den 6 mars bekräftades för första gången inhemsk smittspridning i Sverige. Det första dödsfallet i Sverige inträffade den 11 mars och i Örebro län den 30 mars.

I början av maj var trycket som störst på hälso- och sjukvården i Region Örebro län när drygt 20 covid-19-patienter vårdades på IVA och ett 50-tal patienter på vårdavdelning. Under sommaren har inflödet av covid-19-sjuka patienter, som är i behov av sjukhusvård, minskat stadigt. Särskild sjukvårdsledning regionalt har den 4 augusti beslutat att hälso- och sjukvården ska börja återgå till ordinarie verksamhet. Samtidigt finns planer för att skala upp covid-19-vården igen om det skulle behövas.

Provtagningsverksamheten för covid-19 och påvisande av antikroppar har öppnats successivt under perioden, först för personal inom hälso- och sjukvård och omsorg samt samhällsviktig verksamhet och sedan även för allmänheten. Antal bekräftat smittade per 31 juli i länet var drygt 2 500 personer och drygt 90 covid-19-patienter har vårdats på IVA och drygt 570 på vårdavdelning. Den 20 augusti var antalet inlagda på covid-19 vårdavdelning 2 patienter och på covid-19 IVA fanns ingen patient inskriven.

Region Örebro läns verksamheter har påverkats av pandemin på ett eller annat sätt och i olika hög grad.

- Hälso- och sjukvårdsförvaltningen fokuserade från senare delen av mars på att klara tre uppgifter - vården av patienter sjuka av covid-19, akut sjuka patienter och annan nödvändig vård som ej kan anstå. En snabb och intensiv utbildningsinsats genomfördes för att bemanna både ett fördubblat behov av IVA-platser och särskilda avdelningar för covid-19-vård. Under sommaren har vårdplatssituationen successivt förbättrats vilket gett utrymme för annan hälso- och sjukvård. Det har dock gjorts mindre av ordinarie planerad hälso- och sjukvård som innebär en växande vårdskuld. Det är ett bekymmersamt läge med ökade värdköer, påfrestad ekonomi och en ansträngd personalstyrka.
- Inom forskning och utbildning har en avsevärd del av planerad forskningstid ställts in och istället använts för patientarbete och covid-19-vård.
- Folkvandvården har hittills haft samtliga kliniker öppna, men med delvis begränsad tillgänglighet.
- Regionkansliet har ansvarat för den regionala ledningen av arbetet med pandemin.

Regionkansliets staber har också gett stöd till Region Örebro läns verksamheter inom sina respektive ansvarsområden.

- Regionservice har vidtagit en mängd åtgärder för att ge stöd till främst hälso- och sjukvården, bland annat genom ökad vårdnära service. Den nya akutmottagningen och delar av H-huset har också tagits i bruk tidigare än planerat som genererat en stor arbetsinsats.
- Resandet inom den allmänna kollektivtrafiken har minskat drastiskt under våren vilket också medfört ett intäktsbortfall. Svensk kollektivtrafik har drivit frågor och utfört påverkansarbete för att de regionala kollektivtrafikmyndigheterna ska kompenseras för intäktsbortfallet. Åtgärder har vidtagits för att minska smittspridningen. Ambitionen är att alla resenärer ska ha möjlighet att hålla distans men det är också ett egenansvar. Även inom serviceresor är det en tydlig nedgång och antalet resor har i stort sett halverats.
- Inom regional tillväxt har en rad åtgärder vidtagits för att stödja länets näringsliv, utbildning och arbetsmarknad samt samordning inom välfärd och folkhälsa.
- Inom kulturen har arrangemang skjutits upp, ställts in eller om möjligt gjorts om med digital teknik. Kulturnämnden har fattat beslut om krispaketet med flera olika delar.
- Företagshälsovård och tolk- och översättarservice har omprioriterat arbetsuppgifter inom Regionhälsan och det är en volymminskning hos Tolk- och översättarservice. Tjänster på distans erbjuds för båda verksamheterna.
- En positiv effekt av pandemin är att digitalisering av vårdmöten och resfria möten snabbt blev naturliga arbetssätt inom alla verksamheter i Region Örebro län.
- En annan positiv bild är hur snabbt och bra verksamheterna ställde om för att lösa den unika situationen som uppstod med pandemin och att samverkan fungerat bra både inom Region Örebro län och med externa intressenter.

Övriga händelser av väsentlig betydelse

Flera uppdrag, projekt, utvecklingsarbeten och utbildningsinsatser har fått stå tillbaka och fått ställas in eller skjutas upp med anledning av pandemin. Nedan redovisas dock ett axplock som har pågått under perioden:

- Folktandvården har startat digital mottagning.
- Nytt regionalt ALF-avtal har tecknats med Örebro universitet.
- Parkeringshuset och den nya godsmottagningen på Universitetssjukhuset i Örebro är färdigställda och har tagits i drift.
- De nya tidningarna *Leva* och *Tillsammans* har distribuerats för första gången till länsinvånare och medarbetare.
- Inom kollektivtrafiken har trafikpliktsbeslut för västra, södra och nordöstra länsdelarna fattats av samhällsbyggnadsnämnden.
- Nytt trafikavtal har slutits med trafikstart för serviceresetrafiken den 1 juli 2020.
- AI Impact Lab i Örebro har genomfört en hälsopilot som ska drivas vidare inom hälso- och sjukvården.
- Fastighetsnätverket har som första aktör i Sverige blivit utsedda till regional strateginod och vill aktivt bidra till det nationella energimålet med halverad energianvändning till år 2030.

- Satsningar har gjorts inom kulturen genom ekonomisk förstärkning av teatern (Örebro länsteater och Stadra Teater) och den professionella dansen.
- Ett projekt för att vidareutveckla kulturkommunikatörstjänsten har inletts.

Personalförhållanden

Antal årsarbetare har ökat med 103,7 tillsvidareanställda i jämförelse med samma period 2019. Det är en fortsatt ökning i yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården. Sjukfrånvaron har ökat från 5,3 procent perioden januari till juni 2019 till 6,9 procent samma period 2020. Det är både korttids- och långtidssjukfrånvaron som har ökat. Den ökade korttidssjukfrånvaron kan sannolikt förklaras av direktivet i samband med pandemin att stanna hemma vid minsta symtom och att Region Örebro län har många yrkesgrupper som inte kan utföra sitt arbete på distans.

Ekonomi

Region Örebro län redovisar ett resultat per juli som uppgår till -84 miljoner kronor. Föregående år var motsvarande resultat +412 miljoner kronor. Balanskravsresultat, som är justerat för orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar samt realisationsvinster, är ett överskott om 37 miljoner kronor. Det är 78 miljoner kronor sämre än samma period föregående år.

Tre nämnder visar underskott per juli i år och har även försämrat resultaten jämfört med samma period föregående år. Hälso- och sjukvårdsnämnden har försämrat resultatet med 95 miljoner kronor mellan åren och visar per juli ett underskott om 445 miljoner kronor.

Samhällsbyggnadsnämnden har försämrat resultatet med 49 miljoner kronor, och per juli 2020 uppgår det till -57 miljoner kronor. Folkvandvårdsnämnden har också underskott per juli med 16 miljoner kronor, vilket är en försämring mot föregående år med 6 miljoner kronor.

Verksamheterna redovisar gemensamt ett underskott om 144 miljoner kronor, vilket är 13 miljoner kronor sämre än föregående år. Regionstyrelsens finansförvaltning ger överskott om 182 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar (246 miljoner kronor föregående år).

Helårsprognosen för Region Örebro län per juli uppgår till 100 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar (63 miljoner kronor för helår 2019). I prognosen ingår att specialdestinerade statsbidrag med anledning av pandemin blir högre i år jämfört med vad som har budgeterats. I prognosen ingår också en ökning av generella statsbidrag. På grund av pandemin har riksdag och regering också infört tillfälliga regler som innebär att alla arbetsgivare får ersättning för hela sjuklönekostnaden, vilket också ingår i prognosen.

Verksamheternas helårsprognoser räknas samman till -207 miljoner kronor, varav hälso- och sjukvårdsnämnden prognostiserar -700 miljoner kronor i helårsresultat 2020. Även samhällsbyggnadsnämnden och folkvandvårdsnämnden prognostiserar underskott vid årets slut om -103 respektive -19 miljoner kronor.

Mål och strategier

Pandemin påverkar måluppfyllelsen för flera effektmål och status av indikatorerna negativt. Visst utvecklingsarbete och vissa uppdrag har fått stå tillbaka under pandemin. Prognosen över arbetet i nämnder och verksamheter för att uppfylla regionfullmäktiges effektmål och strategier

pekar trots detta på en positiv utveckling. Det finns totalt 11 effektmål och av dessa är prognosen att 10 kommer att uppfyllas, varav fyra mål fullt ut. Sex mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån. Sammantaget är således prognosen att 10 av 11 mål (91 procent) har en god måloppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Effektmål nr 2, att länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård, har en negativ avvikelse från målnivån och prognosen är att effektmålet inte uppfylls.

Redovisningen av strategier inom perspektivet process visar att ett gott arbete pågår, framför allt inom digitalisering. Men också att vissa utvecklingsprojekt och utbildningsinsatser har ställts in eller fått skjutas upp med anledning av pandemin.

Bedömningen är att Region Örebro län kommer att kunna uppfylla regionfullmäktiges krav på god ekonomisk hushållning när året summeras. Detta mot bakgrund att huvuddelen av finansiella och verksamhetsmässiga mål bedöms uppfyllas vid årets slut.

2 Förvaltningsberättelse

2.1 Händelser av väsentlig betydelse

Under vintern och våren 2020 drabbades världen av en pandemi. Coronavirusets spridning över världen och sjukdomen covid-19 har medfört kraftig påverkan för individer och på verksamhet och ekonomi både globalt, nationellt, på samhället och i Region Örebro län.

Fakta om pandemin i Sverige

- Den 31 januari bekräftades det första fallet av covid-19 i Sverige i Jönköping.
- Den 1 februari klassade den svenska regeringen covid-19 som samhällsfarlig sjukdom.
- Efter sportlovsveckorna (10 februari – 8 mars) ökade antalet smittade när resenärer återvände från vistelser i utlandet.
- Den 6 mars bekräftades för första gången inhemsk smittspridning.
- Den 10 mars höjdes risknivån för samhällsspridning till mycket hög i Sverige.
- Den 11 mars inträffade det första svenska dödsfallet.
- Den 11 mars konstaterade WHO att virusutbrottet är en pandemi.
- Den 11 mars förbjöd den svenska regeringen folksamlingar på över 500 deltagare.
- Den 29 mars blev det förbjudet med allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än 50 personer.
- Den 31 mars införde regeringen nationellt besöksförbud i äldrevården.
- Den 4 juni gick regeringen ut med information om att bredda testning för covid-19 till alla invånare med symtom.
- Den 15 juli informerade Socialstyrelsen att närstående som har påvisade antikroppar mot SARS-CoV-2 (talande för immunitet mot covid-19) kan medges undantag från besöksförbud på äldreboenden om testet är mindre än 6 månader gammalt.

Det har införts en lång rad rekommendationer, bland annat:

- Tvätta händerna med tvål och varmt vatten ofta.
- Håll avståndet till varandra – 1,5-2 meter.
- Stanna hemma om man känner sig sjuk med snuva, hosta eller feber, även vid lindriga symtom.
- Jobba hemifrån för de som kan.
- Personer över 70 år ska försöka hålla sig hemma.

Enligt myndigheternas pressträff den 4 augusti (Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) redovisas för Sverige:

- Antal konstaterade smittade: 81 181
- Antal IVA-vårdade: 2 747
- Antal avlidna: 5 747

Fakta om pandemin i Örebro län per 31 juli

- Den 4 mars bekräftades det första fallet av covid-19 i Örebro län.
- Antal bekräftat smittade per 31 juli är 2 511.
- Sedan utbrottet i mars har totalt 91 covid-19-patienter vårdats på IVA och 572 på vårdavdelning.
- När trycket var som störst i början av maj vårdades drygt 20 covid-19-patienter samtidigt på IVA och ett 50-tal samtidigt på vårdavdelning.
- Det första dödsfallet inträffade den 30 mars.
- Antal avlidna i sviterna av covid-19 per 31 juli är 173 personer.
- Ett av länets 68 boenden uppges ha pågående smitta per 31 juli.
- Totalt har 23 741 prover analyserats per 31 juli.
- Från den 25 maj kan vårdpersonal med misstänkt symtom för covid-19 själv boka tid för provtagning av covid-19.
- Från den 8 juni erbjuds personal inom hälso- och sjukvård samt omsorg blodprovstagning för påvisning av antikroppar mot SARS-CoV-2.
- Från den 25 juni kan provtagning ske av covid-19 för medarbetare som arbetar inom samhällsviktig verksamhet inom Region Örebro län.
- Från den 1 juli kan allmänheten med symtom för covid-19 testa sig och allmänheten erbjuds också antikroppstester för de som är friska.
- Under sommaren har inflödet av covid-19-sjuka patienter samt antalet inlagda patienter på covid-19 IVA och covid-19 vårdavdelning stadigt minskat.
- Den 4 augusti har Särskild sjukvårdsledning regionalt beslutat att hälso- och sjukvården ska börja återgå till ordinarie verksamhet. Samtidigt finns planer för att skala upp covid-19-vården igen om det skulle behövas.

Redovisning för Region Örebro län den 24 augusti:

- Antal ineliggande patienter på covid-19 vårdavdelning: 2
- Antal ineliggande patienter på covid-19 IVA: 0

Påverkan av pandemin i Region Örebro län

Pandemin som slagit till med full kraft under våren har visat med stor tydlighet hur sjukdomspanoramata och därmed även hälso- och sjukvårdens förutsättningar kan förändras blixtnsabbt och vikten av att både hälso- och sjukvård och övriga verksamheter inom Region Örebro län och samhället snabbt kan ställa om till nya förutsättningar.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ställde från och med den senare delen av mars in sig på att klara tre uppgifter,

- vården av patienter sjuka av covid-19
- akut sjuka patienter
- annan nödvändig vård som ej kan anstå.

All annan vård blev underordnad detta. På kort tid formerades en särskild sjukvårdsledning samt ett antal arbetsgrupper. En beräkning av hur många IVA-platser samt avdelningsplatser som behövdes för covid-19-vård gjordes utifrån från de prognostiseringar som gjorts av

sjukdomsläget i Kina och Italien. En snabb och intensiv utbildningsinsats genomfördes för att bemanna både ett fördubblat behov av IVA-platser och särskilda avdelningar för att på ett säkert sätt vårda covid-19-patienter. Stora personalomflyttningar gjordes under kort tid för att möjliggöra detta. Capio Läkargruppen ställde in ordinarie verksamhet som görs åt Region Örebro län och deras personal ingick därefter i bemanningspoolen. Många medarbetare har gjort mycket bra insatser i en ny miljö och med nya arbetsuppgifter. Det har dock varit en mycket slitsam period för många som fått arbeta på detta sätt.

De digitala möjligheterna har utnyttjats internt inom hälso- och sjukvården med att möten nu företrädesvis hålls via Skype. En stor ökning har också setts av digitala mottagningsbesök.

Viktigt att notera är att all hälso- och sjukvård har genomförts utifrån medicinska värderingar och att annan nödvändig sjukvård avvägs mot vården av covid-19-sjuka patienter. Sedan senare delen av april har vårdsituationen av covid-19-sjuka patienter stabiliserat och uppnått en fas med ett minskande antal covid-19-sjuka patienter.

Under sommaren har läget successivt förbättrats. Den positiva utvecklingen av covid-19-vården har gett ökat utrymme för annan hälso- och sjukvård. Under hela vår- och försommarperioden gjordes dock mindre av den ordinarie planerade hälso- och sjukvården vilket har resulterat i en växande vårdskuld. Hälso- och sjukvården befinner sig därför i ett bekymmersamt läge med ökade vårdköer, påfrestad ekonomi och en ansträngd personalstyrka.

Under sommaren har antalet insjuknade i covid-19, som är i behov av sjukhusvård, minskat betydligt i länet. Med anledning av detta har särskild sjukvårdsledning regionalt beslutat att hälso- och sjukvården ska börja återgå till ordinarie verksamhet. Det innebär bland annat att sjukhusen inte längre anses vara en särskild riskmiljö. Personer som är över 70 år och som tillhör andra riskgrupper kan därmed åter kallas till besök på sjukhus och vårdcentraler. Detta gäller även inläggningar och operationer. Samtidigt som hälso- och sjukvården återgår till ordinarie verksamhet finns beredskap för vård av covid-19-patienter igen om det skulle behövas. Ett antal scenarier kring framtida smittspridning kan bli aktuella och i så fall kan det återigen bli nödvändigt att återta vårdplatser och personal till covid-19-vården.

Forskning och utbildning har i hög grad påverkats av pandemin under våren. En avsevärd del av planerad forskningstid har ställts in och istället använts för patientarbete och covid-19-vård.

Inom utbildningsuppdraget har till största delen all planerad verksamhetsförlagd utbildning, VFU, kunnat genomföras. Ett stort arbete har gjorts inom hälso- och sjukvården tillsammans utbildningscentrum och med berörda universitet för att möjliggöra VFU. Det har dock varit ökad sjukfrånvaro under VFU med anledning av rekommendationerna avseende pandemin.

På nationell nivå har pandemin påverkat arbetet med införandet av den nya bastjänstgöringen (BT) för läkare som skjuts ett år framåt. Planeringen av nästa ALF-utvärdering har försenats och utvärderingen kommer åtminstone delvis att skjutas upp ett år.

Folktandvårdens tillgänglighet har delvis varit begränsad under pandemin:

- Patienter med symtom från övre luftvägarna tas endast emot vid akuta besvär på jourkliniken i Örebro.
- Patienter med fastställd covid-19 infektion behandlas i samarbete med orofacialkliniken

på Universitetssjukhuset Örebro.

- Patienter äldre än 70 år tas endast emot akut.
- Uppsökande tandvård är inställd.

Folktandvården har hittills haft samtliga kliniker öppna under pandemin och erbjuder tandvård till friska patienter. Folktandvårdens ledningsgrupp har förstärkts med hygien tandsköterska, materialansvarig och chefstandläkaren. Denna gruppering har sammanträtt regelbundet och informerat verksamheterna efter varje möte. Samarbetet med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har också fungerat mycket bra. Folktandvårdens påbörjade arbete med beslutad ekonomisk handlingsplan har påverkats när pandemin tog fart i länet.

Regionkansliet har på uppdrag av regiondirektören ansvar för den regionala ledningen av arbetet med pandemin. Uppdraget har varit att, efter identifiering av de samhällskritiska verksamheterna, koordinera resurser så att de tillhandahålls den del av verksamheten som bäst behöver dem. Ett intensivt arbete har också skett med frågor inom arbetsmiljö och arbetsrättens områden.

Regionkansliet har stöttat hälso- och sjukvården med att kanalisera bidrag från företag och andra, till exempel skyddsutrustning. Regionkansliet har också deltagit i särskild sjukvårdsledning.

Regionkansliet har hanterat frågor från verksamheterna i hälsoval och privata vårdgivare och att ta fram nya rutiner avseende både medicinska, vårdadministrativa och praktiska frågor. Regionkansliet har också stöttat i den samlokalisering som skett av vårdcentraler i samtliga närsjukvårdsområden. Sjukskrivningsfrågor relaterade till pandemin är ytterligare ett arbetsområde.

Regionledningen och förvaltningarna har fått stöd inom kommunikation. Riktade informationsinsatser kring pandemin för nyanlända och personer som inte har svenska som förstaspråk har genomförts.

Regionkansliet har bidragit med operativt arbete som projektledare och utbildare gällande digitala möten generellt och digitala vårdmöten riktat för hälso- och sjukvården. Vidare att stödja provtagningsprocessen med digitalt stöd i e-tjänsterna på 1177.se samt nationell patientöversikt och e-journal.

Regionservice har vidtagit en mängd åtgärder för att stötta främst hälso- och sjukvården i samband med pandemin. Efterfrågan på vårdnära service-tjänster ökade dramatiskt inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och vårdnära service har rekryterat och ökat antal medarbetare.

Den nya akutmottagningen och delar av H-huset har tagits i anspråk under våren, tidigare än planerat med anledning av pandemin, och även med annan verksamhet än planerat. Det har inneburit stor ansträngning inom flera verksamheter, till exempel

- att iordningställa och utrusta lokalerna
- driftsättning av medicinteknisk utrustning
- skyltning
- installationsstäd och städning i nya lokaler
- transporter av material och avfall.

Inom den **allmänna kollektivtrafiken** har pandemin medfört stora konsekvenser. Resandet har minskat drastiskt under våren och därmed även intäkterna. Intäktsbortfallet under våren motsvarar cirka två miljoner kronor per vecka, i jämförelse med föregående år. Svensk kollektivtrafik har drivit frågor och utfört påverkansarbete för att de regionala kollektivtrafikmyndigheterna ska kompenseras för intäktsbortfallet.

För att minska smittspridningen för bussförarna har Arbetsmiljöverket beslutat om ett förbud att öppna framdörren och spärra av sätena längst fram. För att säkra intäkterna från trafiken har validatorer installerats vid den näst främsta dörren i samtliga bussar. Det är åter möjligt att betala med Reskassa och Företagsbiljett. I samband med detta har det också genomförts en större kampanj om hur man som resenär betalar och varför det är viktigt att betala. Det finns återigen enkla betalningsmöjligheter och inriktningen för kontrollverksamheten har ändrats från att i första hand jobba med information till att utfärda kontrollavgifter. Det har även inrättats bussvärdar som jobbar med att informera om betalning.

Det finns synpunkter att det är trångt på bussarna. Under pandemin körs så mycket trafik som det finns kapacitet för, där förstärkningstrafiken har intensifierats. Ambitionen är att alla resenärer som önskar ska ha möjlighet att hålla lämplig distans till sina medresenärer. Varje invånare har dock ett ansvar att endast göra nödvändiga resor, om möjligt undvika att resa i rusningstid och att om möjligt välja alternativa färdmedel.

Inom *serviceresor* finns en tydlig nedgång av antalet resor på grund av restriktioner med anledning av pandemin. Antalet resor har i stort sett halverats. De resor som gått ned mest är dagvårdsresor och färdtjänstresor. Från den 24 april infördes ensamåkning i stora delar av servicetrafiken, vilket gör trafiken mindre effektiv. Dialog förs med trafikbolagen för att anpassa antalet bilar i trafik till rådande situation. Samtidigt är det viktigt att trafiken fungerar och att kunderna får åka de tider som efterfrågas.

Inom **regional tillväxt, näringslivsutveckling**, har en rad åtgärder vidtagits i samband med pandemin i syfte att stödja länets näringsliv. Åtgärderna syftar både till att stötta i den akuta situationen men främst till kommande uppbyggnad och utveckling.

Exempel är bland annat:

- Företagsjour
- Omställningscheckar (Företagsstöd)
- Kompetensutvecklingsinsatser inom digitalisering för besöksnäringen
- Utökad kommunikation om läget i länet och om insatser som görs för att stödja näringslivet

Inom *utbildning och arbetsmarknad* har samverkansmöjligheter med kommunerna begränsats och aktiviteter har nedprioriterats. Kävesta och Fellingsbro folkhögskolor gick över till distansstudier under våren enligt regeringens rekommendationer. Detta har inneburit stora utmaningar och ansträngningar för både personal och deltagare. Pandemins påverkan på arbetsmarknaden och invånarnas förutsättningar till försörjning förändrades inom vissa branscher snabbt och kraftigt under våren. Tillsammans med regionala utbildningsanordnare har olika yrkesutbildningar marknadsförts, bland annat på webbsidan Utbildningsakuten.

Inom *välstånd och folkhälsa* har verksamheten ställt om för att samordna arbetet mellan

kommunerna och Region Örebro läns hälso- och sjukvård. Den samverkansorganisation som finns utformad har i hög utsträckning arbetat operativt med genomförande av alla de åtgärder som pandemin kräver:

- Säkrande av materialförsörjning
- Länsdelsvis planering för ökat stöd till den kommunala hemsjukvården
- Bemanningsfrågor
- Möjlighet till digitala vårdmöten i samverkan
- Antagande och kommunikation av olika riktlinjer
- Utbildningsinsatser
- Samordning.

Kulturen har i hög grad drabbats av pandemin inom framför allt professionell scenkonst men även inom övriga kulturområden och främjandeverksamheten. Den kulturella infrastrukturen i länet står inför en mycket stor utmaning. Arrangemang skjuts upp, ställs in eller görs om möjligt om exempelvis med stöd av digital teknik. En kartläggning i flera delar har initierats med regionalt finansierade kulturaktörer, fria kulturskapare, kulturföreningar, studieförbund och länets kommuner. Kartläggningen kommer att visa hur situationen ser ut för kulturen och länet och var stöd särskilt behövs.

Kulturen är en del i de åtgärder som är riktade mot näringsliv som regional tillväxtnämnd har fattat beslut om. Kulturnämnden har också fattat beslut om ett krispaket med flera olika delar.

Samtidigt är dessa insatser inte tillräckliga för att säkra utvecklingen av den regionala kulturella infrastrukturen i Örebro län. Region Örebro län har täta dialoger med Statens kulturråd, SKR och andra regioner i Sverige kring frågan. Bevakning sker också av vad som sker inom andra viktiga nationella myndigheter och organisationer.

Inom *civilsamhälle och social ekonomi* har pandemin påverkat verksamheten genom att stormöten och arbetsutskottsmöten inom Partnerskapet för sociala innovationer omvandlats till digitala träffar. På EU- och internationell nivå har alla fysiska träffar och konferenser ställts in och ersatts av digitala träffar. Även civilsamhällsorganisationer och sociala företag har påverkats på liknande sätt. Stödpaketet för civilsamhället, föreningar och studieförbund har beslutats om i kulturnämnden.

Företagshälsovård och tolk- och översättarservice har också påverkats av pandemin. Det har bland annat lett till omprioriteringar av arbetsuppgifter inom Regionhälsan och volymminskningar hos Tolk- och översättarservice samt en omställning till att erbjuda tjänster på distans för båda verksamheterna.

Övriga händelser av väsentlig betydelse

Region Örebro läns verksamheter har på ett eller annat sätt varit påverkade av pandemin och fått omprioritera verksamhet i olika hög grad. Nedan redovisas ett antal händelser som ändå har pågått under perioden.

- Inom hälso- och sjukvården har visst utvecklingsarbete pågått men i de flesta uppdrag har arbetet avstannat på grund av rådande pandemi.
- Möjligheten till digitala möten samt förståelsen för dessa har utvecklats betydligt både hos länets invånare och Region Örebro läns medarbetare.
- Folktandvården öppnade i april digital mottagning som finns tillgänglig via Region Örebro läns app "Digital mottagning Region Örebro län".
- Nytt regionalt ALF-avtal har tecknats med Örebro universitet.
- H-huset har färdigställts och förberedelser för att starta verksamheten pågår. Planen är att akutmottagningen ska starta fullt ut i de nya lokalerna den 1 september. Tidsplan för övriga verksamheter är inte fastställd på grund av pandemin.
- Parkeringshuset och den nya godsmottagningen på Universitetssjukhuset i Örebro är färdigställda och har tagits i drift.
- Abonnemangsavgifter för vissa hjälpmedel infördes den 1 januari och en första fakturering gjordes i februari. Region Örebro län har fått många reaktioner på beslutet, vilket också har överklagats. Genom reaktionerna har också felaktigheter i register upptäckts, och kunnat rättas till.
- De nya tidningarna *Leva* och *Tillsammans* har distribuerats för första gången till länsinvånare och medarbetare.
- Inom SUSSA samverkan och Framtidens vårdinformationsstöd (FVIS) pågår planering och förberedelser om att utöka från fem till nio deltagande regioner.
- Fem övergripande strategier för Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete har fastställts av regiondirektören som ger ledning och pekar ut riktningen för arbetssätt i syfte att nå målsättningar för invånare och samhälle.
- Inom kollektivtrafiken har trafikpliktsbeslut för västra, södra och nordöstra länsdelarna fattats av samhällsbyggnadsnämnden. Trafikpliktsbeslutet för västra länsdelen innebär främst förändringar i linjerna inom stadsbusstrafiken i Karlskoga.
- Förberedelser har pågått inför nytt trafikavtal och trafikstart för serviceresetrafiken den 1 juli 2020.
- AI Impact Lab i Örebro, ett samarbete mellan Region Örebro län och Örebro universitet, har dels genomfört en hälsopilot som resulterat i konkreta projekt som ska riggas inom hälso- och sjukvården och dels stärkt sin roll inom AI Innovation of Sweden.
- Inom utbildning och arbetsmarknad har socialfondsprojektet Effektivare validering avslutats och arbete pågår med slutsatser för fortsatt utvecklingsarbete.
- Inom energi och klimat har fastighetsnätverket, som drivs av Region Örebro län, som första aktör i Sverige blivit utsedd till regional strateginod. Fastighetsnätverket vill aktivt bidra till det nationella energimålet, en halverad energianvändning till år 2030.
- Solcellseffekten i Örebro län ökade med rekordhöga 89 procent under 2019. Motsvarande siffra för Sverige är 70 procent. I Örebro län är målet att producera el med solenergi motsvarande 4 procent av länets elanvändning till år 2030.

- Inom kulturen har satsningar gjorts genom ekonomisk förstärkning av teatern (Örebro länsteater och Stadra Teater) och den professionella dansen. Den filmkulturella verksamheten har också stärkts för att komma i paritet med andra regioner genom en satsning på filmpedagogik.
- Partnerskapet för sociala innovationer har blivit ett viktigt nätverk och en viktig mötesplats för civilsamhället, folkbildningen och den sociala ekonomin. Flera projekt bedrivs som bidrar till att stärka förutsättningarna för civilsamhälle och social ekonomi.
- Ett projekt för att vidareutveckla kulturkommunikatörstjänsten har inletts under våren. Kulturkommunikatörstjänsten syftar till att tillvarata tolkarnas kulturella erfarenheter från tolkade samtal i syfte att underlätta kommunikationen mellan myndighetspersoner och personer som inte talar svenska.

2.2 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning

Regionfullmäktige har beslutat om riktlinjer för god ekonomisk hushållning i innevarande verksamhetsplan med budget. Målet för Region Örebro läns ekonomiska politik är att skapa en långsiktig, stark ekonomi samt uppnå en verksamhetsmässig och finansiell, god hushållning.

Över mandatperioden ska utvecklingen av Region Örebro läns resultat, tillgångar och skulder resultera i att soliditeten (inklusive samtliga pensionsförpliktelser) som var -32 procent i december 2018 blir noll inom en tioårsperiod. Soliditeten uppgår nu till -20 procent och enligt den plan som beslutats för kommande treårsperiod kommer den fortsätta att förbättras.

För att uppfylla kravet på god ekonomisk hushållning ska huvuddelen av finansiella och verksamhetsmässiga mål vara uppfyllda. Vid bedömningen om kraven på god ekonomisk hushållning har uppfyllts ska årets resursutnyttjande ställas mot verksamheternas övergripande måluppfyllelse. År 2020 har hittills inneburit stora utmaningar för verksamheten och den rådande pandemin har inneburit att en många planerade uppgifter har fått läggas åt sidan. Trots dessa omständigheter är ändå bedömningen att regionen kommer att kunna uppfylla fullmäktiges krav på god ekonomisk hushållning när året summeras.

Redovisning av effektmål och strategier

Redovisning av effektmål och måluppfyllelse samt strategier kopplas till de perspektiv som återfinns i verksamhetsplanen med budget för 2020 – perspektiven invånare och samhälle, process och resurser. Perspektivet invånare och samhälle innehåller effektmål inom hälso- och sjukvård, forskning och utbildning, tandvård och regional utveckling. Perspektivet process innehåller strategier avseende kvalitet och utveckling, digitalisering, hållbar utveckling och regional utvecklingsstrategi. Perspektivet resurser innehåller effektmål inom attraktiv arbetsgivare och kompetensförsörjning samt ekonomi.

Det finns 11 effektmål och av dessa är prognosen att 10 mål kommer att uppfyllas, varav fyra mål fullt ut. Sex mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån. Sammantaget är således prognosen att 10 av 11 mål (91 procent) har en god måluppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Effektmål nr 2, att länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård har en negativ avvikelse från målnivån och prognosen är att målet inte uppfylls.

Pandemin påverkar måluppfyllelsen för flera effektmål negativt. Visst utvecklingsarbete och vissa uppdrag har fått stå tillbaka under pandemin.

Redovisningen av strategier inom perspektivet process visar att ett gott arbete pågår, framför allt inom digitalisering. Men också att flera processer, utvecklingsprojekt och utbildningsinsatser har ställts in eller fått skjutas upp med anledning av pandemin. Inom hälso- och sjukvården har allt strategiarbete riktats mot att klara den unika belastning som pandemin har inneburit. Digitaliseringen har haft stor betydelse för att begränsa smittspridningen under pandemin. Både möjligheten till digitala möten och digitala besök samt förståelsen för dessa har utvecklats betydligt både hos Region Örebro läns medarbetare, politiker och länets invånare.

Mer detaljerad information om effektmålen måluppfyllelse med indikatorer och redovisning av strategierna finns i kapitel Redovisning av effektmål och strategier.

- ◆ ⇒ Effektmål: Nr 1. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd hälsa.
- ↓ Effektmål: Nr 2. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.
- ◆ ↓ Effektmål: Nr 3. Klinisk forskning och utbildning som bedrivs är av hög kvalitet och kommer länets invånare till godo via nya metoder inom vård och behandling.
- ◆ ⇒ Effektmål: Nr 4. Forskning och innovation tar tillvara invånare, närstående och patienters kunskap, erfarenheter och vilja att delta i klinisk forskning och ser dem som medskapare.
- ⇒ Effektmål: Nr 5. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd munhälsa.
- ⇒ Effektmål: Nr 6. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig tandvård.
- ◆ ⇒ Effektmål: Nr 7. Länets invånare och de som verkar i Örebro län har stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet.
- ↑ Effektmål: Nr 8. Länets invånare har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov.
- ◆ ⇒ Effektmål: Nr 9. Länets invånare och företag har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov.
- ◆ ↑ Effektmål: Nr 10. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser och bidrar till en hållbar kompetensförsörjning.
- ⇒ Effektmål: Nr 11. Region Örebro läns har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning.

Region Örebro läns majoritetsägda bolag bedöms uppfylla mål, inriktning och ekonomiska resultat enligt bolagspolicy och ägardirektiv.

Resultat och ekonomisk ställning

Omvärldsanalys

Den globala pandemin, med coronaviruset och sjukdomen covid-19, medförde att BNP i euroområdet preliminärt föll med 12,1 procent det andra kvartalet jämfört med kvartalet före. Den kraftiga nedgången var väntad med tanke på de långtgående nedstängningarna i många euroländer. När nedstängningarna har mildrats något under sommaren har det för Sveriges del inneburit att den svenska exportnäringen gynnats.

Även den svenska ekonomin bromsade in mycket kraftigt det andra kvartalet i år, dock mindre än övriga Europa. Enligt SCB:s BNP-indikator föll BNP med 8,6 procent det andra kvartalet jämfört med kvartalet före. Nedgången har skett på bred front i näringslivet, och produktionen har fallit inom industrin, byggbranschen och tjänstesektorn inklusive handeln. Botten i näringslivets produktion nåddes under april/maj. Konjunkturedgången syns även på arbetsmarknaden, där sysselsättningen minskade med 1,9 procent andra kvartalet och arbetslösheten steg till 9,2 procent i juni. Till följd av de åtgärder som riksdag och regering genomfört för att stödja företagen och hålla uppe sysselsättningen har dock effekterna på sysselsättningen begränsats. Under det andra kvartalet har nästan en halv miljon personer varit korttidspermitterade inom ramen för det statliga stödsystemet.

De covid-19-relaterade aktiva finanspolitiska åtgärderna bedöms uppgå till drygt 140 miljarder kronor, vilket motsvarar 3 procent av BNP 2020. Riksdagen har beslutat om ett flertal åtgärder för att minska företagens kostnader och stödja drabbade hushåll. Staten går även in och stöttar regioner och kommuner på ett flertal områden. Effekterna av detta för regionens del beskrivs nedan i analysen av periodens resultat. De stora offentliga utgifterna till följd av pandemin innebär att det offentlig-finansiella sparandet blir negativt 2020 och bedöms uppgå till -4,6 procent av BNP. De svenska offentliga finanserna bedöms dock relativt starka jämfört med omvärlden.

Inflationen steg i juni till 0,7 procent, vilket är under inflationsmålet. Samtidigt har kronans värde stärkts påtagligt de senaste månaderna, vilket på sikt kommer att verka något återhållande på inflationen. Bedömningen nu är att Riksbanken inte sänker reporäntan ytterligare, utan vidtar andra åtgärder för att stimulera den ekonomiska tillväxten.

(Uppgifterna hämtade från Konjunkturinstitutets augustiuppdatering. SKR kommer med nya bedömningar och förutsättningar för regioner och kommuner den 24 augusti)

Resultatutveckling

Resultatet per juli uppgår till -84 miljoner kronor. Föregående år var motsvarande resultat +412 miljoner kronor. **Balanskravsresultat**, som är justerat för realiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar samt realisationsvinster, är ett överskott om 37 miljoner kronor. Dock är det 78 miljoner kronor sämre än samma period föregående år.

Tre nämnder visar underskott per juli i år och har även försämrat sina resultat jämfört med samma period förra året. Hälso- och sjukvårdsnämnden har försämrat sitt resultat med 95 miljoner kronor mellan åren och visar per juli ett underskott om 445 miljoner kronor. Samhällsbyggnadsnämnden har i år försämrat sitt resultat med 49 miljoner kronor, och per juli

2020 uppgår det till -57 miljoner kronor.

Folktandvårdsnämnden har också underskott per juli med 16 miljoner kronor, vilket är en försämring mot föregående år med 6 miljoner kronor.

Verksamheterna redovisar gemensamt ett underskott om 144 miljoner kronor, vilket är 13 miljoner kronor sämre än föregående år. Regionstyrelsens finansförvaltning ger överskott om 182 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar (246 miljoner kronor föregående år).

Verksamhetens **intäkter** uppgår för perioden till 1 446 miljoner kronor (1 449 miljoner kronor föregående år), vilket innebär en minskning mellan åren med 0,2 procent.

Såld vård har minskat med 13 miljoner kronor, eller 3,7 procent. Minskningen är till stor del en effekt av pandemin.

Per juli har patientavgifterna avseende hälso- och sjukvården ökat, medan de för tandvården har minskat. Detta är effekter av den rådande pandemin och en spegling av det ökade trycket på hälso- och sjukvården, samt den minskade mängden patienter som vill eller kan besöka Folktandvården.

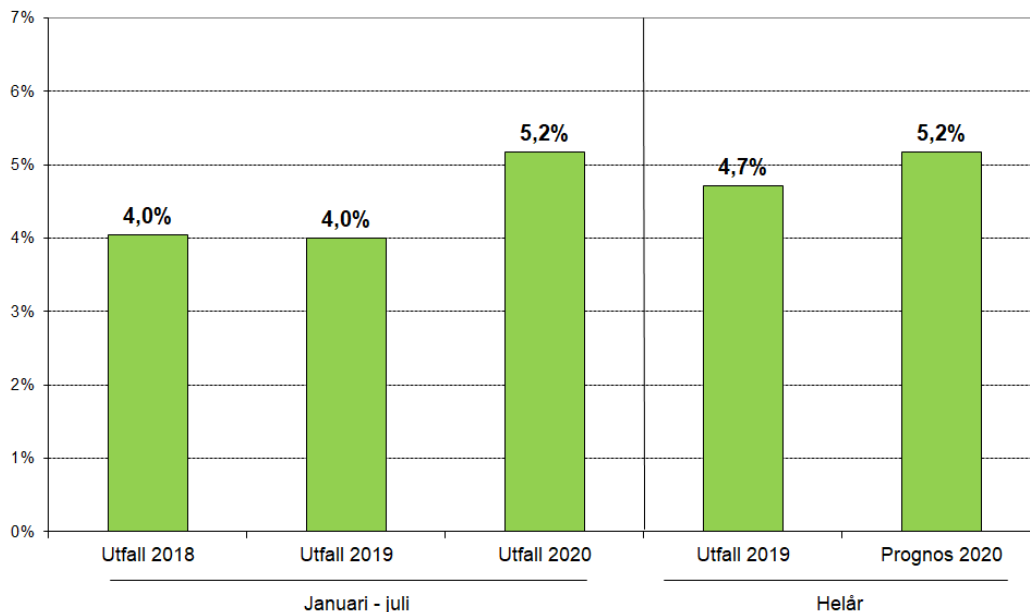
När det gäller trafikintäkterna syns ett intäktsbortfall beroende på kraftigt reducerat resande från mars på grund av pandemin.

Verksamhetens **kostnader** inkl. avskrivningar uppgår till 7 240 miljoner kronor, och jämfört med 7 042 miljoner kronor föregående år innebär det en ökning med 2,8 procent mellan åren.

Lönekostnadsökningen uppgår till 5,2 procent (4,0 procent föregående år). Detta kan jämföras med kostnaden för den senaste lönerörelsen om 2,7 procent. På grund av pandemin har riksdag och regering infört tillfälliga regler som innebär att alla arbetsgivare får ersättning för hela sjuklönekostnaden som de har redovisat i arbetsgivardeklarationen från och med april 2020. Om hänsyn tas till denna ersättning blir årets lönekostnad lägre och ökningstakten uppgår då till 3,9 procent. Antalet årsarbetare (tillsvidare- och visstidsanställda) har ökat med 107 årsarbetare, från 10 805 till 10 912 årsarbetare, vilket motsvarar 1,0 procent.

Kostnader som betecknas som månadslön har ökat med 3,5 procent, medan kostnader för extratid har ökat med 12,9 procent. Det förstnämnda är ett resultat av att Region Örebro län har ökat i antalet anställda, och det sistnämnda är en konsekvens av pandemin. Här ses framför allt en stor ökning gällande kostnader för sjuklöner (40,6 procent), obekvämt arbetstid (22,2 procent) och övertid (11,9 procent). För samtliga dessa poster har pandemin haft negativ påverkan vilket kan avläsas i den märkning som gjorts för att följa upp kostnader förorsakade av pandemin.

Lönekostnadsutveckling (justerad för jämförelsestörande poster)

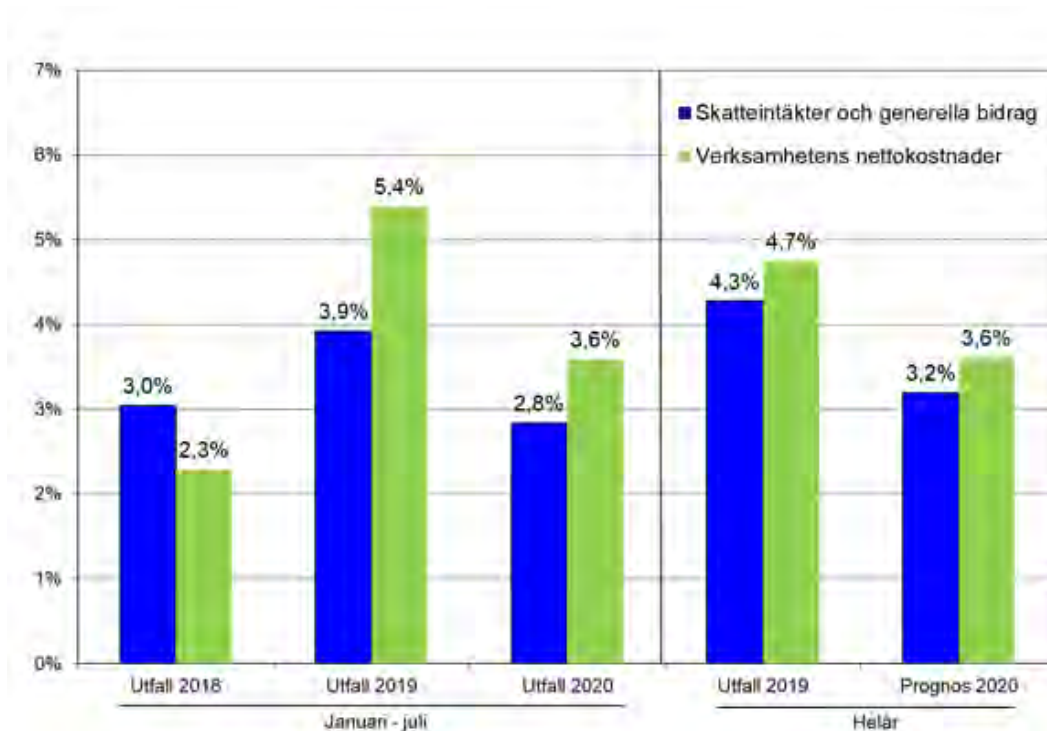
Kostnaderna för inhyrd personal är lägre än föregående år. Minskningen mellan åren är 16,2 procent eller 16 miljoner kronor. Inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen motsvarar hyrläkarkostnaden 2,4 procent av den egna personalkostnaden. Måttet på oberoende av inhyrd personal är 2,0 procent av den egna personalkostnaden. Kostnaderna har främst minskat inom Område närsjukvård Örebro (4 miljoner kronor), Område opererande och onkologi (4 miljoner kronor) och Område närsjukvårdsområde norr (3 miljoner kronor).

Kostnaderna för läkemedel är totalt sett 3,9 procent högre än föregående år, medan kostnaderna för köpt vård har minskat med 18,7 procent mellan åren.

Kostnaderna för kollektivtrafik är högre jämfört med föregående år, till följd av indexutveckling, utökad trafik med miljögasdrivna bussar samt nytt trafikavtal för Örebro stad. Kostnaderna för serviceresor är även de högre jämfört med föregående år och främsta orsaken är det 1-års avtal som finns med entreprenörerna inom servicetrafiken till och med juni 2020 med högre timkostnader, samt indexutveckling från 1 januari. Vidare infördes ensamåkning i stora delar av servicetrafiken den 24 april som ett led i att minska smittspridningen och även detta är till viss del kostnadsdrivande. Resandet har dock minskat sedan föregående år på grund av rådande pandemi.

Nettokostnaden för perioden är 5 794 miljoner kronor (5 593 miljoner kronor föregående år) och ökningen mellan åren uppgår till 3,6 procent (5,4 procent). Utvecklingstakten är därmed lägre i år jämfört med föregående år, men överstiger den för skatter och statsbidrag (2,8 procent).

Utveckling av nettokostnader respektive skatteintäkter och generella statsbidrag (jämfört med föregående år justerat för jämförelsestörande poster)

Skatteintäkterna har minskat med 95 miljoner kronor eller -2,2 procent jämfört med föregående år. **Generella statsbidrag och utjämning** har ökat med 256 miljoner kronor eller 18,0 procent. Sammantaget är ökningen för skatter och statsbidrag 2,8 procent (3,9 procent föregående år). I nuläget beräknas skatteintäkterna för Region Örebro läns del understiga budgeten med 300 miljoner kronor. Samtidigt förstärker regeringen finansieringen i form av statsbidrag och kompensation för olika kostnader till följd av pandemin. Nivån på höjningen av de generella statsbidragen i år är historisk, och beräknas i nuläget överstiga budget med 380 miljoner kronor.

Finansnettot, exklusive orealiserade värdeförändringar i pensionsmedelsportföljen, uppgår till -15 miljoner kronor, jämfört med 23 miljoner kronor för samma period föregående år. Skillnaden mellan åren beror bland annat på lägre realiserade vinster från pensionsmedelsportföljen under 2020 samt högre finansiell kostnad på pensionsskulden.

Ekonomiska konsekvenser av pandemin

Den senaste skatteunderlagsprognosen från SKR gjordes i april. Nästa prognos lämnas den 24 augusti och kan innebära förändringar på årets skatteintäkter. Per april var skatteunderlagstillväxten för 2020 0,9 procent att jämföra med den budgeterade ökningen om 2,5 procent. Utifrån denna prognosticeras i delårsbokslutet med drygt 300 miljoner kronor lägre skatteintäkter än budgeterat för 2020. Under våren har regeringen fattat ett flertal beslut om förstärkt finansiering i form av statsbidrag och kompensation för olika kostnader till följd av pandemin. Nivån på höjningen av de generella statsbidragen i år är historisk. Hittills finns beslut uppgående till 288 miljoner kronor i utökade statsbidrag till Region Örebro län. Ytterligare ett statsbidrag som kompensation för skatteintäktsbortfall har aviserats till höstbudgeten,

preliminärt 65 miljoner kronor för regionen. I budgetpropositionen för 2021 avser regeringen att återkomma i frågan om kommunsektorns behov för kommande år.

Resursåtgången för omställningen i verksamheten och vården av covid-19 patienter är betydande. Regeringen har därför förbundit sig att ersätta kommuner och regioner för merkostnader i samband med covid-19 vården. Ersättningen innefattar hälso- och sjukvårdspersonal, smittskyddsåtgärder, skyddsutrustning, provtagningsmaterial, medicinteknisk utrustning, läkemedel, sjukvårdsrådgivning, anpassningar i lokaler samt skyndsamma transporter. Första ansökningstillfället är den 31 augusti och regionen kommer preliminärt att ansöka för 160 miljoner kronor i merkostnader. Ytterligare en ansökan kan lämnas den 30 november i år. Totalt har regeringen avsatt 5 miljarder kronor för att finansiera ersättningen till regioner och kommuner och även lovat att öka det anslaget om summan av ansökningarna blir högre.

Regionen har även direkta kostnader för testningsverksamhet och smittspårning. Dessa kostnader täcks genom riktade statsbidrag med engångsbelopp för att etablera verksamheten samt schablonbelopp för varje genomfört test (såväl för sjukdomen covid-19 som för antikroppar). Inkomna statsbidrag kommer att fördelas ut i verksamheten under hösten där kostnaderna har uppstått.

Kostnadsökningen mellan åren uppgår trots pandemin bara till 2,8 procent. Bekymret är att stora delar av verksamheten inte har kunnat utföras hittills i år och därmed har en stor del av framför allt planerad vård blivit uppskjuten på framtiden. Åtagandet för denna "eftersatta vård" är svår att beräkna, men kommer att ge effekter på verksamhet och ekonomi under kommande år. Skulle den kunna utföras på kort tid kommer den att generera stora kostnadsökningar. Möjligheten att arbeta av åtagandet begränsas av de resurser, framför allt personal, som regionen har tillgång till.

Pandemin ger utöver kostnaderna också effekter i form av uteblivna intäkter. I vården bedöms intäkter för patientavgifter och såld vård ha blivit 35 miljoner kronor lägre än planerat till och med juli. Uteblivna patientavgifter för Folk tandvården är under samma period 12 miljoner kronor. Kollektivtrafiken har ett intäktsbortfall på 30 miljoner kronor till och med juli. Regeringen har beslutat ersätta bortfallet för kollektivtrafiken. Avsatta medel är 3 miljarder kronor och om det totala ansökta beloppet från alla regioner är högre kommer ersättningen räknas ned proportionerligt. Besked kommer att lämnas under hösten.

Helårsprognos

Helårsprognosen per juli uppgår till 100 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar (63 miljoner kronor för helår 2019).

Verksamheternas helårsprognoser räknas samman till -207 miljoner kronor, varav hälso- och sjukvårdsnämnden prognostiserar -700 miljoner kronor i helårsresultat 2020. Även samhällsbyggnadsnämnden och folk tandvårdsnämnden prognostiserar underskott vid årets slut om -103 respektive -19 miljoner kronor.

I prognosen på övergripande nivå har hänsyn även tagits till nedanstående aktuella händelser:

På grund av den rådande situationen med pandemin, prognostiseras de specialdestinerade

statsbidragen att bli högre i år jämfört med som budgeterats.

Totalt räknar regionen med att få 139 miljoner kronor i riktade statsbidrag som är direkt relaterade till provtagningar under perioden april till december 2020. Därutöver kommer regionen att söka ersättning för merkostnader för covid-19 vård, vilken kommer att betalas ut i form av statsbidrag under hösten.

En ytterligare effekt av pandemin är att skatteintäkterna beräknas minska med 287 miljoner kronor jämfört med vad som tidigare budgeterats. Samtidigt ökar de generella statsbidragen med 380 miljoner kronor i prognosen, vilket ger en nettoökning av skatter och generella statsbidrag med 93 miljoner kronor jämfört med budget.

Verksamheternas kostnader har hittills i år fortsatt att stiga, och den prognostiserade nettokostnadsutvecklingen för helår 2020 uppgår till 3,6 procent. I utfallet per juli ligger utvecklingstakten på samma nivå. Lönekostnaderna förväntas öka med 5,2 procent för helår 2020, vilket är i nivå med utfallet per juli. På grund av pandemin har riksdag och regering infört tillfälliga regler som innebär att alla arbetsgivare får ersättning för hela sjuklönekostnaden som de har redovisat i arbetsgivardeklarationen från och med april 2020. Om hänsyn tas till denna ersättning förväntas årets lönekostnad bli lägre och ökningstakten kommer då uppgå till 4,4 procent.

Det prognostiserade balanskravsresultatet uppgår till 1,0 procent av skatter och statsbidrag, vilket inte uppfyller kraven för god ekonomisk hushållning för det enskilda året. God ekonomisk hushållning, enligt fullmäktiges definition, innebär att resultatet ska vara 1,25 procent av skatter och generella statsbidrag för mandatperioden 2019-2022.

Balanskravet enligt kommunallagen innebär att intäkterna ska vara lika stora som eller större än kostnaderna varje år och ett eventuellt negativt resultat ska återställas inom tre år. Med ett prognostiserat balanskravsresultat om 100 miljoner kronor lever Region Örebro län upp till balanskravet år 2020.

Investeringar

De immateriella investeringarna uppgår till 1 miljon kronor och avser tryggad vattenförsörjning vid Karlskoga lasarett. Föregående år uppgick de till 14 miljoner kronor och avsåg investeringar i FVIS, Framtidens vårdinformationssystem.

Materiella investeringar har hittills i år gjorts med 457 miljoner kronor (776 miljoner kronor föregående år), där den största delen avser byggnadsinvesteringar. Det nya H-huset på Universitetssjukhuset Örebro har färdigställt. Från första juli har Hälso- och sjukvårdsförvaltningen fått tillgång till byggnaden för att påbörja inflyttningen, vilken kommer att pågå under ett års tid. Delar av lokalerna har redan tagits i bruk under våren för att möjliggöra vård och provtagning för covid-19. Kopplat till inflyttningen i H-huset görs i år stora investeringar i medicinteknisk utrustning som ska installeras i lokalerna.

Årets investeringsbudget är 2 002 miljoner kronor, inklusive överföring av investeringsmedel från tidigare års budget om 708 miljoner kronor. Prognosen är satt till 1 010 miljoner kronor för helåret 2020. Att prognosen ligger under budgeterad nivå beror i huvudsak på fördröjningar i planerade projekt, samt att budgeten avser projekt som löper över flera år.

Likviditet och övriga finansiella tillgångar

Regionfullmäktige och regionstyrelsen beslutade i juni om ny finanspolicy respektive riktlinje för finansförvaltningen. Pensionsmedelsportföljen har per sista juli ett bokfört värde om 2 981 miljoner kronor och ett marknadsvärde om 3 287 miljoner kronor, vilket ger ett övervärde om 307 miljoner kronor. Till följd av den kraftiga börsnedgång som skedde under våren uppgår portföljens avkastning per 31 juli till -2,0 procent. Målavkastningen enligt finanspolicyn innebär över tid en avkastning motsvarande KPI +3 procent. Per 31 juli uppgår detta måltal till +2,2 procent.

Under året har nyupplåning för H-huset och Campus USÖ skett om totalt 650 miljoner kronor, varav 630 miljoner kronor finansierats via gröna lån. Totalt uppgår Region Örebro läns skuldportfölj (inklusive Campus USÖ) till 1 934 miljoner kronor.

Den disponibla likviditeten uppgår till 1 928 miljoner kronor varav 400 miljoner har placerats kortsiktigt i räntebärande fond. Checkräkningskrediten ligger kvar på 1 000 miljoner kronor för år 2020. Per 31 juli nyttjas inget av checkräkningskrediten. Betalningsberedskapen, som är ett mått på likviditeten uppgår på balansdagen till 72 dagar. Enligt riktlinjen för finansförvaltningen ska betalningsberedskapen vid varje tillfälle uppgå till minst en månad.

Pensionsportföljen	mnr
Placerat t.o.m. 2019 (bokfört)	2 874
Placerat enligt budget 2020	41
Återinvesterat reavinst, utdelning	66
Totalt placerat (bokfört)	2 981
Marknadsvärde	3 287
Övervärde	307
Värdereglering 2020	-85
Avkastning 2020 i procent	-2,0%

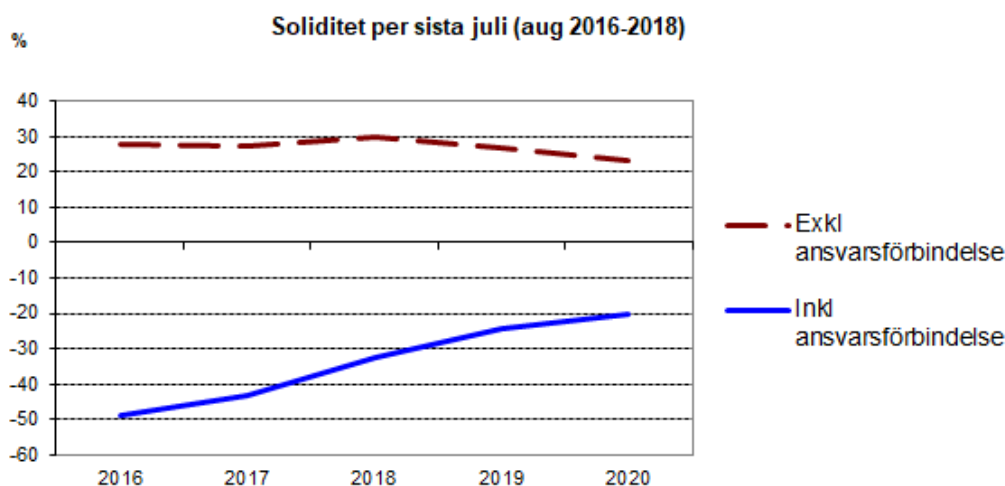
Likviditet	mnr
Tillgängliga likvida medel	763
Saldo koncernbolag	165
Checkräkningskredit	1 000
Disponibel likviditet	1 928

Soliditet

Soliditeten anger hur mycket av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare är den långsiktiga finansiella handlingsberedskapen. Soliditeten per sista juli i år uppgår till 23 procent, vilket är betydligt lägre än per sista juli 2019 då den uppgick till 27 procent.

Försämringen beror på ett försämrat resultat i år jämfört med 2019, samtidigt som värdet på de totala tillgångarna är större i år.

Om hänsyn tas till ansvarsförbindelsen för pensioner som tjänats in före 1998 blir värdet -20 procent, jämför med -24 procent i augusti 2019. Förbättringen beror på att ansvarsförbindelsen har minskat sedan i fjol.

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Fullmäktige i Region Örebro län har i verksamhetsplan med budget 2020 fastställt ett resultatmål som innebär att balanskravsresultatet över mandatperioden 2019-2022 ska motsvara 1,25 procent av skatter och generella statsbidrag. Det prognostiserade balanskravsresultatet 2020 på 100 miljoner kronor motsvarar 1,0 procent och understiger därmed fullmäktiges målsättning för det enskilda året, men målet beräknas nås för mandatperioden.

Region Örebro läns ekonomiska ställning har stärkts under de senaste tio åren. Det kan avläsas i förändringen av regionorganisationens soliditet (inklusive samtliga pensionsförpliktelser), vilken ökat från -85 procent 2009 till -21 procent i bokslutet 2019. Under 2020 har soliditeten ytterligare förbättrats. Prognosen för soliditeten vid årets slut är -16 procent. I soliditetsförbättringen ingår positiva resultat, resultatfinansierad minskning av pensionskulden (intjänad före 1998), uppbyggnaden av en pensionsmedelsportfölj samt relativt hög självfinansieringsgrad. Utvecklingen av soliditeten i Region Örebro län har varit positivare än regionsektorns genomsnitt, vilken under perioden 2009 till 2019 ökat från -65 procent till -23 procent. Orsakerna är främst att regionens ackumulerade resultat varit högre än regionsektorns genomsnitt och att minskningen av pensionsförpliktelser intjänade före 1998 varit större än regionsektorns genomsnitt. Båda dessa faktorer påverkar soliditeten och den ekonomiska ställningen i positiv riktning.

Vid bedömning av om soliditetsnivå bör även nivån på skattesatsen beaktas. En låg soliditet kan uppvägas av en låg skattesats och vice versa. Region Örebro läns skattesats uppgår 2020 till 11,55 procent, medan genomsnittet i regionsektorn uppgår till 11,62 procent. Soliditeten i Region Örebro län ligger således marginellt över genomsnittet i sektorn, medan skattesatsen

ligger marginellt under genomsnittet i sektor. Om hänsyn tas till skatteväxlingar har Örebro en justerad skattesats som är den sjunde lägsta i riket.

Fullmäktige i Region Örebro län har i verksamhetsplan med budget för 2020 antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning. I den anges att soliditeten inom tio år ska uppgå till minst noll. Även om de ekonomiska utmaningarna är stora de kommande åren har Region Örebro län goda förutsättningar att klara det målet, trots att årsresultaten förväntas vara något lägre än den senaste tioårsperioden. Soliditetsökningen beror i stället på att pensionsförpliktelser intjänade före 1998 fortsätter att minska och att självfinansieringsgraden av investeringar ökar från 2021 och framåt.

Budgetjusteringar

I januari beslutade regionstyrelsen, på mandat från årets verksamhetsplan med budget, att fördela årets ökning av statsbidraget för läkemedel till hälso- och sjukvårdsnämnden med 43 miljoner kronor och hälsovalsenheten med 17,4 miljoner kronor.

Till och med juli har två beslut tagits i regionstyrelsen om att disponera medel ur regionstyrelsens planeringsreserv. Ett beslut om extra personalförmåner kopplade till pandemin har hittills inneburit att 10,5 miljoner kronor har använts till att köpa in presentkort till alla anställda. Kostnaden för höjt friskvårdsbidrag kommer att räknas samman och regleras i regionbidrag till förvaltningarna vid årets slut. Sammantaget beräknas beslutet innebära att 25 miljoner kronor disponeras. Det andra beslutet rör hälsoundersökningar för familjehemsplacerade barn, 0,3 miljoner kronor. Ursprunglig planeringsreserv för året var 110 miljoner kronor, varför det beräknas återstå 84,7 miljoner kronor i planeringsreserven.

Därutöver har en del förändringar av ansvar skett mellan nämnderna till följd av organisatoriska eller redovisningstekniska skäl vilka har medfört omfördelning av regionbidrag.

Justering av investeringsbudgeten

I verksamhetsplan med budget för 2020 finns en pott för medicintekniska inventarier om 10 miljoner kronor inom ALF-avtalet. Av dessa bedöms 2 miljoner kronor i stället rubriceras som övriga inventarier, varför en ombudgetering till 8 miljoner kronor för medicinteknisk utrustning och 2 miljoner kronor för övriga inventarier föreslås.

2.3 Balanskravsresultat

Balanskravet enligt kommunallagen innebär att intäkterna ska vara lika stora som, eller större än kostnaderna varje år och ett eventuellt negativt resultat ska återställas inom tre år. Med ett balanskravsresultat om 37 miljoner kronor lever Region Örebro län upp till balanskravet per juli 2020.

Beräkning och redovisning av balanskravsresultatet (m nkr)	Utfall jan - Prognos	
	jul 2020	helår 2020
= Årets resultat enligt resultaträkningen	-84	-21
- Samtliga realisationsvinster	-1	-1
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	82	82
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	40	40
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	37	100
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0
= Balanskravsresultat	37	100

2.4 Väsentliga personalförhållanden

Att ständigt vara en attraktiv arbetsgivare, där medarbetare aktivt väljer att vara kvar för att de utvecklas och trivs i organisationen, är en grundläggande förutsättning för kompetensförsörjningen i Region Örebro län. Hur Region Örebro län som arbetsgivare kan lyckas attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare är en förutsättning för att nå verksamhetens målsättningar och uppdrag både på kort och på lång sikt. Därmed är det en av de mest strategiska frågorna för Region Örebro län. För att uppnå målsättningen att vara en attraktiv arbetsgivare pågår ett ständigt utvecklingsarbete där strategier för kompetensförsörjning omsätts i en rad insatser. Det gäller också pågående förbättringar avseende hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser, chefers förutsättningar, anställningsförmåner och utveckling av det övergripande arbetsgivarvarumärket.

Inom HR-området pågår arbete med ett uppdrag att skapa möjligheter och förutsättningar för chefer och medarbetare att utveckla verksamheten utifrån antagna handlingsplaner och strukturerat arbete kring kompetensförsörjning, Region Örebro läns arbetsgivarvarumärke samt vision och värdegrund genom att konkretisera och förstärka insatserna kring:

- Kompetensförsörjning
- Attraktiv arbetsgivare
- Hållbara arbetsplatser
- Hållbart chef- och ledarskap
- Samverkan med de fackliga organisationerna

Uppdraget har delvis startat inom vissa delar men bedöms inte vara klart vid årets slut. Med anledning av pandemin har resurser omfördelats och aktiviteter har ställts in. Arbete har fokuserats på att strukturera arbetsmiljöarbetet utifrån det nu rådande läget med pandemin och att hantera de arbetsrättsliga frågorna och planeringen inför sommaren utifrån rådande osäkra läge. Stöd till chefer och medarbetare har förstärkts med olika insatser. Samverkan med de fackliga organisationerna är viktiga i den situation som nu råder.

Personalförhållanden

Antalet tillsvidareanställda årsarbetare har ökat med 103,7 årsarbetare i jämförelse med samma period 2019, från 9 402,9 per 31 juli 2019 till 9 506,6 per 31 juli 2020. Antalet visstidsanställda årsarbetare är i stort sett oförändrat, från 1 402,6 till 1 406,0. Ökningen av tillsvidareanställda finns i yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården.

Sjukfrånvaron för Region Örebro län var 6,92 procent januari-juni 2020, varav korttidssjukfrånvaron var 3,27 procent och långtidssjukfrånvaron var 3,65 procent. Sjukfrånvaron har ökat i jämförelse med samma period 2019 som redovisade 5,33 procent. Korttidssjukfrånvaron har ökat med 0,99 procent. Långtidssjukfrånvaron har ökat 0,60 procent. Den ökade korttidssjukfrånvaron kan sannolikt förklaras av direktivet i samband med pandemin att stanna hemma vid minsta symtom, och att Region Örebro län har många yrkesgrupper som inte kan utföra sitt arbete på distans. Den ökade långtidssjukfrånvaron kan inte på samma sätt härledas till covid-19 utan behöver följas upp under hösten och analyseras ytterligare.

Förändringarna i extratid kan härledas till pandemin.

HR-statistik

Årsarbetare	Per 31 jul 2020	Per 31 jul 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	9 506,6	9 402,9	103,7	1,1
- varav kvinnor	7 540,4	7 469,7	70,7	0,9
- varav män	1 966,2	1 933,2	33,0	1,7
Antal tillsvidare- och visstidsanställda	10 912,6	10 805,4	107,2	1,0
- varav kvinnor	8 496,9	8 460,4	36,5	0,4
- varav män	2 415,7	2 345,0	70,7	3,0

Sjukfrånvaro i procent	Jan - jun 2020	Jan - jun 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	6,9 %	5,3 %	1,6
- varav kvinnor	7,5 %	5,8 %	1,7
- varav män	4,6 %	3,4 %	1,2
- varav korttidssjukfrånvaro	3,3 %	2,3 %	1,0
- varav långtidssjukfrånvaro	3,7 %	3,0 %	0,7
- varav 29 år och yngre	7,1 %	4,3 %	2,8
- varav 30-49 år	6,6 %	4,9 %	1,7
- varav 50 år och äldre	7,3 %	6,3 %	1,0

Extratid	Jan - jun 2020	Jan - jun 2019	Förändring	Förändring (%)
Timtid	230 947	225 173	5 774	2,6
Fyllnadstid	40 035	45 108	-5 073	-11,2
Enkel övertid	18 249	18 613	-364	-2,0
Kvalificerad övertid	106 035	91 160	14 875	16,3
Arbetad tid under jour o beredskap	114 825	101 981	12 844	12,6

Koncernbolag med anställd personal	Per 31 jul 2020	Per 31 jul 2019	Förändring (%-enhet)
Medeltal anställda	604	373	231
- varav kvinnor	120	86	34
- varav män	484	287	197
Sjukfrånvaro, totalt	6,8 %	5,8 %	1,0
- varav kvinnor	1,8 %	2,2 %	-0,4
- varav män	5,0 %	3,6 %	1,4
- varav korttidssjukfrånvaro	5,1 %	3,7 %	1,4
- varav långtidssjukfrånvaro	1,7 %	2,1 %	-0,4
- varav 29 år och yngre	0,4 %	0,3 %	0,1
- varav 30-49 år	2,9 %	2,5 %	0,4
- varav 50 år och äldre	3,5 %	3,0 %	0,5

Antal anställda och sjukfrånvaro redovisas för de bolag i koncernen som har personal och ingår i de sammanställda räkenskaperna i årsredovisningen. För bolagen redovisas anställda som medelantalet anställda under respektive verksamhetsår till den del som bolaget ägs av Region Örebro län, Länsgården Fastigheter 100 procent, Länsteatern i Örebro AB 91 procent samt Svealandstrafiken AB 50 procent.

3 Ekonomisk redovisning

3.1 Resultaträkning

(mnkr)	Utfall jan - jul 2020	Utfall jan - jul 2019	Prognos helår 2020	Budget 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	1 446	1 449	-9 649		2 601
Verksamhetens kostnader	-7 044	-6 873			-11 983
Avskrivningar	-196	-169	-376		-293
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-5 794	-5 593	-10 025	-9 838	-9 675
Skatteintäkter	4 162	4 257	7 193	7 480	7 341
Generella statsbidrag och utjämning	1 685	1 428	2 908	2 529	2 447
VERKSAMHETENS RESULTAT	53	92	76	171	113
Finansiella intäkter *	88	491	162	134	644
Finansiella kostnader *	-225	-171	-259	-140	-290
PERIODENS/ÅRETS RESULTAT	-84	412	-21	165	467
+/- balanskravsjusteringar **	121	-297	121	-65	-404
BALANSKRAVSRESULTAT	37	115	100	100	63

* Inklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar

** Orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar, samt realisationsvinster

3.2 Driftredovisning

(mnkr)	Resultat 2020 07	Resultat 2019 07	Resultat- förändring	Prognos helår 2020	Resultat 2019
REGIONFULLMÄKTIGE	3,2	2,6	0,6	3,4	3,4
REGIONSTYRELSEN	261,5	167,9	93,6	516,7	132,0
varav					
- Regionstyrelsen och Regionkansliet	51,9	33,5	18,4	52,0	55,0
- Hälsovalsenheten	10,5	-37,7	48,2	0,0	-59,4
- Tandvårdsenheten	6,9	-0,7	7,6	0,0	-9,6
- Regionstyrelsens gemensamma verksamhetskostnad	192,2	172,8	19,4	464,7	146,0
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN	-445,0	-350,2	-94,8	-700,0	-475,8
FOLKTANDVÅRDSNÄMNDEN	-15,7	-9,5	-6,2	-19,0	-12,6
FORSKNINGSNÄMNDEN	11,5	18,0	-6,5	0,0	11,2
SERVICENÄMNDEN	83,9	35,0	48,9	94,5	27,6
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	-57,2	-8,3	-48,9	-102,5	-10,7
REGIONAL TILLVÄXTNÄMND	9,6	7,5	2,1	0,0	4,7
KULTURNÄMNDEN	0,6	0,4	0,2	0,0	0,6
GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH TOLKFÖRMEDLING	2,9	5,5	-2,6	0,0	8,6
SUMMA VERKSAMHETER	-144,4	-131,1	-13,3	-206,9	-311,0
REGIONSTYRELSENS FINANSFÖRVALTNING *	60,2	542,7	-482,5	185,6	778,0
Resultat	-84,2	411,6	-495,8	-21,3	467,0
+/- balanskravsjusteringar **	121,3	-296,6	417,9	121,3	-404,1
BALANSKRAVSRESULTAT	37,1	115,0	-77,9	100,0	62,9

* Inklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar

** Orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar, samt realisationsvinster

Samtliga nämnder nollbudgeterade år 2020.

Regionstyrelsens verksamhetskostnad och finansförvaltning är sammanlagt budgeterad till 100 mnkr.

Orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar är budgeterade till 65 mnkr.

3.3 Balansräkning

(mnkr)	2020 07 31	2019 07 31	Prognos helår 2020	2019 12 31
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	22	21	25	22
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	5 549	5 072	5 603	5 344
Maskiner och inventarier	765	653	1 086	714
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	174	172	174	174
Summa anläggningstillgångar	6 510	5 918	6 888	6 254
Omsättningstillgångar				
Förråd/lager	159	166	160	162
Fordringar	711	809	770	762
Kortfristiga placeringar	3 692	3 194	3 895	3 294
Kassa och bank	528	1	330	205
Summa omsättningstillgångar	5 090	4 170	5 155	4 423
SUMMA TILLGÅNGAR	11 600	10 088	12 043	10 677
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	2 678	2 706	2 927	2 762
- därav årets resultat	-84	412	165	467
AVSÄTTNINGAR				
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	4 607	4 231	4 760	4 410
Summa avsättningar	4 607	4 231	4 760	4 410
Skulder				
Långfristiga skulder	1 771	769	1 767	1 280
Kortfristiga skulder	2 544	2 382	2 589	2 225
Summa skulder	4 315	3 151	4 356	3 505
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	11 600	10 088	12 043	10 677
ANSVARSFÖRBINDELSER				
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	5 022	5 157	4 895	5 078
Övriga ansvarsförbindelser	1 563	1 410	1 660	1 472

3.4 Kassaflödesanalys

(mnkr)	2020 07 31	2019 07 31	2019 12 31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat	-84	412	467
Justering för av- och nedskrivningar	196	169	293
Justering för gjorda avsättningar pensioner	197	226	404
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-	-	-3
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	309	807	1 161
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	51	-50	-3
Ökning/minskning förråd och lager	2	-9	-5
Ökning/minskning kortfristiga skulder	320	-89	-164
Kassaflöde från den löpande verksamheten	682	659	989
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	-	-	-15
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-458	-790	-1 234
Utrangering av materiella anläggningstillgångar	-	-	2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	6	30	30
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	1	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-451	-760	-1 217
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Nyupptagna lån	650	530	1 048
Minskning av långfristiga skulder	-159	-7	-92
Ökning av långfristiga fordringar	-	-	-2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	491	523	954
Årets kassaflöde	722	422	726
Likvida medel vid årets början	3 499	2 773	2 773
Likvida medel vid årets slut	4 221	3 195	3 499

3.5 Investeringar

(mnkr)	Utfall jan - jul 2020	Utfall jan - jul 2019	Prognos helår 2020	Budget 2020	Utfall 2019
IMMATERIELLA INVESTERINGAR	0,9	14,4	3,0	4,5	15,5
BYGGNADSinVESTERINGAR	304,7	687,6	450,0	1 102,9	1 014,2
INVENTARIER					
REGIONSTYRELSEN OCH REGIONKANSLIET	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2
SERVICENÄMNDEN	35,6	23,8	80,0	100,6	51,3
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN	106,7	53,7	440,0	705,7	133,5
FOLKTANDVÅRDSNÄMNDEN	4,5	9,7	15,6	18,5	14,0
FORSKNINGSNÄMNDEN	4,0	0,0	12,0	23,0	11,3
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	1,2	0,6	8,1	41,9	4,4
REGIONAL TILLVÄXTNÄMND	0,1	0,0	1,6	4,3	4,0
GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH TOLKFÖRMEDLING	0,0	0,0		0,2	0,0
SUMMA INVENTARIER	152,1	87,8	557,3	894,2	219,7
SUMMA INVESTERINGAR	457,7	789,8	1 010,3	2 001,6	1 249,4

Uppföljning större bygginvesteringar
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

(mnkr)	Total investeringskal kyl	Beslutad budget tom 2020	Totalt utfall tom juli 2020	Utfall jan-jul 2020	Status
Akuta anpassningar Neonatal, B-huset	16,7	10,8	0,2	0,0	Förstudie
Ambulansstation Berglunda inkl. markköp	91,9	34,5	2,8	0,6	Byggnation
Bygginvestering i samband med MT-investering	90,8	60,8	26,6	7,2	Byggnation löpande
Byggnation reservkraft el, Lindesbergs lasarett	43,4	35,5	6,5	0,1	Byggnation
Cyclotron (MT 2615)	95,1	25,2	3,0	2,0	Projektering
Etapp 2A Ny byggnad Högspec.hus (slutkostnad inkl. index)	1404,2	1404,2	1 250,1	53,1	Byggnation*
Etapp 2C om- och tillbyggnad akuten	301,8	280,5	231,2	-15,9	Byggnation*
IVA-platser H-huset	34,4	24,0	15,0	15,0	Byggnation i slutskede
L-huset, anpassn slutenvård psykiatri	18,9	24,4	22,6	0,1	Avslutad
Lindesbergs vårdcentral nybyggnad (inkl FTV-klinik)	120,0	120,0	131,6	4,5	Byggnation klar
M-huset omstrukturering laboratoriemedicin	72,0	72,0	59,5	9,5	Byggnationer pågår, delar avslutade
Neuro intermediär vårdavdelning (NIMA) H-huset	34,4	24,8	7,8	0	Byggnation i slutskede
Ny hiss helikopterplattan, USÖ	25,0	26,5	21,3	11,4	Byggnation
Ombyggnad Rehab med bassäng, Karlskoga	65,4	57,0	41,4	25,4	Byggnation
Ombyggnation forskningslab, T-huset	26,4	19,0	16,4	13,3	Byggnation
Pumpstation och dagvattenledning	12,0	5,6	ingår i reservvatten USÖ	ingår i reservvatten USÖ	Byggnation
Reservvatten USÖ	41,2	41,2	41,1	1,2	Byggnation
Reservvatten, Lindesbergs lasarett	25,3	19,0	7,0	6,2	Byggnation
Utbyggnad reservkraft del 1 2017-2021	53,8	41,0	6,6	3,1	Byggnation
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen totalt	2 572,7	2 326,0	1 890,7	136,8	

* Från Etapp 2 A och 2 C, Iva-platser samt NIMA har byggansluten utrustning (utrustning som ej ingår i själva byggnadsinvesteringens utfall) exkluderats, varför vissa projekt får negativt utfall.

Regional utveckling

(mnkr)	Total investeringsskalkyl	Besluttad budget tom 2020	Totalt utfall tom juli 2020	Utfall jan-jul 2020	Status
Kävesta Folkhögskola, Dansens hus	27,9	16,5	5,8	0,1	Projektering
Fellingsbro Folkhögskola, ny aula	41,1	16,5	1,1	0,5	Projektering
Regional utveckling totalt	69,0	33,0	6,9	0,6	

Regionservice, fastigheter

(mnkr)	Total investeringsskalkyl	Besluttad budget tom 2020	Totalt utfall tom juli 2020	Utfall jan-jul 2020	Status
Förstudier och planering, pott	15,0	15,0	27,7	11,3	Utfall är en summering av förstudier, projektering och reinvesteringar.
Projektering, pott	25,0	25,0	27,7	11,3	Utfall är en summering av förstudier, projektering och reinvesteringar.
Reinvesteringar, pott	70,0	70,0	27,7	11,3	Utfall är en summering av förstudier, projektering och reinvesteringar.
Större projekt som finansieras av samtliga förvaltningar	72,0	72,0	90,8	särredovisas ej*	Utredning, projektering, byggnation
Objekt under utredning	15,0	15,0	0,1	0,1	Flertal projekt. Utredning, projektering, byggnation,
Regionservice fastigheter totalt	197,0	197,0	174,0	34,0	

Potter används med konto "Förväntad investering" av 97 olika projekt i stadierna utredning, förstudie, planering och projektering. Vid uppstartad byggnation förs nedlagda belopp över till investeringsrader. Utfallet är en summering av förstudier, projektering och reinvesteringar. Årets utfall redovisar aktiva projekt.

* Större projekt som samfinansieras av samliga förvaltningar särredovisas inte i fastigheters projektsystem, ger endast totalt utfall.

Regionservice, övriga områden

(mnkr)	Total investeringskal kyl	Besluta d budget tom 2020	Totalt utfall tom juli 2020	Utfall jan-jul 2019	Status
Ny serverhall och kontor IT	268,3	104,7	28,9	25,3	Byggnation
Godsmottagning, F-huset	121,0	121,0	139,6	0,4	Byggnation, ska avslutas 2020
Parkeringshus	287,1	287,1	252,5	9,8	Byggnation, ska avslutas 2020
Regionservice övriga områden totalt	676,4	512,8	421,0	35,5	

Regionstyrelsen

(mnkr)	Total investeringskal kyl	Besluta d budget tom 2020	Totalt utfall tom juli 2020	Utfall jan-jul 2020	Status
Medel för oförutsedda investeringar, byggnader, MT och övr. utrustning	70,0	9,7	0	0	Inget utfall på byggnadsinvesteringar
Klimatinvesteringar	30,0	20,0	3,8	3,6	Förstudie och byggnation
Objekt under utredning	75,0	15,0			
Solpaneler	25,0	11,0	6,8	0,2	Projektering, genomförande
Regionstyrelsen totalt	200,0	55,7	10,6	3,8	

Regionstyrelsen, externa hyresgäster

(mnkr)	Total investeringskal kyl	Besluta d budget tom 2020	Totalt utfall tom juli 2020	Utfall jan-jul 2020	Status
Tillbyggnad Campus etapp 3	349,5	30,0	108,7	3,2	Byggnation, avslutas 2020
Lekebergs VC, lokaler åt kommunen	21,1	5,0	0,0	0,0	Projektering
Örebro läns museum omdisponering lokaler	50,0	10,0	1,7	0,0	Projektering
Externa hyresgäster totalt	420,6	45,0	110,4	3,2	

Uppföljning medicintekniska investeringar > 2,5 mnkr
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

(mnkr)	Budget 2020	Utfall tom juli 2020	Prognos 2020	Status
Ambulanser, Akutklin	8,0	2,3	8,0	Avtal tecknat. Installation pågår för USÖ. För LBG och KGA är beställning lagd.
Anestesi apparater, ANIVA-klin	10,5	0,0	10,5	Överprövad. Framtagande av nytt förfrågningsunderlag.
Avancerad C-båge, Ortopediska klin	3,0	2,2	3,0	Avtal tecknat. Installation pågår.
Uppgradering magnetkamera, Röntgenklinik	11,9	0,0	11,9	Utvärdering av anbud.
Pet-CT nr 2, Röntgenklinik	8,5	0,0	8,5	Framtagande av förfrågningsunderlag.
Mobil röntgenutrustning, Röntgenklin	6,8	0,0	6,8	Upphandling startad.
C-båge, Kärl- thoraxklin	3,0	2,2	3,0	Avtal tecknat. Installation pågår.
Utrustn för neurointermediär vård, ANIVA-klin	13,0	1,6	11,4	Anskaffningar pågår.
Utbyggnad IVA-platser, ANIVA-klin	9,2	3,2	6,0	Anskaffningar pågår.
Interventionslab neurokirurgi o trombektomi, Neuro o rehabmedicinska klin	14,0	0,1	14,0	Utvärdering av inkomna anbud.
Utrustning H-huset inkl Akutröntgen	158,0	29,7	128,3	Anskaffningar pågår.

Folktandvården

(mnkr)	Budget 2020	Utfall tom juli 2020	Prognos 2020	Status
Dentala unitar och sterilutrustning	7,5	1,5	7,5	

3.6 Not 1 Redovisningsprinciper för Region Örebro län

Region Örebro läns redovisning har skett i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer och yttranden från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Region Örebro län har tillämpat samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder i delårsrapporten per juli som i den senaste årsredovisningen..

Bedömningen är att inga säsongsvariationer eller cykliska effekter har påverkat verksamheten.

Någon väsentlig effekt på den aktuella perioden bedöms inte förekomma utifrån ändrade uppskattningar och bedömningar som har redovisats under tidigare räkenskapsår.

Jämförelsestörande post är poster som sällan förekommer och överstiger 10 miljoner kronor. Under perioden har regionen inte haft några jämförelsestörande poster.

Extraordinära poster, intäkter eller kostnader i annan verksamhet än regionens normala verksamhet. Under perioden har regionen inte haft några extraordinära poster.

Förändringar i väsentliga ansvarsförbindelser under perioden består av att dotterbolaget Länsgården Fastigheter AB har utnyttjat ytterligare 128 miljoner kronor av beviljad borgen. Totalt utnyttjat belopp uppgår till 950 miljoner kronor av totalt beviljad borgen på 2 288 miljoner kronor. AB Transitios utnyttjade borgen har minskat med 36 miljoner kronor sedan årsskiftet vilket beror på att kursen på US-dollar har gått ner.

Pensionsskulden i delårsbokslutet är beräknad av Skandikon. För samma period förra året finns ingen beräkning per 31 juli från Skandikon. Bokförd avsättning i förra årets delårsbokslut är sju tolfte delar av Skandikons helårsprognos per april månad.

De generella statsbidrag som är beslutade under året som förstärkningar av välfärden samt effekter av pandemin är periodiserade med en tolfte del per månad. De statsbidrag som avser ersättning för ökad testning av covid-19 är periodiserade från och med juni månad.

4 Nämndernas delårsrapporter

4.1 Regionstyrelsen inklusive regionkansliet

Väsentliga händelser

- Regionkansliets staber har på ett eller annat sätt varit påverkade av pandemin och omprioriterat verksamhet i olika hög grad.
- De nya tidningarna *Leva* och *Tillsammans* har distribuerats för första gången till länsinvånare och medarbetare.
- I avtalsrörelsen har flertalet avtal prolongerats varvid det planerade arbetet med löneöversyn flyttats till hösten.
- Inom SUSSA samverkan och Framtidens vårdinformationsstöd (FVIS) pågår planering och förberedelser om att utöka från fem till nio deltagande regioner.
- Fördjupad utredning av vårdvalsmodellen Hälsoval Primärvård har genomförts om vilka delar som ska ingå i Krav- och kvalitetsboken.
- Regiondirektören har fastställt fem övergripande strategier för Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete.

Nämndens effektmål

Prognos måluppfyllelse	Uppnå eller överträffa målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
Effektmål från regionfullmäktige	5	4	0

Ekonomi

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall jan-jul 2020	Utfall jan-jul 2019	Förändring	Förändring (%)	Prognos 2020	Budget 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	72,5	73,1	-0,6	-0,8	130,0	101,4	135,0
Verksamhetens kostnader	-1 478,8	-1 470,8	-8,0	0,5	-2 600,9	-2 623,6	-2 534,6
Finansnetto	0,0	0,0	0,0		0,0	0,1	0,1
Regionbidrag/-ersättning	1 475,6	1 392,8	82,8	5,9	2 522,9	2 522,1	2 385,5
Resultat	69,3	-4,9	74,2		52,0	0,0	-14,0

Sammanfattande analys

Orsaken till det stora överskottet är flera. Staberna arbetade under hösten 2019 med kostnadsreducerande åtgärder. Åtgärderna har minskat stabernas budgetar med 30 miljoner kronor. Coronapandemin har bland annat lett till minskade kostnader för köpt vård inom länet på grund av färre besök, lägre kostnader för utbildning och annan verksamhet som anordnas av regionkansliets staber samt att implementeringen av framtidens vårdinformationsstöd (FVIS) pausades under våren vilket inneburit att kostnaderna varit avsevärt mindre än budget. Dessutom prioriterades hälsoval i regionfullmäktiges budget 2020 avseende demografiska effekter, ett mer attraktivt LOV-system (Lag om valfrihetssystem) inom primärvården samt tillskott för ökade kostnader för utomlänsvård vilket innebar ett tillskott på 92 miljoner kronor.

Personalkostnaderna var högre per juli 2020 än 2019. Det beror på det gåvokort som samtliga anställda inom Region Örebro län fått i juli i år. Om denna kostnad räknas bort var personalkostnaderna 7,7 miljoner kronor lägre än föregående år vilket delvis beror på vakanser som inte återbesatts, men framför allt på lägre kostnader för utbildningar, kurser och konferenser på grund av coronapandemin. Den främsta orsaken till att övriga kostnader ökat mellan åren är prioritering av höjd ersättning inom LOV hälsoval, fler listade, högre kostnader för läkemedel, högre fakturering av digital utomlänsvård och utomlandsvård samt kostnader för den implementering av FVIS som ändå hann genomföras under första delen av året.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Utifrån prognosen bedöms ekonomin vara i balans.

Produktions- och nyckeltal

Hälsovalsenheten

Nedanstående tabeller redovisar antal personer per åldersgrupp som är listade på vårdcentraler i länet. Av tabellen framgår att samtliga grupper utom 0-4 år ökar. Totalt ökade antalet listade med 0,4 procent mellan åren.

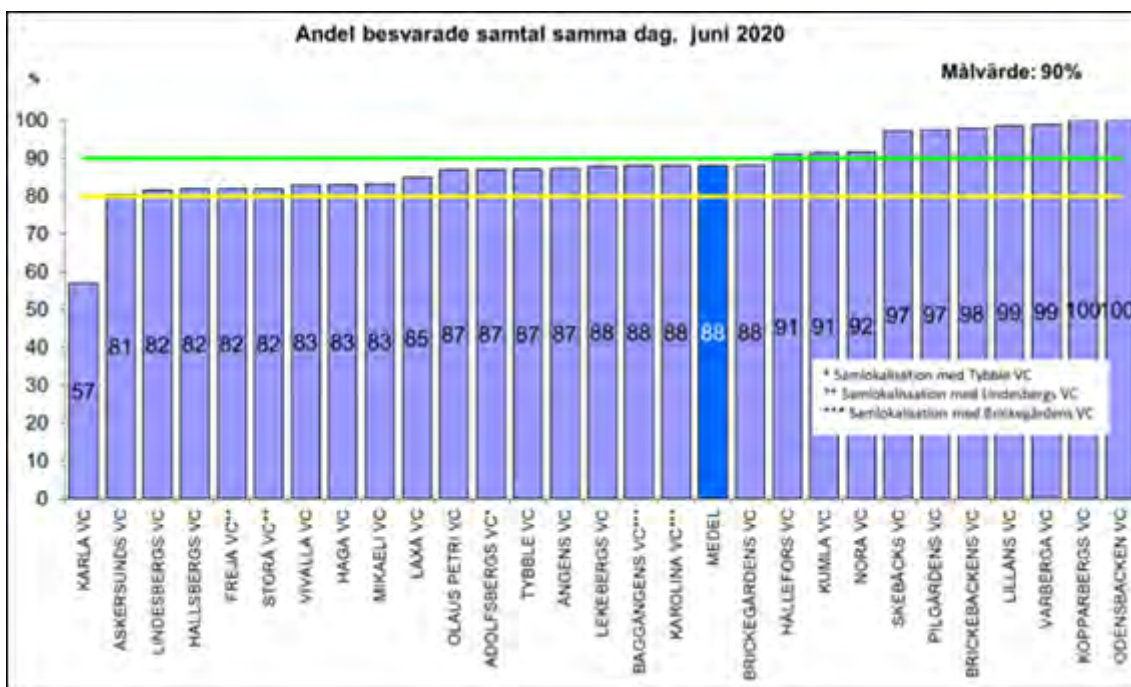
Per åldersgrupp/samtliga vårdcentraler	Antal listade juli 2019	Antal listade juli 2020	Differens i antal	Differens i % per åldersgrupp
0-4 år	17 543	17 365	-178	-1,0%
5-64 år	221 831	222 534	703	0,3%
65-79 år	48 585	48 853	268	0,6%
80 -	16 196	16 651	455	2,8%
Summa	304 155	305 403	1 248	0,4%

Nedanstående tabell visar antal och andel listade per åldersgrupp och länsdel i juli 2020. Av tabellen framgår att länsdel Örebro har en högre andel listade i gruppen 5-64 år än övriga länsdelar. Länsdelarna i norr, söder och väster har en högre andel listade i grupperna 65-79 år och 80 år och äldre än Örebro.

Juli 2020	0-4 år		5-64 år		65-79 år		80 år och äldre		Summa	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Länsdel										
Norr	2 353	5,1%	31656	68,4%	9 149	19,8%	3 156	6,8%	46314	100%
Söder inkl Pålssöda	2 708	5,8%	33 326	70,8%	8 382	17,8%	2 678	5,7%	47 094	100%
Väster	2 241	4,9%	31 920	69,4%	8 581	18,7%	3 254	7,1%	45 996	100%
Örebro inkl Haga, Lekeberg och Vivalla	10063	6,1%	125632	75,7%	22741	13,7%	7 563	4,6%	165999	100%
Summa	17365	5,7%	222534	72,9%	48853	16,0%	16651	5,5%	305403	100%

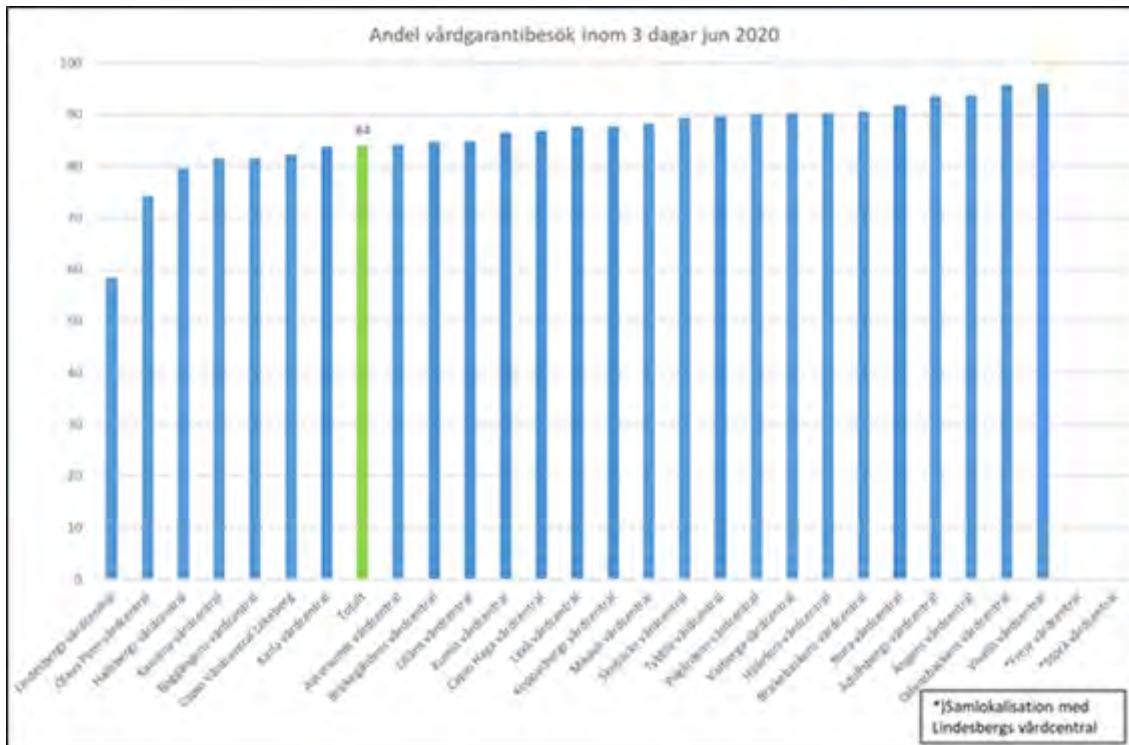
Tillgänglighet vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län

Telefontillgänglighet: Andel besvarade samtal samma dag. Medelvärde alla vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län.

I juni fick 88 procent av de som ringde till distriktssköterskemottagningarna en uppringningstid samma dag och variationen mellan vårdcentralerna låg mellan 57 och 100 procent. 10 vårdcentraler klarade målet på 90 procent tillgänglighet. I juni 2019 var resultatet 78 procent för alla vårdcentraler och variationen var mellan 21 till 100 procent. 13 vårdcentraler klarade då målet på 90 procent. Det totala antalet inkommande telefonsamtal har minskat år 2020 jämfört med föregående år. Minskningen bedöms bero på Coronapandemin.

Andel vårdgarantibesök inom 3 dagar. Medelvärde alla vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län.

Den förstärkta vårdgarantin innebär att patienten har rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar för problem och åkommor som omfattas av vårdgarantin. Den medicinska bedömningen ska göras av den personalkategori som är bäst lämpad utifrån patientens behov. Det kan vara en läkare, kurator, sjukgymnast, sjuksköterska eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården.

Medelvärdet för andel vårdgarantibesök inom 3 dagar var i juni 84 procent. Variationen ligger mellan 58 och 96 procent. Jämfört med juni 2019 har resultatet försämrats, medelvärdet var då 87 procent totalt med en variation på mellan 66 och 99 procent.

HR-statistik

Årsarbetare	Per 31 jul 2019	Per 31 jul 2018	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	105,0	113,8	-8,8	-7,7
- varav kvinnor	81,0	85,8	-4,8	-5,6
- varav män	24,0	28,0	-4,0	-14,3

Antalet anställda har minskat mellan åren vilket främst beror på att vakanta tjänster inte återbesatts.

Sjukfrånvaro i procent	Jan - jun 2020	Jan - jun 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,9 %	2,5 %	1,4
- varav kvinnor	4,4 %	2,9 %	1,5
- varav män	2,4 %	1,2 %	1,2
- varav korttidssjukfrånvaro	1,4 %	1,1 %	0,3
- varav långtidssjukfrånvaro	2,5 %	1,4 %	1,1

Eftersom antalet anställda är förhållandevis få på regionkansliet får enskilda medarbetares sjukfrånvaro stor genomslagskraft. Det är framförallt långtidssjukfrånvaron som ökat mellan åren. Under våren har pandemin påverkat sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron för regionkansliet är lägre än Region Örebro län som redovisar 6,9 procent, varav korttidssjukfrånvaro 3,3 procent och långtidssjukfrånvaro 3,6 procent.

4.2 Hälsa- och sjukvårdsnämnd

Väsentliga händelser

- Fokus under perioden har varit pandemin och de följdverkningar som detta har haft både på samhälle och hälso- och sjukvården.
- Hälso- och sjukvården har i början av pandemin fokuserat på att klara tre uppgifter, vården av covid-19-sjuka patienter, akut sjuka patienter samt annan nödvändig vård som ej kan anstå.
- Vårdsituationen av patienter sjuka av covid-19 har under senare delen av perioden stabiliserats och uppnått en fas med ett minskande antal covid-19-sjuka patienter vilket gett ett ökat utrymme för annan sjukvård.
- Under perioden har dock hälso- och sjukvården gjort mindre av den planerade vården vilket resulterat i en växande vårdskuld.
- Digitalisering har haft stor betydelse i strategin kring att begränsa smittspridningen under pandemin. Digitala möten har utvecklats både för invånarna och medarbetarna.

Nämndens effektmål

Prognos måluppfyllelse	Uppnå eller överträffa målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
Effektmål från regionfullmäktige	1	2	2

Större negativ avvikelse från målnivån avser effektmål nr 2, att länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård och nr 11, att Region Örebro läns har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning med indikatorn att nämnderna redovisar ett resultat i balans, där prognosen är att måluppfyllelse inte kommer att uppnås.

Ekonomi

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall jan-jul 2020	Utfall jan-jul 2019	Förändring	Förändring (%)	Prognos 2020	Budget 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	1 564,7	1 328,5	236,2	17,8	2 910	2 501,0	2 670,9
Verksamhetens kostnader	-5 404,8	-5 156,8	-248,0	4,8	-9 498	-8 321,5	-8 947,6
Finansnetto	-4,1	-4,0	-0,1	2,5	-7	-7,4	-6,8
Regionbidrag/ -ersättning	3 399,2	3 482,1	-82,9	-2,4	5 895	5 827,9	5 807,6
Resultat	-445,0	-350,2	-94,8		-700	0,0	-475,9

Sammanfattande analys

Det bokförda resultatet per juli är ett underskott på 445 miljoner kronor, en försämring med 95 miljoner kronor jämfört med samma period föregående år. Efter utbrottet av covid-19 har resultatet tydligt försämrats från maj och framåt med framför allt mycket höga kostnader för personal och skyddsutrustning samt lägre intäkter för såld vård. Men det finns även delar som under pandemin visat en positiv utveckling i ekonomin, som till exempel lägre kostnader för köpt vård och utbildning.

Lönekostnadsökningstakten till och med juli är 6,3 procent efter kraftiga kostnadsökningar från maj och framåt. Det är framför allt kostnaderna för övertid, sjuklön och obekväma arbetstid som ökat kraftigt under pandemin.

Vidare märks en ökning av kostnaderna för skyddsmaterial med 36 miljoner kronor, som är direkt kopplade till covid-19.

Utfallet för såld vård har per juli minskat med 13 miljoner kronor efter att utomlänsvolymer kraftigt avtagit från april och framåt.

Utfallet för köpt vård är däremot 46 miljoner kronor lägre än 2019, ett resultat som är en kombination av lägre kostnader för brännskadevård vilka var mycket höga under 2019, och lägre kostnader som en följd av att man under pandemin skickat färre patienter för utomlänsvård.

I resultatet ligger också den första månadsdebiteringen av hyror i H-huset vilket ger en kostnad om 11 miljoner kronor och belastar resultatet negativt. Detta kommer dock senare kompenseras

med utökad regionbidrag.

Helårsprognosen är gjord med bedömningen att pandemin kommer att ha fortsatt påverkan på hälso- och sjukvården även under stora delar av hösten. Bedömningen är dock att de tydliga merkostnader som detta innebär kommer att kompenseras från staten via statsbidrag. Skulle pandemin sedan klinga av är bedömningen att merkostnader kommer att uppstå när den vårdskuld som uppstått som en konsekvens av denna ska tas om hand. Grundförutsättningen för 2020 var att hälso- och sjukvården utifrån beslut om utebliven uppräknings av regionbidraget skulle arbeta med åtgärder för ekonomi i balans. Sedan utbrottet av covid-19 har detta arbete fått stå åt sidan. Utifrån dessa nya förutsättningar lägger nämnden helårsprognosen på ett underskott motsvarande 700 miljoner kronor.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Med tanke på utbrottet av Covid-19 har arbetet med den ekonomiska handlingsplanen inte fortsatt som det var tänkt, men åtgärdsarbetet för att nå en ekonomi i balans kommer att återupptas så snart det är möjligt.

Produktions- och nyckeltal

	Jan - jul 2020	Jan - jul 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal läkarbesök	341 500	401 640	-60 140	-15,0
Antal behandlingsbesök	421 792	519 267	-97 475	-18,8
Antal operationer	15 730	18 517	-2 787	-15,1

I den öppna specialiserade vården ingår även kontakter som är så kallade kvalificerade telefon-, brev- och distanskontakter. Dessa kontakter är enligt Socialstyrelsens definition likställt med ett "öga-mot-öga-besök".

När det gäller läkarbesök har antalet minskat inom primärvården med 34 947 besök, inom specialistvården har antalet besök minskat med 24 859 besök och område habilitering och hjälpmedel har minskat med 334 besök. Minskningen i mars-juli jämfört med föregående år är totalt 62 026 antal besök och går att hänföra till utbrottet av covid-19.

När det gäller besök hos andra kategorier än läkare har även här utfallet minskat i förhållande till föregående år. Antalet besök har minskat inom primärvården med 73 943, inom specialistvården med 17 447 och inom område habilitering och hjälpmedel med 6 085. Minskningen i mars-juli jämfört med föregående år är totalt 102 672 besök och går att hänföra till utbrottet av covid-19.

Antalet operationer har minskat jämfört med samma period föregående år efter att antalet i april och maj månad har varit betydligt lägre än föregående år (1 470 respektive 1 090 operationer färre). Dessa minskningar har tydlig koppling till utbrottet av covid-19. De största minskningarna för perioden januari-juli jämfört med 2019 syns verksamhetsmässigt inom ögonkliniken (-720), ortopediska kliniken (-679), handkirurgiska kliniken (-466) och kirurgiska kliniken (-392). Den största ökningen för perioden jämfört med 2019 noteras på onkologiska kliniken som redovisar 86 fler operationer.

Noteras kan också att antal vårdtillfällen under januari-juni 2020 var 1 164 färre än föregående år.

Tillgänglighet specialiserad vård

Data gäller för perioden januari till juni. Jämförande data med riket saknas för juli.

Under pandemin har sjukvårdens tillgänglighet koncentrerats till de patienter som har akuta besvär, annan nödvändig sjukvård som ej kan anstå samt besvär relaterade till covid-19. Tillgängligheten inklusive tillgänglighet till intensivvård för patienter sjuka av covid-19 samt annan nödvändig vård har under halvåret varit god tack vare en stor omställningsprocess av hela sjukvården. Mycket av den planerade sjukvården har dock avstannat.

Tillgängligheten till första besök läkare ligger i juni på 59 procent. Värdet är under rikssnittet vilket varit fallet sedan maj.

Tillgängligheten till operation ligger på 31 procent vilket är 14 procentenheter sämre än rikssnittet.

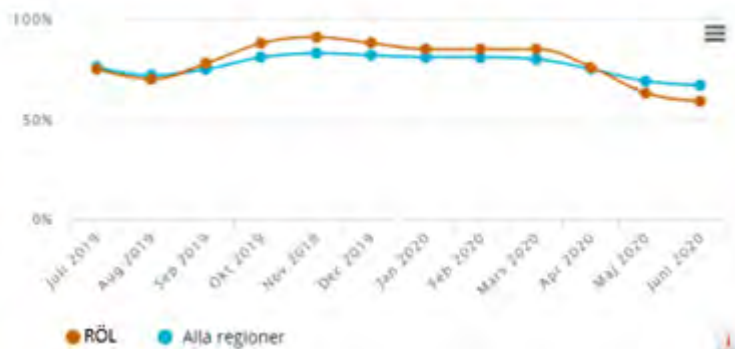
Måluppfyllelse förstabesök

Juni 2020

Måluppfyllelse
vårdgaranti
59% (Alla regioner; 67%)

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på ett beslutat besök i specialiserad vård.

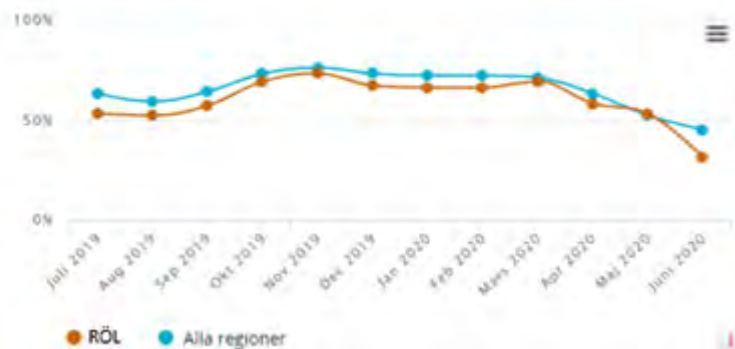
Måluppfyllelse operation/åtgärd

Juni 2020

Måluppfyllelse
vårdgaranti
31% (Alla regioner; 45%)

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på en beslutad operation/åtgärd i specialiserad vård.

HR-statistik

Årsarbetare	Per 31 jul 2020	Per 31 jul 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	7 601,3	7 522,3	79,0	1,1
- varav kvinnor	6 208,2	6 157,7	50,5	0,8
- varav män	1 393,1	1 364,6	28,5	2,1

Sjukfrånvaro i procent	Jan - jun 2020	Jan - jun 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	7,0 %	5,2 %	1,8
- varav kvinnor	7,6 %	5,7 %	1,9
- varav män	4,6 %	3,1 %	1,5
- varav korttidssjukfrånvaro	3,3 %	2,2 %	1,1
- varav långtidssjukfrånvaro	3,7 %	3,0 %	0,7

4.3 Forsknings- och utbildningsnämnd

Väsentliga händelser

- Nytt regionalt ALF avtal med Örebro universitet.
- Pandemin med påverkan på forsknings- och utbildningsuppdraget.
- Beslut om uppskjuten ALF utvärdering på nationell nivå.

Nämndens effektmål

Prognos måluppfyllelse	Uppnä eller överträffa målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
Effektmål från regionfullmäktige	1	3	0

Ekonomi

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall jan-jul 2020	Utfall jan-jul 2019	Förändring	Förändring (%)	Prognos 2020	Budget 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	85,5	86,2	-0,7	-0,8	152,2	104,8	153,4
Verksamhetens kostnader	-144,6	-138,9	-5,7	4,1	-273,6	-226,2	-263,2
Finansnetto	-0,2	-0,1	-0,1	100	0,1	0,1	-0,2
Regionbidrag/ersättning	70,8	70,8	0,0	0	121,3	121,3	121,3
Resultat	11,5	18,0	-6,5		0,0	0,0	11,3

Sammanfattande analys

Det bokförda resultatet per juli är ett överskott på 12 miljoner kronor. Det tidigare underskottet, som var kopplat till förändringar i forskningsförordnanden som en konsekvens av Covid-19, korrigerades under maj och juni.

Lönekostnadsökningstakten på 7,6 procent visar att Forskning och utbildning växer och utökar med nya tjänster. Den utökade ALF-ersättningen från 2019 har använts till nya anställningar och förordnanden.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Forsknings- och utbildningsnämnden har en ekonomi i balans, ingen handlingsplan krävs. Arbete för att effektivisera och reducera kostnader sker ständigt, samtidigt som verksamheten är under uppbyggnad och befinner sig i en utvecklingsfas.

Produktions- och nyckeltal

Nyckeltal för forsknings- och utbildningsnämnden följer nationella riktlinjer för forskningsbokslut. Redovisningen sker på helår i verksamhetsberättelsen.

HR-statistik

Årsarbetare	Per 31 jul 2020	Per 31 jul 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	74,8	68,8	6,0	8,7
- varav kvinnor	54,8	49,8	5,0	10,0
- varav män	20,0	19,0	1,0	5,3

Tabellen visar medarbetare med anställning inom område FoU. Medarbetare som delar sin tid med forskning- och utbildningsuppdrag och klinisk tjänst visas inte här.

Sjukfrånvaro i procent	Jan - jun 2020	Jan - jun 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	5,0 %	3,8 %	1,2
- varav kvinnor	5,3 %	4,2 %	1,1
- varav män	4,5 %	2,9 %	1,6
- varav korttidssjukfrånvaro	1,3 %	1,3 %	0,0
- varav långtidssjukfrånvaro	3,8 %	2,6 %	1,2

4.4 Folktandvårdsnämnd

Väsentliga händelser

- Arbetet med den beslutade ekonomiska handlingsplanen hade påbörjats innan årsskiftet och fullföljdes tills pandemin tog fart i länet.
- Folktandvårdens samtliga kliniker har hittills varit öppna under pandemin och erbjudit tandvård till friska patienter med frisk personal.
- Pandemin har medfört att patienter med symtom endast tagits emot vid akuta besvär vid jourkliniken i Örebro. Patienter med fastställd covid-19-infektion har tagits emot i samarbete med Orofacial medicin på Universitetssjukhuset Örebro. Uppsökande verksamhet har varit inställd.
- Folktandvårdens digitala mottagning har startat, den finns tillgänglig via Region Örebro läns app "Digital mottagning Region Örebro Län".

Nämndens effektmål

Prognos måluppfyllelse	Uppnå eller överträffa målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
Effektmål från regionfullmäktige	2	2	1

Större negativ avvikelse från målnivån avser effektmål nr 11, att Region Örebro läns har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning med indikatorn att nämnderna redovisar ett resultat i balans, där prognosen är att måluppfyllelse inte kommer att uppnås.

Ekonomi

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall jan-jul 2020	Utfall jan-jul 2019	Förändring	Förändring (%)	Prognos 2020	Budget 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	260,2	269,4	-9,2	-3,4	470,5	499,5	468,7
Verksamhetens kostnader	-274,8	-277,9	3,1	-1,1	-487,2	-497,2	-479,6
Finansnetto	-0,8	-0,7	-0,1	14,3	-1,8	-1,8	-1,2
Regionbidrag/ -ersättning	-0,3	-0,3	0,0	0	-0,5	-0,5	-0,5
Resultat	-15,7	-9,5	-6,2		-19,0	0,0	-12,6

Sammanfattande analys

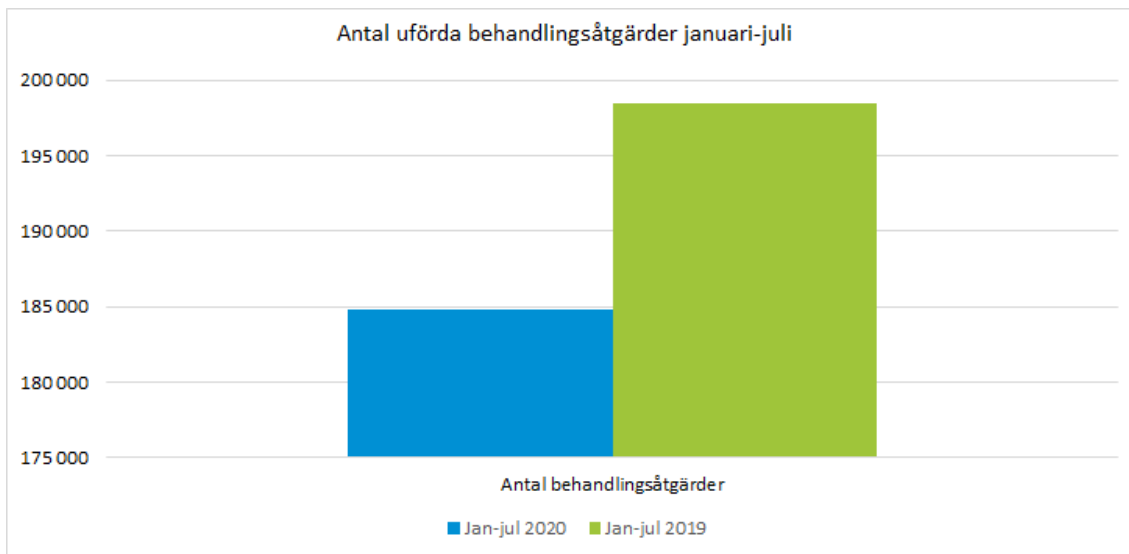
Folk tandvårdens resultat efter juli är -16 miljoner kronor. Föregående år var resultatet -10 miljoner kronor. Intäkterna har minskat med 3,4 procent i jämförelse med samma period föregående år och kostnaderna har minskat med 1,1 procent. Uteblivna och sena återbud har ökat under våren och sommaren på grund av pandemin. Den högre andelen uteblivna och sena återbud har lett till att det är färre behandlingsåtgärder utförda och därmed är intäkterna också lägre. Det har varit högre sjukfrånvaro under året än det vanligtvis är vilket påverkar intäkterna negativt när personal som arbetar med patientbehandling är frånvarande. Intäkterna ligger under budget för perioden. Övriga driftskostnader har ökat jämfört med samma period föregående år.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

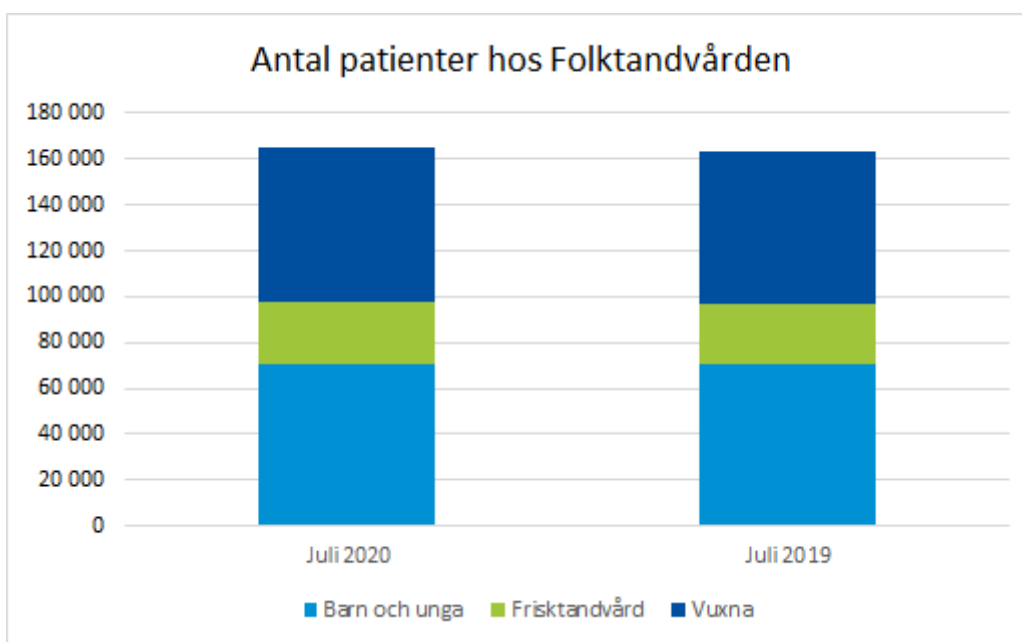
Folk tandvården arbetar med en ekonomisk handlingsplan för 2020 som är beslutad av Folk tandvårdsnämnden. Man har kunnat läsa av positiva effekter för de åtgärder som är igångsatta under året och fram till utbrottet av pandemin i Sverige så fanns det goda förutsättningar för att årets resultat skulle vara i ekonomisk balans. Effekterna av pandemin har dock blivit kraftigt minskade intäkter i vuxentandvården till följd av att åldersgruppen 70 plus samt riskgrupper inte har kunnat ges planerad tandvårdsbehandling. Många planerade behandlingar har blivit tidsförskjutna till hösten 2020 och under förutsättning att verksamheten på klinikerna kan återgå till mer normala förhållanden så borde man kunna se en viss återhämtning av intäkterna i vuxentandvården under hösten.

Ökad sjukfrånvaro och ökning av antalet sena återbud under våren och sommaren har också inneburit lägre intäktsnivåer jämfört med vad som är planerat.

Produktions- och nyckeltal

Totalt sett har det varit färre behandlingsåtgärder utförda under januari-juli i år än vad det var föregående år, på grund av den rådande pandemin. Det är emellertid fler sjukdomsförebyggande och bettfysiologiska åtgärder i år.

Det är fler patienter registrerade hos Folk tandvården i år än vad det var vid samma tidpunkt föregående år.

HR-statistik

Årsarbetare	Per 31 jul 2020	Per 31 jul 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	590,6	588,3	2,3	0,4
- varav kvinnor	524,1	525,5	-1,4	-0,3
- varav män	66,5	62,8	3,7	5,9

Antalet tillsvidareanställda årsarbetare har ökat något jämfört med samma period 2019 och det är i gruppen tandläkare den mesta ökningen har skett. Det ser Folk tandvården som positivt efter att tidigare ha haft svårrekryterade perioder. Det som fortsatt är problematiskt är att det inte finns tandhygienister att tillgå; enstaka eller inga sökande vid annonsering.

Det har därför varit nödvändigt för Folk tandvården att uppdragsutbilda egen personal. I juni blev sex av Folk tandvårdens medarbetare examinerade som tandhygienister via Karolinska Institutet (KI). Alla påbörjade sin nya karriär i Folk tandvården direkt efter examination, vilket är ett mycket positivt tillskott. Till hösten 2020 börjar ytterligare tre nya medarbetare den 3-åriga tandhygienistutbildningen via KI. Tandhygienistutbildningen via KI är en uppdragsutbildning med ekonomiskt stöd från Omställningsfonden.

Den faktiskt arbetade tiden har minskat jämfört med samma period föregående år och här syns konsekvenserna av bland annat hög sjukfrånvaro och annan ledighet. Pandemin under våren påverkade sjukfrånvaron än mer. Minskningen av faktiskt arbetad tid är främst i grupperna steriltekniker, tandhygienister, tandläkare, tandsköterskor och tandvårdsbiträden.

Sjukfrånvaro i procent	Jan - jun 2020	Jan - jun 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	8,4 %	6,8 %	1,6
- varav kvinnor	8,8 %	7,1 %	1,7
- varav män	6,1 %	4,4 %	1,7
- varav korttidssjukfrånvaro	4,0 %	2,7 %	1,3
- varav långtidssjukfrånvaro	4,5 %	4,1 %	0,4

Från ett högt utgångsläge har sjukfrånvaron ökat ytterligare under perioden jämfört med föregående år (jämfört Region Örebro län 6,92 procent 2020 och 5,33 procent 2019).

Folk tandvården har den högsta sjukfrånvaron inom Region Örebro län och höstens inplanerade workshop för alla chefer i Folk tandvården behöver bli ett avstamp för att lägga fokus på åtgärder/insatser för att minska sjukfrånvaron. Verksamheten påverkades av pandemin, speciellt under det initiala skedet, samtidigt som det funnits en annan sjukfrånvaro som påverkat utfallet. Idag arbetar chefer aktivt med sjukfrånvaron och samverkar med HR i olika frågor.

Ytterligare/förändrade åtgärder och insatser på lokal/central nivå i Folk tandvården ska utarbetas och tydliggöras och förhoppningsvis kan en positiv riktning påvisas framöver.

4.5 Servicenämnd

Väsentliga händelser

- H-huset har färdigställt och överlämnats till hälso- och sjukvården.
- Parkeringshuset är färdigt och taget i drift.
- Arbetet kring omställningen på grund av pandemin, vilket också haft som positiv effekt att:
- Breddinförande av vårdnära service ökade kraftigt.
- Digitalisering av vårdmöten och resfria möten blev snabbt naturliga arbetssätt inom organisationen.

Nämndens effektmål

Prognos måluppfyllelse	Uppnå eller överträffa målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
Effektmål från regionfullmäktige	2	0	0

Ekonomi

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall jan-jul 2020	Utfall jan-jul 2019	Förändring	Förändring (%)	Prognos 2020	Budget 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	1 180,9	1 082,1	98,8	9,1	2 062,5	2 040,4	1 836,6
Verksamhetens kostnader	-987,5	-935,4	-52,1	5,6	-1 755,4	-1 824,3	-1 616,3
Finansnetto	-54,1	-40,6	-13,5	33,3	-116,9	-121,8	-70,8
Regionbidrag/-ersättning	-55,4	-71,1	15,7	-22,1	-95,7	-94,3	-121,9
Resultat	83,9	35,0	48,9		94,5	0,0	27,6

Sammanfattande analys

Regionservice utfall per juli 2020 ger ett positivt resultat på 84 miljoner kronor, att jämföra med 35 miljoner kronor 2019. Enligt beslut om ekonomiska åtstramningar har verksamheterna klarat att hålla en bra ekonomi trots utebliven prisuppräknings. Flera områden växer kraftigt. Pandemin har påverkat kost- och parkeringsverksamheten negativt medan det för vårdnära service inneburit kraftig volymökning. De största överskotten redovisas inom områdena IT och Fastigheter. IT:s prissättning inkluderar en viss buffert för ökade lokalhyror för byggnation av

ny serverhall. Fastigheters driftkostnader för flera nya färdigställda byggnationer ligger i nyskick lägre än vad man beräknat som långsiktig driftkostnadsnivå. Detta ger överskott då intäkten för lokalhyra motsvarar långsiktig nivå för driftkostnader. Nya lokaler ger hyresintäkt i 1-2 månader innan fastigheten aktiverats för avskrivning och räntekostnad i ekonomisystemet. Campus USÖ och H-huset ger cirka 10 miljoner kronor i överskott per juli. Löner och sociala avgifter ger ett överskott inom verksamheterna genom vakanser och frånvaro.

Helårsprognosen är ett överskott på 95 miljoner kronor. I jämförelse med helår 2019 innebär prognosen en förbättring med 23 miljoner kronor då resultatet innan 2019 års återbetalningar var 72 miljoner kronor. Kost och parkeringsverksamheten beräknas dock ge stora underskott år 2020.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Regionservice har en ekonomi i balans. Verksamheterna jobbar med långsiktiga åtgärdsplaner för att klara beslutade kostnadsbesparingar. Hittills har hanterbara reduceringar motsvarande 23 miljoner kronor per år verkställt. Exempel på verkställda reduceringar är standardisering av frukostutbud, minskning av externa serviceavtal och konsulter samt minskad bemanning.

Produktions- och nyckeltal

Produktionstal/Nyckeltal	Utfall jan-juni 2020	Utfall jan-juni 2019	Förändring
Andel inköpta ekologiska livsmedel är minst 50 % av totala inköpen av livsmedel år 2020	47,2 %	46,8 %	0,4
Vi slänger mindre än 15 % av den mat vi tillagat år 2020	15,4 %	17,3 %	-1,9
Medelsvarstid i telefonväxeln, sekunder * Målvärde: 17 sekunder	18,9 sek	15,8 sek	3,1 sek
Energianvändningen (el + värme) har effektiviserats med 12 % per kvadratmeter år 2020 jämfört med 2010 års totala energianvändning (rullande 12 månader)	-4,4 %	-0,5 %	- 3,9
Antal skype- och videomöten (Region Örebro län)	34 308 st	12 834 st	167 %

* jämförelsetal 2019 avser perioden jan-april.

Kommentarer till produktions- och nyckeltal med större negativ avvikelse

Televäxeln har haft fler samtal under perioden februari-april på grund av pandemin samt utskick av patientfakturer för hjälpmedel. Det har påverkat *medelsvarstiden*, vilket gör att målet inte uppnås för perioden.

Energiförbrukningen visar på ett trendbrott och den totala energiförbrukningen minskar åter, -4,4 procent jämfört med 2010. Förklaringen är en kraftigt minskad elförbrukning med närmare 10 procent. Den totala värmeförbrukningen är dock fortfarande hög. USÖ börjar dock minska värmeförbrukningen jämfört med föregående år. Övriga driftområden har minskat

värmeförbrukningen med mellan 4 och 21 procent jämfört med 2010 års förbrukning. Fortsatt utredning för USÖ-området pågår. Ett underlag för analys har tagits fram där ett antal fel har identifierats och delvis åtgärdats. Mätare har satts upp på de hus som tidigare saknat mätare och en konsult har anlåtits för att vara behjälplig med ytterligare analys.

Skypemöten och videokonferenser har ökat kraftigt jämfört med samma period föregående år. Pandemin har medfört att distansarbete har ökat och att fler möten sker digitalt istället för fysiskt för att hålla social distans. Ökningen gäller både för skypemöten (+ 18 839 stycken, + 85 procent) och för videokonferenser (+ 2.635 stycken, + 99 procent).

HR-statistik

Årsarbetare	Per 31 jul 2020	Per 31 jul 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	862,9	838,8	24,1	2,9
- varav kvinnor	483,9	461,8	22,1	4,8
- varav män	379,0	377,0	2,0	0,5

Jämfört med samma tidpunkt förra året, 31 juli 2019, har Regionservice totalt 24,1 fler tillsvidareanställda årsarbetare. Utökningen förklaras av följande:

- Område administrativ utveckling och service: 1 arkivarie till följd av utökad uppdrag (Kommuninvest)
- Område fastigheter: 2 tekniker till följd av utökad uppdrag (H-huset och P-huset)
- Område försörjning: 10 städare till följd av utökade uppdrag på akutmottagningarna på alla tre sjukhusen samt operationsservice på USÖ. 7 servicevärdar till följd av utökad uppdrag inom vårdnära service. 2 gruppchefer till följd av utökad uppdrag inom vårdnära service respektive omorganisation inom kostavdelningen.
- Område kundtjänst: 1 gruppchef till följd av omorganisation.
- Område medicinsk teknik: 1 administratör till följd av utökad uppdrag (H-huset).

Eftersom Regionservice sedan anställningsstoppet infördes i höstas har vakanshållit ett femtiotal tjänster är den totala ökningen av årsarbetare mindre än beslutade utökningar. Utökningarna som verkställts förklaras till stor del av utökade uppdrag inom Område försörjning. De tre chefer som förvaltningen utökad med är kopplade till arbetet med att minska antalet medarbetare per chef och främja ett nära ledarskap.

Antalet visstidsanställda är 30 fler än samma period föregående år. Ökningen förklaras av situationen med pandemin samt de utökade uppdragen inom städavdelningen och vårdnära service.

Sjukfrånvaro i procent	Jan - jun 2020	Jan - jun 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	6,8 %	5,8 %	1,0
- varav kvinnor	7,9 %	6,7 %	1,2
- varav män	5,3 %	4,8 %	0,5
- varav korttidssjukfrånvaro	3,2 %	2,9 %	0,3
- varav långtidssjukfrånvaro	3,5 %	2,9 %	0,6

Sjukfrånvaron har ökat med 0,94 procentenheter jämfört med samma period förra året, men ökningen har bromsat in och ligger nu på samma nivå som i mars. Det är framförallt kvinnors långtidssjukfrånvaro och korttidssjukfrånvaron, som är ungefär lika för kvinnor och män, som står för ökningen.

Den ökade korttidssjukfrånvaron kan sannolikt förklaras av direktivet i samband med pandemin att stanna hemma vid minsta symtom, och att Regionservice har många yrkesgrupper som inte kan utföra sitt arbete på distans.

Den ökade långtidssjukfrånvaron kan inte på samma sätt härledas till pandemin, utan behöver analyseras mer. Variationen är stor mellan Regionservice områden och de områden som har hög långtidssjukfrånvaro har utarbetade rutiner för att arbeta med arbetsanpassning. Samtliga områden arbetar förbyggande för att korttidssjukfrånvaro inte ska övergå i långtidssjukfrånvaro, genom regelbundna uppföljningar och insatser för medarbetare med upprepad korttidssjukfrånvaro.

Jämfört med Region Örebro län som helhet ligger både korttids- och långtidssjukfrånvaron för Regionservice lägre. Även ökningen jämfört med samma period förra året ligger lägre för Regionservice jämfört med Region Örebro län som helhet.

4.6 Samhällsbyggnadsnämnd

Väsentliga händelser

- Pandemin har stor påverkan på kollektivtrafiken, resandet har minskat drastiskt. Svensk kollektivtrafik har drivit frågor och utfört påverkansarbete för att de regionala kollektivtrafikmyndigheterna ska kompenseras för intäktsbortfallet.
- Inom serviceresor finns en tydlig nedgång av antalet resor på grund av restriktionerna med anledning av pandemin. Antalet resor har i stort sett halverats.
- Trafikpliktsbeslut för västra, södra och nordöstra länsdelarna har fattats av samhällsbyggnadsnämnden.
- Förberedelser har pågått inför nytt trafikavtal och trafikstart för serviceresetrafiken den 1 juli 2020.

Nämndens effektmål

Prognos måluppfyllelse	Uppnå eller överträffa målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
Effektmål från regionfullmäktige	1	1	2

Större negativ avvikelse från målnivån avser effektmål nr 9, att länets invånare och företag har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov, vilket främst härrör till indikatorn att 95 procent av alla hushåll och företag har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och nr 11, att Region Örebro läns har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning med indikatorn att nämnderna redovisar ett resultat i balans, där prognosen är att måluppfyllelse inte kommer att uppnås.

Ekonomi
Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall jan-jul 2020	Utfall jan-jul 2019	Förändring	Förändring (%)	Prognos 2020	Budget 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	279,6	308,8	-29,2	-9,5	511,5	590,2	564,9
Verksamhetens kostnader	-644,2	-621,6	-22,6	3,6	-1 142,2	-1 117,3	-1 101,8
Finansnetto	-0,9	-0,1	-0,8	800	-1,9	-3	-0,1
Regionbidrag/-ersättning	308,3	304,6	3,7	1,2	530,1	530,1	526,3
Resultat	-57,2	-8,3	-48,9		-102,5	0,0	-10,7

Sammanfattande analys

Utfallet efter årets första sju månader är -57 miljoner kronor. Detta är en försämring med -49 miljoner kronor i jämförelse med motsvarande period 2019. Den främsta orsaken till resultatförsämringen kan relateras till intäktsbortfall som en konsekvens av pandemin. I utfallet ligger också med en högre kostnad för busstrafik till följd av indexutveckling, utökad trafik med miljögasdrivna bussar samt nytt trafikavtal för Örebro stad.

Från den 17 april är den främre dörren på bussarna stängd och inga biljetter valideras ombord. Detta påverkar resandestatistiken som bygger på de incheckningar som gjorts i biljettsystemet. I avsaknad av resandestatistik följer man antal sålda biljetter och periodkort istället. I slutet av maj monterades validatorer in i bussarna i stadstrafiken i Örebro och antalet sålda biljetter har därefter ökat något. Totalt uppgår minskningen av sålda enkelbiljetter till 44 procent under januari-juli 2020 jämfört med motsvarande period 2019. Totalt under perioden januari-juli har antalet sålda periodbiljetter minskat med 22 procent jämfört med motsvarande period 2019.

Nämnden lämnar en helårsprognos om - 103 miljoner kronor. Den mer negativa prognosen, jämfört med faktisk budget, förklaras till stor del av minskade intäkter på grund av pandemin, samt den tekniska justering som gjordes i samband med budget för att få ett noll resultat i budgeten. I prognosen ingår det statsbidrag som verksamheten ska äska från Trafikverket under hösten om 30 miljoner kronor.

Område energi och klimat har från och med marsrapporten övergått till regional tillväxtnämnd, i enlighet med det beslut som regionfullmäktige fattade den 13 februari. Alla jämförelsetal har justerats med avseende på denna förändring, så siffrorna mellan åren är jämförbara.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Nämnden fattade under hösten 2019 beslut om handlingsplan för budget i balans 2.0 som innehåller förslag på åtgärder som innebär en reduktion i kostnadsmassan på 57 miljoner kronor. Handlingsplanen är tagen med sikte på en budget i balans år 2025.

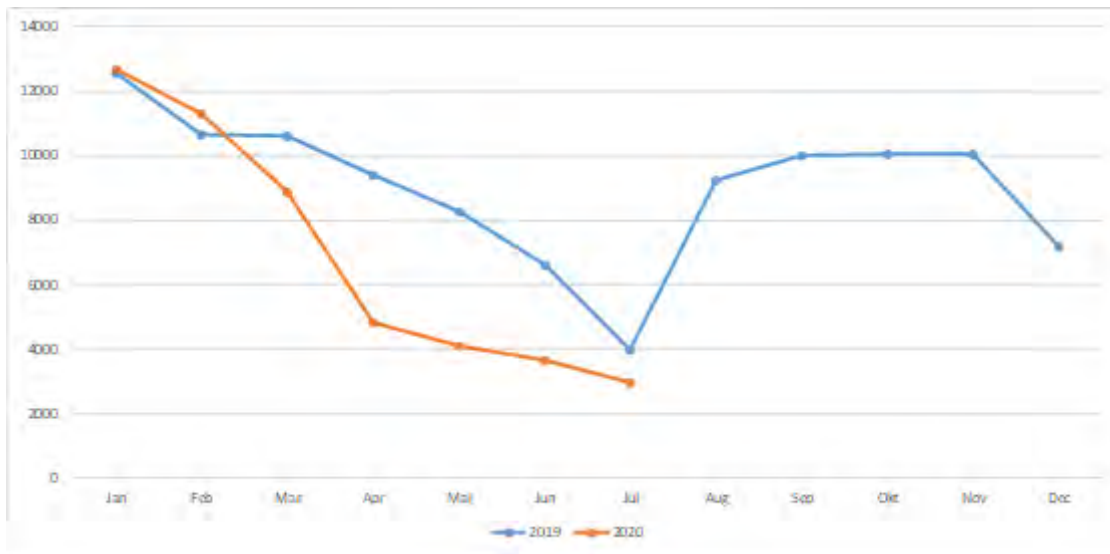
Planen var att under våren 2020 genomföra ett arbete med att ta fram ytterligare förslag på åtgärder. Detta i och med att de tidigare beslutade 57 miljonerna inte kommer att räcka för att nå en budget i balans, mot bakgrund av att nivån på intäkter för gymnasiekort beräknas minska med start hösten 2020. Med anledning av pandemin under våren/försommaren så parkerades detta arbete i avvaktan på att få ett inriktningsbeslut från Regionstyrelsen om eventuellt ytterligare besparingar.

Produktions- och nyckeltal

Sålda biljetter

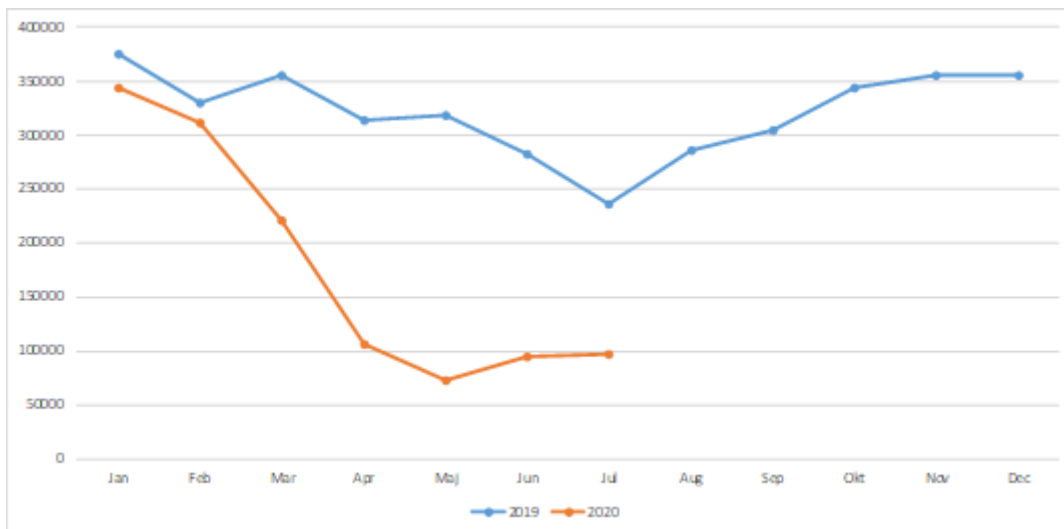
I slutet av maj monterades validatorer in i bussarna i stadstrafiken i Örebro och antalet sålda biljetter har därefter ökat något. I maj 2020 hade antalet sålda biljetter minskat med 77 procent jämfört med maj 2019. I juni 2020 var minskningen 67 procent jämfört med motsvarande månad 2019 och i juli var antalet sålda biljetter 60 procent lägre jämfört med juli 2019. För året ackumulerat januari till juli har antalet sålda biljetter minskat med 44 procent jämfört med motsvarande period 2019.

Antalet sålda periodbiljetter per månad 2019 och 2020

Antalet sålda enkelbiljetter, inklusive app-biljetter, har under juni-juli 2020 minskat med 63 procent jämfört med motsvarande period 2019. Ungefär lika många enkelbiljetter såldes i juli som i juni. Många som varit hemma under semestern kan vara en bidragande orsak.

Antalet sålda enkelbiljetter per månad 2019 och 2020

Kollektivtrafikbarometern

Kollektivtrafikbarometern visar att kundernas nöjdhet under perioden januari-juli är oförändrad jämfört med motsvarande period föregående år. 63 procent av resenärerna är nöjda med Länstrafiken. 81 procent av de tillfrågade är nöjda med senaste resan, vilket är oförändrat mot samma period föregående år.

HR-statistik

Årsarbetare	Per 31 jul 2020	Per 31 jul 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	300,1	291,0	9,1	3,1
- varav kvinnor	201,5	195,1	6,4	3,3
- varav män	98,6	95,9	2,7	2,8

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaro i procent	Jan - jun 2020	Jan - jun 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,7 %	4,5 %	-0,8
- varav kvinnor	3,9 %	5,6 %	-1,7
- varav män	3,2 %	2,3 %	0,9
- varav korttidssjukfrånvaro	2,4 %	2,3 %	0,1
- varav långtidssjukfrånvaro	1,3 %	2,2 %	-0,9

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

4.7 Regional tillväxtnämnd

Väsentliga händelser

- Flera åtgärder har vidtagits i samband med pandemin inom regional tillväxtnämnds ansvarsområde. Inom näringslivsutveckling med bland annat företagsjour, omställningscheckar och kompetensutvecklingsinsatser inom digitalisering för besöksnäringen. Kävesta och Fellingsbro folkhögskolor har bedrivit distansstudier. Yrkesutbildningar har marknadsförts, bland annat på webbsidan Utbildningsakuten. Samordning mellan kommunerna och Region Örebro läns hälso- och sjukvård, samverkansorganisationen har arbetat operativt med åtgärder kopplat till pandemin.
- AI Impact Lab i Örebro, ett samarbete mellan Region Örebro län och Örebro universitet, har genomfört en hälsopilot som resulterat i konkreta projekt som ska drivas inom hälso- och sjukvården och också stärkt sin roll inom AI Innovation of Sweden.
- Socialfondsprojektet Effektivare validering inom utbildning och arbetsmarknad har avslutats och arbete pågår med slutsatser för fortsatt utvecklingsarbete.
- Fastighetsnätverket, som drivs av Region Örebro län, har som första aktör i Sverige blivit utsedd till regional strateginod. Fastighetsnätverket vill aktivt bidra till det nationella energimålet, en halverad energianvändning till år 2030.
- Solcellseffekten i Örebro län ökade med rekordhöga 89 procent under 2019. Motsvarande siffra för Sverige är 70 procent. I Örebro län är målet att producera el med solenergi motsvarande 4 procent av länets elanvändning till år 2030.

Nämndens effektmål

Prognos måluppfyllelse	Uppnä eller överträffa målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
Effektmål från regionfullmäktige	3	1	0

Ekonomi

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall jan-jul 2020	Utfall jan-jul 2019	Förändring	Förändring (%)	Prognos 2020	Budget 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	62,1	67,3	-5,2	-7,7	116,8	112,8	115,2
Verksamhetens kostnader	-135,3	-135,7	0,4	-0,3	-256,3	-254,6	-240,7
Finansnetto	0,0	0,0	0,0		-0,1	-0,1	0,0
Regionbidrag/-ersättning	82,8	75,9	6,9	9,1	139,6	141,9	130,2
Resultat	9,6	7,5	2,1		0,0	0,0	4,7

Sammanfattande analys

Utfallet efter årets första sju månader är +10 miljoner kronor, vilket är 2 miljoner kronor bättre i jämförelse med motsvarande period 2019.

Resultatutvecklingen och kurvan under 2020 påminner om 2019 med ett större överskott under semestermånaden då verksamheten är på sparlåga.

Under våren har nämndens verksamhetsområde varit fortsatt återhållsamma med kostnader och här har det ekonomiska utfallet även påverkats av pandemin. Verksamheten har följt Folkhälsomyndighetens rekommendationer och restriktioner vad gäller resande, sammankomster och social distansering. Detta har påverkat det ekonomiska utfallet positivt, som en konsekvens av inställda resor, konferenser och andra aktiviteter.

Nämnden redovisar en helårsprognos om 0 mnkr. Det överskott som nu ses i utfallet kommer under hösten att upparbetas, till viss del inom ramen för covid-19 satsningar som nämnden beslutat.

En risk i prognosen är att andelen externfinansiering kan bli lägre än budgeterat, då vissa aktiviteter i projekten inte kan genomföras på grund av rådande restriktioner. Detta kan medföra att viss projektpersonal behöver finansieras med rammedel under hösten.

Område energi och klimat har under våren flyttat till *regional tillväxtnämnd*, i enlighet med det beslut som togs av regionfullmäktige den 13 februari. Det innebär att samtliga rapporter är uppdaterade med energi och klimats utfall, även för år 2019.

Region Örebro län har från och med i år har tagit över arbetsgivaransvaret för *Central Sweden*, vårt kontor i Bryssel som vi har tillsammans med Region Gävleborg och Dalarna. Personalen är placerad på enheten projektstöd inom förvaltning regional utveckling.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Ekonomi följs upp månatligen i syfte att urskilja negativa avvikelser. Störst risk har funnits i folkhögskolornas ekonomi, men efter ett genomgående arbete med plan för långsiktig ekonomi i balans bedöms risken för underskott där som liten.

Produktions- och nyckeltal

Det finns ingen redovisning av produktions- och nyckeltal inom nämnden.

HR-statistik

Årsarbetare	Per 31 jul 2020	Per 31 jul 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	300,1	291,0	9,1	3,1
- varav kvinnor	201,5	195,1	6,4	3,3
- varav män	98,6	95,9	2,7	2,8

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaro i procent	Jan - jun 2020	Jan - jun 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,7 %	4,5 %	-0,8
- varav kvinnor	3,9 %	5,6 %	-1,7
- varav män	3,2 %	2,3 %	0,9
- varav korttidssjukfrånvaro	2,4 %	2,3 %	0,1
- varav långtidssjukfrånvaro	1,3 %	2,2 %	-0,9

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

4.8 Kulturnämnd

Väsentliga händelser

- Pandemin påverkar i hög grad inom framför allt professionell scenkonst men även inom övriga kulturområden och främjandeverksamheten. Arrangemang skjuts upp, ställs in eller görs om möjligt om exempelvis med stöd av digital teknik. Kulturnämnden har fattat beslut om ett krispaket med flera olika delar.
- Satsningar har gjorts genom ekonomisk förstärkning av teatern (Örebro länsteater och Stadra Teater) och den professionella dansen. Den filmkulturella verksamheten har också stärkts för att komma i nivå med andra regioner genom en satsning på filmpedagogik.
- Partnerskapet för sociala innovationer har blivit ett viktigt nätverk och en viktig mötesplats för civilsamhället, folkbildningen och den sociala ekonomin. Flera projekt bedrivs som bidrar till att stärka förutsättningarna för civilsamhälle och social ekonomi.

Nämndens effektmål

Prognos måluppfyllelse	Uppnå eller överträffa målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
Effektmål från regionfullmäktige	3	1	0

Ekonomi

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall jan-jul 2020	Utfall jan-jul 2019	Förändring	Förändring (%)	Prognos 2020	Budget 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	32,1	32,4	-0,3	-0,9	54,1	52,8	56,5
Verksamhetens kostnader	-93,5	-98,8	5,3	-5,4	-162,8	-159,2	-170,4
Finansnetto	0	0	0		0	0	0
Regionbidrag/-ersättning	62,0	66,8	-4,8	-7,2	108,7	106,4	114,5
Resultat	0,6	0,4	0,2		0,0	0,0	0,6

Sammanfattande analys

Överskottet på delåret beror på följande faktorer:

- lägre upparbetning av nämndkostnader likt föregående år,
- lägre personalkostnader till följd av utlån och delvisa tjänstledigheter,
- flera av områdets egna verksamheter inom samverkansmodellen har merparten av sina aktiviteter/kostnader förlagda till hösten.

Både intäkter och kostnader har ökat under året, vilket gör att nämndens omsättning kommer bli högre än förväntat. De ökade intäkterna består av ökade statsbidrag, högre externt finansierad personal samt högre projektintäkter. De ökade kostnaderna är en direkt följd av de ökade statsbidragen som har slussats vidare till externa aktörer samt en periodiseringseffekt av redan utbetalda stöd vilket kommer jämna ut sig under året. Pandemin har påverkat nämndens arbete så tillvida att flertalet aktiviteter har flyttats fram eller ställts in samt att medel har omfördelats för att kunna hjälpa länets kulturaktörer och föreningar att klara sig igenom den kris som pandemin medför. Kulturnämnden lämnar en prognos på 0 kronor för 2020.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Ekonomi följs upp månatligen i syfte att urskilja negativa avvikelser. Nämnden har inga stora marginaler och prognosen visar ett noll-resultat när året är slut.

Produktions- och nyckeltal

Det finns ingen redovisning av produktions- och nyckeltal inom nämnden.

HR-statistik

Årsarbetare	Per 31 jul 2020	Per 31 jul 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	300,1	291,0	9,1	3,1
- varav kvinnor	201,5	195,1	6,4	3,3
- varav män	98,6	95,9	2,7	2,8

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaro i procent	Jan - jun 2020	Jan - jun 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,7 %	4,5 %	-0,8
- varav kvinnor	3,9 %	5,6 %	-1,7
- varav män	3,2 %	2,3 %	0,9
- varav korttidssjukfrånvaro	2,4 %	2,3 %	0,1
- varav långtidssjukfrånvaro	1,3 %	2,2 %	-0,9

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

4.9 Gemensam nämnd för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice

Väsentliga händelser

- Pandemin har påverkat verksamheten och lett till omprioriteringar av arbetsuppgifter inom Regionhälsan och volymminskningar hos Tolk- och översättarservice samt en omställning till att erbjuda tjänster på distans för båda verksamheterna.
- Nora kommun kommer att gå med i den gemensamma nämnden för företagshälsa och tolk- och översättarservice från och med oktober 2020. Det innebär ett utökad kundunderlag och en riskanalys har genomförts för att identifiera risker och se över att befintliga resurser räcker till för att klara uppdraget.
- Ett projekt för att vidareutveckla kulturkommunikatörstjänsten har inletts under våren. Kulturkommunikatörstjänsten syftar till att tillvarata tolkarnas kulturella erfarenheter från tolkade samtal i syfte att underlätta kommunikationen mellan myndighetspersoner och personer som inte talar svenska.

Nämndens effektmål

Prognos måluppfyllelse	Uppnä eller överträffa målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
Effektmål från regionfullmäktige	1	1	0

Ekonomi

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall jan-jul 2020	Utfall jan-jul 2019	Förändring	Förändring (%)	Prognos 2020	Budget 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	59,8	69,8	-10,0	-14,3	116,1	116,1	122,6
Verksamhetens kostnader	-56,8	-64,3	7,5	-11,7	-116,1	-116,1	-114,0
Finansnetto	0	0	0		0	0	0
Regionbidrag/-ersättning	0	0	0		0	0	0
Resultat	3,0	5,5	-2,5		0,0	0,0	8,6

Sammanfattande analys

Resultatet för nämnden ackumulerat juli 2020 är 3 miljoner kronor. Resultatet för Regionhälsan

ligger på 2 miljoner kronor och resterande 1 miljon kronor avser Tolk- och översättarservice.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Nämnden är helt intäktsfinansierad. Ekonomin följs upp månadsvis och nämnden räknar med att följa budget under året samt att vidta de åtgärder som behövs för att nå en budget i balans.

Produktions- och nyckeltal

	Utfall perioden 2020	Utfall perioden 2019	Förändring %
Regionhälsan, timmar	15 204	14 730	3 %
Fördelning tjänstegrupp	80 %	81 %	
Beläggningsgrad	57 %	55 %	
Tolk- och översättarservice, timmar	53 923	69 897	-23 %
Minskad reseersättning till tolkar	349 777	540 966	-35 %

Antalet producerade timmar på Regionhälsan är aningen högre jämfört med samma period 2019.

Fördelning av tjänstegrupp avser andelen arbetsmiljökonsulter i förhållande till underleverantörer. Att andelen är lägre 2020 beror på att arbetsmiljökonsultresurs reserverats för att säkerställa att det finns tillgängliga tider för stöd med anledning av pandemin. Det föranleder att underleverantörer behövt anlitas i större omfattning.

Under våren har personal från Regionhälsan deltagit på flera sätt i regionens övergripande arbete avseende pandemin. Efterfrågan på verksamhetens tjänster har också minskat inom vissa områden. Det har påverkat verksamhetens möjlighet till ökad beläggningsgrad. Arbetet för att uppnå en högre beläggningsgrad kommer att fortsätta under året.

Antalet producerade tolktimmar på Tolks- och översättarservice är 23 procent lägre jämfört med motsvarande period år 2019. Minskningen är en konsekvens av pandemin.

HR-statistik

Årsarbetare	Per 31 jul 2020	Per 31 jul 2019	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	46,9	48,9	-2,0	-4,1
- varav kvinnor	41,9	43,9	-2,0	-4,6
- varav män	5,0	5,0	0,0	0

Antalet tillsvidareanställda årsarbetare på förvaltningen Företagshälsa och tolkförmedling har minskat med 2,0 personer mellan perioderna januari-juli 2020 och 2019. Två företagsskoterskor från Regionhälsan har lånats ut till Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Sjukfrånvaro i procent	Jan - jun 2020	Jan - jun 2019	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,2 %	4,5 %	-1,3
- varav kvinnor	3,4 %	3,8 %	-0,4
- varav män	1,2 %	10,9 %	-9,7
- varav korttidssjukfrånvaro	2,7 %	1,3 %	1,4
- varav långtidssjukfrånvaro	0,5 %	3,3 %	-2,8

Den totala sjukfrånvaron är lägre för perioden 2020 jämfört med 2019. Långtidsfrånvaron har minskat medan korttidsfrånvaron ökat något. Ökningen av korttidsfrånvaron är främst en konsekvens av pandemin och de rekommendationer Folkhälsomyndigheten gett att stanna hemma även vid lindriga symptom. Verksamheten följer upp sjukfrånvaron och rehabiliterande samtal genomförs med närmaste chef vid tre upprepade frånvarotillfällen per halvår. Förvaltningen Företagshälsa och tolkförmedling arbetar även förebyggande för att främja en bra arbetsmiljö.

5 Redovisning av effektmål och strategier

Redovisning av effektmål med indikatorer och måluppfyllelse samt strategier kopplat till de perspektiv som återfinns i verksamhetsplanen med budget för 2020 - perspektiven invånare och samhälle, processer och resurser.

Symbolförklaringar

Färgindikatorer, prognos måluppfyllelse helår

- = uppnå eller överträffa målnivån
- = mindre, acceptabel avvikelse från målnivån
- = större negativ avvikelse från målnivån

Förändringspilar, utveckling under året, prognosens resultat helår jämfört med föregående år alternativt årets början

- = resultatet har förbättrats
- = resultatet är oförändrat
- = resultatet har försämrats

Indikatorer, status för perioden vid delår

- = helt
- = delvis
- = inte alls
- = värde saknas för perioden

Prognos för måluppfyllelse redovisas per effektmål med indikatorer under perspektiven invånare och samhälle och resurser. Redovisning av strategier sker inom perspektivet process.

Det finns totalt 11 effektmål och av dessa är prognosen att 10 mål kommer att uppfyllas, varav fyra mål fullt ut. Sex mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån. Sammantaget är således prognosen att 10 av 11 effektmål (91 procent) har en god måluppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Effektmål nr 2, att länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård, har en negativ avvikelse från målnivån och prognosen är att effektmålet inte uppfylls.

Pandemin påverkar måluppfyllelsen för flera effektmål och status av indikatorerna negativt. Visst utvecklingsarbete och vissa uppdrag har fått stå tillbaka under pandemin.

Redovisningen av strategier inom perspektivet process visar att ett gott arbete pågår, framför allt inom digitalisering. Men också att flera processer, utvecklingsprojekt och utbildningsinsatser har ställts in eller fått skjutas upp med anledning av pandemin. Inom hälso- och sjukvården har allt strategiarbete riktats mot att klara den unika belastning som pandemin har inneburit. Digitaliseringen har haft stor betydelse för att begränsa smittspridningen under pandemin. Både möjligheten till digitala möten och digitala besök samt förståelsen för dessa har utvecklats betydligt både hos Region Örebro läns medarbetare, politiker och länets invånare.

Region Örebro läns majoritetsägda bolag bedöms uppfylla mål, inriktning och ekonomiska resultat enligt bolagspolicy och ägardirektiv.

5.1 Perspektiv: Invånare och samhälle

Perspektivet invånare och samhälle beskriver de viktigaste målsättningarna för Region Örebro läns verksamheter för att invånarnas och samhällets behov ska tillgodoses på bästa sätt och hur Örebro läns utvecklingsförutsättningar ska tas tillvara. Det är huvudprocesserna hälso- och sjukvård, tandvård, forskning och utbildning samt regional utveckling som har anknytning till perspektivet.

Inom perspektivet invånare och samhälle finns effektmål som visar vilken effekt Region Örebro läns verksamheter förväntas bidra med till nytta för invånare och samhälle. Kopplat till effektmålen finns indikatorer som ska beskriva tillståndet eller utvecklingen för effektmålet, indikatorerna kan vara kvantitativa eller kvalitativa.

Effektmål: Nr 1. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd hälsa.

Kommentar

Inom hälso- och sjukvården har det strukturerade arbetet med flera av effektmålets indikatorer tillfälligt avstannat på grund av rådande pandemi. Detta innebär inte att det praktiska arbetet avstannat. Pandemin har till exempel belyst vikten av sunda levnadsvanor på ett mycket tydligt sätt.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har också gett Hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att förstärka hälso- och sjukvårdens hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete. Mot bakgrund av rådande pandemi så har arbetet varit tvunget att senareläggas.

Indikatorer	Utfall	Målvärde
Resultat i patientenkäter, till exempel Nationell patientenkät och PREM-enkät *), ska vara bättre än vid tidigare mätning.*) PREM-enkät (Patient Reported Experience Measures) är mått som utvärderar patientens upplevelse av den givna vården. <i>Kommentar</i> Region Örebro län deltar i alla nationellt gemensamma mätningar vad gäller Nationell patientenkät (NPE). Som en följd av det rådande läget med pandemin har samtliga, under våren planerade, nationellt gemensamma undersökningar inom ramen för Nationell Patientenkät blivit uppskjutna på obestämd tid. Under årets första månader kom resultat från PREM-enkäten för Standardiserade vårdförlopp inom cancervården (SVF) samt för primärvårdsmätningen hösten 2019. PREM-enkätens resultat för Standardiserade vårdförloppen för patienter med cancerdiagnos visar förbättringar i alla dimensioner vid jämförelse mellan åren 2018 och 2019. Det samlade resultatet för de patienter som fått en cancerdiagnos grundar sig framför allt på urinblåsecancer, prostatacancer, hudmelanom, bröstcancer och tjock- och ändtarmscancer som är de stora patientgrupperna. Resultatet visar att Region Örebro län ligger över riket i alla dimensionerna för båda åren. Resultatet från primärvårdsmätningen 2019 visar förbättring av samtliga sju dimensioner som följs upp	Delvis	

Indikatorer	Utfall	Målvärde
men framför allt har upplevelsen av respekt och bemötande förbättrats. Patienterna upplever att man i större utsträckning blir bemött med respekt och värdighet. Även bland de yngre har upplevelsen förbättrats, en grupp som tidigare varit mer kritiska. Förbättringsområden finns bland annat gällande kontinuitet och koordinering, Det handlar om hur patienterna upplever personalens förmåga att samarbeta med varandra och hur patienterna upplever kontinuitet, till exempel att man får träffa samma behandlare vid sina besök.		
Patienter blir erbjudna insatser utifrån levnadsvanor vid kontakt med hälso- och sjukvården. Det följs upp via klassificering av vårdåtgärder (KVÅ), Primärvårds Kvalitet eller kvalitetsregister. <i>Kommentar</i> KVÅ-koder gällande perioden januari-maj 2020 jämfört med motsvarande period 2019. KVÅ Primärvård: KVÅ-kodade insatser utifrån levnadsvanor har minskat markant vilket troligen har en koppling till att primärvården har haft färre planerade besök under denna tidsperiod på grund av pandemin. Insatser har minskat med 25 procent vad gäller otillräcklig fysisk aktivitet, ohälsosamma matvanor och tobak. Insatser vid riskbruk av alkohol har minskat med 35 procent. Förskrivning av FaR har minskat med 43 procent. KVÅ Specialistvård: KVÅ-kodade insatser utifrån levnadsvanor har varit mer stabil inom specialistvården. En ökning har skett vad gäller kvalificerat rådgivande samtal vid ohälsosamma matvanor och enkel rådgivning vid riskbruk alkohol. En minskning har skett av kvalificerad rådgivning tobak med 35 procent.	Delvis	
Möjligheten att använda webbtidbokning ska öka. Minst 30 procent av primärvårdens nybesökstider ska vara möjliga att boka via webbtidboken. <i>Kommentar</i> Pandemin har påskyndat digitaliseringsarbetet i primärvården. Fokus har främst varit att öka antalet digitala besök både till vårdcentralernas digitala mottagning men även för återbesök till yrkeskategori på enskild vårdcentral. För närvarande pågår införande av digitala nybesök efter kontakt via flexi (FlexiTid är ett system för samtalsbokning). Beträffande webbtidbokning så sker en utökning av besök som är möjliga att boka digitalt. I första hand sker bokning till provtagning, sjukgymnast samt för provtagning på covidmottagning. Dock sker en utökning av möjlighet för webbtidbokning till olika former av besök successivt.	30%	
Andelen samordnade individuella planer (SIP), av antal personer över 65 år listade till vårdcentral, ska öka 2020 jämfört med 2019. <i>Kommentar</i> Antal genomförda SIP har minskat för alla åldersgrupper jämfört med 2019 och i synnerhet för personer över 65 år. Under årets första fyra månader upprättades 2,4 SIP per 1 000 invånare över 65 år jämfört med 4,5 SIP 2019. Pandemin har påverkat möjlighet till fysiska möten och även om digitala möten använts i vissa fall så har verksamheterna fått hitta alternativa sätt att planera. Men även under årets första månader, innan pandemin startade, märktes en nedgång framförallt bland äldre. En förklaring kan vara att krav på primärvården att kalla till SIP efter sjukhusvistelse kopplat till betalningsansvaret togs bort under hösten 2019. Tabellen visar antal upprättade och godkända samordnade individuella planer (SIP). Källa: Lifecare SP	2,4%	4,5%

Indikatorer				Utfall	Målvärde
Antal genomförda SIP per åldersgrupp januari-april					
Åldersgrupp	2018	2019	2020		
0-18	20	50	23		
19-64	56	117	54		
65-79	60	103	63		
80-w	127	209	83		
Totalt	263	479	223		

Effektmål: Nr 2. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig hälso- och sjukvård.

Kommentar

Hälso- och sjukvårdens tillgänglighet har under pandemin koncentrerats till att gälla de patienter som har akuta besvär, annan nödvändig sjukvård som ej kan anstå samt besvär relaterade till covid-19. Tillgängligheten inklusive tillgänglighet till intensivvård för patienter sjuka av covid-19 samt annan nödvändig vård har under halvåret varit god tack vare en stor omställningsprocess av hela sjukvården.

Mycket av den planerade sjukvården har dock avstannat. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen beräknar därför att det finns en kraftigt tilltagande vårdskuld. Därför är bedömningen att målet inte kommer att uppnås.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har ett mål att vården ska vara patientsäker. Det systematiska patientsäkerhetsarbetet finns nu som en tydlig grund inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen inkluderande avvikelshantering, anmälningsskyldighet och hantering av inkomna klagomål. Det målet bedöms att uppfyllas.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har också gett Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ett flertal uppdrag inom följande områden:

- Att arbeta med insatser för en mer personcentrerad vård med ökad delaktighet.
- Att förbättra hälso- och sjukvårdens tillgänglighet för invånarna.

Visst arbete har pågått under perioden men i de flesta uppdrag har arbetet avstannat på grund av rådande pandemi.

Indikatorer	Utfall	Målvärde
Resultat i standardiserade vårdförlopp, måluppfyllelsen ska förbättras under 2020 jämfört med väntetiderna för 2019.	Delvis	
Kommentar		
Särskild sjukvårdsledning tog i slutet av mars beslut gällande standardiserade vårdförlopp (SVF) under pandemin, att Region Örebro län ska följa nationella vårdprogram och vårdförloppsbeskrivningar så långt det är möjligt. Omprioriteringar utifrån smittskyddsskäl eller optimering av resurser kan behöva göras under den rådande situationen. Hälso- och sjukvårdsförvaltningens kliniker får lägga upp och ansvara för prioriteringen av sina cancerdiagnoser så cancerpatienter omhändertas så optimalt som möjligt. Dock ska en tillbakagång till normalläge göras så snart det är möjligt.		
När det gäller ledtider för de olika förloppen är det i dagsläget för tidigt för att kunna se eventuell		

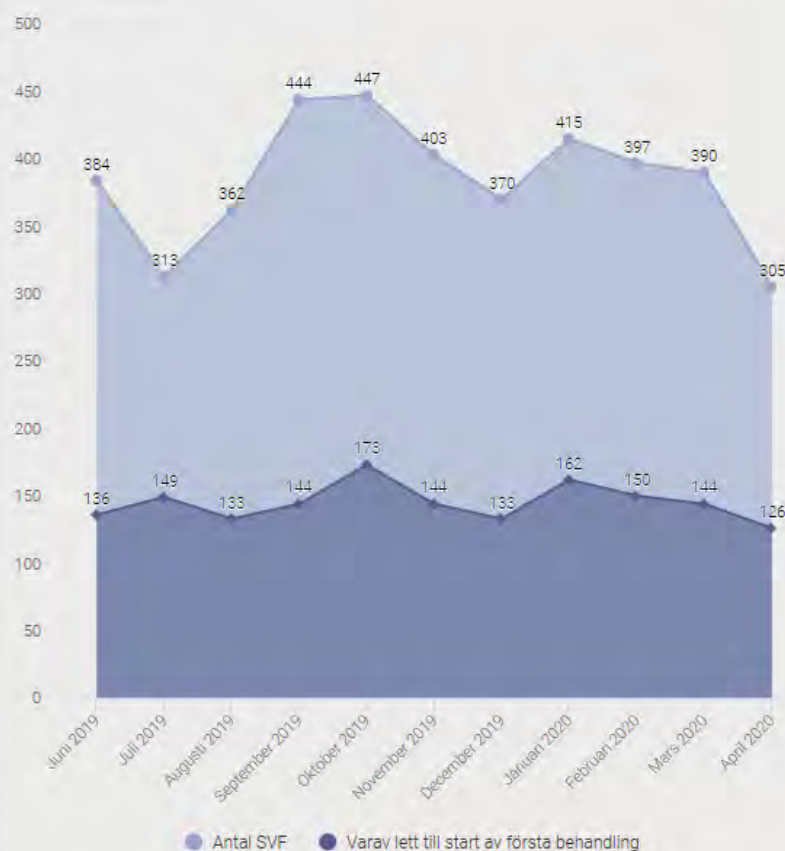
Indikatorer
Utfall Målvärde

påverkan av pandemin.

Antalet patienter som utretts i SVF sammantaget visar en minskning, vilket även ses i riket. De SVF där det syns ett tydligare minskat antal patienter som utreds under april till maj är misstanke om bröstcancer, prostatacancer, urinblåsecancer och tjock- och ändtarmscancer. Gällande misstanke om prostatacancer har beslut tagits om att göra avsteg för de patienter som är över 70 år och där utredningen kan vänta. Patienterna får gå på kontroll på vårdcentralen för ny PSA-testning efter någon månad.

Antal SVF-utredda patienter per månad, samt andel som startat cancerbehandling

Region Örebro län

Välj RCC, region och vårdförlopp

Region Örebro län

Välj vårdförlopp

Mäts via uppfyllelse av vårdgarantin inklusive den förstärkta vårdgarantin.

Delvis

Kommentar

Den förstärkta vårdgarantin är i stort sett oförändrad jämfört med motsvarande period, januari-juni, 2019. Resterande vårdgarantier är svåra att mäta, bland annat på grund av uppmaningar att inte besöka sjukvård i onödan, men de har kraftigt försämrats.

Effektmål: Nr 3. Klinisk forskning och utbildning som bedrivs är av hög kvalitet och kommer länets invånare till godo via nya metoder inom vård och behandling.

Kommentar

Forskningstid och tid för kompetensutveckling har ställts till hälso- och sjukvårdens förfogande med anledning av den pågående pandemin. Detta kan komma att påverka effektmålets indikatorer och effektmålets måluppfyllelse.

Indikatorer	Utfall	Målvärde
Den kliniska forskningen ska vara fördubblad med bibehållen kvalitet till år 2030. Det mäts via Vetenskapsrådet bibliometri med utgångsvärde i ALF *) 2015, 50 procent ökning till 2022. *) ALF är förkortningen för ett avtal mellan den svenska staten och vissa regioner om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. <i>Kommentar</i> Under 2019 publicerades 429 vetenskapliga artiklar (redovisat 31 mars 2020) från Region Örebro län och nivån har varit strax över 400 de senaste åren. Påverkan av pandemin kommer sannolikt att i viss mån påverka antalet publicerade artiklar under 2020 men sannolikt i högre grad 2021. Exakta jämförelsetal kräver också så kallad författarfractionering och ett kvalitetsindex, vilket inte kan följas löpande.	Delvis	
År 2022 ska 90 procent av medarbetare som aktivt deltar i undervisningsuppdrag uppfylla universitetets/utbildningsanordnarens riktlinjer för pedagogisk kompetens. <i>Kommentar</i> Under 2020 har ett arbete påbörjats för att tillsammans med Örebro universitet tydliggöra utbildningsbehovet och omfattningen för kliniska handledare. Utbildningscentrum planerar i samverkan med Örebro universitet en kompetensutvecklingsmodell som både innehåller olika nivåer och inriktningar men bygger på en för alla akademiska vårdutbildningar gemensam bas.	Delvis	

Effektmål: Nr 4. Forskning och innovation tar tillvara invånare, närstående och patienters kunskap, erfarenheter och vilja att delta i klinisk forskning och ser dem som medskapare.

Kommentar

Pandemin påverkar också i viss mån detta effektmål.

Indikatorer	Utfall	Målvärde
Andel prövningar av läkemedel och medicinsk teknisk utrustning, inklusive testbäddsverksamhet för innovationer, ska motsvara vad övriga universitetssjukvårdsaktörer utför år 2022. <i>Kommentar</i> Antal läkemedelsprövningar och prövningar av medicinsk teknisk utrustning var enligt tillgängliga sammanställningar lokalt, regionalt och nationellt under 2019 på ungefär samma nivå som tidigare år.	Delvis	

Indikatorer	Utfall	Målvärde
Jämfört med övriga universitetssjukvårdsregioner ligger antalet pågående sådana studier fortfarande något lägre inom Region Örebro län men avsevärt högre än i icke-universitetssjukvårdsregioner. Att ta fram testbäddar för innovationer är ett långsiktigt arbete som har möjlighet att ta form när innovationsverksamheten har permanentas inom forsknings- och utbildningsnämndens ansvarsområde. Under 2020 initieras sannolikt en sådan miljö i samverkan med Folk tandvården.		
Andel publikationer planerade i samverkan med patientföreträdare ska öka till 10 procent år 2022.	Delvis	→
Kommentar Arbetet med kartläggning av nuvarande forskningssamverkan med patientföreträdare har påbörjats under 2020.		

Effektmål: Nr 5. Länets invånare har en god, jämlik och jämställd munhälsa.

Kommentar

Folk tandvårdens samtliga patienter behovsbedöms och placeras i riskgrupp. Samma bedömningskriterier används till alla patienter. Riskgruppen ligger till grund för individuell behovsanpassad behandling av alla patienter.

Folk tandvården har påbörjat HBTQ-diplomering på ett antal arbetsplatser.

Folk tandvårdens uppsökande tandvård har ställts in under pandemin.

Folk tandvårdsnämnden har också ett antal mål med indikatorer och aktiviteter kopplat till effektmålet:

- Rätt vård och prioritering efter patientens behov och intresse.
- Tillgänglig tandvård för prioriterade och sköra grupper.

Dessa mål bedöms inte att uppfyllas fullt ut på grund av pandemin. Riskgrupper och äldre har avbokats från besök.

Indikatorer	Utfall	Målvärde
Den förebyggande tandvården i skolorna stärks, särskilt i socioekonomiskt svaga områden.	Delvis	→
Kommentar Det förebyggande arbetet sker genom att Folk tandvården besöker barn och ungdomar i vart och ett av skolans stadier. Under vårterminen 2020 har dock återbud lämnats till ett antal klasser på grund av pandemin. "Empowerment" ligger till grund för all utbildning av eleverna. Eleverna i årskurs 4 erbjuds vara med i en tävling kallad "Tandresan" med syftet att öka intresset för munhälsan. I socioekonomiskt svaga områden genomförs även särskilda riktade insatser. Det sker i form av tandborstning på förskola med fluortandkräm, "Glada tanden", och genom fluorsköljning i skolan från förskoleklass och upp till årskurs 6. Folk tandvården deltar även i andra lokala aktiviteter, till exempel i form av generell utdelning av tandborste och fluortandkräm och deltagande i temadagar/hälsodagar på skolan.		
Alla patienter i Folk tandvården prioriteras efter riskgrupp.	Helt	→
Kommentar Varje patient i Folk tandvården behovsbedöms och placeras i riskgrupp. Samma bedömningskriterier		

Indikatorer	Utfall	Målvärde
används till alla patienter. Riskgruppen ligger till grund för individuell behovsanpassad behandling av alla patienter.		

Effektmål: Nr 6. Länets invånare får högkvalitativ och tillgänglig tandvård.

Kommentar

Folktandvården har effektiva och högkvalitativa vårdprocesser, som ständigt förbättras och anpassas efter bästa kunskap. Genom dessa vårdprocesser skapas ökat värde för Folktandvårdens patienter.

Folktandvårdens tillgänglighet är delvis begränsad under pandemin. Patienter med symtom från övre luftvägarna tas endast emot vid akuta besvär på jourkliniken i Örebro. Patienter med fastställd covid-19 infektion behandlas i samarbete med orofacialkliniken på Universitetssjukhuset Örebro. Patienter äldre än 70 år tas endast emot akut. Folktandvården har hittills haft samtliga kliniker öppna under pandemin och erbjuder tandvård till friska patienter.

Folktandvårdsnämnden har också ett antal mål med indikatorer och aktiviteter kopplat till effektmålet:

- Uppföljning av vårdens kvalitet och ökad spridning till verksamheten.
- Personal med rätt kompetens för uppgiften.

Dessa mål bedöms att uppfyllas.

Indikatorer	Utfall	Målvärde
En enkät vid årets slut visar att en övervägande del av Folktandvårdens patienter känner sig trygga med vården Folktandvården erbjuder.	Inte alls	—
Kommentar	Folktandvården kan inte genomföra en enkät då ett korrekt urval inte kan göras på grund av rådande pandemi.	

Effektmål: Nr 7. Länets invånare och de som verkar i Örebro län har stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet.

Kommentar

Den sammanfattande bedömningen av helårsprognos för effektmålet är en sammanvägning av bedömning från regionstyrelsen, regional tillväxtnämnd, kulturnämnd och samhällsbyggnadsnämnden. Dessa är i sin tur bedömda utifrån nämndernas egna mål och indikatorer.

Det finns verksamheter inom nämndernas ansvar där måluppfyllelsen kommer att vara god, medan andra har stora utmaningar som till största del kan härledas från effekter av pandemin.

Regionstyrelsen har en indikator till effektmålet att handlingsplanerna inom folkhälsa (God jämlik och jämställd hälsa i Örebro län, Sammanhållen vård och omsorg och Social välfärd) ska genomföras i samverkan inom Region Örebro län och med externa aktörer i länet.

Handlingsplanerna har antagits och arbetet tas omhand i olika fora. I vissa delar har arbetet försenats när möten ställts in med anledning av den pågående pandemin.

Inom regionala tillväxtnämnden är exempel på god måluppfyllelse de verksamhetsmål där verksamheten kunnat arbeta i befintliga strukturer och där upplevts som en drivande, samlande och möjliggörande kraft inom nämndens ansvarsområde. De nämndmål som har haft och som för helåret kommer att ha en sämre måluppfyllelse är de territoriella målen där näringslivet, besöksnäring, utbildning och kompetensförsörjning har stora utmaningar relaterade till pandemin. Där har många insatser gjorts för att stärka möjligheterna till omställning och framtida utveckling. Mål som delvis kommer att vara uppfyllda vid helåret är inom välfärd och folkhälsa samt inom energi- och klimatområdet.

Inom kulturnämnden bedöms verksamhetsmålen ha en god måluppfyllelse. Mål med koppling till den regionala kulturplanen bedöms uppfyllas. Däremot bedöms det territoriella målet att Örebro län har en väl fungerande kulturell infrastruktur inte vara helt uppfyllt. Den kulturella infrastrukturen i Örebro län har drabbats hårt av pandemin. Föreställningar, utställningar och konserter har ställts in såväl inom regionalt finansierad kultur, kommunalt finansierad kultur, kultur genom föreningsliv och studieförbund samt kommersiell kultur.

Inom samhällsbyggnadsnämnden är exempel på god måluppfyllelse de verksamhetsmål inom infrastrukturplanering som ger en fungerande infrastruktur och kommunikationer. Det nämndmål som har haft och som för helåret kommer att ha en sämre måluppfyllelse är målet att ha en allmän kollektivtrafik som leder mot mål och funktioner i det regionala trafikförsörjningsprogrammet. I samband med att pandemin drabbade samhället kom rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten som innebär att endast nödvändiga resor ska göras med kollektivtrafik och att resor i rusningstid ska undvikas. Detta innebär att verksamheten inte kunnat arbeta efter målen i trafikförsörjningsprogrammet. Mål som delvis kommer att vara uppfyllda vid helåret är den regionala fysiska planeringen och servicereverksamheten.

Indikatorer				Utfall	Målvärde	
Antal nystartade företag per 1000 invånare ska vara högre än snittet för riket.				■	—	
Kommentar						
Senast tillgängliga uppgifter avser 2018. Örebro län redovisar 9,3 som är lägre i jämförelse med riket som var 10,8.						
Antal nystartade företag per 1000 invånare						
År	Västmanlands län	Kronobergs län	Värmlands län	Örebro län	Jönköpings län	Riket
2018	9,6	7,6	8,6	9,3	8,5	10,8
2017	9,4	8,9	8,6	10	9,1	11,2
2016	9,8	9,5	9	10,3	9,2	11,8

Indikatorer					Utfall	Målvärde
2015	9,9	9,1	8,8	9,7	9	11,6
Örebro län ligger lika långt från rikssnittet 2018 som 2016 (RUS:ens nollmätning). 2017 kom Örebro län närmare rikssnittet, men har nu backat igen. Kanske kommer nyföretagandet öka mot bakgrund av pandemin, men detta är nog inte unikt för Örebro län.						
Bruttoregionalprodukt, BRP, per sysselsatt ska öka mer procentuellt än i jämförbara län.						◆ —
<i>Kommentar</i> Enligt den senast tillgängliga statistiken, som avser 2018, har Kronobergs och Värmlands län ökat mer procentuellt än Örebro län. Jönköpings och Västmanlands län har en lägre procentuell ökning än Örebro län. BRP per sysselsatt i Örebro län år 2018 redovisar 838 000 kronor jämfört med riket som redovisar BNP per sysselsatt 915 000 kronor. Det är oklart hur denna indikator kommer att påverkas av effekterna av pandemin, då samtliga län har liknande utmaningar.						
Andel unga samt andel vuxna som anser sig ha gott hälsotillstånd, självskattad hälsa, ska öka. Skillnaden mellan kvinnor och män samt grupper med olika utbildningsnivå ska minska.						● —
<i>Kommentar</i> För 2020 finns enbart statistik från Liv&Hälsa ung. Vad avser unga vuxna och äldre följs detta upp i samband med Liv och hälsa undersökningen som genomförs 2021 eller 2022. Bland ungdomar som går andra året på gymnasiet, har andelen som anser sig ha gott allmänt hälsotillstånd ökat något sedan 2017, både bland tjejer och killar.						
Andel barn som får del av finansiering inom kultur och ideell sektor ska öka.					22%	27% ◆ →
<i>Kommentar</i> Barn som får del av kultur 2020 har minskat på grund av pandemin. Senast tillgängliga statistik visar att samtliga kulturproducenter som får verksamhetsmedel av Region Örebro län (inom samverkansmodellen eller regionala medel) har barn som publik. Senast tillgängliga uppgifter avser 2018 som visar att 22 procent av den totala publiken var barn. Siffran för 2019 kommer under hösten 2020. Regionala satsningar på mer kultur för barn sker också genom Kulturkraft och ett systematiskt arbete för mer professionell kultur i länets skolor och förskolor samt genom ungdomsstipendiet Ung peng. Dessa satsningar har också påverkats negativt under 2020 av pandemin på grund av restriktionerna från Folkhälsomyndigheten.						
Utsläpp av växthusgaser ska minska.						◆ —
<i>Kommentar</i> Den senaste mätningen från 2017 visar att utsläppen har minskat jämfört med 2016, dock är minskningen för liten. 2017 redovisar 1,34 miljoner ton CO₂e/år i jämförelse med 2016 års värde som var 1,39 miljoner ton CO₂e/år, en minskning med 3,6 procent. Ska Örebro län klara målet om att vara koldioxidneutrala till 2045 behövs en minskning om 8 procent per år.						
Energianvändning i Örebro län ska bli effektivare.						◆ —
<i>Kommentar</i> Enligt senaste tillgängliga mätningar från 2017 är energianvändningen på samma nivå som mätningen 2016. Dock ses en minskande trend över tid.						

Indikatorer	Utfall	Målvärde	
Kvaliteten i den allmänna kollektivtrafiken ska öka i jämförelse med 2019, andelen resenärer nöjda med den senaste resan enligt Nöjd Kund Index, NKI. Kommentar Andelen nöjda resenärer har ökat från 80 procent januari-juli 2019 till 81 procent motsvarande period 2020. Ökningen är dock inte signifikant och det är för få respondenter för att några slutsatser ska kunna dras om varför det skett en ökning. Resande med allmän kollektivtrafik har minskat jämfört med föregående år på grund av effekter av pandemin. Även den allmänna kollektivtrafikens marknadsandel av de motordrivna resorna har minskat. Fram till och med mitten av mars var resandeutvecklingen i linje med de mål som finns uppställda. I samband med pandemin kom rekommendationer från Folkhälsomyndigheten. Dessa innebär att endast nödvändiga resor ska göras, resor i rusningstid ska undvikas och andra alternativ än kollektivtrafik ska väljas om det är möjligt. Detta innebär att verksamheten inte kunnat arbeta efter målen i trafikförsörjningsprogrammet.	81%	80%	
Kvaliteten i servicetrafiken ska öka i jämförelse med 2019, andelen resenärer nöjda med den senaste resan enligt Nöjd Kund Index, NKI. Kommentar Andelen nöjda resenärer har ökat från 87 procent januari-april 2019 till 92 procent motsvarande period 2020. En trolig förklaring till ökningen är att fler får åka ensamma på grund av riktlinjer med anledning av pandemin. Samhällsbyggnadsnämnden har ett mål att Region Örebro län har en servicereverksamhet som uppfyller uppdragsgivarnas krav. Serviceresor arbetar för att ge resenärerna så bra och tillförlitliga resor som det är möjligt. Serviceresor strävar efter att vara kostnadseffektiva och arbetar för att utveckla fler digitala lösningar för att förenkla och förbättra för kunderna, uppdragsgivare och samarbetspartner. Även inom serviceresor finns en tydlig nedgång av antalet resor på grund av pandemin. Antalet resor har i stort sett halverats.	92%	87%	

Effekt mål: Nr 8. Länets invånare har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov.

Kommentar

De digitala tjänsterna har en viktig roll för kvalitetssäkrad information om frågor relaterade till pandemin.

1177 Vårdguiden på telefon.

De som inte har tillgång till internet, eller vill ha snabb hjälp kan ringa 1177 Vårdguiden. Där får man råd och stöd av erfarna sjuksköterskor via telefon, som bedömer vårdbehov och hänvisar till rätt vårdnivå, eller ger egenvårdsråd. Sjuksköterskorna använder ett datoriserat rådgivningsstöd, som är medicinskt samstämmigt med innehållet i 1177.se. Rådgivningsstödet bidrar till att kvaliteten på sjukvårdsrådgivningen blir hög och jämn. Avtal är skrivet om att ingå i nationell samverkan med 11 andra landsting/regioner för att förbättra tillgängligheten.

1177 Vårdguiden på webben.

Regionernas invånartjänster finns information och tjänster som fungerar för alla målgrupper och alla åldrar. Den flerfaldigt prisbelönade 1177.se innehåller allt från tecknade filmer för barn som ska behandlas i vården, till lättlästa artiklar, filmer och bildspel. Man kan också få informationen uppläst, och viss information finns översatt till flera språk. Den anatomiska atlasen är en unik, interaktiv applikation som skildrar människokroppen i olika lager.

UMO

UMO riktar till unga och informerar om sex, hälsa och relationer. UMO förmedlar också ett värdebaserat budskap om normkritik, jämställdhet och ett inkluderande förhållningssätt. UMO är en stor succé i målgruppen, och också mycket populär hos medarbetare vid ungdomsmottagningar och i elevhälsan, som hänvisar unga till UMO men även använder UMO som en egen kunskapskälla.

1177 Vårdguidens e-tjänster.

Med hjälp av 1177 Vårdguidens e-tjänster kan vårdgivare och patienter kommunicera digitalt på ett säkert sätt. Patienten loggar in med e-legitimation och kan göra sina vårdärenden och kontakta vården på tider som passar hen själv, till exempel boka tid, förnya recept och läsa sin journal. Stark autentisering används och all information är krypterad, vilket innebär att vårdgivare också kan använda e-tjänsterna för att till exempel erbjuda internetbaserat stöd och behandling.

Digital mottagning

Vårdcentralernas digitala mottagning är tillgänglig via appen, "Digital mottagning". Med appen kan invånarna träffa läkare, psykolog, kurator och tobaksavvänjare och få hjälp och råd via videosamtal. På sikt kommer även andra yrkeskategorier bli aktuella. Invånarna erbjuds digitala vårdmöten för utvalda besöksområden inom första linjens vård.

Folktandvården har också startat digital mottagning.

Indikatorer	Utfall	Målvärde	
Minst 90 procent av länets invånare känner till 1177 Vårdguiden, e-tjänster och sjukvårdsrådgivning via internet på 1177.se. Kommentar 1177 Vårdguiden har en viktig roll gällande kvalitetssäkrad information om frågor relaterade till pandemin, både utifrån ett nationellt och regionalt perspektiv. Under mars slogs det ett besöksrekord med drygt 18 miljoner besökare på webbplatsen, regionalt för länet så var det nästan 400 000 besökare på 1177.se. Nästa steg med inloggat läge för e-tjänsterna ökade till 7 miljoner användare nationellt till och med 30 april. För Örebro län var det motsvarande 230 000 användare.	97%	90%	
Minst 75 procent av länets invånare är användare av 1177 Vårdguidens e-tjänster. Kommentar Drygt 200 000 inloggningar per månad görs för olika ärenden digitalt via e-tjänster som erbjuds via Region Örebro län. De inloggade säkra e-tjänsterna på 1177.se har varit en viktig e-tjänst under pandemin där invånare själva till exempel kan ta del av provsvar, journalinformation och för att kunna förnya recept. Därutöver erbjuds nya lösningar med utbildning och behandlingsprogram via Stöd och behandlingsplattformen, som är en e-tjänst där utbudet ökar.	75%	75%	
Ett ökat utbud av e-tjänster. Kommentar Arbete med införande av olika e-tjänster till länets invånare pågår. Några exempel är Digital artrosskola, Ångesthjälpen ung, självcheckning inom primärvård, egen provhantering i 1177 eTjänster samt digitala vårdmöten. Folktandvården har startat digital mottagning i april. Planering pågår för att också starta med digitala återbesök efter sommaren tillsammans med så kallade öppen kallelse. Via öppen kallelse får patienten möjlighet att själva välja tid för sitt tandvårdsbesök via 1177.se eller via ett SMS som skickas ut när det är dags för undersökning.	Helt		

Effektmål: Nr 9. Länets invånare och företag har tillgång till bra digitala tjänster utifrån deras behov.

Kommentar

Regional tillväxtnämnd redovisar ett flertal exempel på digitala tjänster för företag och individer. Kulturnämnden kommer att initiera arbete under nästa år. Samhällsbyggnadsnämnden redovisar att det sker ett omfattande arbete med att förbättra den allmänna kollektivtrafiken och servicereseverksamheten med digitala verktyg. Digitaliseringsarbetet sker såväl för tjänster för länets invånare, som i form av effektivisering av interna processer.

Bredbandsmålet för hushåll eller företag kommer inte att nås. Utbyggnadstakten av fiberanslutningar är fortsatt låg. Många projekt med beviljade bidrag genomförs inte och nya projekt är få. Trådlösa lösningar har blivit viktigare. Det är bra för de som i praktiken saknar möjlighet till fiberanslutning, men samtidigt leder det i vissa fall till minskat intresse för fiber och det medför att fiberprojekt som skulle kunna vara genomförbara inte får tillräckligt många att välja fiberanslutning.

Indikatorer	Utfall	Målvärde	
95 procent av alla hushåll och företag har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. <i>Kommentar</i> Målet för hushållen totalt kommer inte att nås (83 procent 2019) och inte heller mål för företagen (72 procent 2019). De tidsplaner för byggnation som har förmedlats från marknadsaktörer verkar inte uppfyllas på grund av till exempel tillståndshantering och att det finns utmaningar för aktörerna med skillnaden mellan tätort och landsbygd. Det finns områden som trots att de är berättigade och beviljats stöd inte når byggnation på grund av bristande efterfrågan och stora avstånd mellan anslutningarna. Alternativa lösningar till exempel FWA (trådlösa lösningar) konkurrerar också med utbyggnaden av fiber.	81%	95%	
Ett ökat utbud av e-tjänster. <i>Kommentar</i> Inom regional tillväxtnämnd redovisar Område utbildning och arbetsmarknad att de har tillsammans med regionala utbildningsanordnare startat webbsidan Utbildningsakuten där olika kurser och kompetensutvecklingsmöjligheter för företag och individer presenteras. Webbsidan ger invånarna kontaktvägar till studie- och yrkesvägledarna i länet. Kampanjen "Nu är nu" har genomförts. Kampanjen syftade till att sprida kunskap om vuxenutbildningens alla möjligheter och har syns på Facebook, Instagram, LinkedIn, You Tube samt på alla digitala skärmar inom Region Örebro län och länets kommuner. Vidare har banners funnits på alla hemsidor i både Region Örebro län och länets kommuner. Regional tillväxtnämnd redovisar också inom Område välfärd och folkhälsa att det i länet nu finns sex kommuner där det kan genomföras digitala vårdmöten mellan kommunernas och Region Örebro läns hälso- och sjukvårdspersonal samt enskilda brukare. Flera kommuner är på gång att införa detta. Kulturnämnden, inom Område kultur och ideell sektor, kommer att initiera arbete under 2021. Samhällsbyggnadsnämnden redovisar att inom den allmänna kollektivtrafiken sker fortsatt arbete med att använda digitala verktyg. Länstrafikens nya hemsida lanserades i januari. Digitala skärmar och pratorer har satts upp på resecentrum och vid större hållplatser. Tester av digitala skärmar i bussarna genomförs i samverkan med bland annat handikapporganisationer. Planeringsverktyget Remix som införskaffades 2019 har visat sig ha stor potential och har vidareutvecklats under våren 2020.	Helt		

Indikatorer	Utfall	Målvärde
Samhällsbyggnadsnämnden redovisar vidare att det sker ett omfattande arbete med att förbättra servicereverksamheten med digitala verktyg. Digitaliseringsarbetet sker såväl för tjänster för brukare, som i form av effektivisering av interna processer. Nedan ges några exempel: • Sluttestning av ny app- och webbokning genomförs med tänkt implementering efter sommaren 2020. • Projekt påbörjat kring insamling av positioneringsdata av serviceresors fordon. • Möjligheten till digitala färdtjänstansökningar har startat, särskilda villkor (SVK) och riksfärdtjänst via 1177. • Ett projekt är påbörjat för digitalisering av kvittohanteringen vid ansökan av sjukreseersättning. • Pågående projekt för att digitalisera vårdbiljetten vid resa till Folktandvården, med syfte att ta bort möjligheten att resa på papperskallelse. Även tänkt att användas inom hälso- och sjukvården. • Digital registrering av avvikelser (responsärenden) för trafikbolagen förväntas vara klar under hösten.		

5.2 Perspektiv: Process

Perspektivet process beskriver strategier för Region Örebro läns arbetsätt, metoder och processer för att effektmålen i perspektivet invånare och samhälle ska kunna uppfyllas.

Strategierna,

- Kvalitet och utveckling
- Digitalisering
- Hållbar utveckling
- Regional utvecklingsstrategi

beskriver ett långsiktigt övergripande tillvägagångssätt för hur effektmålen ska uppnås och anger inriktningen för hur verksamheten ska utföras.

Kvalitet och utveckling

Region Örebro läns verksamheter arbetar kontinuerligt och systematiskt med ständiga förbättringar och att vara en kunskapsorganisation som ständigt utvecklas. Inom det regionövergripande kvalitets- och utvecklingsarbetet har regiondirektören fastställt fem övergripande strategier för Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete.

Dock har visst utvecklingsarbete och vissa uppdrag fått stå tillbaka under pandemin. Inom hälso- och sjukvården har allt strategiarbete riktats mot att klara den unika belastning som pandemin har inneburit.

Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin kvalitet och utveckling med specifika nämndmål och uppdrag utifrån ansvarsområde.

Region Örebro län samverkar och har goda relationer inom regionorganisationens verksamheter och med kommuner, andra regioner, universitet, civilsamhälle och övriga externa aktörer både lokalt, nationellt och internationellt, vilket också bidrar till kvalitetsutveckling.

Digitalisering

Region Örebro läns verksamheter har fortsatt att utveckla och öka användningen av digitala lösningar med nya förändrade arbetsätt. Arbetet med digitalisering har haft stor betydelse i strategin kring att begränsa smittspridningen under pandemin. Både möjligheten till digitala möten och digitala besök samt förståelsen för dessa har utvecklats betydligt både hos Region Örebro läns medarbetare, politiker och länets invånare.

Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin digitalisering med specifika nämndmål och uppdrag utifrån ansvarsområde.

Hållbar utveckling

Region Örebro läns verksamheter har fortsatt arbetet med att hållbarhet ska vara integrerat i ordinarie verksamhet. Det har dock funnits utmaningar att samverka och kommunicera kring hållbar utveckling under perioden. Flera processer, utbildningsinsatser och utvecklingsprojekt

har tvingats att ställas in eller skjutas upp med anledning av pandemin.

Program för hållbar utveckling 2017-2020 har följts upp till och med 2019 och redovisats till regionstyrelsen. Fortsatt arbete pågår med de aktivitetsplaner som finns kopplat till Program för hållbar utveckling.

Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin hållbar utveckling och fortsatt arbetet med att uppfylla intentionerna i program för hållbar utveckling genom specifika nämndmål och uppdrag utifrån ansvarsområde.

Regional utvecklingsstrategi

Region Örebro läns verksamheter arbetar för att bidra till att nå RUS målsättningar inom respektive nämnds ansvarsområde. Verksamheterna samarbetar bland annat med länets kommuner, Länsstyrelsen i Örebro, Örebro universitet och civilsamhället i frågor som rör länets utveckling.

Det övergripande regionala arbetet med att genomföra RUS i samverkan med länets kommuner och övriga externa aktörer pågår också. Inom ramen för arbetet med det regionala ledarskapet och att organisering och genomförandet av RUS sker ändamålsenligt är ett antal aktiviteter genomförda och planerade för år 2020. På grund av pandemin har dock RUS-forum flyttats från maj till september. Lokadagarna planeras att genomföras på Loka 27-28 augusti, men med ett reducerat deltagarantal.

Regionstyrelsen och nämnderna har konkretiserat strategin regional utvecklingsstrategi genom nämndmål, uppdrag och beskrivningar utifrån ansvarsområde. Speciellt nämnderna regional tillväxtnämnd, kulturnämnd och samhällsbyggnadsnämnden har specifika nämndmål kopplat till RUS.

5.3 Perspektiv: Resurs

Perspektivet resurs beskriver hur medarbetarnas kompetenser tas tillvara och utvecklas inom ramen för en hälsofrämjande arbetsplats. Kompetensförsörjningen ska säkerställas för att Region Örebro läns uppdrag kan genomföras. Region Örebro län ska också genom ständiga förbättringar och kostnadseffektiva lösningar hushålla med tillgängliga resurser för att skapa en ekonomi som ger handlingsfrihet.

Inom perspektivet resurs finns effektmål som syftar till att Region Örebro län ska vara en attraktiv arbetsgivare med en hållbar kompetensförsörjning, ha en långsiktig stark och hållbar ekonomi och uppnå god hushållning för att möjliggöra att effektmålen i perspektivet invånare och samhälle kan uppfyllas.

Effektmål: Nr 10. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser och bidrar till en hållbar kompetensförsörjning.

Kommentar

Region Örebro län strävar alltid efter att upplevas som en attraktiv arbetsgivare som ger medarbetaren möjlighet till goda arbetsvillkor, bra arbetsmiljö, möjligheter till kompetensutveckling samt att få vara delaktig och ha påverkansmöjlighet i vardagen, både som medarbetare och i yrkesrollen. Region Örebro län arbetar utifrån flera perspektiv för att säkerställa att Region Örebro län attraherar, anställer, behåller och utvecklar medarbetare.

Pandemin har medfört att många medarbetare har fått ställa om arbetet utifrån förändrade förutsättningar med anledning av pandemin. Det gäller såväl hälso- och sjukvård, tandvård och allmän kollektivtrafik och stödfunktioner till dessa samt administrativt arbete. Verksamheterna har fått prioritera om. Inom hälso- och sjukvården har fokus varit att klara tre uppgifter, vården av covidsjuka patienter, akut sjuka patienter och annan nödvändig vård som ej kan anstå. En snabb och intensiv utbildningsinsats genomfördes för att bemanna både ett fördubblat IVA-behov samt för covid-infekterade patienter på särskilda avdelningar på ett säkert sätt. Stora personalomflyttningar gjordes under kort tid för att möjliggöra detta. Många medarbetare har gjort mycket bra insatser i en ny miljö och med nya arbetsuppgifter. Detta har dock varit en mycket slitsam period för många som fått arbeta på detta sätt.

Indikatorer	Utfall	Målvärde
HME – Hållbart medarbetarengagemang ska öka i jämförelse med tidigare medarbetarenkät.		— —
Kommentar Medarbetarenkäten som var planerad till hösten 2020 skjuts upp till 2021 med anledning av pandemin. Det kommer därför inte finnas något aktuellt HME för 2020. Region Örebro läns resultat för HME vid den senaste mätningen år 2018 var 77 vilket är samma resultat som redovisades år 2015. Resultatet för Region Örebro län är på samma nivå som snittet för andra regioner. HME är ett totalindex som beräknas utifrån resultaten för tre delindex - motivation, ledarskap och styrning. I det övergripande resultatet 2018 för Region Örebro län redovisade 89 procent att de tycker arbetet		

Indikatorer	Utfall Målvärde
känns meningsfullt och 86 procent att de upplever att de har förtroende från närmaste chef. Att åtgärda på regionövergripande nivå är att resultatet visade att ledningens förmåga att förbereda förändringar behöver förbättras. Arbete har pågått med att genomföra handlingsplaner som förvaltningarna och arbetsplatserna har tagit fram.	
AVI – Attraktiv arbetsgivarindex ska öka i jämförelse med föregående år. <i>Kommentar</i> Resultat för 2020 kommer att redovisas i årsredovisningen 2020. Region Örebro läns attraktiv arbetsgivarindex år 2019 var 112 och är en ökning från index 111 som redovisades 2018. AVI är ett sammanfattande index som grundar sig på 9 nyckeltal som Nyckeltalsinstitutet tillhandahåller: • andel tillsvidareanställda • medianlön per månad • lika karriärmöjligheter • utbildningstid/tid för kompetensutveckling • övertid • korttidssjukfrånvaro • antal anställda/chef, personalansvar • långtidssjukfrånvaro • andel som slutat/avgångar. Tid för kompetensutveckling, personalansvar och avgångar är de parametrar som främst ska påverkas för att nå ett högre arbetsgivarindex. Långtidssjukfrånvaron har under 2019 fortsatt förbättrats i hög grad i jämförelse med tidigare år. Med anledning av pandemin har arbetet med analys inte fullföljts.	— —
Jämix – Jämställdhetsindex ska öka i jämförelse med föregående år. <i>Kommentar</i> Resultat för 2020 kommer att redovisas i årsredovisningen 2020. Region Örebro läns jämställdhetsindex år 2019 var 107 och är högre än 2018 som redovisade 105. JÄMIX är ett sammanfattande jämställdhetsindex som grundar sig på 9 nyckeltal: • yrkesgrupper/andel jämställda yrkesgrupper • högsta ledningsgrupp/ledningsgrupp • lika möjlighet bli chef/lika karriärmöjlighet • lika lön/skillnad i lön • långtidssjukfrånvaro/skillnad i lång sjukfrånvaro • skillnad i föräldraledighet/skillnad i uttag av föräldradagar • lika stor andel med heltid/skillnad i sysselsättningsgrad • andelen med fast anställning/skillnad i andel tillsvidareanställda • jämställdhetsplan/aktivt arbete Andel jämställda yrkesgrupper och skillnad i lön är de parametrar som främst ska påverkas för att nå ett högre jämställdhetsindex. Med anledning av pandemin har arbetet med analys inte fullföljts. Dock pågår revidering av program för hållbar utveckling där detta är en del.	— —

Indikatorer	Utfall	Målvärde																					
Frisktalet ska förbättras i jämförelse med föregående år. <i>Kommentar</i> Resultat för 2020 kommer att redovisas i årsredovisningen 2020. Resultatet för Region Örebro läns frisktal för år 2019 var 57,6 procent, vilket är högre än 2018 som var 55,2 procent. Definitionen för frisktal är andel anställda (i procent) med högst fem sjukdagar och tre sjuktillfällen. En handlingsplan för att minska sjukfrånvaron beslutades 2019 på övergripande Region Örebro läns nivå och aktiviteter pågår.	—	—																					
Personalomsättning, externt och intern, ska redovisas. Det ska minska i jämförelse med föregående år. <i>Kommentar</i> Resultat för 2020 kommer att redovisas i årsredovisningen 2020. Redovisning av avgångsorsaker under 2019. Det finns ingen jämförelse med 2018. <table border="1"> <thead> <tr> <th>År 2019</th> <th></th> <th></th> </tr> <tr> <th>Avgångsorsak</th> <th>Antal personer</th> <th>Anställningsfaktor</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Totaler</td> <td>3739</td> <td>3463,17</td> </tr> <tr> <td>Extern</td> <td>1714</td> <td>1538,48</td> </tr> <tr> <td>Intern</td> <td>1401</td> <td>1339,82</td> </tr> <tr> <td>Pension</td> <td>256</td> <td>225,9</td> </tr> <tr> <td>Övrig</td> <td>368</td> <td>358,97</td> </tr> </tbody> </table>	År 2019			Avgångsorsak	Antal personer	Anställningsfaktor	Totaler	3739	3463,17	Extern	1714	1538,48	Intern	1401	1339,82	Pension	256	225,9	Övrig	368	358,97	—	—
År 2019																							
Avgångsorsak	Antal personer	Anställningsfaktor																					
Totaler	3739	3463,17																					
Extern	1714	1538,48																					
Intern	1401	1339,82																					
Pension	256	225,9																					
Övrig	368	358,97																					
Resultat av avslutningssamtal ska redovisas systematiskt i temaområden. <i>Kommentar</i> Resultat för 2020 kommer att redovisas i årsredovisningen 2020. Under 2019 genomfördes en avgångsenkät. Enkäten är inte ställd till den som avgår med pension. Enkäten är ett komplement till de avgångssamtal som ska hållas när man slutar sin anställning. Resultatet 2019 visar att de främsta skälen till att man lämnar sin anställning är • lön • organisation/strukturen • personlig utveckling • fysisk arbetsmiljö • bostadsort. Det mest positiva i anställningen i Region Örebro län, av det som anges i enkäten, är • arbetskamrater och kollegor • arbetsuppgifter • arbetstider. 55 procent lämnar för att fortsätta i samma yrke. 57 procent av de som lämnat kan rekommendera andra att söka jobb i Region Örebro län och 17 procent svarar kanske. Deras nya arbetsgivare är • 25 procent en annan region • 28 procent privat verksamhet • 19 procent har kommuner som ny arbetsgivare. Av de som svarat på enkäten kan 41 procent tänka sej att arbeta vid Region Örebro län igen.	—	—																					

Effektmål: Nr 11. Region Örebro läns har en långsiktig stark och hållbar ekonomi samt uppnår en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning.

Kommentar

Region Örebro län förväntas uppfylla resultatmålet över mandatperioden. Totalt förväntas fyra av fem indikatorer uppfylla målet för 2020. Detta sett tillsammans med att soliditeten, som är regionfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning, utvecklas positivt gör att effektmålet för ekonomin kommer att uppnås för 2020.

Indikatorer	Utfall	Målvärde
Region Örebro län redovisar över mandatperioden 2019-2022 ett resultat som motsvarar minst 1,25 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. <i>Kommentar</i> Årets prognosticerade överskott på 100 miljoner kronor motsvarar 1,0 procent av skatter och statsbidrag. Med detta resultat och utfall för 2019 samt kommande planerade resultat kommer målet att över mandatperioden ha ett resultat motsvarande 1,25 procent av skatter och statsbidrag att uppfyllas.	Helt	
Styrelsen och nämnderna redovisar ett resultat i balans. <i>Kommentar</i> Verksamheternas helårsprognoser per juli räknas samman till ett underskott, -207 miljoner kronor för 2020, varav hälso- och sjukvårdsnämndens resultat är -700 miljoner. Övriga nämnder som prognostiserar underskott är samhällsbyggnadsnämnden -102,5 miljoner kronor och folktandvårdsnämnden -19 miljoner kronor. Detta innebär att målet inte förväntas kunna uppnås 2020.	Inte alls	
Klimatbelastningen från Region Örebro läns kapitalförvaltning är lägre än för jämförbara index. <i>Kommentar</i> Klimatbelastningen från kapitalförvaltningen mätt som koldioxidintensitet (ton utsläpp av koldioxidkvivalenter per miljoner kronor intäkter) var i december 2019 drygt 50 procent lägre än index. Utfallet 9,1 ton CO2e avser helår 2019. En ny mätning kommer att göras i slutet av året och målet bedöms uppfyllas för 2020.	9,1 ton CO2e	19,9 ton CO2e
Extern upplåning för finansiering av investeringar sker om möjligt genom gröna lån. <i>Kommentar</i> Under året har extern nyupplåning (inkl. Campus USÖ etapp 3) om totalt 650 miljoner kronor skett. Av dessa har 630 miljoner kronor finansierats med gröna lån. Resterande 20 miljoner kronor har upptagits för extern hyresgäst, vilket inte finansierades med gröna lån då investeringen inte uppfyllde de kriterier som kreditgivarna ställer för gröna lån. Sammantaget utgörs gröna lån av 85 procent av den totala skuldportföljen.	Helt	
Betalningsberedskapen uppgår varje tillfälle till minst en månad. <i>Kommentar</i> Enligt riktlinje för finansförvaltningen ska betalningsberedskapen uppgå till minst en månad. Under året har betalningsberedskapen inte understigit 30 dagar.	Helt	

6 Ordlista

Benämning	Förklaring
Anläggningstillgångar	Tillgångar som har anskaffats för stadigvarande bruk. Delas in immateriella, materiella och finansiella. I verksamheten förekommer främst materiella, såsom maskiner och inventarier. Kriterierna för att klassificeras som en materiell anläggningstillgång är: anskaffningsvärde över ett prisbasbelopp (47.300 kr 2020) och en ekonomisk livslängd längre än tre år.
Anskaffningsvärde	Inköpspris inkl. ev. kringkostnader för en anläggningstillgång. Anskaffningsvärdet skrivs av under fastställd avskrivningstid.
Avskrivningar	Avskrivningar varje månad fördelar kostnaden för en anläggningstillgång över den ekonomiska livslängden.
Balanskonto	Konto i Balansräkningen. Tillgångar (kontklass 1). Skulder (kontoklass 2). Se Kontoplan.
Balanskrav	Balanskravet enligt kommunallagen innebär att intäkterna ska vara lika stora eller större än kostnaderna varje år och ett eventuellt negativt resultat ska återställas inom tre år
Balanskravsresultat	Balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens krav på återställande (se Balanskrav), är rensat för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten. Balanskravsresultat justeras för följande poster: realiserade vinster och förluster i värdepapper, samt realisationsvinster/förluster.
Balansomslutning	Totalt kapital, summan av alla tillgångar respektive skulder.
Balansräkning	Sammanställning över tillgångar, skulder och eget kapital vid en viss tidpunkt, t ex på bokslutsdagen.
Bokslut	Resultaträkningen avslutas mot balansräkningen och periodens resultat fastställs. Bokslut görs per 30 april, 31 augusti och 31 december.
Delårsrapport	Alla regioner ska upprätta en delårsrapport minst en gång under räkenskapsåret för verksamheten och ekonomin. Delårsrapporten innehåller resultaträkning, balansräkning, driftredovisning, kassaflödesanalys m.m. Upprättandet av delårsrapporten styrs av lagregler och rekommendationer.
Effektmål	Effektmålen ska visa vilken effekt som Region Örebro läns verksamheter, huvudprocesser och interna processer med mera, förväntas bidra med till nytta för invånarna och samhället. Effektmålen är långsiktiga, en mandatperiod eller längre. Kopplat till effektmålen finns indikatorer som ger möjlighet att bedöma graden av måluppfyllelse. Till effektmålen kan det också finnas strategier som ska beskriva ett långsiktigt övergripande tillvägagångssätt för hur effektmålen ska uppnås.
Ekonomi	Hushållning med begränsade resurser.
Ekonomi i balans	Se balanskrav.
Ekonomisk livslängd	Den tid en anskaffad resurs har ett ekonomiskt värde. Tre års ekonomisk livslängd krävs för att en anskaffning ska betraktas som en anläggningstillgång.

Benämning	Förklaring
Finansiella intäkter/-kostnader	Till finansiella intäkter hör exempelvis utdelningar på aktier, ränteintäkter och vinst vid försäljning av värdepapper. Kostnader är räntekostnader och förlust vid försäljning av värdepapper. Finansiella intäkter och kostnader är en post i regionens resultaträkning.
Förvaltning	Ett begrepp i konteringen för varje styrelse/nämnds verksamhet.
Generationsprincipen	Definieras som att varje generation ska bära kostnaden för den service som den konsumerar.
God ekonomisk hushållning	I god ekonomisk hushållning inryms generationsprincipen (ovan) och även regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Praxis för regionsektorn är att ha 2 procent kvar av skatter och statsbidrag i slutet av året, det vill säga att resultatet ska vara minst 2 procent av skatter och statsbidrag.
Inbetalning	Pengar betalas in.
Indikator	Kopplade till effektmålen, är mätbara och ger möjlighet att bedöma graden av måluppfyllelse. Beskriver tillståndet/utveckling för effektmålet och kan vara kvalitativt eller kvantitativt.
Ingående balans	Saldo på ett konto i balansräkningen vid en periods början. Balansräkningens ingående balanser förs över från föregående år. Jfr resultaträkningen som alltid är tom vid årets början.
Inkomst	Ersättning för utförda prestationer.
Intern kontroll	Att verksamheten följer de styrande dokument som Region Örebro län har beslutat samt lagar, förordningar, föreskrifter och avtal som gäller för verksamheten. Att redovisningen och uppföljningen av verksamheten och ekonomin är rättvisande och ändamålsenlig. Att informationssäkerheten är tillgodosedd utifrån kraven på konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet.
Internkontrollplan (IK-plan)	IK-planen ingår i respektive nämnds verksamhetsplan. IK-planen omfattar väsentliga risker utifrån nämndens ansvarsområde samt åtgärder för att hantera dessa risker.
Internränta	Räntesats som används vid beräkning av ränta på investeringar. Räntesatsen fastställs årsvis enligt rekommendation av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).
Intern styrning	Att verksamheten fullgör sina föreskrivna uppgifter samt uppnår beslutade mål och uppdrag. Att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.
Intern styrning och kontroll (ISK)	Intern styrning och kontroll (ISK) är en process som regionstyrelsen, nämnderna och verksamhetsledningarna har för att tillsammans upprätthålla en effektiv ledning och styrning av verksamheten. Processen ska säkerställa en ändamålsenlig och lagenlig verksamhet, det vill säga att verksamheten bedrivs i enlighet med de krav som ställs på verksamheten:
Intäkt	Periodiserad inkomst.
ISK-bedömning	Den interna kontrollen ska vara tillräcklig enligt Kommunallagen (KL) 6 kap. 7 §. Med tillräcklig menas att processen för den interna styrning och kontroll ska vara ändamålsenligt utformad efter verksamhetens förutsättningar, art och omfattning. Nämnderna ansvarar för att verksamheten inom sina ansvarsområden bedrivs i enlighet med kraven samt att verksamheten inom sina

Benämning	Förklaring
	ansvarsområden upprätthåller en tillräcklig intern styrning och kontroll. Vid uppföljningen av helår ska förvaltningar och nämnder göra en bedömning (ISK-bedömning) om den interna styrningen och kontrollen har varit tillräcklig. Regionstyrelsen gör sedan utifrån sin uppsiktsplikt en samlad bedömning i årsredovisningen.
Kostnad	Periodiserad utgift. Värdet av periodens förbrukade resurser.
Kvalitet och utveckling	Region Örebro läns kvalitets- och utvecklingsarbete - fem övergripande strategier. 1. Region Örebro län skapar värde tillsammans med dem vi finns till för. 2. Region Örebro län leder för hållbarhet 3. Region Örebro län involverar och motiverar medarbetare. 4. Region Örebro län utvecklar värdeskapande processer. 5. Region Örebro län förbättrar verksamheten och skapar innovationer.
Kundfordringar	Finns på balansräkningens tillgångssida. Fakturerade belopp för utfört arbete, som ännu inte betalats av kund. 30 dagars kredittid lämnas som regel. Jfr Leverantörsskulder.
Leverantörsskulder	Finns på balansräkningens skuldsida. Fakturor som har erhållits men ännu inte har betalats utgör leverantörsskulder. 30 dagars kredittid ska avtalas. Jfr Kundfordringar.
Nettoinvesteringar	Bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag
Nettokostnad	Verksamhetens intäkter minus verksamhetens kostnader.
Nettokostnadsutveckling	Skillnaden i nettokostnaderna mäts mellan två olika perioder och visas i procent. I regionsektorn mäts nettokostnadsutvecklingen månadsvis, där man jämför nettokostnaderna för den innevarande perioden med samma period föregående år. Ett sätt att bedöma om nettokostnadsutvecklingen är för hög är att sätta den i relation till något. Till exempel kan man jämföra den med utvecklingstakten för skatter och statsbidrag, det vill säga den intäkt som ska täcka nettokostnaderna om man ska ha en ekonomi i balans. Ett annat sätt att bedöma nettokostnadsutvecklingstakten är att jämföra den med den rådande inflationen.
Omslutning	Med balansräkningens omslutning avses totala Tillgångar respektive Eget kapital och Skulder.
Omsättning	Summa intäkter i resultaträkningen. För Region Örebro län brukar omsättningen definieras som samtliga intäkter, d.v.s. verksamhetens intäkter, skatter och generella bidrag samt finansiella intäkter. Jfr Omslutning.
Omsättningstillgång	Tillgångar som avses omsättas inom ett år, t ex Kundfordringar, Kassa och Bank. Jfr Anläggningstillgång.
Periodisering	Inkomster och utgifter periodiseras för att fastställa periodens intäkter och kostnader, d v s resurstilldelning/-förbrukning under perioden.
Perspektiv	Regionfullmäktiges verksamhetsplan är på övergripande nivå utifrån invånar- och samhällsperspektiv. Verksamhetsplanen innehåller en struktur med perspektiv som är särskilt viktiga för att styra mot visionen - perspektiven invånare och samhälle, process och resurs.
Resultat	Intäkter minus kostnader. Resultatet blir ett överskott (+) eller underskott (-).

Benämning	Förklaring
Resultaträkning	Sammanställning av periodens intäkter och kostnader. Skillnaden mellan intäkter och kostnader utgör periodens resultat.
Rullande 12(-månader)	Att visa omsättning, nettokostnadsutveckling eller andra resultat som ett årsresultat till och med den senaste månaden. Istället för att löpande bara visa förra månadens omsättning och en gång om året visa ett helårsresultat, så kan man med "rullande 12" få ett nytt årsresultat varje månad.
Rättvisande resultat	Periodens intäkter och kostnader är fastställda (genom periodisering) samt redovisade inom den ansvarsenhet där verksamheten bedrivits.
Semesterlöneskuld	Värdet av personalens sparade semesterdagar bokförs i balansräkningen. Skulden räknas om månadsvis. Semesterlöneskuldens förändring bokförs i resultaträkningen som förändring semesterlöneskuld.
Självfinansieringsgrad	Kassaflöde från den löpande verksamheten (återfinns i kassaflödesanalysen) dividerat med nettoinvesteringar
Skulder	Balansräkningens creditsida. Exempel på skulder är leverantörsskulder, avsättning till pensioner och semesterlöneskuld.
Skuld för övertid, jour och beredskap	Värdet av personalens intjänade, ej utbetalda ersättning för övertid, jour och beredskap bokförs i balansräkningen. Skulden räknas om månadsvis och förändringen bokförs i resultaträkningen.
Soliditet	Soliditeten anger hur mycket av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare är den långsiktiga finansiella handlingsberedskapen. Eget kapital dividerat med totalt kapital.
Strategi	Strategier beskriver ett långsiktigt övergripande tillvägagångssätt, arbetsmetoder och arbetsprocesser, för hur effektmålen ska uppnås.
Tillgångar	Ena sidan av balansräkningen. Den delas upp i Anläggningstillgångar (t ex byggnader, maskiner, inventarier) och Omsättningstillgångar (t ex kundfordringar, kassa och bank).
Upplupna semesterlöner	Semesterlöneskulden beräknas månadsvis. En ev. förändring av skuldens storlek påverkar resultaträkningen. En minskning av skulden (färre antal sparade dagar) minskar årets kostnader (kredit), en ökning (fler sparade dagar) ökar årets kostnad (debit). Bokföring av semesterlöneskuldens förändring får ske antingen på varje ansvarsenhet eller på övergripande nivå.
Utbetalning	Pengar betalas ut.
Utfall	Ackumulerade saldon på konton i resultatrapporter. Jämförs ofta med budget eller föregående periods utfall.
Utgift	Resursanskaffning, t ex materialinköp och löner.
Utgående balans	Saldo på ett konto i balansräkningen vid periodskifte. Utgående balans förs alltid över till nästa period. Jfr ingående balans.
Utgående moms	Region Örebro län bedriver huvudsakligen verksamhet som inte är momspliktig (som hälso- och sjukvård), men är momsregistrerat och debiterar utgående moms vid försäljning av vissa varor och tjänster. Debiterad utgående moms bokförs på balansräkningens skuldsida och betalas in till Skatteverket i samband med skattedeklarationen varje månad.

Benämning	Förklaring
Verksamhetsplan	Regionfullmäktiges beslut om verksamheten kommande år samt budget och investeringar. Varje nämnd/styrelse samt förvaltningar upprättar i sin tur egna verksamhetsplaner utifrån fullmäktiges plan.
Årsredovisning	Alla regioner ska för varje räkenskapsår upprätta en årsredovisning innehållande resultaträkning, balansräkning, driftredovisning, kassaflödesanalys m.m. Upprättandet av årsredovisningen styrs av lagregler och rekommendationer.
Över-/underskott	Skillnaden mellan intäkter och kostnader som redovisas i resultaträkningen

16

Extra sammanträdesdag 11
november 2020

19RS7026

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 19RS7026

Organ
Regionfullmäktige

Extra sammanträdesdag 11 november 2020

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att kalla till extra sammanträdesdag den 11 november 2020.

Sammanfattning

Regionfullmäktige kallar till extra sammanträdesdag den 11 november med anledning av den framflyttade verksamhetsplan- och budgetprocessen.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-09-24

Skickas till:

Regionfullmäktiges ledamöter och ersättare
Samtliga förvaltningar

17

Tid för och tillkännagivande av
regionfullmäktiges
sammanträdestider år 2021

20RS6924

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS6924

Organ
Regionfullmäktige

Tid för och tillkännagivande av regionfullmäktiges sammanträdestider år 2021

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att regionfullmäktige under år 2021 kallas till sammanträde

torsdagen den 11 februari,
onsdagen den 14 april, (årsredovisning)
måndagen den 21 juni – tisdagen den 22 juni, (verksamhetsplan med budget)
tisdagen den 5 oktober, samt (delårsrapport)
tisdagen den 7 december.

Sammanfattning

Det finns nu ett förslag till tid för och tillkännagivande av regionfullmäktiges sammanträden under år 2021.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-09-24

Skickas till:

Ledamöter och ersättare i regionfullmäktige
Rådhuset Örebro

18

Upphandling av
förlossningsverksamhet i
Karlskoga; uppdrag avseende
upphandlingsunderlag

20RS1775

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration, juridik och säkerhet,
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS1775

Organ
Regionfullmäktige

Upphandling av förlossningsverksamhet i Karlskoga; uppdrag avseende upphandlingsunderlag

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att genomföra en upphandling av förlossningsverksamheten med tillhörande verksamheter i Karlskoga.

Sammanfattning

Kvinnoklinikens verksamhetschef tog den 29 maj 2019 beslut att förlossningen i Karlskoga skulle stänga från och med den 15 juni 2019. Beslutet togs mot bakgrund av att patientsäkerheten för de akut sjuka nyfödda barnen inte kunde tillgodoses.

Ett återöppnande av förlossningen i Karlskoga förutsätter att Region Örebro län långsiktigt och hållbart kan upprätthålla och säkerställa en patientsäker vård. Hälso- och sjukvården ska enligt Patientsäkerhetslagen (2010:659) bedriva ett patientsäkerhetsarbete som är förebyggande vilket innebär ett arbete med att identifiera risker i vården och att sedan verka för att dessa elimineras så att undvikbara vårdskador inte ska uppstå.

En arbetsgrupp med berörda verksamhetschefer och chefläkare har under hösten 2019 arbetat med att ta fram förutsättningar för ett återöppnande av förlossningen i Karlskoga. Arbetet har baserats på den kartläggning som presenterades för hälso- och sjukvårdsnämnden vid sammanträdet den 28 september 2019. Höstens arbete har lett fram till dokumentet "Hälso- och sjukvårdsdirektörens plan för att återöppna förlossningen vid Karlskoga lasarett".

Hälso- och sjukvårdsdirektörens sammanvägda bedömning är att förlossningen i Karlskoga kan återöppnas tidigast vid årsskiftet 2024/2025 under förutsättning att föreslagna bemanningsåtgärder har varit framgångsrika. Hälso- och sjukvårdsnämnden har i särskilt ärende beslutat ta emot rapporten.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har mot bakgrund av rapporten gjort följande bedömning:

Det är viktigt att förlossningsverksamheten i Karlskoga kommer i gång så fort som möjligt. Hälso- och sjukvårdsdirektören uppger att detta kan ske tidigast vid årsskiftet 2024/2025. Nämnden anser dock att det är viktigt att på annat sätt försöka få igång en förlossningsverksamhet i Karlskoga vid en tidigare tidpunkt än denna. Av den anledningen bör ett försök göras att snarast möjligt handla upp förlossningsverksamhet i Karlskoga.

Beredning

Hälso- och sjukvårdsnämnden behandlade ärendet den 26 februari 2020.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att genomföra en upphandling av förlossningsverksamheten med tillhörande verksamheter i Karlskoga.

Yrkanden

Monika Aune (MP), Karin Sundin (S), Behcet Barsom (KD), Charlotte Edberger (C) och Carina Dahl (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag med följande tilläggsyrkande:

"Att förvaltningen får i uppdrag att först göra en marknadsanalys, med intresserade och inbjudna privata aktörer, för att säkra att organisation och volymer tillgodoses i kommande anbudsunderlag. På detta vis kan regionen säkra en framtida framgångsrik entreprenadmodell".

Sebastian Cehlin (M) ställer sig bakom Monika Aunes (MP) tilläggsyrkande samt bifall till följande ändringsyrkande: "Att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att genomföra en upphandling av förlossningsverksamhet och kvinnosjukvård i Karlskoga. Upphandlingen måste vara så omfattande, vad gäller tid och volym, att den möjliggör effektiv, säker och personaleffektiv vård så att den blir intressant för andra vårdgivare".

Mats Einestam (L) ställer sig bakom Monika Aunes (MP) och Sebastian Cehlins (M) yrkanden.

Karin Sundin (S) yrkar avslag på Sebastian Cehlins (M) ändringsyrkande.

Propositionsordning

Ordföranden ställer först förvaltningens förslag mot Sebastian Cehlins (M) ändringsyrkande mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration, juridik och säkerhet,
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS1775

förslag. Sedan ställer hon Monika Aunes (MP) tilläggsyrkande under proposition och finner att nämnder bifaller tilläggsyrkandet.

Reservationer

Sebastian Cehlin (M), Ulrika Björklund (M) och Mats Einestam (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för Sebastian Cehlins (M) ändringsyrkande.

Uppllysning

Anneli Mylly (V), Elin Jensen (SD) och Gunilla Fredriksson (SD) deltar inte i beslutet.

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 10 september 2020.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att genomföra en upphandling av förlossningsverksamheten med tillhörande verksamheter i Karlskoga.

Yrkanden

Andreas Svahn (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Jihad Menhem (V) yrkar avslag till förvaltningens förslag.

Ola Karlsson (M) och Anna Ågerfalk (L) yrkar på att ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att genomföra en upphandling av förlossningsverksamheten och kvinnosjukvård i Karlskoga. Upphandlingen måste vara så omfattande, vad gäller tid och volym, att den möjliggör effektiv, säker och personaleffektiv vård så att den blir intressant för andra vårdgivare.

Patrik Nyström (SD) yrkar på att Region Örebro län fortsätter med arbetet att skyndsamt öppna förlossningsverksamheten i egen regi vid Karlskoga lasarett.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de fyra förslagen mot varandra och finner att styrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Avseende konsekvenser för barnperspektivet kan konstateras att i rapporten redogörs för vilka förutsättningar som krävas för att det nyfödda barnet ska tillförsäkras en patientsäker vård.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Administration, juridik och säkerhet,
Niklas Tiedermann

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS1775

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet kan medföra kostnader för konsulttjänster i olika avseenden under arbetet med att ta fram ett upphandlingsunderlag.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige 2020-09-24
Rapporten ”Hälso- och sjukvårdsdirektörens plan för att återöppna förlossningen vid Karlskoga lasarett”

Skickas till:

Hälso- och sjukvårdsnämnden

19

Storregional systemanalys
2020 – Stockholm-
Mälarenregionen

20RS5093

Storregional systemanalys 2020 – Stockholm-Mälarenregionen

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att godkänna Storregional systemanalys 2020 – Stockholm-Mälarenregionen daterad den 17 april 2020.

Sammanfattning

Systemanalysen är resultatet av samarbetet En Bättre Sits och syftar till att ta fram gemensamma mål, funktioner, strategier och prioriterade behov som inspel till statens nationella infrastruktur- och transportplanering.

De frågor som Region Örebro län prioriterat i arbetet har kommit med på ett tillfredsställande sätt.

Systemanalysen är godkänd av En Bättre Sits Lilla grupp och ska godkännas av de aktuella regionerna hösten 2020.

Ärendebeskrivning

Landets regioner brukar få uppdrag alternativt inbjudan att göra inspel till staten inför revideringar av den nationella transportplanen. Arbetet med den storregionala systemanalysen har genomförts med anledning av att en ny nationell transportplan förväntades tas fram för beslut i regeringen 2022.

Arbetet har som tidigare skett inom ramen för samarbetet En Bättre Sits, ett samarbete mellan framför allt Region Stockholm, Region Uppsala län, Region Västmanland, Region Örebro län, Region Sörmland, Region Östergötland och Region Gotland. En Bättre Sits leds av den så kallade Lilla gruppen som består av representanter för regionernas nämnder med ansvar för kollektivtrafik och/eller länstransportplanen.

Arbetet har till största delen genomförts av fyra temagrupper med politiker från respektive region och ett antal kommuner. Varje temagrupp har haft en grupp tjänstepersoner från regioner, kommuner, handelskamrar med flera som tagit fram underlag.

Bedömning

Region Örebro län har tagit en aktiv roll i arbetet och resultatet har gett ett gott resultat för de behov som prioriterats av Region Örebro län. Det har framför allt handlat om beskrivningen av Örebroregionen som en nationell godshub, om att få in Oslo-Stockholm som ett viktigt framtida behov, om behovet av dubbelspårsutbyggnad av Mäljarbanan på sträckan Örebro-Västerås, om behovet av utbyggnad av Örebro C och om förlängning av EU:s ScanMed-korridor norr om Hallsberg/Örebro.

En av de största svårigheterna i arbetet har varit att få in skrivningar om betydelsen av E20 och Göteborgs hamn.

Beredning

Samhällsbyggnadsnämnden behandlade ärendet den 10 juni 2020.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att godkänna Storregional systemanalys 2020 – Stockholm-Mäljarregionen daterad den 17 april 2020.

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 10 september 2020.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att godkänna Storregional systemanalys 2020 – Stockholm-Mäljarregionen daterad den 17 april 2020.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Systemanalysens lägger stort fokus på strategier för att uppnå miljö- och klimatmål. Att Örebroregionen utvecklar sin plats som nod i det nationella och storregionala transportsystemen kommer att innebära en ökad trafik på såväl asfalt som spår och i luften. En storregional samverkan underlättar för Region Örebro län att trots ökad trafik klara sina miljömål.

Ett annat viktigt fokus i systemanalysen är att skapa förutsättningar för en kraftig resandeökning i den storregionala kollektivtrafiken. Om detta lyckas ger det förutsättningar för både bättre miljö och för jämställdhet.

Ekonomiska konsekvenser

Jämfört med den systemanalysen från 2016 så innebär denna systemanalys ett löfte till staten om en utökad storregional samverkan kring i syfte att effektivisera transportsystemet i storregionen. Detta gäller inte minst samverkan för att möjliggöra ett kraftigt ökat resande med det storregionala tågssystemet trots att infrastrukturinvesteringarna inte bedöms hålla jämna steg med resandeutvecklingen. Här handlar det om smartare tidtabeller, fler vagnar per avgång och så vidare. Genomförandet av systemanalysens strategier och prioriteringar när det gäller storregional kollektivtrafik hanteras inom ramen för Mälardalstrafik AB med flera sammanhang.

Genomförandet av systemanalysen kommer att kräva mer storregional samverkan och samordning. Detta kommer i sin tur att kräva ökad arbetsinsats kring storregionala frågor.

Uppföljning

Genomförande av systemanalysen kommer fortlöpande följas upp inom ramen för fortsatt samverkan inom En Bättre Sits.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 24 september 2020.

Bilaga 1: Politisk deltagande i temagrupperna den 17 mars 2019.

Bilaga 2: Storregional systemanalys 2020 – Stockholm-Mälardalregionen den 17 april 2020.

Skickas till:

Mälardalsrådet

Storregional systemanalys 2020

STOCKHOLM MÄLARREGIONEN

EN BÄTTRE SITS

SLUTLIGT UTKAST APRIL 2020

Innehåll

I korthet	3
1. Inledning	6
1.1 Avgränsning	7
1.2 Genomförandeprocess	7
2. Mål	9
3. Trender, nuläge och utmaningar	11
3.1 Övergripande transporttrender	11
3.2 Regional utveckling	12
3.2.1 Stark tillväxt, framför allt i de större städerna	13
3.2.2 Funktionella samband	14
3.2.3 Regionens klimatpåverkan	17
3.3 Internationell tillgänglighet	19
3.3.1 Det transeuropeiska transportnätverket, TEN-T	19
3.3.2 Arlandas nyckelroll	20
3.3.3 Östersjötrafiken	22
3.4 Kollektivtrafik	22
3.5 Gods	26
3.5.1 Hamnarnas nyckelroller	30
4. Prioriterade funktioner	32
4.1 Kvalitativ, kapacitetsstark storregional kollektivtrafik	35
4.2 Effektiv godshantering och varuförsörjning	41
4.3 Internationell tillgänglighet	46
4.4 Stabila och långsiktiga förutsättningar för Gotlands transporter	50
5. Strategier och åtgärder	51
5.1 Styr mot beteendeförändring och överflyttning	51
5.2 Stärk kollektivtrafiken	51
5.3 Ställ om fordonsparken	52
5.4 Återställ och utveckla funktionalitet	52
5.5 Förbättra prestanda	52
5.6 Öka kapaciteten	53
5.7 Omvärldsbevakning	53
6. Prioriterade behov	54
7. Bilaga: Konsekvensbedömning	55
8. Källförteckning	58

I korthet

Storregionala mål för transportsystemet i Stockholm-Mälardalen

Att skapa ett transportsystem...

- där regionens och nationens internationella konkurrenskraft utvecklas och bidrar till attraktivitet för de samverkande länen i Stockholm-Mälardalen
- där utvecklingen är långsiktigt hållbar – ekonomiskt, socialt och ekologiskt
- där samverkan, helhetssyn och utnyttjande av alla fyra trafikslagen leder till effektivitet
- där flerkärnighet och en förstärkt arbetsmarknad främjar regional utveckling

Nuläge och utmaningar

- Stora samhällsförändringar, med ny teknik och ökade krav på hållbar utveckling
- Stark tillväxt, framför allt i de större städerna, med ökade person- och godsflöden, varav en hög andel på väg
- Ökad integration av regionens bostads-, studie- och arbetsmarknader, men stor kvarvarande potential
- Ökad internationalisering och krav på internationell tillgänglighet
- Stora kostnader för trängsel och förseningar, över 6 miljarder kronor per år enbart i Stockholmsregionen varav merparten i kollektivtrafiken
- Fortsatt höga utsläpp av växthusgaser från transportsektorn, framför allt biltrafiken
- Behov av att möta ett ökat transportbehov med en omställning mot hållbara transporter samt att möjliggöra ett ökat bostadsbyggande och en bättre integration

Prioriterade funktioner

- I första hand måste tillgängligheten i de storregionala stråken in mot Stockholm förbättras. Därtill i de centrala delarna av Stockholm samt till/från Stockholms regionala stadskärnor.
- I andra hand måste tillgängligheten i de regionala tvärförbindelserna förbättras.
- Fokus på en ökad tillgänglighet och sammankoppling med spårtrafiken som grund – utveckla en kvalitativ, kapacitetsstark storregional kollektivtrafik
- Effektiv godshantering och varuförsörjning, med ökad andel gods på järnväg och med sjöfart
- Internationell tillgänglighet och konkurrenskraft genom Arlanda, TEN-T och Östersjötrafiken
- Stabila och långsiktiga förutsättningar för Gotlands transporter

Strategier och åtgärder

- Styr mot beteendeförändring och överflyttning: Bygg transportsnålt och kollektivtrafiknära, se till hela resan/transporten, premiera kollektivtrafiken, öka andelen gods på sjö och järnväg samt tillgodose konkurrensneutralitet mellan trafikslag för godstransporter
- Stärk kollektivtrafiken: I planeringen och i utvecklandet av nya mobilitetstjänster

- Ställ om fordonsparken: Infrastruktur, incitament och styrmedel för fossilfria fordon
- Återställ funktionalitet: Satsning på förstärkt underhåll, driftsäkra stödsystem, ökad kapacitet för fordonsuppställning och rekonstruktion av Europavägarna
- Förbättra prestanda: Utökade trimningsåtgärder och en effektivare användning av infrastrukturen
- Öka kapaciteten: Framför allt i spårssystem för person- och godstrafik samt inom samhällsbyggnad
- Omvärldsbevakning: Kontinuerlig omvärldsbevakning, trendspaning, analys- och beslutsförmåga

Prioriterade behov

Stockholm-Mälarenregionen förutsätter att ingångna avtal och redan beslutade åtgärder i nu gällande Nationella plan 2018-2029 genomförs, däribland:

- Ostlänken: Ny järnväg Järna-Linköping, med tillhörande stationer.
- Ostkustbanan: Två nya spår på sträckan Uppsala-länsgränsen Stockholm/Uppsala, dvs. fyra spår hela sträckan Stockholm-Uppsala.
- Mälarenbanan: Utbyggnad till fyra spår Tomtebodavägen-Kallhäll samt ny station för regionaltåg i Barkarby, med anslutning till såväl pendeltåg som tunnelbana.
- Stockholms C: Anpassningar efter Citybanans färdigställande.
- Hallsberg-Degerön: Utbyggnad till dubbelspår.
- E4 Förbifart Stockholm: Ny sträckning från Kungens Kurva till Häggvik.
- E22 Förbifart Söderköping: Ny sträckning och mötesfri väg väster om Söderköping.
- E18: Kapacitetsökning på sträckan Köping – Västjädra, för ökad framkomlighet och trafiksäkerhet.
- Tvärförbindelse Södertörn: Ny väg och stärkt kapacitet i anslutning till Norvik.
- Farled Södertälje-Landsort: Ökad kapacitet, tillgänglighet och säkerhet.
- M fl.

Stockholm-Mälarenregionen vill därtill inför kommande infrastrukturperiod särskilt lyfta följande behov – utan inbördes rangordning – kopplade till tillgängligheten i de storregionala stråken in mot Stockholm och Stockholms regionala stadskärnor, internationell tillgänglighet samt en effektiv godshantering och varuförsörjning:

- Trimningspaket, i nära samverkan med Trafikverket, för att möjliggöra den tågtrafik Mälardalstrafik kommer att upphandla, utveckling av pendeltågstrafiken samt anpassning till nya fordon.
- Ostkustbanan: Ny station för regionaltåg i Solna, med anslutning till pendeltåg, tunnelbana och spårväg. Uppsala C. Åtgärder för bättre vändkapacitet, utökad fordonsuppställning och serviceplattformar.
- Mälarenbanan: Kapacitet för utökad trafik på sträckan Kolbäck-Hovsta, till nytta även för en utökad trafik på Svealandsbanan samt för att kunna vända fler tåg i Arboga. Därtill ombyggnad av spår genom Örebro samt spårområdet på Västerås central för att klara utökade resenärflöden och frigöra kapacitet för gods.
- Svealandsbanan: Kapacitet för utökad trafik på sträckan Folkesta-Rekarne, till nytta även för trafiken med UVEN samt för att knyta samman Eskilstuna kombiterminal med Mälarenhamnarna.

- Hallsberg gods- och personbangård: Ökad kapacitet för gods och persontrafik, vilket är en förutsättning för ökad andel gods på järnväg samt för att möjliggöra trafik med längre tåg.
- E4: Utökad kapacitet norr om Förbifart Stockholm och till Arlanda, som annars blir en flaskhals i en redan hårt belastad infrastruktur.
- Hjulstabron: En anpassad bro möjliggör utvecklade godstransporter på Mälaren och krävs för att dra full nytta av gjorda investeringar i Södertälje sluss, farleder i Mälaren samt Västerås och Köpings hamnar.

Samtliga dessa behov behöver vara åtgärdade senast 2030.

1. Inledning

Sju län – Stockholm, Uppsala, Västmanland, Örebro, Södermanland, Östergötland och Gotland – samarbetar sedan flera år tillbaka i infrastruktur- och transportfrågor under begreppet "En Bättre Sits". En historiskt unik process där en stor grupp politiker och tjänstepersoner från länen tillsammans mejslat fram gemensamma prioriteringar och finansieringslösningar i syfte att stärka utvecklingen i Stockholm-Mälardalregionen. Citybanan genom Stockholm är ett bra exempel. Den fortsatta utvecklingen av Mälardalstrafik genom Etapp 2 och inköp av nya tåg är ett annat.

Under den senaste perioden har även Region Gävleborg medverkat i arbetet på såväl tjänstemannanivå som genom politiskt deltagande. Genomförd analys med utblick mot 2050 visar tydligt att strategiska beslut och inriktning i tidigare systemanalys är fundamentala för den fortsatta storregionala utvecklingen och att ett fortsatt systemperspektiv i Stockholm-Mälardalregionen är centralt för framgång.

Figur 1. Stockholm-Mälardalregionen

Den storregionala samverkan möjliggör ett bättre nyttjande av regionens samlade resurser och investeringar och banar väg för internationell konkurrenskraft. Genom att knyta samman arbets-, studie- och bostadsmarknaderna i Stockholm-Mälardalregionen drar hela regionen nytta av huvudstaden som motor i den framtida utvecklingen. Samtidigt tas regionens mångfald av attraktiva boendemiljöer, kompetenser och näringsmässig specialisering tillvara.

En integration av arbets- studie- och bostadsmarknaderna samt internationell tillgänglighet och konkurrenskraft förutsätter en väl fungerande och utvecklad infrastruktur. En infrastruktur som är anpassad till många samhällsgruppers behov och möter våra klimatmål. Det förutsätter även en transportsnål bebyggelseutveckling; bostäder, arbetsplatser och service i kollektivtrafikhärlägen med goda möjligheter att gå och cykla. Därtill behövs en effektiv hantering av de ökade godsflöden som följer av den växande regionen och en utvecklad handel. Det är därför helt avgörande att beslutade objekt i nationell plan genomförs och att hela regionen i samverkan verkar för att föreslagna objekt i EBS systemanalys prioriteras för genomförande.

En viktig del är att utveckla och sammankoppla stadsstrukturen i Stockholm-Mälardalenregionen med spårtrafiken som grund. Framför allt Stockholm och dess regionala stadskärnor samt nodstäderna Uppsala, Västerås, Örebro, Eskilstuna, Nyköping, Norrköping och Linköping. En utvecklad samverkan, interaktion och tillgänglighet ger mer storstadsmässiga förutsättningar – större utbud och variation - i dessa nodstäder och regionala stadskärnor, men även för kringliggande orter och landsbygd. Väl fungerande och utvecklade resecentrum och bytespunkter är avgörande för utökad funktionalitet. Därtill behöver även Gotlands särskilda förutsättningar och beroende av väl fungerande transporter tillgodoseas.

1.1 Avgränsning

Syftet med en regional systemanalys är att ta fram en politiskt genomarbetad och förankrad utvecklingsstrategi för regionens transportsystem. Denna strategi kan användas i olika sammanhang, men främst i utformningen av de långsiktiga transportplanerna på nationell och regional nivå.¹

Systemanalysen fokuserar på brister i förhållande till prioriterad funktionalitet och pekar på behov av åtgärder. Den innehåller däremot varken en tydlig alternativdiskussion eller slutförda åtgärdsrioriteringar.

Stockholm-Mälardalenregionen redovisar i systemanalysens de ställningstaganden som har gjorts inom ramen för "En bättre sats". Systemanalysen för Stockholm-Mälardalenregionen tar sin utgångspunkt i och är inriktad på storregionala förhållanden, samband, utmaningar, behov och brister. Fokus ligger således på de gemensamma prioriteringarna i infrastrukturplaneringen. I anslutning till detta finns även länsvisa förhållanden, samband, utmaningar, behov, brister och prioriteringar. Dessa behandlas i respektive läns regionala utvecklingsplaner/-strategier och länstransportplaner.

1.2 Genomförandeprocess

Mälardalsrådet, en samverkansorganisation för kommuner och regioner i Stockholm-Mälardalenregionen, koordinerar arbetet inom En Bättre Sats. Inför planeringsomgången 2010-2021 gjordes en regional systemanalys (2008) med en gemensam prioriteringslista för länen. Listan är till vissa delar åtgärdad eller på väg att åtgärdas, men en del kvarstår.

¹ Regionala systemanalyser – en vägledning, Trafikverket 2015

Under 2012 togs en gemensam PM fram, "Behov av infrastrukturåtgärder i östra Mellansverige 2014-2025", som ett komplement till den tidigare systemanalysen. 2012 reviderades också de övergripande politiskt antagna målen för transportsystemet. Målen är vägledande för det fortsatta arbetet.

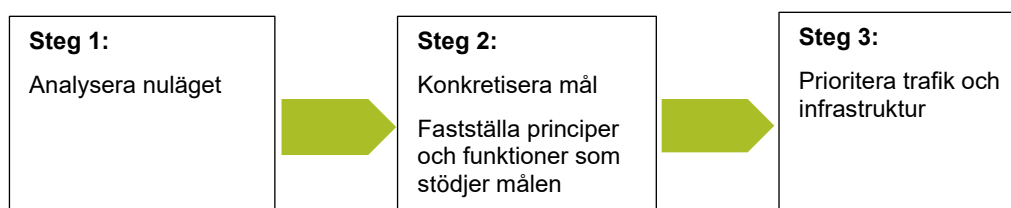
För att bygga vidare på den gemensamma grunden och utveckla ett längre perspektiv inleddes hösten 2013 ett långsiktigt politiskt temaarbete med sikte på en ny storregional systemanalys 2016. Arbetet bedrevs inom fyra temaområden: Regional utveckling, Transporttillgänglighet, Kollektivtrafik och Godsfrågor. Totalt 60 politiker från samtliga riksdagspartier och ett 40-tal tjänstemän deltog i arbetet.

Arbetet skedde i olika steg: kartläggning och identifiering av nuläge och utmaningar, diskussion och beslutsprocess kring funktioner, brister, behov och prioriteringar. Som faktaunderlag togs fram en mängd rapporter och fördjupade utredningar. Den politiska processen omfattade sammanlagt 33 temamöten under perioden september 2013-november 2015, flera studiebesök samt ett stort antal tjänstemannamöten. Därutöver skedde politisk förankring länsvis löpande och formaliserade besluts togs i de beslutande organen i de sju länen. Detta ledde fram till antagandet av Systemanalys 2016 den 30 september 2016.

Systemanalys 2020 är en vidareutveckling av Systemanalys 2016. Processen påbörjades 2018 med ett förarbete till storregional godsstrategi samt formering av temagrupper för det politiska arbetet. Arbetet har denna gång bedrivits inom temaområdena storregional kollektivtrafik, godsstrategi, internationell tillgänglighet och konkurrenskraft samt framtidens resande. Kompletterande och fördjupande underlag har tagits fram och, tillsammans med studiebesök, legat till grund för revideringar. Totalt har drygt 70 politiker från samtliga riksdagspartier och ett 40-tal tjänstepersoner deltagit i arbetet.

(Se www.enbattresits.se för deltagare, dokumentation, rapporter och källor.)

Figur 2. Genomförandeprocess

Arbetet inom En Bättre Sits har även varit en utgångspunkt för och samordnats med det så kallade ÖMS-samarbetet, som har ett bredare syfte att skapa samsyn och möjliggöra en samordnad regional utvecklingsplanering i östra Mellansverige (Stockholm-Mälardalsregionen exklusive Gotland men inklusive Gävleborgs län). Ett gemensamt underlag för modellbaserad konsekvensanalys av olika trafikeringssamtal och rumsliga utbyggnadsstrategier har använts.

Riksdagens vision att Sverige 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären har, liksom målet om fossilfria transporter 2030, beaktats i de analyser som genomförts, mål som antagits och prioriteringar som förordas. Genom att bjuda in till en bred och öppen process har Mälardalsrådet även strävat efter att så långt som möjligt beakta olika gruppers perspektiv och agenda 2030 utifrån behovet av stärkt hållbarhet; socialt, ekonomiskt och ekologiskt.

2. Mål

Stockholm-Mälarenregionen ser det som lämpligt att i högre grad använda sig av målstyrning som angreppssätt inom infrastrukturplaneringen och på så vis ta en mer proaktiv roll i samhällsplaneringen. Detta innebär definiering av framtida önskvärd tillstånd och utifrån detta se vilka åtgärder som krävs för att nå målen. Utgångspunkten ska vara att utgå från brister och bristhantering framför att gå direkt mot planering av stora infrastrukturinvesteringar. Den grundläggande frågan blir då: om regionen vill nå ett visst mål, vilka åtgärder måste då vidtas för att komma dit?

Det övergripande transportpolitiska målet på nationell nivå - att säkerställa en samhälls-ekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet - är en viktig utgångspunkt för EBS och den storregionala målbilden. Så även målet för den regionala tillväxtpolitiken – utvecklingskraft i hela landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft – de nationella miljömålen samt att sluta jämställhetsgapet. Därtill FN:s Agenda 2030, där flera av målen knyter an till utvecklingen inom transportsektorn, inte minst Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, Mål 11: Hållbara städer och samhällen samt Mål 13: Bekämpa klimatförändringen.

Inom ramen för En Bättre Sats har länen enats om övergripande och gemensamma storregionala mål för transportsystemet i Stockholm-Mälarenregionen. Målen är politiskt antagna av huvudmännen i regionen 2006, med revidering 2012. Målet är att skapa ett transportsystem...

... där regionens och nationens internationella konkurrenskraft utvecklas och bidrar till attraktivitet för de samverkande länen i Stockholm-Mälarenregionen

- En god ekonomisk utveckling i regionen är beroende av internationella kontakter och framgång i den globala konkurrensen om människor, jobb och företag.
- Den internationella konkurrenskraften beror på såväl de regionala, nationella som de globala kommunikationsmöjligheterna för människor och gods.
- För fortsatt stark konkurrenskraft förutsätts att transportsystemet och bostadsbyggandet utvecklas i takt med den snabba befolkningsutvecklingen i Stockholm och delar av regionen i övrigt.

Utbudet av internationella destinationer från regionens flygplatser samt förbindelserna till Arlanda via spår och väg från hela regionen är av särskild betydelse för regionens konkurrenskraft.

... där utvecklingen är långsiktigt hållbar – ekonomiskt, socialt och ekologiskt

- För att nå klimatmålen krävs en kombination av flera faktorer: minskat bilresande, ökat kollektivresande, utvecklad samhällsplanering, teknikutveckling och en effektivare användning av transportsystemet.
- För att klimatmålen ska nås krävs också att fossila bränslen ersätts av förnyelsebara bränslen, att resurshållning eftersträvas samt att den mest energieffektiva tekniken premieras.
- Kollektivtrafik och utveckling av stomtrafik prioriteras på järnväg och väg av miljö- och kapacitetsskäl.
- För att långväga godstransporter ska kunna överföras från väg till järnväg och sjöfart krävs en effektiv kombitrafik med fungerande anslutningar samt ökad kapacitet på järnväg.

- Ett kollektivtrafiksystem utvecklat för god tillgänglighet och ökad jämställdhet innebär till exempel att förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att resa är tillgodosedda så långt möjligt samt att transportsystemet svarar mot både mäns och kvinnors resbehov.

... där samverkan, helhetssyn och utnyttjande av alla fyra trafikslagen leder till effektivitet

- Utvecklingen av transportsystemet sker utifrån avvägningar om vad som är effektivt för samhället och regionen ur ett helhetsperspektiv.
- Effektiva åtgärder väljs och förbättringar i transportsystemet prövas stegvis enligt fyrstegsprincipen.
- Åtgärder genomförs för att minimera trängsel- och förseningseffekter, vilket bidrar till en ekonomiskt hållbar utveckling.
- De regionala ansvarerna för planering av kollektivtrafik och infrastruktur samordnas på ett effektivt sätt. Arbetet sker i nära samverkan med nationella och lokala aktörer samt näringsliv och samhället i övrigt

... där flerkärnighet och en förstorad arbetsmarknad främjar regional utveckling

- En flerkärnig regionstruktur med tyngdpunkt i de lokala arbetsmarknaderna skapar en balanserad utveckling i Stockholm-Mälardalenregionen.
- Regionens flerkärnighet stärks genom samordning av trafik och infrastruktur, med utvecklingen av bebyggelse och verksamheter.
- Städerna knyts samman med snabb och tät trafik mot Stockholm, effektiva förbindelser mellan och inom regionens kärnor och med tillgängliga resecentra i kollektivtrafikens skärningspunkter.
- Ett sammanhållet, snabbt och prisvärt system av stomtrafik med god tillgänglighet ger en samlad region med möjlighet att bo och verka i regionens alla delar.
- Terminaler för omlastning av gods nära tätorter ansluts till befintligt eller nytt järnvägsnät för att minska den tunga trafiken i tätbefolkade områden.

3. Trender, nuläge och utmaningar

3.1 Övergripande transporttrender

Samhället och transportsystemet är i ständig förändring och det är svårt att bedöma vad framtiden kommer att bära med sig. Däremot kan trender visa i vilken riktning det rör sig. Trafikverket har identifierat fem övergripande transporttrender², som kommer att påverka utvecklingsförutsättningarna i Stockholm–Mälarenregionen på olika sätt.

Ett alltmer digitalt baserat och automatiserat transportsystem. Med hjälp av ny teknik går utvecklingen mot allt högre grad av automation i transportsystemet. Informationsmängderna ökar, vilket kommer att kunna ge nya typer av beslutsstöd och tjänster. Genom detta kan effektivare lösningar växa fram, men det kan även behövas styrning från samhällets sida för att säkerställa att användandet av den nya tekniken bidrar till de transportpolitiska målen. I denna utveckling är säkerhet och integritet särskilt viktiga aspekter att beakta.

Kraven på fossilfrihet och minskade utsläpp skärps. Behovet av att minska utsläppen av växthusgaser är alltjämt en dominerande fråga för hur transportsystemet ska utvecklas. Allt större krav ställs från olika aktörer på att transportsystemets klimatpåverkan ska minska och fossila drivmedel fasas ut. Samtidigt är det svårt att få politisk enighet om tuffare politiska styrmedel.

Fortsatt tryck på hög tillgänglighet och goda transportmöjligheter. Befolkningsökning, ekonomisk utveckling och urbanisering, tillsammans med ökad välfärd och global handel, bidrar till ett ökat tryck på transportsystemet – både vad gäller personresor och godstransporter. Samtidigt ställs allt hårdare krav på hållbar tillgänglighet, såsom krav på fossilfrihet samt jämställdhet, minskade ekonomiska klyftor och ett transportsystem för alla. Detta påverkar och ställer nya krav på såväl samhällsplaneringen som utvecklingen av teknik och nya tjänster.

Transportsystemet integreras alltmer i samhällsutvecklingen. Flera av de stora samhällsutmaningar regionen står inför kräver insatser från många olika aktörer inom olika områden. Utmaningarna handlar till exempel om klimatpåverkan, bostadsförsörjning, arbetsmarknad, integration, jämställdhet, säkerhet och trygghet samt transportförsörjning i hela landet. Utvecklingen av transportsystemet har en central roll för att matcha satsningar på bostäder och arbetsmarknad med en utbyggd och anpassad infrastruktur.

Ökade krav på samhällssäkerhet och robusta transportsystem. Ett fungerande transportsystem är en viktig del för att andra funktioner i samhället ska fungera. Kraven ökar på att kunna upprätthålla funktionaliteten i transportsystemet även vid extrema vädersituationer och vid höjd beredskap. I takt med ökad digitalisering i transportsystemet ökar även behovet av informationssäkerhet och säkerhetsskydd. Allt fler känner sig också otrygga att röra sig i transportsystemet. Rädslan för att utsättas för brott kan påverka människors vanor.

² Trender i transportsystemet, Trafikverket, 2018

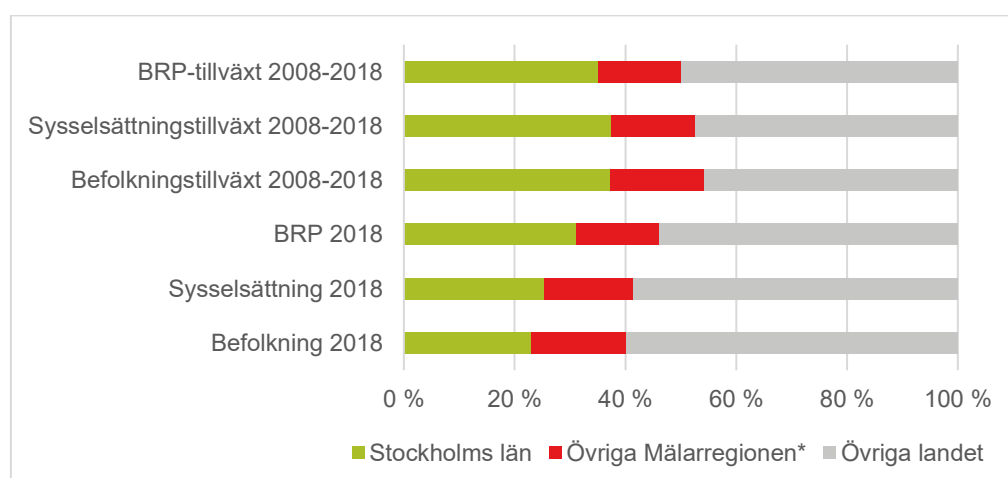
3.2 Regional utveckling

Stockholm-Mälardalenregionen, utgör med sina 4,15 miljoner invånare och 2,1 miljoner arbetstillfällen en i flera avseenden sammanlänkad enhet med en ledande roll i hela landets utveckling och internationella konkurrenskraft. Regionen omfattar drygt 40 procent av Sveriges befolkning och sysselsättning och har det senaste decenniet stått för mer än hälften av tillväxten i landet.

Stockholms län har en dominerande ställning i regionen, med 57 procent av befolkningen, 62 procent av arbetstillfällena och 68 procent av bruttoregionprodukten (BRP). Tillväxten sedan finanskrisen har varit än mer koncentrerad – ca 70 procent av regionens tillväxt i arbetstillfällena och BRP har skett i Stockholms län.³

Samhällsutvecklingen talar entydigt för en fortsatt tillväxt, där regionen förväntas öka sin befolkning och sysselsättning med omkring 1,4 miljoner invånare och 700 000 arbetstillfällen fram till 2050, varav merparten i Stockholms län. Tillväxttakten har dock varit högre sedan finanskrisen 2008, med i genomsnitt drygt 50 000 nya invånare och 30 000 fler arbetstillfällen per år, varav ca 36 000 resp. 21 000 i Stockholms län. För att klara en sådan tillväxt krävs stora, samordnade satsningar både inom transportsektorn och på bostadsmarknaden. Detta med hänsyn till såväl stad och land som de utmaningar samhället står inför bl. a vad gäller klimatet och integrationen av nyanlända.

Figur 3. Stockholm-Mälardalenregionens andel av rikets befolkning, sysselsättning och BNP till löpande priser, 2018 samt tillväxt 2008-2018. Källa SCB

*Omfattar här länen Uppsala, Västmanland, Örebro, Södermanland, Östergötland och Gotland.

Stockholm-Mälardalenregionen rankas återkommande som en av världens mest attraktiva storstadsregioner när det gäller livskvalitet, jämställdhet, demokrati och säkerhet – alla viktiga faktorer för den globala ekonomins högrörliga kompetens. För företagen är regionen synonymt med en arbetskraft i världsklass och en högkvalitativ infrastruktur. Även vad gäller kunskapsklimat och företagsklimat har regionen en stark ställning.⁴

Regionen är utpräglad kunskapsintensiv och internationellt erkänd inom flera områden; medicin och bioteknik, IT och telekom, material-, energi och miljöteknik, automation,

³ Källa SCB

⁴ Stockholmsregionens internationella relationer och utbyte, Stockholms läns landsting, Tillväxt och regionplaneförvaltningen 2016

spelindustri, modern dans, musik, mode och formgivning med mera. Samtidigt har regionen upplevt en utflyttning av företags huvudkontor och FoU-verksamheter, bl. a i spåren av samgåenden och förvärv av bolag. En utmaning som inneburit att FoU-investeringarna som andel av bruttoregionprodukten minskat, framför allt inom företagssektorn.⁵

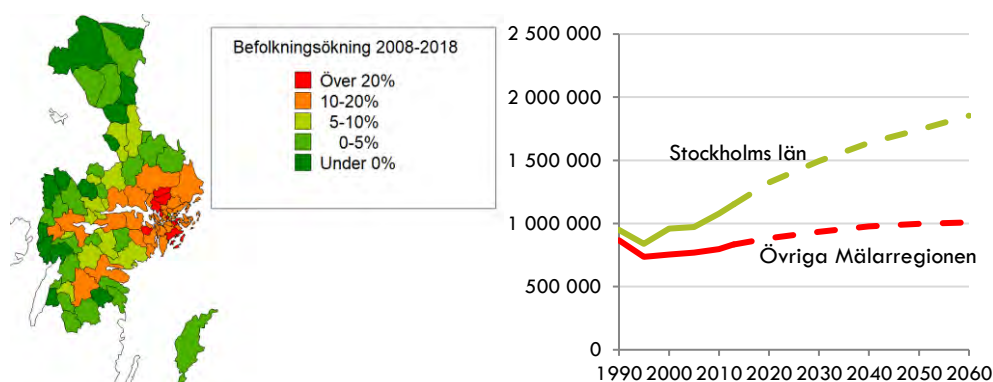
3.2.1 STARK TILLVÄXT, FRAMFÖR ALLT I DE STÖRRE STÄDERNA

Mer än hälften av invånarna i Stockholm-Mälardalenregionen bor i någon av de större städerna, de så kallade nodstäderna (Stockholm, Uppsala, Västerås, Örebro, Eskilstuna, Nyköping, Norrköping, Linköping), och nära 40 procent i Stockholms tätort. Nodstäderna står samtidigt för mer än 60 procent av arbetstillfällena, varav 45 procent i Stockholm, och två tredjedelar av den tillväxt som skett de senaste tio åren. Samtliga nodstäder har ett överskott på arbetstillfällena, vilket understryker deras betydelse för försörjningen i respektive län.

Nodstäderna har en särskild betydelse för utvecklingen och sammankopplingen av Stockholm-Mälardalenregionen som gemensam marknad för arbete, utbildning och bostäder. De är viktiga centrum för olika samhällsfunktioner och den handel och service som relaterar till befolkningen och tillfälliga besökare. I takt med urbaniseringen och en ökad rörlighet i samhället har en koncentration av dessa funktioner skett till större befolkningscentrum. Samtidigt finns en positiv utveckling även i många mindre kommuner, tätorter och landsbygder, inte minst inom pendlingsavstånd från de större städerna.

I takt med förbättrade transporter, ökade pendlingsmöjligheter, växande godsmängder och ökad konkurrens om marken utvidgas och integreras regionen rent geografiskt. Begreppen "regionförstoring" och "rurbanisering" (samspelet mellan stad och land) har därför sedan lång tid tillbaka karaktäriserat utvecklingen av en växande och allt mer funktionellt sammanhållen Stockholm-Mälardalenregion. Men, sett till skillnader i förvärvsfrekvens och avkastning per arbetad timme finns fortfarande potential till ökat regionalt produktionsvärde som överstiger en miljard kronor per år, vid en starkare utveckling i och integrering av regionen som helhet.⁶

Figur 4. Befolkningsförändringar per kommun 2010-2018 (vänster) samt framskrivning till 2060 (höger). Källa: SCB resp. Framskrivning av befolkning och sysselsättning i östra Mellansverige, Stockholms läns landsting, Tillväxt- och regionplaneförvaltningen 2017

⁵ Ibid

⁶ Utgående från samma regionalekonomiska resonemang och beräkningar som förs fram i "Vad kostar det att vänta? Utbyggnad av Mälardalen mellan Kallhäll och Tomtebodavägen" Slutrapport 2011-08-19.

3.2.2 FUNKTIONELLA SAMBAND

Pendling och regionförstoring skapar fler alternativ och ökar det materiella välståndet bland människor. De ger ökade möjligheter att kombinera val av boendemiljö med en bra karriär och hög lön, underlättar företagets rekrytering och skapar en större robusthet inför såväl kortare konjunktursvängningar som mer långsiktig strukturomvandling. I de flesta kommuner inverkar pendling och regionförstoring positivt på deras tillväxt, arbetskraftsförsörjning och lönenivåer

Å andra sidan innebär den ökade rörligheten att mer tid och pengar läggs på transporter och att skillnaden mellan grupperns livsvillkor tenderar att öka. Män drar som regel större nytta av pendlingens positiva effekter medan kvinnor ofta får ta ett större ansvar för barn och hushåll för att få livspusslet att gå ihop. Högutbildade har större ekonomiska möjligheter och incitament att pendla över längre avstånd än lågutbildade. Möjligheterna koncentreras också till de större städerna medan många mindre tätorter och landsbygder halkat efter. Därtill innebär transporterna en ökad belastning på miljön och, med dagens transportsystem, stora utsläpp av växthusgaser.

I dagsläget är Stockholms län och övriga Mälardalenregionen endast en delvis sammanlänkad bostads-, studie- och arbetsmarknadsregion. Stockholms pendlingsregion omfattar för närvarande i stort sett hela Stockholm och Uppsala län samt delar av norra Södermanlands län. Till 2030 förväntas även Västerås, Eskilstuna och Nyköping ingå i huvudstadens arbetsmarknadsregion. På längre sikt finns potential till ytterligare integrering av bostads-, studie- och arbetsmarknaderna i Stockholm-Mälardalenregionen.⁷

En stor del av den storregionala arbetspendlingen (figur 5) är inriktad på de centrala delarna av Stockholms län. Även Stockholms yttre regionala stadskärnor, framför allt Södertälje, Flemingsberg, Kista-Sollentuna-Häggvik och Arlanda-Märsta är relativt vanliga målpunkter för pendlare från kringliggande län. Det förekommer också en hel del pendling till nodstäderna från omgivande orter och i Uppsalas fall även från Stockholms län. De tvärgående kopplingarna i regionen är däremot generellt svaga, såväl infrastrukturellt som flödesmässigt.⁸

De starkaste funktionella sambanden i den storregionala ortsstrukturen är mellan nodstäderna och Stockholm, i synnerhet mellan Stockholm och Uppsala. Tendensen och potentialen till integration mellan städerna i övrigt är i dagsläget störst mellan Linköping-Norrköping och Eskilstuna-Västerås. Samspelet mellan nodstäderna och deras närmaste omland har generellt starka funktionella samband och blir allt viktigare i takt med urbaniseringen. I de närmast omgivande regionerna ligger bland annat Gävle, Falun/ Borlänge, Karlstad och Jönköping, som samtliga har ett växande utbyte av resenärer och gods med Stockholm-Mälardalenregionen.

De stora trafikströmmarna på både väg och spår rör sig i riktning in och ut från Stockholms centrala delar och följer främst de stora vägarna/motorvägarna samt järnvägarna inklusive tunnelbana och spårväg. Bilen är det dominerande transportmedlet vid arbetsresor, framför allt utanför de större städerna och vid pendling över länsgräns. Kollektivtrafiken har höga resandandelar i städernas centrala delar och dominerar för resor i rusningstrafik in mot Stockholm stad.⁹ En otillräcklig koppling mellan lokala, regionala,

⁷ Flerkärnighet och funktionella samband i östra Mellansverige, Mälardalsrådet/EBS 2015

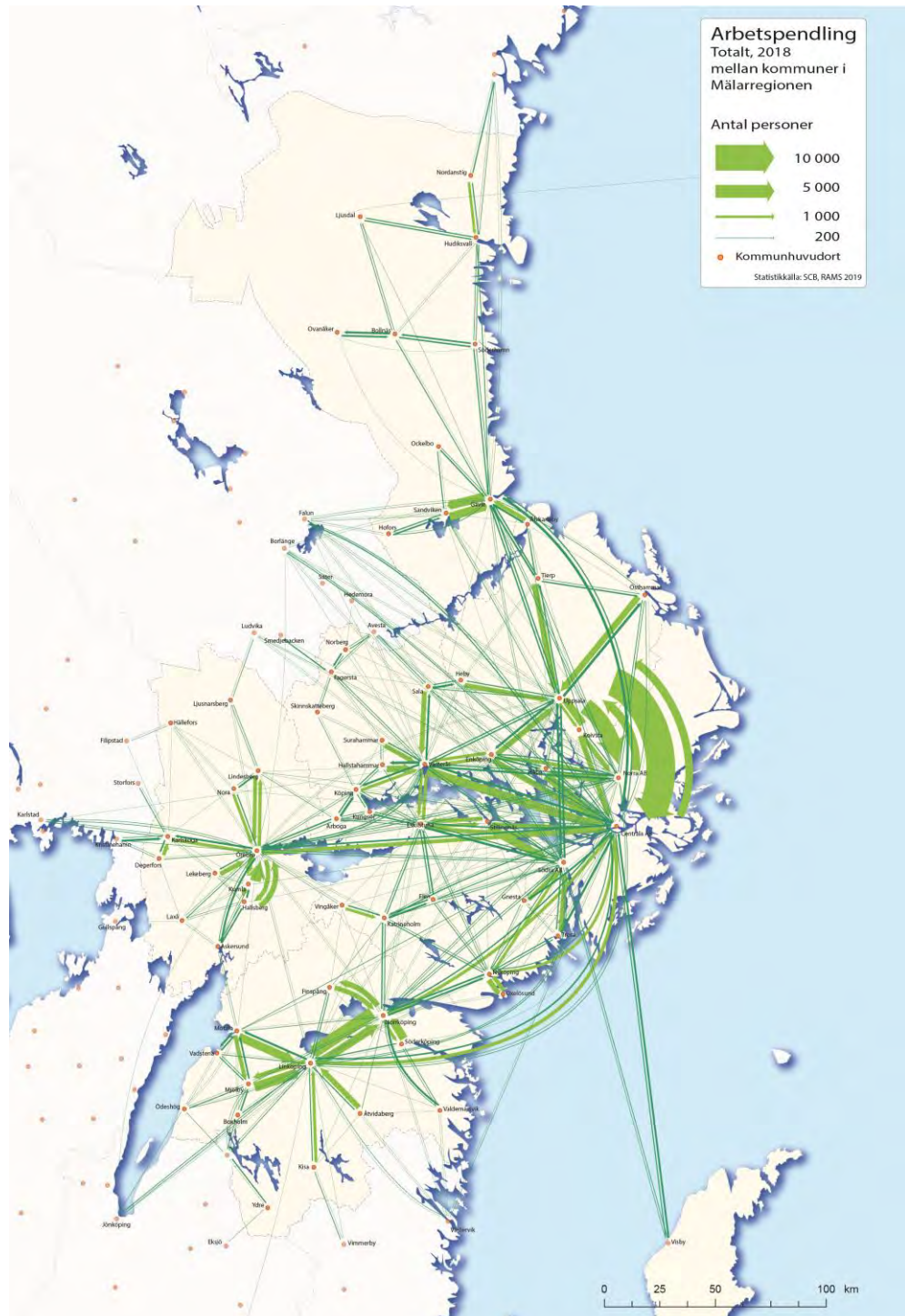
⁸ Arbetspendling i storstadsregioner – en nulägesanalys, Trafikanalys rapport 2011:3 samt Flerkärnighet och funktionella samband i östra Mellansverige, Mälardalsrådet/EBS 2015.

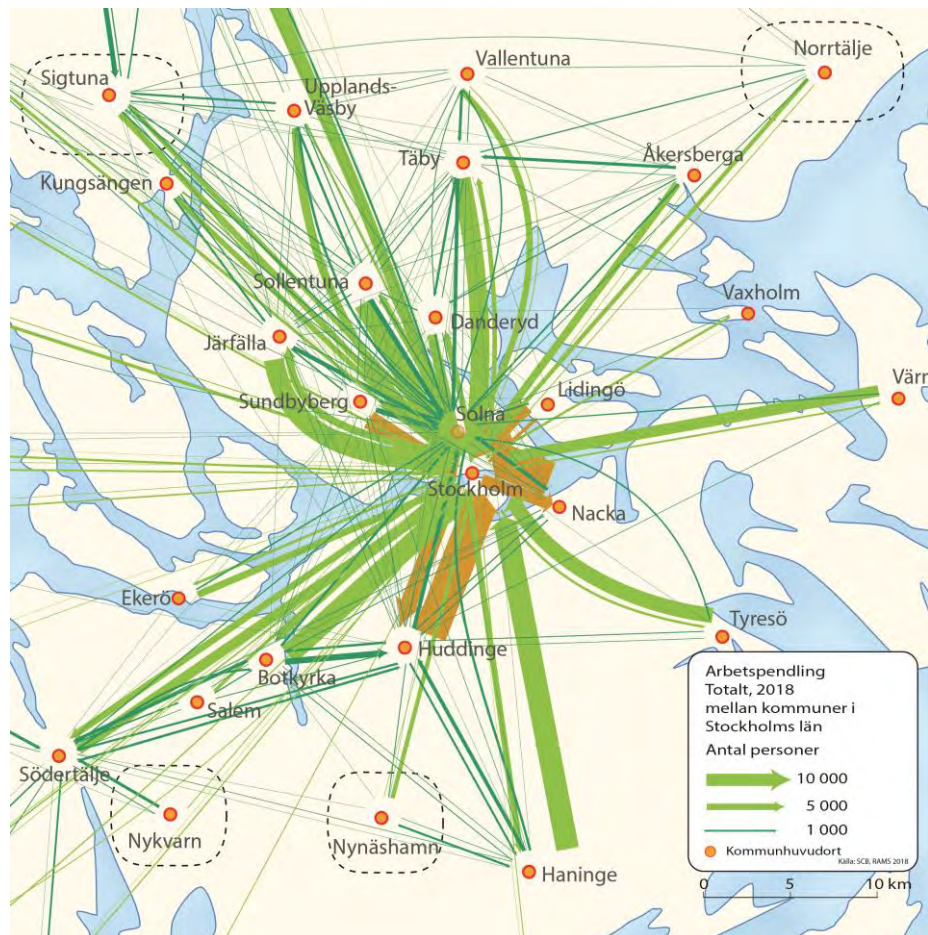
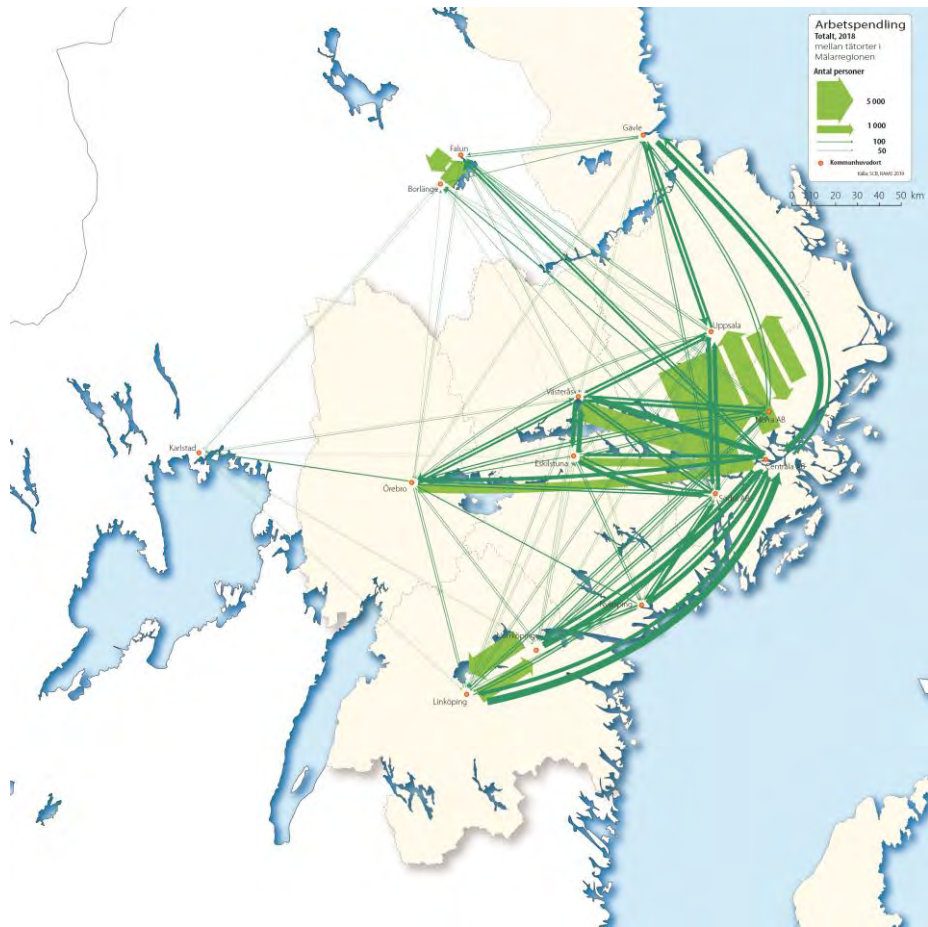
⁹ Ibid

storregionala och nationella trafiksystem försvårar pendling med kollektivtrafik, då hela resan från dörr till dörr kan bli för tidskrävande och omständlig.

De senaste åren har det regionala pendlandet ökat i Stockholm Mälarenregionen. En bidragande orsak är en starkt växande befolkning. Detta ställer stora krav på transportsystemet, som i dagsläget inte kan möta den ökade efterfrågan på personresor i och mellan städerna.

Figur 5. Arbetspendling i Stockholm-Mälarenregionen och Stockholms län 2018. Notera att figurerna har olika skalor för pendlingsflödena. Källa SCB, bearbetning av Af.

Den regionala tillväxten och strukturen, med arbetsplatser och bostäder i hög grad koncentrerade till vissa orter samt ett omfattande inomregionalt utbyte, ställer stora krav på ett kapacitetsstarkt och väl fungerande transportsystem. Ett ökat bostadsbyggande förutsätter parallella investeringar i transportsystemet och regionens kunskapsintensiva och tjänstebaserade näringsstruktur, där arbets- och tjänsteresorna är många och viktiga, förutsätter framkomlighet och tillgänglighet.

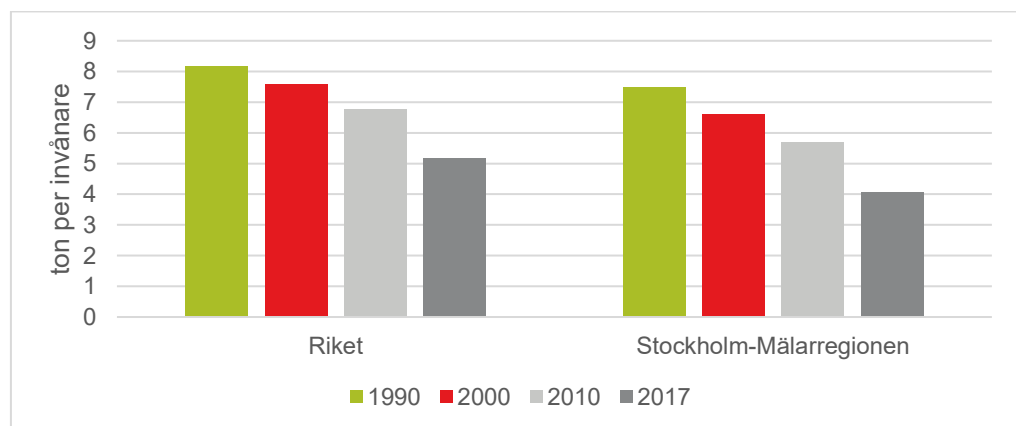
Avsaknad av framkomlighet kan direkt översättas i betydande produktionsbortfall och välfärd förluster. Kostnader för trängsel och förseningar har beräknats överstiga 6 miljarder kronor per år enbart i Stockholmsregionen, varav merparten i kollektivtrafiken.¹⁰ Inte minst kapacitetsbrister i spårssystemet medför stora samhällskostnader för arbetspendlingen. Samtidigt står spårtrafiken för en mycket liten andel av utsläppskostnaderna, vilket gör det än mer angeläget att åtgärda bristerna.¹¹

Infrastrukturen i Stockholm-Mälarenregionen är idag delvis mycket ansträngd, med påtagliga kapacitetsproblemen och trängseleffekter inom regionen, framför allt i dess centrala delar men också i andra orter och stråk. På vägsidan är det inre primära vägnätet i Stockholms län högt utnyttjat och efterfrågan på delar av vägnätet överstiger den tillgängliga kapaciteten i högtrafik. Brister i järnvägssystemets kapacitet och kvalitet finns i hela regionen och är begränsande för såväl person- som godstrafiken. Med ett störningskänsligt system som inte uppfattas pålitligt kommer attraktiviteten för befintliga och nya resenärer att utebli och framkomligheten/tillförlitligheten i godstransporter att påverkas. Det finns omfattande behov av såväl ökat underhåll och effektivare användning som nya investeringarna för att klara trafikökningen och en omställning mot hållbara transporter.

3.2.3 REGIONENS KLIMATPÅVERKAN

Utsläppen av växthusgaser har minskat avsevärt de senaste decennierna, i synnerhet räknat per invånare (figur 6), men behöver fortsätta minska för att klara målet att helt eliminera nettoutsläppen av växthusgaser till atmosfären senast år 2045. Transporterna står i Stockholm-Mälarenregionen för drygt 30 procent av utsläppen, varav personbilar för två tredjedelar.¹²

Figur 6. Utsläpp av växthusgaser, ton per invånare och år. Källa. Nationella emissionsdatabasen - RUS

¹⁰ Arbetspendling i storstadsregioner – en nulägesanalys. Trafikanalys Rapport 2011:3 samt Tid är pengar. En samhällsekonomisk analys av förseningar inom kollektivtrafiken. WSP 2019.

¹¹ Ibid

¹² Källa: Nationella emissionsdatabasen - RUS

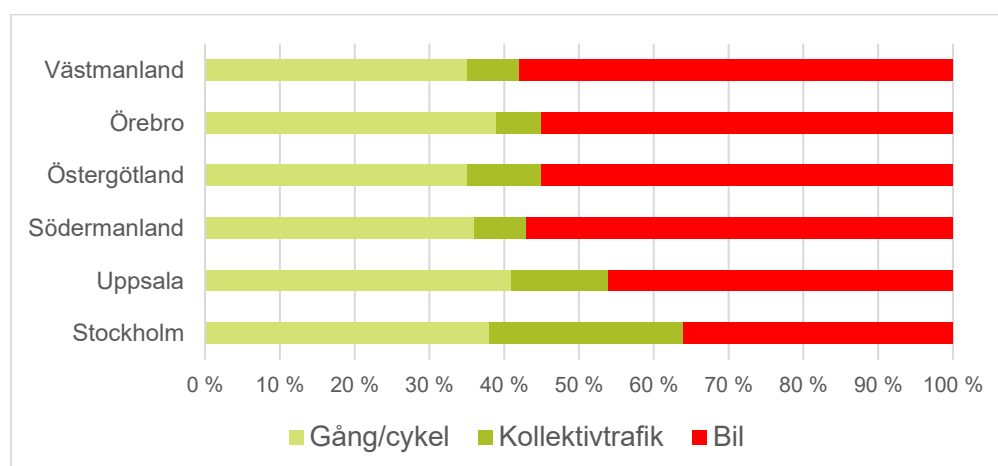
För att nå klimatmålen krävs åtgärder inom teknik, lagstiftning och planering, men också ändrade resvanor och ett transportsnålt samhälle. Elektrifieringen av transportsektorn bedöms ha stor betydelse och potential. Det behövs även en omfattande övergång från bil till kollektivtrafik, gång och cykel. Därtill samlokalisering av bostäder, arbetsplatser, handel, service etc., vilket minskar transportbehovet. I detta har kommunernas fysiska planering en nyckelroll.

En viktig del i att nå denna förändring är att skapa möjligheter för attraktiva kollektiva resor (se avsnitt 3.4). Det förutsätter både åtgärder i infrastrukturen och i trafikeringen, likväl som en bebyggelseplanering inriktad på bra kollektivtrafiklägen och effektiva godstransporter. Inom godstransporter krävs en större andel gods på sjö och järnväg samt en övergång till fossilfria drivmedel (se avsnitt 3.5).

Bosättningsorten påverkar resmönstren i hög grad. Skillnaderna är framför allt stora mellan boende i Stockholmsområdet och boende i övriga delar av regionen. Stockholmarna, med tillgång till landets bästa kollektivtrafik, reser mer med kollektiva färdmedel och har bil och körkort i lägre grad än övriga regioninvånare. Till detta bidrar även att det främst är i de större städerna som kollektivtrafiken kan matcha bilen vad gäller res-tider och flexibilitet.

Valet mellan bil eller kollektivtrafik påverkas även av i vilken grad styrmedel som parkeringsavgifter, drivmedels- och trängselskatter etc. används för att begränsa biltrafiken och dess utsläpp. Vid en omfattande användning av sådana styrmedel ger en koncentration av befolkning och sysselsättning till de större städerna samt i övrigt goda kollektivtrafiklägen bättre möjligheter att bibehålla rörlighet genom överflyttning av trafik till kollektivtrafik.¹³

Figur 7. Färdmedelsandelar, nuläge. Källa ÖMS 2050, Stockholms läns landsting, Tillväxt och regionplaneförvaltningen 2018:01

Det finns stora utmaningar kopplade till flygtransporternas utsläpp av växthusgaser. Även om flyget genom teknikutveckling har effektiviserats och minskat utsläppen per flygkilometer spås de totala utsläppen öka till följd av en ökad trafikmängd. Klimatfärdplanen för fossilfritt flyg pekar här ut ett antal nödvändiga åtgärder, däribland storskalig produktion av fossilfritt flygbränsle, elflyg med mera.¹⁴ En stor del, mer än hälften, av de

¹³ ÖMS 2050, Stockholms läns landsting, Tillväxt och regionplaneförvaltningen 2018:01

¹⁴ Färdplan för fossilfri konkurrenskraft, Flygbranschen 2018.

flygplatsanknutna utsläppen relaterar dock till anslutande marktransporterna bland passagerare och anställda.¹⁵ En fråga som knyter nära an till den storregionala tillgängligheten till flygplatsen, resenärernas färdmedelsval och möjligheterna att öka kollektivtrafikens andel av det totala resandet.

3.3 Internationell tillgänglighet

Stockholm-Mälarenregionen påverkas i hög grad av och är nära sammanlänkad med andra länder och regioner. Den internationella handeln och det internationella resandet ökar kontinuerligt och förutsätter väl fungerande transporter. Regionen hanterar över 33 miljoner internationella resenärer per år. Omkring två tredjedelar av samtliga utlandsresor till/från Sverige går till/från eller via Stockholm-Mälarenregionen.¹⁶ Även godstransporterna präglas av ett stort och växande utbyte med omvärlden. Stockholm-Mälarenregionen står för ca 15 procent av den totala godsmängden och 30 procent av godsvärdet i Sveriges utrikeshandel.¹⁷

Internationell tillgänglighet är en central faktor i upprätthållandet av Stockholm-Mälarenregionens och Sveriges internationella konkurrenskraft och framstående position inom många områden, inte minst för att kunna attrahera och behålla huvudkontor och för besöksnäringen. Koncentrationen av beslutsfunktioner, internationella flygförbindelser, högspecialiserade funktioner och stora evenemang till huvudstadsregionen understryker därtill betydelsen av hög nationell tillgänglighet till denna.

Hög nationell och internationell tillgänglighet förutsätter att infrastrukturutvecklingen på nationell nivå samspelar med de storregionala förutsättningarna och ambitionen i Stockholm-Mälarenregionen. Stockholm-Mälarenregionens transportinfrastruktur kan inte ses som ett avgränsat system, utan måste sättas i sitt nationella och internationella sammanhang.

De nationella tågsystemen har en viktig funktion även i ett storregionalt perspektiv. Den fortsatta utbyggnaden av stambanorna, t ex Ostlänken, får stor betydelse för tillväxten i regionen. För att de nya stambanorna inte ska skapa sämre tillgänglighet för delar av Stockholm-Mälarenregionen måste anslutande trafik och infrastruktur förbättras.

Det behöver finnas smidiga övergångar mellan flyg, fjärr-/snabbtåg, regiontåg samt övrig lokal kollektivtrafik. Därtill tillräcklig kapacitet för att öka järnvägens konkurrenskraft, för transittrafik samt för att underlätta utvecklandet av ett hållbart transportsystem. I detta ligger även en realisering av det transeuropeiska stomnätet (TEN-T) med anpassning till sjötransporterna såväl inom som utanför regionen, som har potential att avlasta landtransporterna till/från regionen.

3.3.1 DET TRANSEUROPEISKA TRANSPORTNÄTVERKET, TEN-T

Det transeuropeiska transportnätverket (TEN-T) omfattar alla transportslag och fastställer EU:s politiska åtagande om ett sammanhållet europeiskt transportsystem utan flaskhalsar, som möjliggör ett effektivt fungerande av EU:s inre marknad.¹⁸

¹⁵ Miljörapport Stockholm Arlanda Airport, Swedavia 2017

¹⁶ En Bättre Sits i Världen. Mälardalsrådet 2019

¹⁷ Varuflödesundersökningen 2016. Trafikanalys 2016

¹⁸ En Bättre Sits i Världen. Mälardalsrådet 2019

Det transeuropeiska nätet består av ett övergripande nät, som ska färdigställas till 2050, och ett stomnät, som ska färdigställas till 2030. Därtill de högst prioriterade långdistansflödena i Europa, de så kallade stomnätskorridorerna. År 2023 ska EU-kommissionen presentera en översyn av TEN-T. Denna översyn har inletts av EU-kommissionen och ett förslag till ny förordning förväntas läggas fram under hösten 2021.¹⁹

Figur 8. Det europeiska stomnätet (TEN-T). Källa: EU-kommissionen

CEF är ett finansieringsverktyg för det transeuropeiska transportnätet. För att kunna söka medfinansiering för en transportsträcka krävs det att sträckan är med i TEN-T och att den är identifierad i förordningen som styr finansierings verktyget. I CEF definieras även de nio högst prioriterade sträckorna i det europeiska transportnätet, de så kallade stomnätskorridorerna. I dagsläget täcks endast delar av Sverige in av en sådan korridor: Malmö-Oslo och Malmö-Stockholm/Örebro vilka ingår i stomnätskorridoren ScanMed.²⁰

3.3.2 ARLANDAS NYCKELROLL

Arlanda har en särställning som landets primära flygplats för såväl inrikes- som utrikesflyg och är en nod i det transeuropeiska transportnätverkets stomnät (TEN-T). Det finns inget annat trafikslag som erbjuder de möjligheter som flyget gör när det gäller att tillgodose behovet av långväga affärs- och privatresor samt snabba godstransporter.

Arlanda har direktförbindelser till merparten av de största flygplatserna i Europa, men betydligt färre till övriga världsdelar. Genom effektiva anslutningar är tillgängligheten till Mellanöstern/Afrika och Nordamerika ändå relativt god medan tillgängligheten till Asien/Stillahavsområdet och framför allt Latinamerika är sämre. Konkurrensen är hård inte minst med Köpenhamn/Kastrup om de nordamerikanska förbindelserna och Helsingfors/Vanda om de asiatiska.²¹

¹⁹ Ibid

²⁰ Ibid

²¹ Stockholmsregionens internationella relationer och utbyte. Stockholms läns landsting, Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, 2016

För att Arlanda ska kunna stärka sin position i konkurrens med övriga flygplatser i Skandinavien behöver attraktiviteten ses ur två starkt sammankopplade perspektiv, resenärens och trafikerande flygbolags. För resenären är det vilka destinationer som kan nå från flygplatsen på ett snabbt, prisvärt och smidigt sätt, men även resan till flygplatsen, som är viktig. För flygbolagen är marknadsunderlaget, flygplatskapaciteten och trafikeringsvillkoren grundläggande. Då merparten av flyggodset går i buken på persontrafikplan är flygfrakten också en viktig del av linjernas lönsamhet.

Figur 9. Direktförbindelser till/från Arlanda. Källa Swedavia

Under år 2018 hade Arlanda 26,8 miljoner passagerare, varav ca 20% så kallade transitpassagerare, resenärer som inte lämnar flygplatsområdet med marktransporter. Det innebär att i genomsnitt 60 000 flygresenärer reser till eller från Arlanda med marktransporter varje dag. Ungefär hälften av alla anslutningsresor till flygplatsen sker med bil och hälften med kollektivtrafik.²² Denna fördelning gäller även arbetsresorna för de ca 18 000 personer som arbetar på flygplatsen.²³

Vägsystemet till Arlanda är idag hårt belastat och belastas än mer av den förväntade dubbleringen av antalet resande till/från flygplatsen samt Airport City Arlandas planer om mer än en dubblering av antalet arbetstillfällen i flygplatsområdet.

En avlastning av vägsystemet - framförallt E4 - genom trafikstyrning, ekonomiska styrmedel och överflyttning till kollektivtrafik med buss och på järnväg är avgörande för att på längre sikt hantera tillgängligheten till Arlanda. För att klara en överflyttning behöver järnvägssystemet utvecklas både avseende infrastruktur och trafik, men påverkas av avtalet för Arlandabanan. En utvecklad trafikering med pendeltåg och möjligheten att utnyttja tillgänglig kapacitet i regionalstågen mellan Stockholm C och Arlanda är åtgärder där avtalet ger begränsningar.²⁴

Vid sidan av Arlandas särställning i den storregionala strukturen och som viktig målpunkt för både arbetspendling och resande, finns ytterligare sju flygplatser i Stockholm-Mälardalenregionen som bedriver linjefart och/eller chartertrafik. Flygplatserna har lite olika

²² Resvaneundersökning, Swedavia 2018.

²³ Analys av kapacitet för väg- och spårinfrastruktur som ansluter till Arlanda, Trafikverket 2018:160.

²⁴ Ibid

karaktär och funktion, vilket bidrar till en större flexibilitet och redundans i flygplatssystemet som helhet.

3.3.3 ÖSTERSJÖTRAFIKEN

Med mer än 12 miljoner resande årligen samt omfattande godsflöden via hamnarna i Stockholm-Mälarenregionen (se avsnitt 3.5.1) har Östersjötrafiken en särskild betydelse för regionens och landets förbindelser i Östersjöområdet. Därtill går en stor andel mer långväga gods till/från regionen med sjötrafik, inte minst containergods.²⁵

Stockholm-Mälarenregionen har internationella färjeförbindelser med Finland, Baltikum och Polen. Trafiken bedrivs till stor del med kombination av kryssning, reguljär passagerartrafik och godstransporter och går från hamnarna i Stockholm, Nynäshamn, Kappelskär och Grisslehamn, samtliga i Stockholms län. Reguljär trafik finns till Åbo, Nådendal, Helsingfors och Åland i Finland, Tallinn och Paldiski i Estland, Riga och Ventspils i Lettland samt Gdansk i Polen.

Sjöfarten står för en betydligt större del av sina infrastrukturkostnader än övriga trafikslag. Via farledsavgifter, som rederierna betalar när de trafikerar svenska hamnar, betonas underhåll, muddring, isbrytning av farleder och dessutom myndighetskostnaderna för Sjöfartsverket. År 2018 infördes en helt ny modell för uttaget av farledsavgifter vilket för många rederier innebär höjda farledsavgifter. De nya farledsavgifterna bedöms slå särskilt hårt mot den internationella kryssnings- och färjetrafiken samt försvårar överflyttning av gods från väg till sjöfart.²⁶

3.4 Kollektivtrafik

En väl fungerande och utbyggd kollektivtrafik i Stockholm-Mälarenregionen är en förutsättning för att öka tillgängligheten, minska trängseln och nå klimatmålen. Men, det finns även andra skäl till att allt fler behöver välja kollektiva färdmedel framför bilen.

Regionförstoringen har under senare år i första hand skett genom att fler människor pendlar. Bilen har tidigare varit det vanligaste färdmedlet. Men på senare år har intresset för att pendla med kollektiva färdmedel, främst tåg ökat. En utvecklad kollektivtrafik skapar även bättre förutsättningar för bostäder och urban utveckling i nya områden, en effektivare användning av infrastrukturen samt förutsättningar för ett mer jämlikt och jämställt resande.²⁷

Att pendla med kollektiva färdmedel innebär även möjlighet till arbete ombord. Men, resenärer behöver känna trygghet i att tåget eller bussen kommer att fortsätta gå vid givna tider och med givna restider. Nya tidtabeller skapas varje år för regionaltågen och ingen avgång är garanterad att finnas kvar nästkommande år, vilket innebär att människor inte kan planera för ett långsiktigt pendlande. Fastställda tidtabeller för en längre tidsperiod för regionaltåg är en förutsättning för att människor ska kunna pendla till skola och arbete och samtidigt kunna kombinera arbete med familjelivet.

Regionen har på senare år satsat miljardbelopp på snabbare fordon och fler avgångar, vilket har inneburit kortare restider och större valmöjligheter. Dessa måste bibehållas

²⁵ En Bättre Sits i Världen. Mälardalsrådet 2019

²⁶ Svensk sjöfarts internationella konkurrenssituation, Trafikanalys, rapport 2018:12

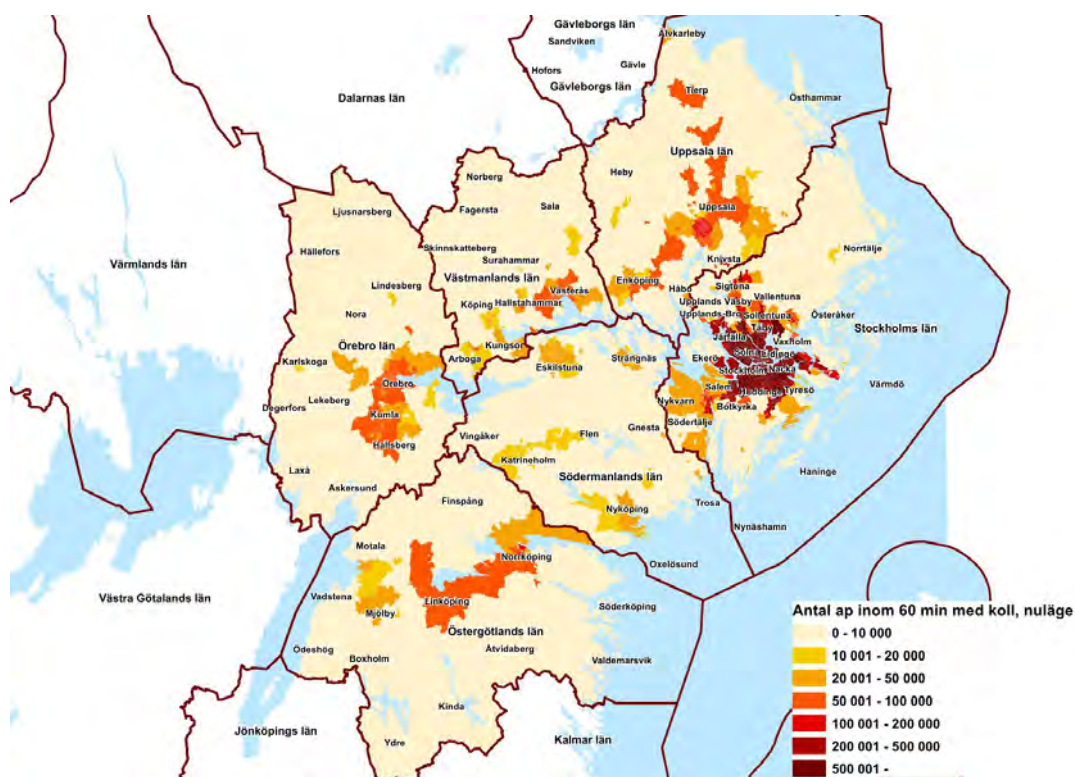
²⁷ Flerkärnighet och funktionella samband i östra Mellansverige. Mälardalsrådet 2015

för att pendlandet inom regionen fortsätter. Det är därför viktigt att kapacitet tilldelas pendel- och regionaltåg på attraktiva avgångstider för pendlare. Pendel- och regionaltåg bör även få kapacitet för att kunna gå på kortast möjliga tid även vid störningar. Trafikverkets nya konstruktionsregler och prioriteringskriterier kan utgöra ett hinder för regelbunden och långsiktig storregional kollektivtrafik och påverka möjligheten till robust arbetspendling med storregional kollektivtrafik i Stockholm-Mälardalenregionen.

Kvalitet, förutsebarhet och långsiktighet är därför nödvändiga faktorer i kollektivtrafikbudget och påverkar människors val av bostad, skola och arbete. De regionala tågssystemen måste därför få betydligt högre prioritet i fördelningen av kapacitet i järnvägssystemet.

Punktvis finns i dagsläget god tillgänglighet till arbetsmarknaden med kollektivtrafik kring järnvägsstationer och hållplatser, medan tillgängligheten utanför de stora kollektivtrafikstråken är betydligt sämre och bilberoendet större (figur 10). Arbetsplatstillgängligheten korrelerar i hög grad med tillgängligheten till andra samhällsfunktioner, t ex sjukhus, högre utbildning, handel, kultur och nöjen, som således till stor del följer samma mönster.

Figur 10. Tillgänglighet till arbetsplatser med kollektivtrafik. Källa: WSP:s underlagsarbete till Samrådshandling för ÖMS 2050, Stockholms läns landsting Tillväxt- och regionplaneförvaltningen. Den kommersiella regionala trafiken ingår i trafikanalyserna, dock inte fjärtrafik och Arlanda Express.

Tillgängligheten och resandet med kollektivtrafik har ökat under det senaste decenniet – såväl det sammanlagda antalet resor som antalet resor per invånare – framför allt

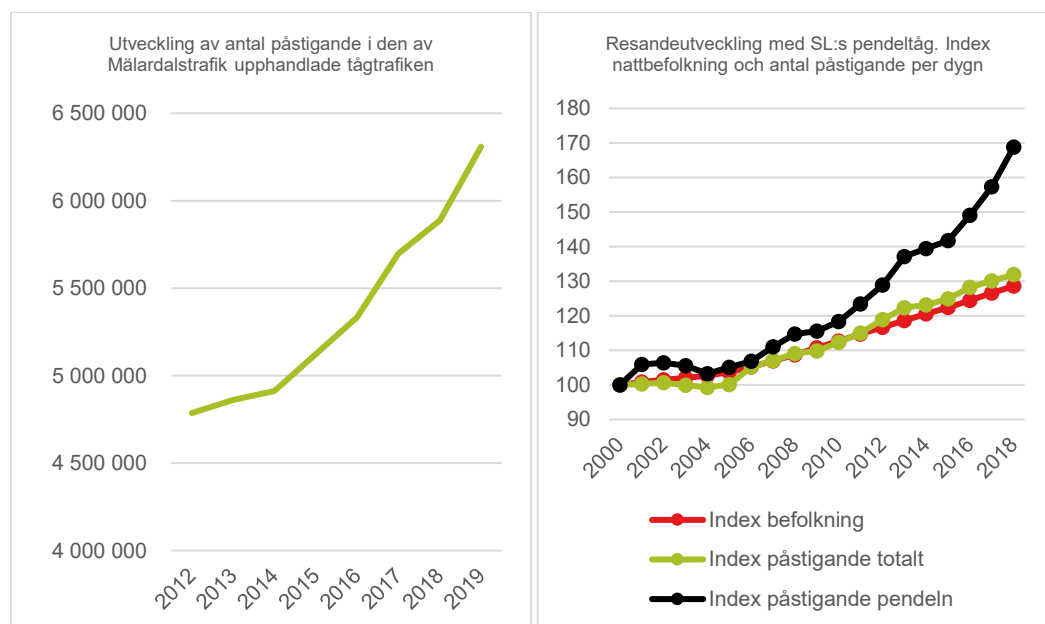
genom den successivt utbyggda spårtrafiken.²⁸ En stor del av pendlingen i Stockholm-Mälardalenregionen sker med kollektivtrafik på spår, framför allt i Stockholms län samt i de radiella stråken in mot huvudstaden, men i flera kommuner är pendlarna hänvisade till busstrafik. Däremot används ofta bilen för resor längre ut i regionen, för resor över länsgräns och för fritids- och serviceresor.

Kollektivtrafiken måste finnas nära för att vara ett attraktivt alternativ till bilen. Generellt är det dubbelt så många som nyttjar kollektivtrafiken vid en stationsnära bostad eller arbetsplats. Stora resmål som högskolor, sjukhus, köpcentra och stora arbetsplatser bör därför lokaliseras nära kollektivtrafikens knutpunkter. Även resmål som förskolor, skolor, dagligvarubutiker, och idrottsanläggningar bör lokaliseras i kollektivtrafiknära lägen.²⁹ I detta har kommunerna ett stort ansvar, genom sin fysiska planering.

Då regionen växer snabbt är det viktigt att kollektivtrafiken kan hantera ett ökat resande, där pendlingen både inom och mellan länen förväntas öka kraftigt. Här bör noteras att utvecklingen inom järnvägstransporter under lång tid varit ökande och starkast har utvecklingen varit för persontrafiken, vilket inneburit större ansträngningar och krav på infrastrukturen.

Sedan början av 1990-talet har resandet med tåg fördubblats. Ökningen har framför allt skett i den regionala kollektivtrafiken, men till del även i den interregionala persontrafiken – en utveckling som förväntas fortsätta. Resandet med regionaltåg i Stockholm-Mälardalenregionen har ökat kraftigt de senaste åren och kan ses som ett första resultat av genomförda utbudsförbättringar i kombination med införandet av Movingo, en ny biljett för pendlare. Utvecklingen förväntas fortsätta, bland annat genom trafiksättning av nya moderna regionaltåg samt ytterligare utbudsförbättringar inom ramen för Mälardalstrafiks Etapp 2.

Figur 11. Resandeutveckling i den av Mälardalstrafik upphandlade regionaltågstrafiken (vänster) samt resandeutveckling med SL:s pendeltåg (höger). Källa: Mälardalstrafik och SJ. Utöver det sker ett omfattande resande i Stockholm-Mälardalenregionen med SJ:s kommersiella regionaltåg. Även den trafiken kännetecknas av en positiv utveckling.

²⁸ Lokal och regional kollektivtrafik 2014. Trafikanalys 2015:20

²⁹ Rufs 2050, Stockholms läns landsting, Tillväxt- och regionplaneförvaltningen 2018

Den underliggande befolkningstillväxten samt en ökad miljömedvetenhet är andra mer generella faktorer som även framöver kommer att påverka resandeutvecklingen positivt. Detta förstärker behovet av att statens investeringar får en större andel för denna trafik.³⁰ Den storregionala kollektivtrafikens möjlighet till fortsatt utveckling är helt beroende av att såväl beslutade objekt i nationell plan som utpekade objekt i systemanalysen genomförs.

Särskilt belastad är kollektivtrafiken i Stockholms län med 850 000 resenärer dagligen i hela systemet. Pendeltågssystemet har haft en mycket kraftig resandeökning och redan 2019 nåddes resandeprognosen för 2030 med 400 000 påstigande per dygn.³¹ Pendeltågsresandet har ökat fortare än befolkningstillväxten vilket betyder att pendeltågen bidrar till ökad kollektivtrafikandel i enlighet med regionens målsättning. Det påkallar en tidigareläggning av planerade investeringar med ca 10 år men även en effektivare användning av spårinfrastrukturen genom samordning mellan pendel- och regionalståg. En regionalstågsstation i Solna är en nyckelinvestering för att den strategin ska möjliggöras.

Bidragande orsaker för kraftigt ökat resande är, förutom ovan nämnda, också tilltagande framkomlighetsproblem för biltrafiken och en förtätning i stationsnära lägen, men även utbudsförbättringar i pendeltågstrafiken. Länets starka befolkningstillväxt förväntas fortsätta med ökad trängsel och också ökade godsflöden.

Det största bristerna i sittplatskapacitet prognosticeras för relationerna mot Stockholm från Uppsala, Västerås och Eskilstuna (figur 12), här återfinns de mest omfattande flödena i den storregionala trafiken.³² Kraftigt ökade godsflöden bland annat i västra delen av regionen i kombination med allt fler interregionala tåg på Västra- och Södra stambanan begränsar redan idag möjligheterna till utvecklad storregional tågtrafik och medför även här ett behov av kapacitetsförstärkningar.

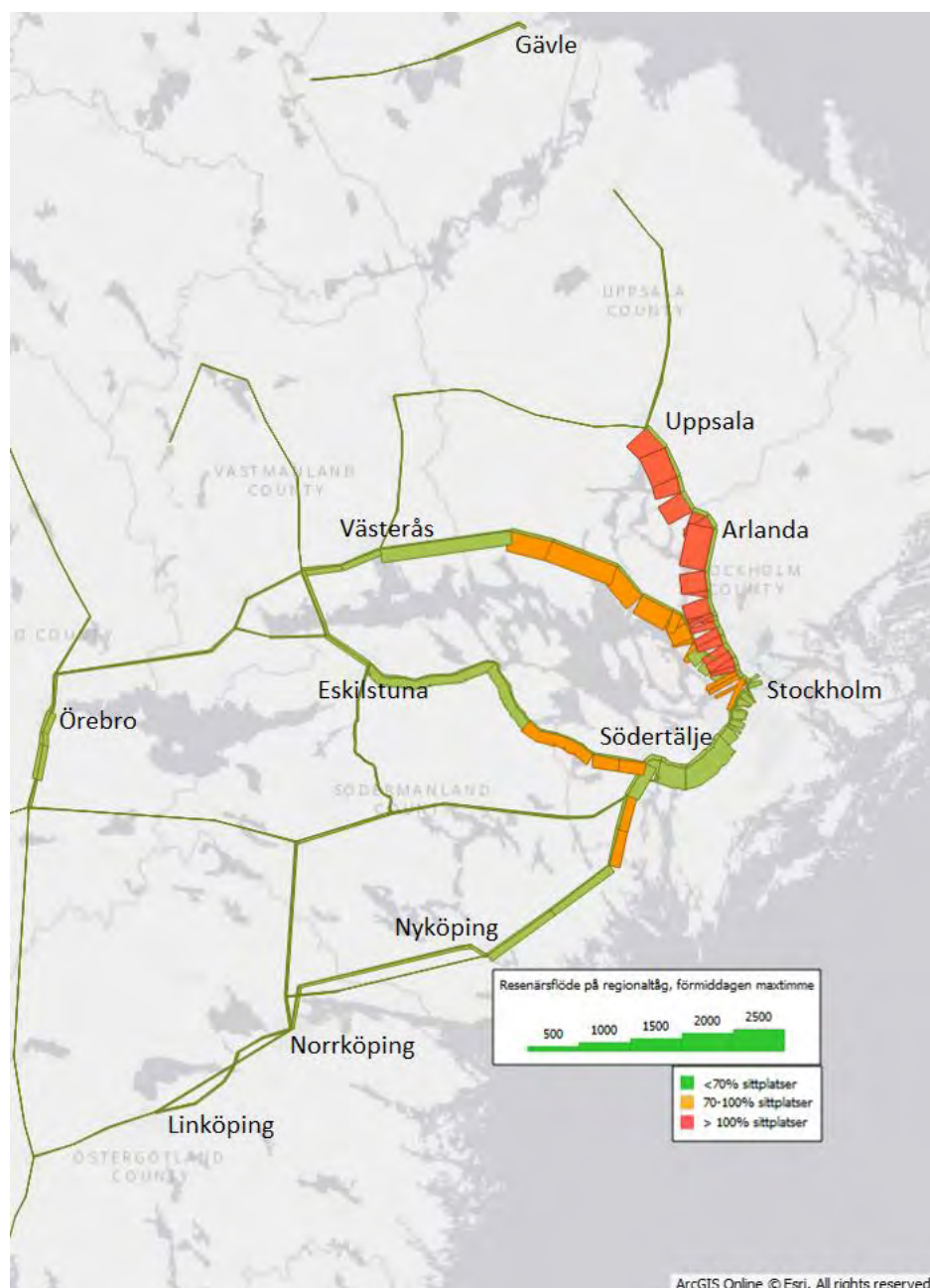
För en mer effektiv användning av spårinfrastrukturen planerar regionerna för en ökad samordning mellan storregional trafik och pendeltågstrafik inom Stockholms län. Samtidigt ser regionen att också staten, genom Trafikverket, kan bidra till ett mer effektivt utnyttjande av spårinfrastrukturen genom ett ökat inslag av styrning i tilldelningsprocessen – helt i linje med EU:s lagstiftning.

Figur 12. Brister i sittplatskapacitet för regionalstågen 2050 med beslutade åtgärder och nya tåg. Källa: Storregional kollektivtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen. Underlagsrapport från En Bättre Sits temagrupp Storregional kollektivtrafik. Mälardalsrådet 2020. Den kommersiella regionala trafiken ingår i trafikanalyserna, dock inte fjärrtrafik och Arlanda Express. Notera att kapacitetsbrister/framkomlighetsproblem i stråk med blandad trafik (regional, fjärr, gods) kan vara underskattade i modellen.

³⁰ Ett transportsystem i Östra Mellansverige som uppfyller de långsiktiga målen – Kunskapsunderlag till En bättre sits, Trivector Traffic, Rapport 2014:113

³¹ Källa: Trafikverket och Region Stockholm (ÅVS Pendeltågssystemet)

³² Storregional kollektivtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen. Underlagsrapport från En Bättre Sits temagrupp Storregional kollektivtrafik. Mälardalsrådet 2020

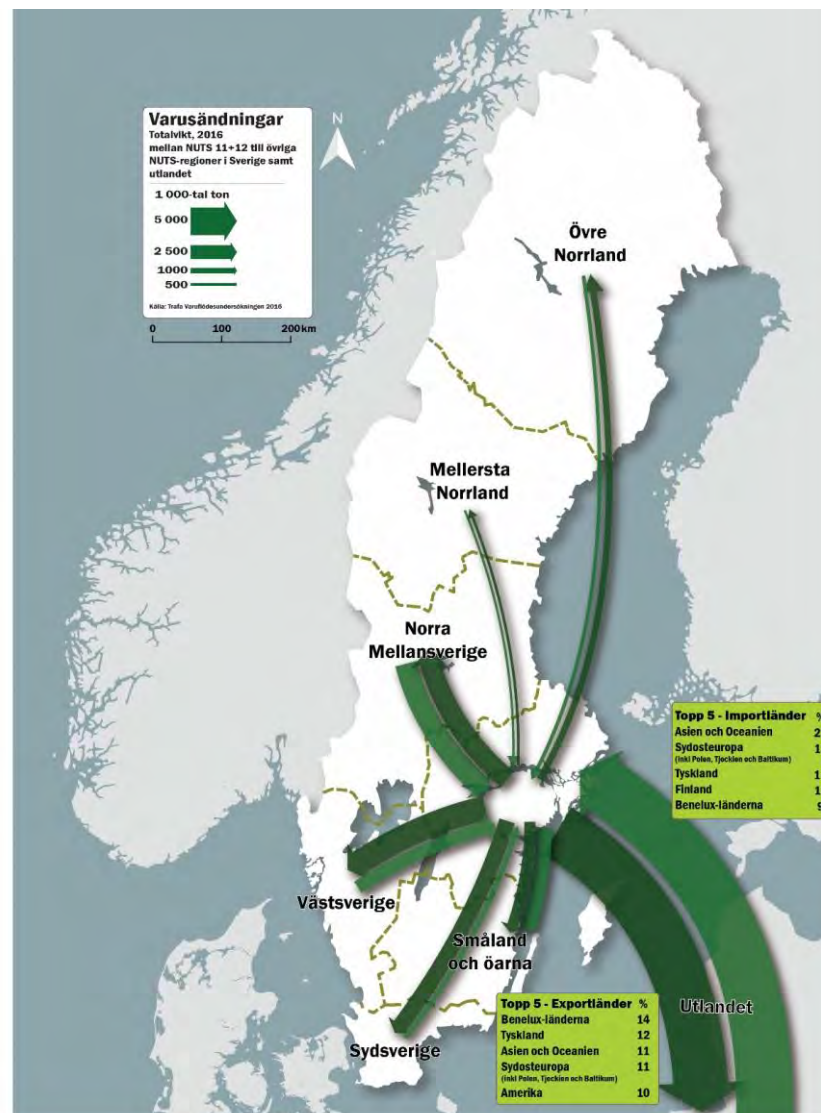
3.5 Gods³³

Stockholm-Mälarenregionen är Sveriges största konsumentmarknad, har en omfattande varuproduktion och stora transitflöden av gods. Varutransporterna har ökat under de senaste decennierna, framför allt de långväga lastbilstransporterna och utrikes sjötransporter. I takt med att regionen växer och det internationella utbytet vidgas så ökar även behovet av godstransporter.

³³ Baseras, om inte annat anges, på Storregional godsstrategi för Stockholm-Mälarenregionen. Delrapport om mål, nuläge och utmaningar. Mälardalsrådet 2018

Godstransporterna i Stockholm-Mälarenregionen präglas dels av ett stort och växande utbyte med omvärlden, dels av omfattande flöden inom regionen. Södra Sverige och norra Europa dominerar godsflödena till/från omvärlden. Även Asien står för en stor och växande del av handeln och så mycket som en femtedel av den importerade godsmängden. Amerika, främst USA, är därtill betydelsefull för exporten.

Figur 13. Godsflöden till/från Stockholm-Mälarenregionen. Källa: Varuflödesundersökningen 2016, Trafikanalys. Bearbetning av Äf/Infraplan

Godstransporterna i Stockholm-Mälarenregionen har successivt genomgått en strukturförändring. En del tung industri har flyttat ut från regionen, medan inflödet av livsmedel och konsumtionsvaror ökat till följd av en växande befolkning. Transporter av högfördelat gods har också ökat, liksom behovet av snabba expressgodssändningar till följd av tjänstesektorns och e-handelns tillväxt. Därtill har avfalls- och återvinningstransporter, t.ex. av returpapper och skrot, ökat. Transporter av konsumtionsvaror och högfördelat gods dominerar i Stockholms län, medan det i övriga Mälarenregionen finns relativt omfattande transporter av råvaror och industriprodukter.

I likhet med andra storstadsområden är Stockholm-Mälarenregionen till sin karaktär ett konsumtionsområde. De inkommande godsflödena står för nästan 40 procent av den transporterade godsmängden, medan utgående gods står för en fjärdedel. De inomregionala flödena står för omkring en femtedel, medan gods som bara passerar regionen, så kallad transit, står för en dryg tiondel.

Godsflöden som har både start- och målpunkt i regionen sker nästan uteslutande med vägtransporter. Vägtransporter är också dominerande för inrikes godstransporter till och från Stockholm-Mälarenregionen. Järnvägen används mest för ankommande gods från Syd- och Västsverige samt Övre Norrland. För utrikes gods är sjötransporter volymmässigt dominerande, men går även med järnväg och på väg till och från kontinenten. Flygfrakten, som i huvudsak går via Arlanda men till viss del även Örebro, är volymmässigt liten, men värdemässigt stor och har på senare år ökat till följd av en snabbt växande e-handel. Arlanda hanterar nära 60 procent av all flygfrakt i landet.

De mest trafikerade vägarna för tunga godstransporter är de stora europavägarna E4, E18, E20, liksom riksvägarna 50, 51, 55, 56, 68, 70 och 73. Det huvudsakliga stråket för järnvägstransporter i regionen går längs Godsstråket genom Bergslagen och Norra stambanan. Västra och Södra stambanan är också viktiga stråk, och rangerbangården i Hallsberg är viktig som nod. Bland hamnarna dominerar Gävle, Stockholm, Kapellskär, Hargshamn, Nynäshamn, Södertälje, Oxelösund, Norrköping, Mälarenhamnar (Västerås och Köping) samt Gotlands hamnar.

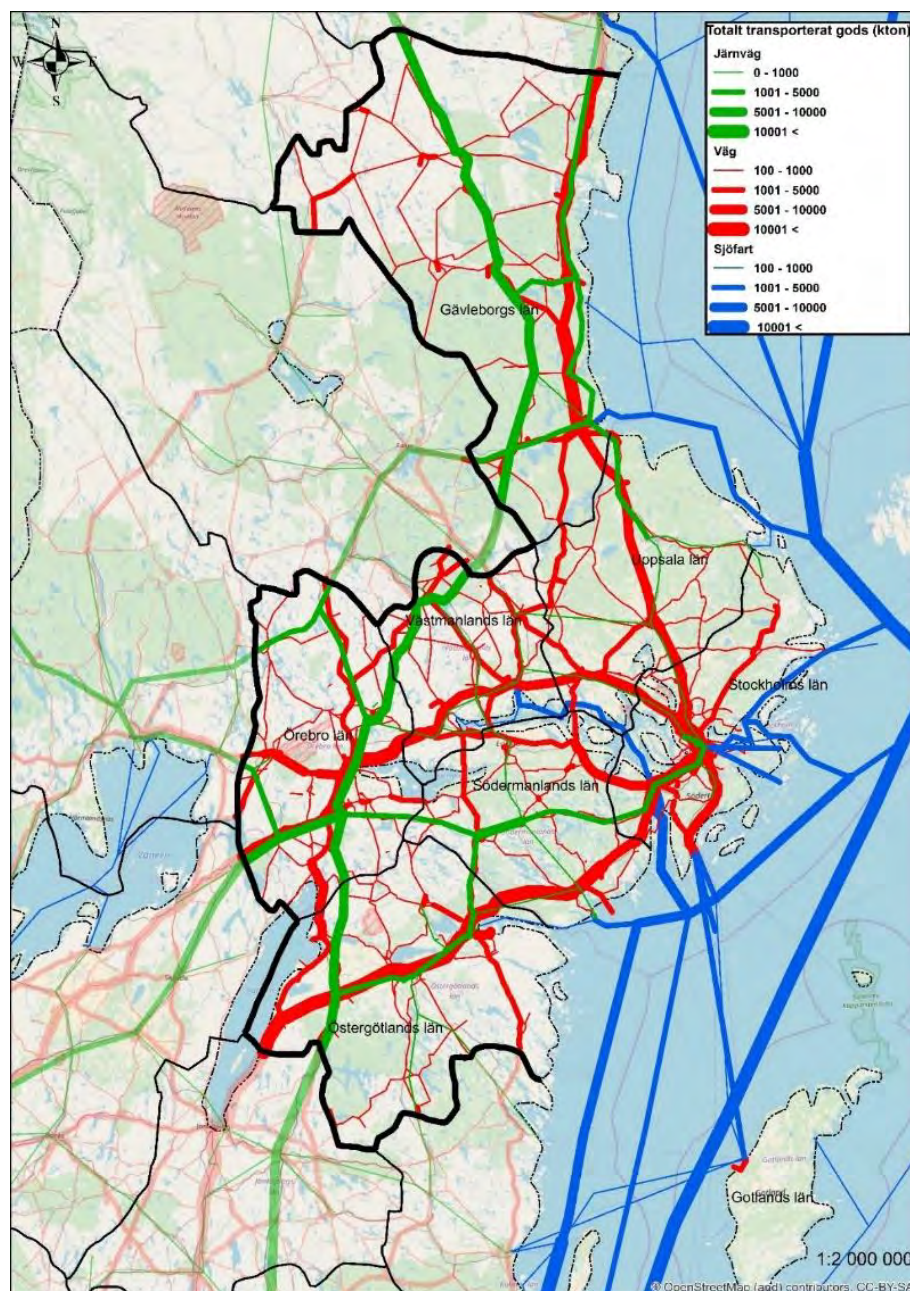
Drygt hälften (54%) av det totala transportarbetet sker på väg, följt av 27% till sjöss och 19% på järnväg. Då man istället ser till transportarbetet med avseende på värde, exklusive flyggods, sker en större andel på järnväg (38%), medan andelarna på väg och till sjöss är lägre (48% respektive 14%). Detta speglar att järnvägstransporter i större utsträckning används för transport av högvärdiga produkter.

Tabell 1. Modellbaserade färdmedelsandelar (exklusive flyg) för Stockholm-Mälarenregionen. Källa: Samgods, Swecos bearbetning

Transportarbete	Andel vikt (tonkm)	Andel värde (SEK km)
Väg	54%	48%
Järnväg	19%	38%
Sjö	27%	14%

De totala godsmängderna (ton) i regionen beräknas fram till år 2040 öka med 65%. Om inget görs för att förändra tonnagefördelningen mellan trafikslagen förväntas ökningen framför allt ske på väg, i synnerhet Europavägarna, följt av sjöfart och minst på järnväg. Godstransporternas struktur förväntas till stor del likna dagens. Huvudanledningen till att den minsta ökningen sker på järnvägsnätet är järnvägssystemets begränsade kapacitet som dessutom ska räcka till både persontransporter och godstransporter. Samtidigt som det finns behov av kapacitet för fler godståg finns höga ambitioner för den storregionala kollektivtrafiken.

Figur 14. Godsflöden i Stockholm-Mälarenregionen (rött=på väg, grönt=på järnväg, blått=till sjöss).
Källa: Samgods basår 2012, Swecos bearbetning

I närtid kommer en del större förändringar ske som ändrar förutsättningar och möjligheter för godstrafiken. En av dessa är den nya hamnen i Norvik, som till del avlastar centrala Stockholm. En ökad sjöfart har stor potential att ta en större del av de långväga transporterna till/från regionen. En ökad sjöfart i Mälaren och längs kusten har därtill stor potential att utveckla regionens godstransporter mot en högre hållbarhet. Detta innebär samtidigt att belastningen på vissa vägnitt i anslutning till hamnarna får en högre belastning.

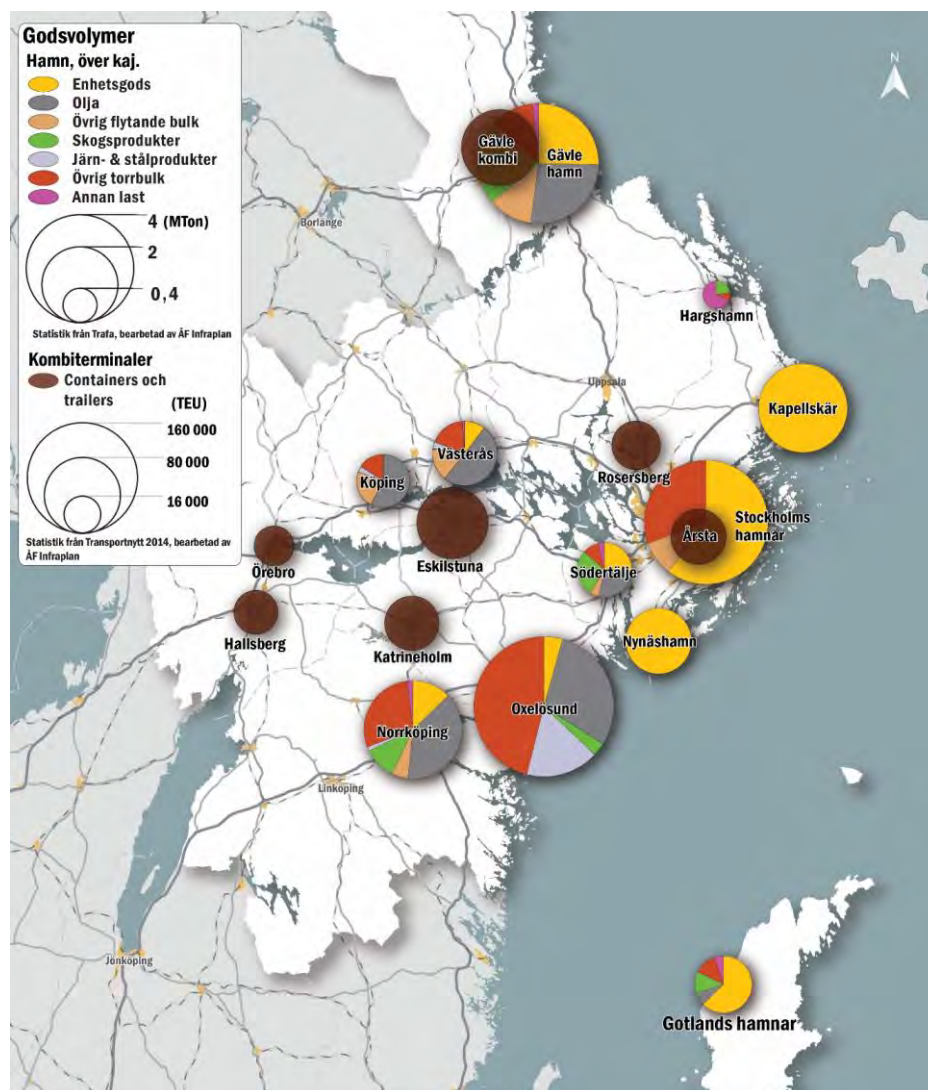
På längre sikt kan de godstransporter som i nuläget åker längs E4 genom centrala Stockholm i betydande grad förväntas använda Förbifart Stockholm. Den ökade kapaciteten som Ostlänken medför kommer därtill att innebära att spårkapacitet frigörs på Södra och Västra stambanan för godstransporter till/från Stockholm-Mälarenregionen och

för storregional persontrafik. En utbyggnad av Ostkustbanan till fyra spår hela vägen Stockholm-Uppsala ökar också möjligheterna för godstrafik till/från regionen. Med utbyggnaden av Gävle hamn, kombiterminalen i Rosersberg och Norrköpings hamn kan flödena på Ostkustbanan respektive Södra stambanan förväntas öka.

3.5.1 HAMNARNAS NYCKELROLLER

Hamnarna har stor betydelse, framförallt för långväga (internationella) transporter och bulktransporter samt för Gotlands varuförsörjning. Färjeförbindelserna är också viktiga för den växande handeln i Östersjöregionen. Exempelvis transporteras över 80 procent av den icke bulkrelaterade frakten mellan Sverige och Finland/Baltikum av passagerarfartygen. I detta ingår även en stor mängd transittrafik på båda sidor.³⁴

Figur 15. Större allmänna godsnoder i Stockholm-Mälarenregionen 2016. Källa: Trafikanalys och Transportnytt, bearbetning av Åf Infraplan

Göteborgs hamn, men också Skånes hamnar och Öresundsbron, har idag stora flöden som ska till/från Stockholm-Mälarenregionen. Nära 20 procent av inkommande och 25

³⁴ Kampen om kajerna. En rapport om sjöfarten i Stockholm. Stockholms handelskammare 2017:01

procent av utgående flöden till/från Stockholm-Mälarenregionen går via dessa in-/utförselpunkter. Dessa transporter innebär en stor belastning på en redan hårt ansträngd landinfrastruktur och kan i högre grad gå direkt till Stockholm-Mälarenregionens hamnar.

Hamnarna erbjuder omlastning av gods mellan sjö och väg samt i många fall även järnväg. Inom regionen finns även kombiterminaler för omlastning mellan bil och järnväg, eller bil-bil. Såväl hamnarna som torrhamnarna är strategiska och viktiga för varuförsörjning och i anslutning till dessa finns ofta större logistikcentra och lastbilsterminaler lokaliserade för omlastning, lagerhållning och distribution.

I takt med Stockholms expansion har dessa funktioner kommit att lokaliseras allt längre ut i regionen. Detta till följd av en ökad markbrist och stigande markpriser i mer centrala lägen samt en kontinuerlig storleksrationalisering, där distributionscentraler försörjer ett allt större omland. De storregionala distributionsnätverken ställer särskilda krav på väg- och järnvägsinfrastrukturen och det finns ett stort behov av att storregionalt samordna olika godsflöden, så att mer kostnadseffektiva och miljövänliga logistikprocesser kan utvecklas. Nya terminallokaliseringar sker till stor del nära nodstäderna Norrköping, Örebro, Västerås och Eskilstuna. Här finns närhet till stråk för godstransporter mellan norra och södra Sverige och bra infrastrukturkopplingar mellan olika trafikslag.³⁵

Sjöfarten har under senare år uppmärksamats som ett trafikslag utan kapacitetsbrister och med klara miljöfördelar. Östersjöhamnarna från Norrköping till Gävle utvecklas successivt och den nya hamnen i Norvik har tillkommit. Ombyggnaden av Södertälje Sluss och åtgärder i Mälarenleden samt i Mälarenhamnarna kommer om några år göra det möjligt för större och säkrare fartyg att trafikera Mälaren. Det är angeläget att fortsätta utveckla såväl regionens hamnar, broar och farleder som anslutande landinfrastruktur för att möjliggöra en ökad andel gods, men också passagerartrafik, med sjöfart.

En betydligt större del av lågvärdigt och icke tidskritiskt gods bör kunna transporteras sjövägen, som i ett europeiskt perspektiv använts i begränsad utsträckning i förhållande till Sveriges kuststräcka. Med Mälaren som nav kan ökad regional distribution på vattenvägar ge bättre möjligheter för varuförsörjning med minskad klimatpåverkan. Med en utvecklad prämtrafik som möjliggör sjötrafik även på kortare sträckor skulle detta även kunna omfatta mer tidskritiskt och värdefullt gods.

Andra viktiga åtgärder för att minska klimatutsläppen från godstransporter är att planera och optimera transporterna genom exempelvis ruttoptimering, ökad fyllnadsgrad, längre och tyngre fordon samt samordnade godstransporter.

Idag sker många godstransporter med lastbil där transport på andra trafikslag är möjlig och önskvärd från samhällets perspektiv. Utvecklingen pekar dock mot att framtida ökningarna huvudsakligen kommer ske i vägtrafiken, om inget görs för att utveckling ska gå åt ett annat håll. Detta är i likhet med omställningen från bilism till kollektivtrafik en stor och viktig utmaning för regionen att hantera.

³⁵ Utredningar inom En Bättre Sits 2014 - Del D Kartläggning av godsnoder, Ramböll 2014

4. Prioriterade funktioner

Transportsystemets grundläggande funktion är att tillhandahålla säker tillgänglighet och framkomlighet för person- och godstransporter, såväl lokalt och regionalt som nationellt och internationellt. Detta i princip oavsett årstid/väderförhållanden och även under perioder då pågående ny- och ombyggnadsprojekt utgör hinder. Dessutom uthålligt, med hänsyn till såväl miljö- och klimat som socioekonomiska faktorer. Målbilden är således komplex (se kap 2), vilket avspeglas i de storregionalt prioriterade funktionerna samt tillhörande strategier och åtgärder (kap 5).

För att uppnå målet om en flerkärnig och förstorad arbetsmarknad behövs generellt stärkta funktionella samband – integrering av bostads-, studie- och arbetsmarknaderna – i Stockholm-Mälarenregionen. Att bättre knyta samman de större städerna, sinsemellan och med kringliggande orter och omland, ger förutsättningar för en starkare utveckling i regionen som helhet.

Stockholm-Mälarenregionen är idag funktionellt enkärnig, där det finns ett ömsesidigt beroende mellan Stockholm alla nodstäder i kringliggande län. Tendensen och potentialen till stärkta storregionala samband är därutöver som störst mellan Linköping-Norrköping och Västerås-Eskilstuna. När det gäller industrier och godstransporter är bilden dock delvis en annan. I detta avseende är regionen mer polycentrisk och sambanden mer komplexa. Godstransportsystemet är därtill belastat med en stor mängd transittransporter.

Regionens ambitioner att öka tillgängligheten och integrationen i regionen behöver gå hand i hand med en ambition att eliminera klimatpåverkan, minska trängseln, åtgärda bostadsbristen och bidra till en god folkhälsa. Prioriteringarna behöver ligga mer på kapacitetsstarka färdmedel som kollektivtrafik på väg och spår i kombination med stärkta förutsättningar för cykel och gång, t ex genom sammanhängande regionala cykelvägnät av hög standard och en tät, funktionsblandad bebyggelsestruktur.

Även om fokus behöver vara på att utveckla dessa delar av transportsystemet så finns fortfarande behov av att utveckla tillgängligheten och framkomligheten i vägtransportsystemet för bil- och godstransporter. Trängsel, framför allt i Stockholms län, med kraftigt förlängda och varierande restider innebär problem för regionens transporter och att vägkapaciteten inte används effektivt. För områden utanför de större stråken och i de glest befolkade regiondelarna är det svårt att utveckla konkurrenskraftiga alternativ till bilen, varför tillgängligheten i sådana områden även fortsättningsvis i hög grad skapas genom transporter på väg.

För att hålla samman regionen i en gemensam bostads-, studie och arbetsmarknad är det också angeläget att kapaciteten på vägar och spår över Saltsjö-Mälarsnittet i Stockholm är tillräcklig. Därtill att det finns väl fungerande förbindelser till, från och mellan Stockholms regionala stadskärnor. Samtidigt kan ytterligare behov förutses i den hårt ansträngda infrastrukturen i Stockholms län. Kapaciteten behöver utökas i de radiella stråken och restiderna kortas från regionens yttre delar. I tvärgående stråk behöver restiderna kortas och framkomligheten förbättras, framför allt för stombussarna. Dessutom behöver kapaciteten och attraktiviteten i bytespunkterna utvecklas.

Kapacitetsituationen på järnvägen är särskilt komplicerad då många trafikkoncept måste samsas på samma spår. I framtiden kan både pendeltåg, snabbpendeltåg, regionaltåg, intercitytåg, framtida höghastighetståg samt godståg behöva samutnyttja

spårkapaciteten. Om kapaciteten inte räcker för att tillgodose alla dessa funktioner kommer en tydlig och långsiktig prioritering att behöva göras. Regionala tågssystem måste här få betydligt högre prioritet i fördelningen av kapaciteten i järnvägssystemet och med samma inriktning måste en fortsatt samordning av regional- och pendeltågstrafik ske för att optimera kapacitetsutnyttjandet i en ansträngd järnvägsanläggning.

Utifrån detta görs följande övergripande prioriteringar:

I första hand måste tillgängligheten i de storregionala stråken in mot Stockholm förbättras. Huvudstadens särskilda utmaningar med ett hårt belastat trafiksystem påverkar dock pendlings- och transportmöjligheterna i hela Mälardalen. **Därför är även tillgängligheten i de centrala delarna av Stockholms län samt till/från Stockholms regionala stadskärnor högt prioriterat.**

Kopplat till detta bör varje län arbeta med att förbättra tillgängligheten från de mindre orterna och omgivande landsbygd till respektive nodstad eller regionala stadskärnor. En gemensam strategi och standard för stationer och trafikering tas fram med syfte att stärka sambandet mellan regionens nodstäder. Gemensam standard för stationer och stationsmiljöer, trafikering och principer för etablering av nya stationer och tågstopp är en förutsättning för fortsatt utveckling av det storregionala tågssystemet.

Prioriteringen förutsätter även:

- Återställd och utvecklad funktionalitet i befintliga stamnät, i första hand järnvägar och Europavägar.
- Koncentration av ny bebyggelse, både bostäder och verksamheter, till nodstäderna och de regionala stadskärnorna samt till orter och landsbygder med förutsättningar för en bra kollektivtrafik.
- Stationsnära planering och förbättrad tillgänglighet till strategiska bytespunkter mellan lokal och regional kollektivtrafik samt för anslutande trafikslag.
- Strategiska bytespunkter i Stockholm för byten mellan storregional och mer lokal kollektivtrafik, i enlighet med den regionala utvecklingsplaneringen i Stockholms län, Rufs 2050. Därtill väl fungerande tvärgående förbindelser mellan Stockholms regionala stadskärnor
- Reserverad infrastruktur genom särskilt utpekade tåglägen för regionaltåg vid de tider på dygnet då skol- och arbetspendling är som störst. I takt med att anspråken på järnvägen ökar behöver en starkare styrning av järnvägens kapacitetsfördelning ske så att såväl pendel- och regionaltåg som snabbtåg och godståg kan få plats på järnvägen.

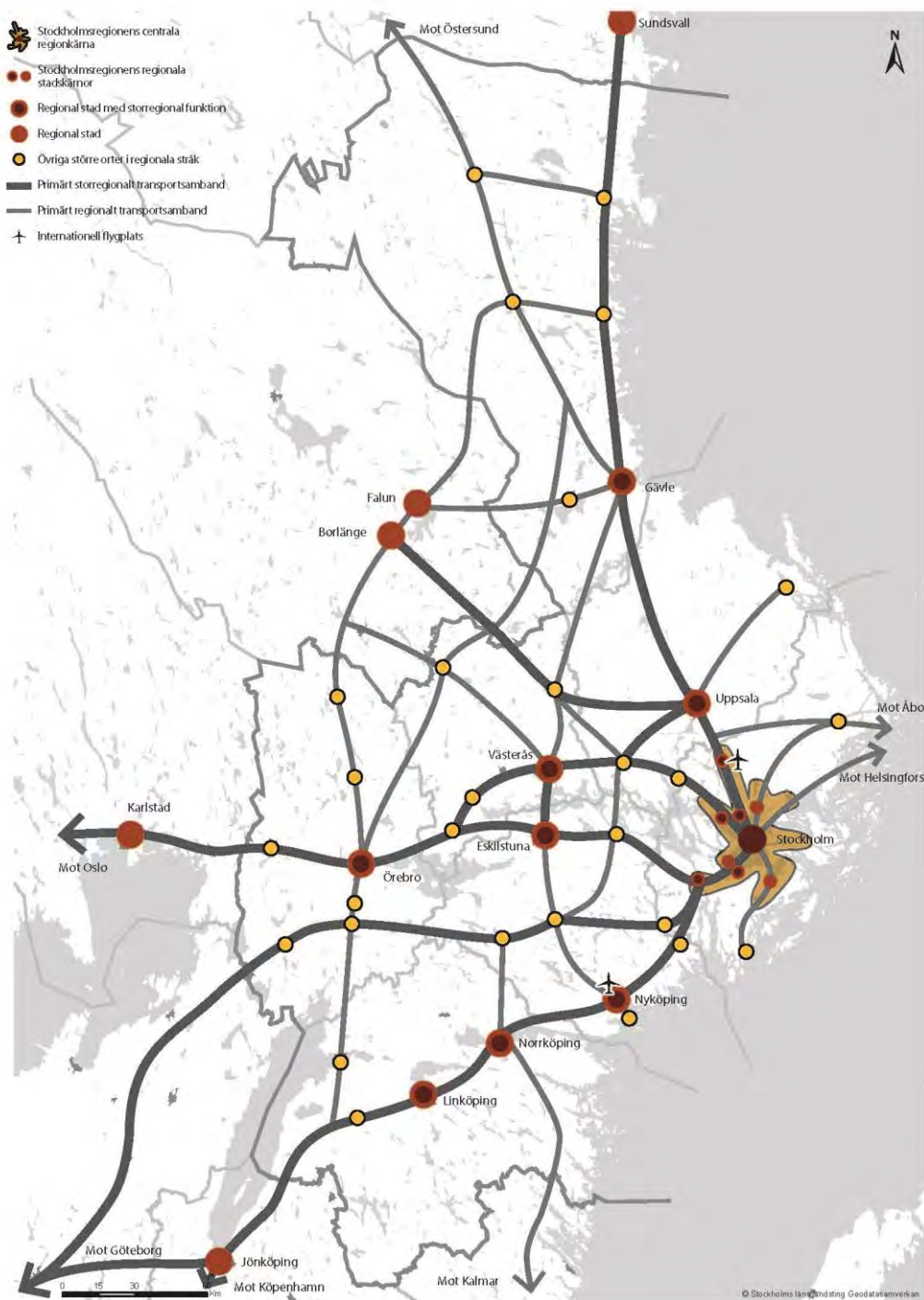
I andra hand måste tillgängligheten i de storregionala tvärförbindelserna förbättras. Först mellan de nodstäder som ligger närmast varandra och har förutsättningar till ett ökat dagligt utbyte, därefter mellan övriga.

I båda prioriteringar ligger fokus på en ökad tillgänglighet och sammankoppling med spårtrafiken som grund, vilket ses som avgörande för att nå klimatmålet. Samtidigt behöver ursprunglig funktionalitet upprätthållas i stomvägnätet och då framför allt Europavägarna, samt möjliggöras för en ökad andel gods med sjöfart.

Avsnitt 4.1 utvecklar funktionalitet, brister och behov med avseende på den storregionala persontrafiken, medan avsnitt 4.2 behandlar godstrafiken och avsnitt 4.3

internationell tillgänglighet. Avslutningsvis berörs Gotlands särskilda förutsättningar i avsnitt 4.4.

Figur 16. Strukturbild för östra Mellansverige. Källa ÖMS 2050, Stockholms läns landsting, Tillväxt- och regionplaneövervakningen. OBS: Kartan visar viktiga samband, inte transportinfrastruktur. Kartans "Regional stad med storregional funktion" motsvarar "nodstäder" enligt terminologin i denna rapport.

4.1 Kvalitativ, kapacitetsstark storregional kollektivtrafik

Prioriterad funktion och rådande brister

För att uppnå målen om en effektiv, hållbar, flerkärnig regionförstoring och internationell konkurrenskraft krävs en utvecklad storregional kollektivtrafik med spårtrafiken som grund. Om detta råder stor enighet i Stockholm-Mälardalenregionen och en ökad tillgänglighet och sammankoppling genom regiontågtrafiken är högt prioriterat.

För att kollektivtrafiken ska förmå åstadkomma en överflyttning från biltrafiken och knyta samman regionen måste systemet i sin helhet vara konkurrenskraftigt, pålitligt, tillgängligt, effektivt och attraktivt:

- Den storregionala kollektivtrafiken behöver vara ett sammanhållet system över geografiska och administrativa gränser med väl fungerande anslutningsresor till och från stationerna. Därtill attraktivt prissatt, så att den inte exkluderar grupper av resenärer.
- Kollektivtrafiken behöver vara snabbare än bilen i storregionala stråk, vilket uppnås genom fler avgångar och kortare restider. Ambitionen behöver vara max 45 minuters restid mellan angränsande nodstäder i järnvägsstråken samt bytesfria resor mellan nodstäder. Kollektivtrafiken har i dagsläget en alltför låg turtäthet och för långa restider i många relationer.
- Stockholm-Mälardalenregionen investerar gemensamt ca 16 miljarder kr i nya tågfordon för den storregionala kollektivtrafiken. Det är nödvändigt att satsningen på underhåll och utveckling av befintlig järnväg fortsätter.
- Nuvarande tilldelningssystem av tågslägen innebär att det svårt att garantera ett långsiktigt stabilt trafikutbud, och det sker alltför ofta förändringar i kollektivtrafikens utbud och tidtabell. Detta påverkar pendlarnas vardag negativt. Ryckigheten har negativa följd effekter även för planeringen av anslutande lokaltrafiken och exempelvis busstrafiken hinner inte alltid med en omplanering. Även om avsikten med tilldelningssystem är att skapa bästa samhällsekonomiska effekter så tar modellen inte hänsyn till hela kollektivtrafiksystemet och modellen är också ett hinder för ett effektivt utnyttjande av spårkapaciteten.

Vad behövs från nationell nivå?

Regionerna har skyndat på satsningarna på förbättrat kollektivtrafik med syfte att skapa ännu bättre förutsättningar för en långsiktig och hållbar tillväxt i Stockholm-Mälardalenregionen. Några exempel på det är Citybanans medfinansiering, bygget av ny tågdepå, inköp av nya moderna regional- och pendeltåg samt omfattande utbudsförbättringar. Satsningarna behöver mötas upp av staten i form av infrastruktursatsningar för att ge samhället en optimal nytta:

- Kapacitet för att möjliggöra en robust tågtrafik enligt Mälardalstrafik Etapp 2
- Ett uppdrag till Trafikverket att utveckla regelverket för tilldelning av spårkapacitet med syfte att långsiktigt säkerställa en balans mellan de olika marknadssegmenten och som även lägger grund för en mer effektiv användning av spårinfrastrukturen.

- Förbättrade prognosverktyg och -modeller. I nuläget undervärderar Trafikverket tåg- och kollektivtrafiken i sina prognoser vilket innebär att utbyggnaden av järnvägssystemet försenas.
- Den stationsavgift som passagerare med pendel-, regional- och fjärrtåg måste betala vid av- och påstigning vid Arlanda C motverkar ett hållbart resande till Arlanda. Stationsavgiften medför att kollektivtrafikens konkurrenskraft mot bilen försvagas, vilket riskerar ett ökat behov av investeringar i väginfrastrukturen till Arlanda. Då stationsavgiften grundas på statens avtal för Arlandabanan behöver staten ta ett ansvar för att minska avgiftens negativa påverkan på kollektivtrafikens konkurrenskraft (se även 4.3).
- Tillräcklig kapacitet i järnvägssystemet söder och norr om Stockholm så att nyttan med Ostlänken samt Ostkustbanan och Mäljarbanan optimeras.
- Vidareutvecklad trafikinformation för järnväg och väg tillsammans med regionerna.
- Tillräckligt med kompetens inom samhällsbyggnad. Bristen på kompetens inom infrastrukturen har ökat på senare år inom såväl högskoleyrken som andra yrken. Det råder brist på arbetskraft i stora delar av processen från planering via projektering till utförande, vilket behöver åtgärdas för att klara behoven inom infrastrukturen

För att köra en robust tågtrafik ser Stockholm-Mäljarregionen följande behov i infrastrukturen på kort-medellång sikt. I detta ingår även trimningspaket för att möjliggöra den utökade trafiken inom ramen för Mälardalstrafiks Etapp 2.

Figur 17 a (ovan) och b (nedan). Behov före/efter 2030 i infrastrukturen, för ökad tillgänglighet till Stockholm och Arlanda samt integration av regionens bostads-, studie- och arbetsmarknader genom en utvecklad storregional kollektivtrafik. Källa: EBS

Behov före 2030 (utan inbördes rangordning)

Systemövergripande: Trimningspaket, i nära samverkan med Trafikverket, för att möjliggöra den tågtrafik Mälardalstrafik kommer att upphandla, utveckling av pendeltågstrafiken samt anpassning till nya fordon:

- Optimering av spår användning
- Trimning av signal- och växelsystem
- Förbättrade vändmöjligheter
- Anpassning av plattformar
- Stärkt kapacitet för uppställning och service
- Säkrad elkraftförsörjning
- Stärkt trafikledning och trafikinformation

- 1.Uppsala-Gävle. Öka kapaciteten och skapa bättre tåglägen genom fler förbigångsmöjligheter för person- vs. godstrafik.
- 2.Uppsala C. Åtgärder för bättre vändkapacitet, utökad fordonsuppställning och serviceplattformar, klara snabba till- och frånkopplingar.
- 3.Uppsala-länsgränsen Stockholm/Uppsala. Två nya spår, dvs. fyra spår på hela sträckan Stockholm-Uppsala
4. Märsta station. Möjliggöra regionaltågsuppehåll för bättre samordning mellan pendel- och regionaltåg samt alternativa förbindelser till Arlanda
5. Upplands Väsby station. Möjliggöra regionaltågsuppehåll för tåg som går via Märsta, för bättre samordning mellan pendel- och regionaltåg
- 6.Solna. Ny station för regionaltåg. Bättre samordning mellan pendel- och regionaltåg.
- 7.Stockholm C: Anpassningar efter Citybanans färdigställande. Anpassningar av plattformar, kapacitetshöjning, nya växlar, skapa förutsättningar för korta vänttider och snabba till- och frånkopplingar. Stockholms län generellt: Kapacitet att hantera en omfattande, ökande och komplex spårtrafik där många trafikkoncept och funktioner nyttjar samma spår.
- 8.Uppsala-Sala. Kortad körtid för direkttåg och tillkommande regionaltågsstationer för ökad tillgänglighet.
- 9.Sala bangård. Ombyggnad för att klara tågmöten för fyra tåg samtidigt.
- 10.Västerås-Fagersta. Kapacitet för utökad trafik.
- 11.Stockholm C-Kalhäll. Fullfölj pågående utbyggnad
- 12.Barkarby. Ny regionaltågstation. Regionaltågsplattformar för att möjliggöra nya uppehåll för regionaltågen samt anslutning till ny tunnelbana och pendeltåg.
- 13.Västerås C. Nytt resecentrum och ombyggnad av spår område för ökad kapacitet.
- 14.Kolbäck-Hovsta. Kapacitet för utökad trafik och för att kunna vända fler tåg i Arboga.
15. Örebro. Ombyggnad av spår genom Örebro för att klara en utökad persontrafik och frigöra kapacitet för gods.
16. Järna-Stockholm C. Kapacitet för fler regional- och fjärrtåg.
- 17.Strängnäs-Södertälje. Kapacitet för fler tågrörelser.
- 18.Folkesta-Rekarne/Kvicksund. Mer kapacitet för Svealandsbanan och UVEN för ökad flexibilitet
- 19.Västra/Södra stambanan. Öka kapaciteten och skapa bättre tåglägen genom trimningsåtgärder och fler förbigångsmöjligheter.
- 20.Gnesta bangård. Ombyggnad för ökad linjekapacitet för regional- och pendeltåg.
- 21.Ostlänken. Ny järnväg Järna-Linköping, med tillhörande stationer.
- 22.Laxå bangård ombyggnad. Ökad linjekapacitet och förbättrad säkerhet.

Behov efter 2030 (utan inbördes rangordning)

- 23. Stockholm C-Skavstaby. Kapacitet för utökad trafik.
- 24. Älvsjö. Ny station för regionaltåg.
- 25. Eskilstuna-Härad. Kapacitet för utökad trafik.
- 26. Linköping-Malmö/Göteborg. Ny järnväg för kortare restider och förbättrad internationell tillgänglighet.
- 27. Södra stambanan. Öka kapaciteten och skapa bättre tåglägen genom trimningsåtgärder och fler förbigångsmöjligheter.
- 28. Nobelbanan. Utbyggnad av ny stambana Örebro-Kristinehamn (-Oslo).
- 29. (Eskilstuna-) Kvikksund-Västerås. Ny järnväg för kortare restider och utökad trafik.
- 30. Västerås-Kungsängen. Kapacitetshöjande åtgärder.
- 31. Arosstråket. Ny järnväg. Slutlig dragning utifrån ÄVS.

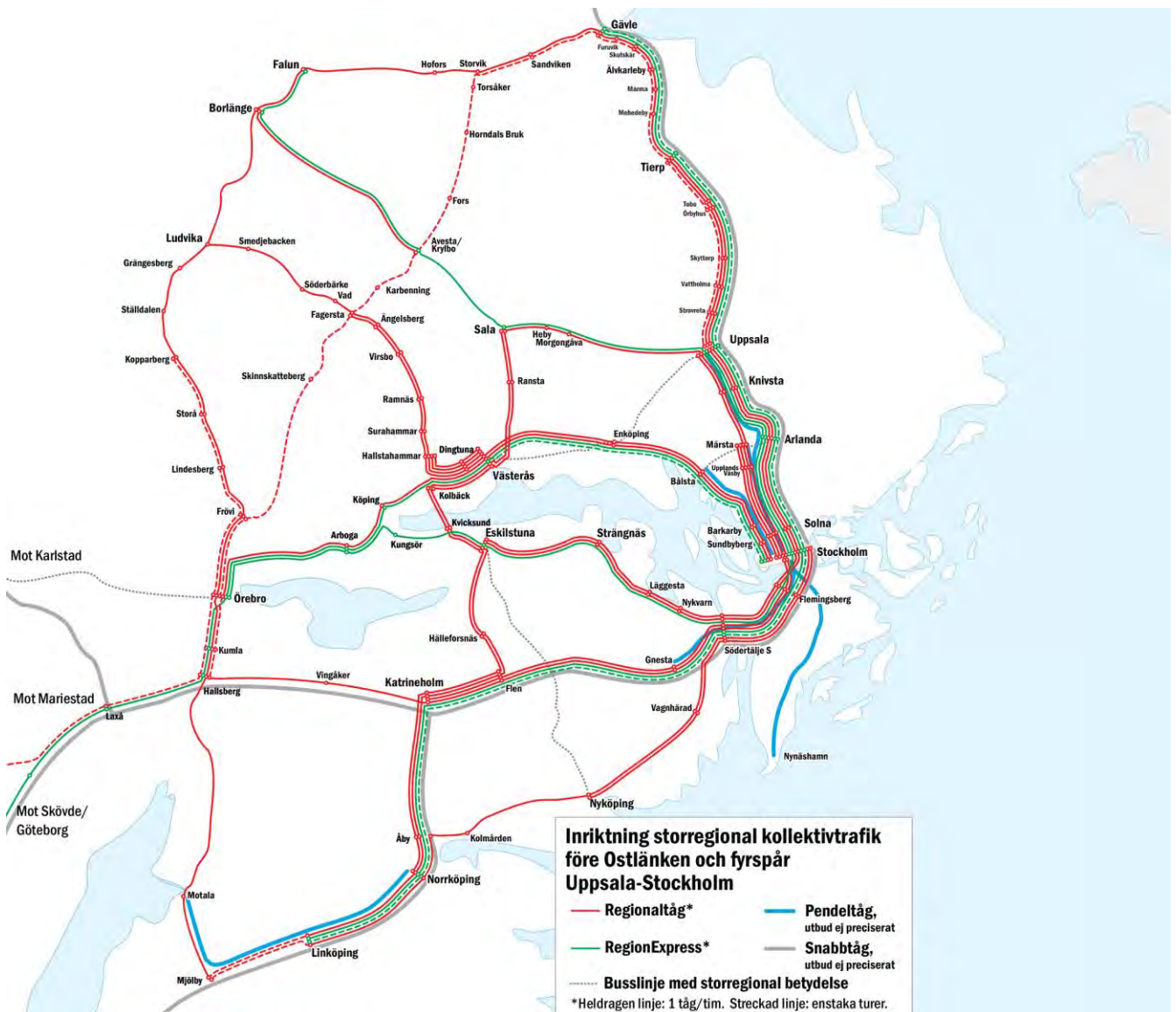
Stockholm-Mälardalenregionens åtagande

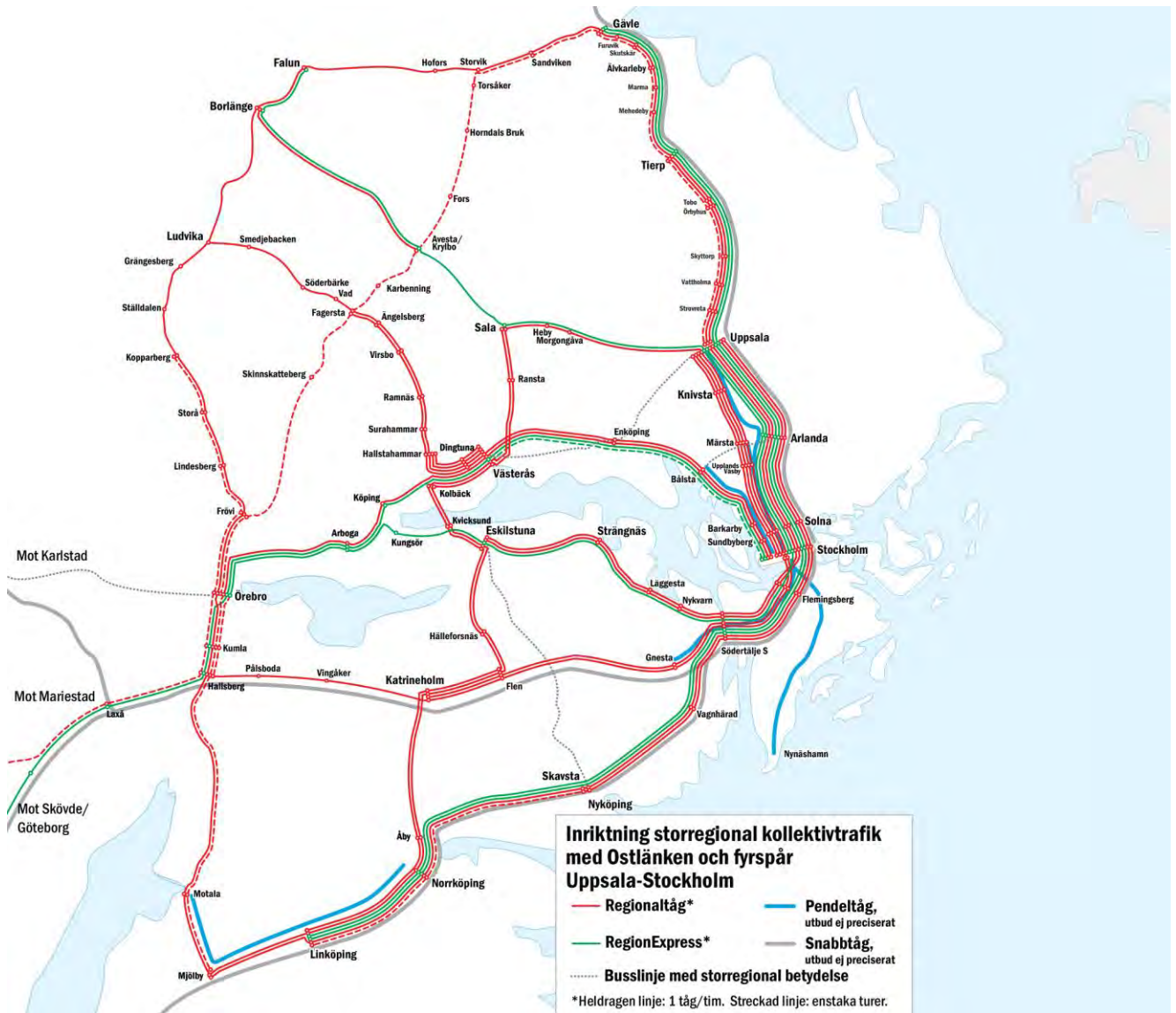
- Fortsatt utveckling av kollektivtrafiken: De senaste åren har regionerna ökat sina åtaganden för storregional kollektivtrafik, bland annat genom inköp av nya tåg och fler avgångar. Kraffulla satsningar på ännu fler avgångar och därmed större sittplatskapacitet samt fler nya tåg fortsätter inom ramen för Etapp 2. Regionerna skapar därmed en grundläggande förutsättning för en fortsatt hållbar utveckling i Stockholm-Mälardalenregionen. Fortsatt stärkt samordning mellan storregionala och lo-

kala trafiksystem. Förbättra tillgängligheten till och från de mindre orterna och omgivande landsbygd till närliggande nodstad samt för gång och cykel i nodstäderna, framför allt kopplat till resecentra.

- Utveckling av strategiska bytestpunkter mellan lokal och regional kollektivtrafik samt för anslutande trafikslag (bil, mc/moped, cykel, gång) ur ett hela resan perspektiv där även tillförlitlig trafikinformation utgör en viktig del.
- Anpassning till så många resenärgrupper som möjligt, däribland funktionshindrade. Detta avser både fordon, resecentrum och hållplatser samt anslutningar till dessa.
- Stadsutveckling och bostadsbyggande i kollektivtrafiknära läge. Bygga ikapp bostadsbehoven, vilket innebär minst 300 000 nya bostäder till 2030

Figur 18. Inriktning för den storregionala kollektivtrafiken före (ovan) resp efter (nedan) Ostlänken och fyrspar Uppsala-Stockholm. Källa: EBS

4.2 Effektiv godshantering och varuförsörjning

Prioriterad funktion och rådande brister

För att uppnå målen om ett effektivt, hållbart nyttjande av transportsystemet samt utveckling av den nationella och internationella konkurrenskraften, behövs en effektiv godshantering och varuförsörjning. Tillförlitliga och effektiva transporter – till/från omvärlden, inom regionen samt i städerna – är avgörande för såväl regionens som landets konkurrenskraft och en förutsättning för en minskad miljö- och klimatbelastning.

Transportsystemet måste möjliggöra att godset kan transporteras till låga kostnader för klimatet, samhället och näringslivet. Detta innebär att transporterna måste utföras i tid, till rimliga priser, på ett säkert sätt, utan klimatpåverkan senast 2045 och när så behövs med korta ledtider. Detta kräver såväl nytänkande som beslutsförmåga. En ökad andel gods via sjöfart och ökad kapacitet längs de stora godsstråken genom Stockholm-Mälarenregionen prioriteras högt, liksom framkomligheten i de regionala distributionsnätverken och kopplingen till citylogistiken i Stockholm och nodstäderna.

Brister som förhindrar ett optimalt användande av infrastrukturen är i nuläget många. Styrmedel, regelverk och avgifter behöver anpassas för att styra mot överflyttning och klimatneutralitet samtidigt som infrastrukturens standard behöver förbättras genom ökat underhåll och kapacitetsbrister åtgärdas. Styrningen och samordningen av trafikflödena är otillräcklig, så även i citylogistiken. Önskvärt är att transitflöden som i dagsläget till stor del går med lastbil genom Stockholm (Essingeleden) styrs till andra trafikslag alternativt till andra nationella godsstråk väster om Stockholm.

Det finns ur samhällets synvinkel betydande vinster i överflyttning av gods från väg till järnväg och sjöfart, framför allt vad gäller minskade utsläpp av växthusgaser samt minskad belastning och trängsel på landinfrastrukturen. En effektiv användning av transportsystemets alla trafikslag är nödvändig. I dagsläget råder dock inte konkurrensneutralitet avseende avgifter mellan trafikslagen, vilket hämmar en sådan utveckling. En överflyttning ställer därtill krav på såväl hamnar och farleder som anslutande landinfrastruktur (väg/järnväg och terminaler), vilket leder till nya behov av åtgärder. Omlastningar mellan trafikslag upplevs också ofta för dyra i förhållande till långväga biltransporter för att möjliggöra fler intermodala transporter, varför en teknikutveckling behöver ske.³⁶

Den ökade trafiken innebär att behovet av att förebygga och hantera risk och sårbarhet. Större händelser och omfattande störningar som påverkar vital infrastruktur och samhällsviktiga transporter innebär även störningar för andra samhällsfunktioner. Exempel på hot och risker är störningar och bortfall av drivmedeltillgång, elförsörjning, it/telekommunikationer, sabotage. Detta innebär behov av åtgärder för att öka redundans och robusthet.

³⁶ Se t ex Wajzman J. och Nelldal B-L, a.a. samt Godsflöden i östra Mellansverige. EBS 2013

Figur 19. Viktiga stråk och noder för godstransporterna. Källa: EBS
 Kombiterminal: Terminal för omlastning mellan väg- och järnvägstransporter
 Hamnterminal: Terminal för omlastning mellan land- och sjötransporter (godshamn)
 Logistikcentrum: Område för storskalig lagerverksamhet
 Fraktflygplats: Flygplats av särskild betydelse för godstransporter

Vad behövs från nationell nivå?

Det är prioriterat att upprätthålla funktionerna i de viktigaste/nationella godsstråken samt möjliggöra för en högre andel sjöfart. Den nya hamnen i Norvik och Mälarpjektet innebär stor utvecklingspotential för närsjöfart, inre vattenvägar och kustsjöfart, men förutsätter ett anpassat regelverk som möjliggör för detta. Vidare behöver landinfrastrukturen till hamnarna anpassas för att deras kapacitet ska kunna nyttjas fullt ut och Mälarpjektet kräver även en ombyggd Hjulstabro för att nå sin fulla potential.

Det behövs ett ökat underhåll och åtgärdande av kapacitetsbrister, framför allt i järnvägs- och vägsystemet runt Stockholm samt längs de stora godsstråken genom Stockholm-Mälarpjektet.

Det måste finnas kapacitet för ökad andel gods på järnväg, där försörjningen av kombi-terminalerna i regionen norrifrån och söderifrån samt tillräcklig kapacitet för transittrafiken är avgörande. Bergslagsbanan mellan Borlänge och Frövi och Västra stambanan behöver förstärkas och Ostkustbanan behöver en bättre anslutning till järnvägsnavet i Hallsberg. Därtill behövs ökad kapacitet på Södra stambanan samt på Värmlandsbanan, oavsett om nuvarande banor avlastas genom nya banor i en framtid.

En ökad godstrafik på järnväg ska ske i samklang med persontrafikens utveckling. I det korta perspektivet innebär det att tågtilldelningsprocessen behöver ses över och godsflöden i möjligaste mån styras om till andra stråk, tider eller tåglägeskanaler som möjliggör en utvecklad persontrafik. I det längre perspektivet behöver spårkapaciteten på belastade järnvägssträckor i regionen räcka till för både person- och godstrafik genom åtgärder som leder till effektivare nyttjande av kapacitet.

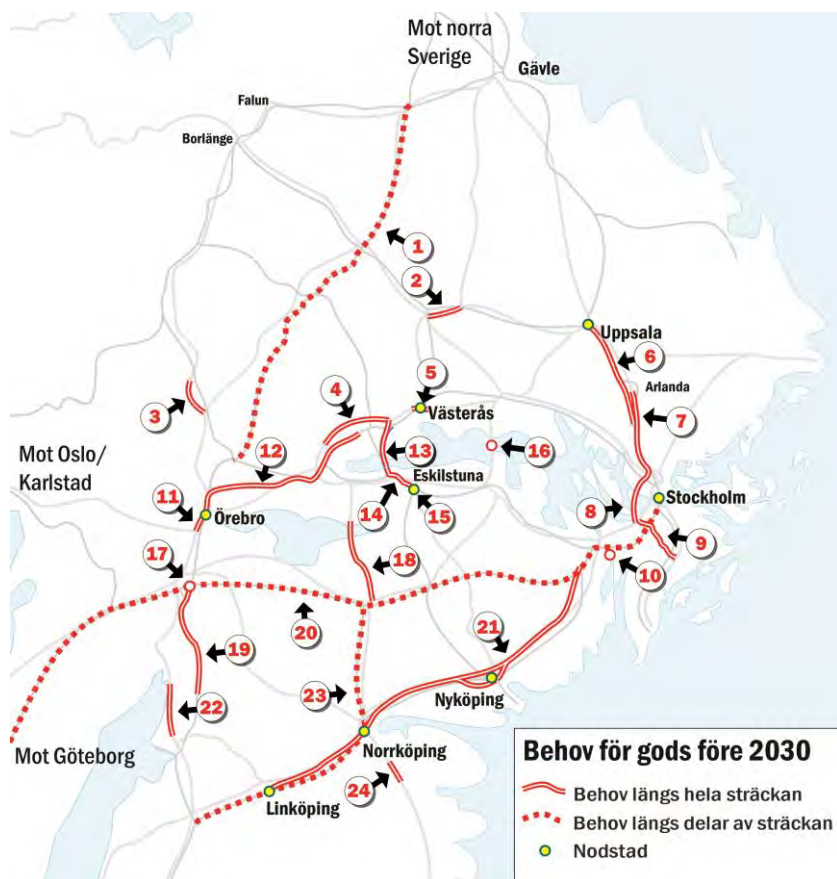
På vägsidan är det framför allt kapacitet och standard på Europavägarna som behöver prioriteras. På riksvägsnivå är de nord-sydgående förbindelserna viktigast för att förbättra försörjningen av de stora logistikcentrumen i västra Mälarenregionen och för att minska påverkan av transitflöden som idag till stor del går genom centrala Stockholm. Den nya hamnen i Norvik kräver därtill kapacitetsförstärkning i vägnätet i södra Stockholmsregionen.

För ett bättre tillvaratagande av infrastrukturen, en ökad andel gods på järnväg och sjö, en ökad intermodalitet och en implementering av fossilfria drivmedel krävs utvecklade styrmedel och teknikutveckling. Lika förutsättningar mellan trafikslagen, marginalkostnadsprincipen, behöver också uppnås. Detta arbete behöver framför allt ske på nationell och internationell nivå, men regionen har ett ansvar att understödja och samordna utvecklingen i Stockholm-Mälarenregionen.

Om man väljer att bygga ut ett nationellt elvägssystem, bör det starta med pågående utredningssträckor på E20 och rv73, och som nästa steg E4 Uppsala-Linköping. Det finns även behov av åtgärder på vägnätet i form av ökad kapacitet med rast- och viloplatser samt komplettering av omledningsvägar på de sträckor av de tunga stråken som saknar sådana.

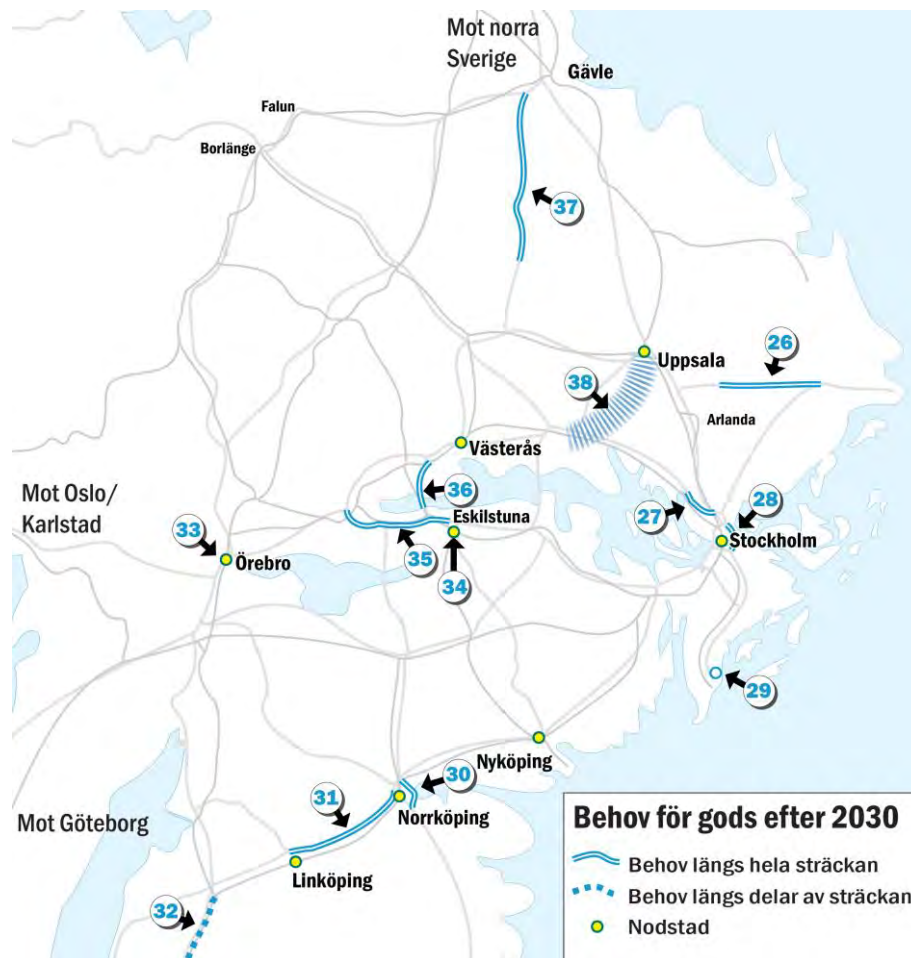
Bristen på kompetens inom infrastrukturen har ökat på senare år inom såväl högskoleyrken som andra yrken. Det råder brist på arbetskraft i stora delar av processen från planering via projektering till utförande, vilket behöver åtgärdas för att klara behoven inom infrastrukturen.

Figur 20 a (ovan) och b (nedan). Behov före/efter 2030 i infrastrukturen, för att kunna hantera utvecklingen inom godstransporter och varuförsörjning. Källa: EBS

Behov före 2030 (utan inbördes rangordning)

1. Storvik-Frövi. Kapacitet för utökad trafik på järnväg.
2. Väg 56 Sala – Heby, trafiksäkerhetshöjande åtgärder
3. Väg 50 Lindesberg – Storå, mötesfri väg för ökad framkomlighet och trafiksäkerhet
4. E18 Köping – Västjädra, kapacitetsökning för ökad framkomlighet och trafiksäkerhet
5. E18 Genomfart Västerås, åtgärder för ökad framkomlighet
6. Uppsala-Rosersberg. Kapacitet för utökad trafik på järnväg
7. E4 Sträckan norr om Förbifart Stockholm till Arlanda
8. Förbifart Stockholm, ny sträckning från Kungens Kurva till Häggvik
9. Tvärförbindelse Södertörn, ny väg och stärkt kapacitet i anslutning till Norvik
10. Södertälje hamn. Farled.
11. E18 Genomfart Örebro, åtgärder för ökad framkomlighet
12. Kolbäck-Hovsta. Kapacitet för utökad trafik på järnväg.
13. Väg 56 Kvikksund – Västjädra, mötesfri väg för ökad framkomlighet och trafiksäkerhet
14. Folkesta-Rekarne/Kvikksund. Kapacitet för utökad trafik på järnväg.
15. Eskilstuna. Bättre terminalanslutning till järnvägen.
16. Hjulstabron. En anpassad bro krävs för att dra full nytta av Mälarpjektet
17. Hallsberg. Ökad kapacitet för gods- och persontrafik
18. Väg 56 Katrineholm – Stora Sundby, mötesfri väg för ökad framkomlighet och trafiksäkerhet
19. Hallsberg-Degerön. Fullfölj utbyggnad av dubbelspår.
20. Västra stambanan. Öka kapaciteten och skapa bättre tåglägen genom trimningsåtgärder och fler förbigångsmöjligheter.
21. Ostlänken (frigör kapacitet för gods på Södra Stambana och delar av Västra Stambanan)
22. Hallsberg-Degerön. Fullfölj utbyggnad av dubbelspår
23. Södra stambanan. Öka kapaciteten och skapa bättre tåglägen genom trimningsåtgärder och fler förbigångsmöjligheter.
24. E22 Förbifart Söderköping, ökad kapacitet och säkerhet

Behov efter 2030 (utan inbördes rangordning)

26. Rv 77 länsgränsen Knivsta-Rimbo-anslutning E18, ökad kapacitet och säkerhet
27. E18 Stäket-Stockholm. Ökad kapacitet
28. Östlig förbindelse, knyta samman Norra- och Södra länken i Stockholm
29. Norvik hamn, IVV farled och anslutningar
30. Väganslutning E4-Norrköpings hamn-E22
31. E4 Norrköping – Linköping
32. Södra stambanan. Öka kapaciteten och skapa bättre tåglägen genom trimningsåtgärder och fler förbigångsmöjligheter
33. Örebro. Ny järnväg för ökad kapacitet genom/runt Örebro. Inklusivt godsförbifart
34. Eskilstuna, anslutningar
35. E20 Eskilstuna-Arboga. Ökad kapacitet
36. (Eskilstuna-)Kvicksund-Västerås. Kapacitet för utökad trafik på järnväg
37. Väg 56 Tärnsjö-Valbo. Ökad trafiksäkerhet
38. Arossträket. Ny järnväg. Slutlig dragning utifrån ÅVS.

Stockholm-Mälardalenregionens åtagande

- Implementera den storregionala godsstrategi, som omfattar en utvecklad samverkan och systemsyn för att förbättra beredskapen för framtida åtgärder i transportsystemet i Stockholm-Mälardalenregionen.

4.3 Internationell tillgänglighet

Prioriterad funktion och rådande brister

För att Stockholm-Mälardalen även fortsättningsvis ska vara en stark tillväxtmotor för Sverige är den internationella tillgängligheten avgörande. I detta har Arlanda och järnvägen inom det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) en nyckelroll. Tillsammans med sjöfarten, där Östersjöområdet har en växande betydelse för Sveriges och Stockholm-Mälardalens internationella utbyte.

Arlanda

Den internationella tillgängligheten är viktig för hela regionen och säkerställs genom en god tillgänglighet till Arlanda flygplats samt en kontinuerlig utveckling av flygplatsen vad gäller kapacitet och linjeutbud. Detta är även av stort nationellt intresse. Arlanda har en särställning som landets primära flygplats för inrikes- och utrikesflyg samt för flyggods. Att Arlanda kan upprätthålla sin primära funktion i transportsystemet och samhället är grundläggande för såväl regionens som landets utveckling.

För att Arlanda ska stärka sin konkurrenskraft måste flygplatsen bli effektivare och mer tillgänglig för resenärer, flygbolag och andra aktörer som finns på flygplatsen. För att tillgodose och utveckla den internationella tillgängligheten krävs både fler internationella flyglinjer samt väl fungerande kopplingar till inrikesflyget.

Det finns redan idag kapacitetsbrist i infrastrukturen på Arlanda flygplats samt på anslutande infrastruktur. En hållbar utbyggnad behöver påbörjas i tid för att hantera framtida trafikvolymerna och samtidigt klara miljömålen. Kapacitetsmässigt pekar aktuella bedömningar på att Arlanda kan behöva byggas ut med en ny rullbana under planperioden till 2050. Om Bromma flygplats avvecklas senast 2038 när dagens Brommaavtal löper ut, accentueras detta behov. Därtill behövs en ökad kapacitet för anslutande vägar och järnvägar, framför allt på E4:an och Ostkustbanan.

Den stationsavgift som passagerare med pendel-, regional- och fjärrtåg måste betala vid av- och påstigning vid Arlanda C motverkar ett hållbart resande till Arlanda. Stationsavgiften medför att kollektivtrafikens konkurrenskraft mot bilen försvagas, vilket riskerar ett ökat behov av investeringar i väginfrastrukturen till Arlanda. Då stationsavgiften grundas på statens avtal för Arlandabanan behöver staten ta ett ansvar för att minska avgiftens negativa påverkan på kollektivtrafikens konkurrenskraft.

TEN-T

För Stockholm-Mälardalen är det viktigt med ett sammanhållet europeiskt transportsystem utan flaskhalsar. Transportinfrastrukturen måste ses ur ett systemperspektiv när planering görs på nationell och europeisk nivå. Genomförandet av gemensamma standarder i hela TEN-T-nätet gynnar både planeringen av infrastruktursystemet och skapar förutsägbarhet för trafikeringen.

Den internationella tillgängligheten med tåg för Stockholm-Mälardalen behöver förbättras, både vad gäller förbindelser mot kontinenten och mot Norge (Oslo). Stockholm-Mälardalen utgör ett viktigt skandinaviskt skärningsområde med transportflöden i

samtliga väderstreck. Utbyggnaden av järnvägsinfrastrukturen, utvidgningen av Scan-Med-korridoren mot Oslo och norra Sverige samt uppfyllandet av kriterierna för TEN-T:s stomnät är viktigt för Stockholm-Mälardalsregionens internationella tillgänglighet.

Figur 18. TEN-T:s stomnät med förslag till ny sträckning Botniska korridoren samt Stockholm-
Oslo (streckade linjer).

Östersjötrafiken

Stockholm-Mälardalsregionens internationella färjeförbindelser är viktiga både för besöksnäringen och den växande handeln i Östersjöområdet. Färjetrafiken utgår till stor del från hamnar i centrala Stockholm och utvecklas i en riktning mot större fartyg och därmed större gods- och passagerarvolym. Detta leder under vissa tider till en hög belastning på vägnätet med trängsel och kapacitetsbrister.

Samtidigt har färjeterminalerna i Stockholm-Mälardalsregionen generellt svaga kopplingar till anslutande kollektivtrafik, trots stora passagerarvolym. Internationellt trafikerade hamnar med passagerartrafik bör ha en fungerande kollektivtrafikförsörjning. Det behöver också finnas fungerande trafiklösningar för de passagerare som reser med bil. Det är angeläget att utveckla terminallägena för att de ska upplevas både välkomnande och funktionella för alla resenärer.

Sjöfarten är idag inne i en omvandling där traditionell tjockolja överges till förmån för bränslen som är bättre för såväl närmiljö som för klimat. Dessa bränslen måste finnas tillgängliga i kvantitet och till ett pris som gör det möjligt att använda dem istället för mindre miljövänliga alternativ. Därtill är det viktigt att säkerställa att kapacitet för el finns i hamnar såväl för landanslutning som för laddning av fartyg.

De färjor som trafikerar Östersjön är isklassade men kan under stränga vintermånader vara i behov av hjälp från isbrytare för att ta sig fram i farlederna. För att vintersjöfarten ska kunna säkerställas i framtiden behöver den befintliga flottan ersättas med nya isbrytare innan 2030.

Vad behövs från nationell nivå?

Stockholm-Mälarenregionen har sammanfattningsvis enats om 11 ställningstaganden gällande internationell tillgänglighet:

1. Den internationella tillgängligheten med tåg för Stockholm-Mälarenregionen behöver förbättras, både vad gäller förbindelser mot kontinenten och mot Norge (Oslo).
2. Investeringar i järnvägsinfrastrukturen är nödvändiga för att nå gällande internationell standard både för gods- och persontransporter samt för att säkra den framtida tillgängligheten via järnväg.
3. Det ska vara enkelt för resenärer att boka resor mellan EU-länder. Gemensamma biljett- och bokningssystem är ett krav och en förutsättning för att det internationella resandet med tåg ska nå sin fulla potential.
4. Arlanda ska vara Skandinaviens ledande flygplats och utgöra ett nationellt intresse.
5. Arlanda har en central betydelse för den nationella och internationella tillgängligheten. Arlandas funktion behöver stärkas med väl fungerade kopplingar mellan inrikes- och utrikestrafiken.
6. God internationell tillgänglighet bidrar till attraktionskraft och möjliggör nya näringslivetableringar. För svensk konkurrenskraft och tillväxt behövs fler internationella direktförbindelser från Arlanda till strategiskt viktiga marknader i världen.
7. Stora volymer av högvärdigt gods ger förutsättningar för att bibehålla befintliga samt etablering av nya interkontinentala flyglinjer. Detta gynnar både gods- och persontransporter vilket skapar konkurrensfördelar för svenskt näringsliv.
8. Stockholm-Mälarenregionen ska ha god tillgänglighet till Arlanda med kollektivtrafik. Kapaciteten på väg och järnväg behöver framtidssäkras så att den internationella tillgängligheten utvecklas. Nodstäderna ska ha snabba direktförbindelser med spårburen kollektivtrafik till Arlanda.
9. Stora resenärflöden ställer krav på en effektiv användning av befintlig infrastruktur. Med kollektivtrafik frigörs kapacitet i transportsystemet och bidrar till minskad miljöpåverkan. Därför ska kollektivtrafiken vara det primära transportsättet till och från Arlanda. Transportsystemet ska planeras utifrån kollektivtrafiken för att säkerställa framkomlighet, minskade restider samt effektiva byten mellan transportslag.

10. Infrastrukturen i hamnområdena ska ge förutsättningar för passagerartrafik. Det ska vara enkelt att ta sig till och från hamnen med kollektivtrafik.³⁷ Lättillgängliga terminaler ger förutsättningar för en god internationell tillgänglighet via sjöfart.
11. En förutsättning för att sjöfarten ska fungera vintertid är ett öppet vatten. Staten behöver säkerställa att det finns en väl fungerande isbrytarflotta.

Stockholm-Mälardalens åtagande

- Föra fram En Bättre Sjöfartspolitiska prioriteringar på den europapolitiska nivån
- Utveckla en god tillgänglighet till Arlanda med kollektivtrafik

³⁷ Exempel på sådan satsning är förstärkt kollektivtrafik enligt utredningsstudien om kollektivtrafikförsörjning av Norra Djurgårdsstaden

4.4 Stabila och långsiktiga förutsättningar för Gotlands transporter

Gotland är som ö helt beroende av en väl fungerande sjö- och luftfart för resor och transporter till fastlandet. Gotlands läge gör trafiken till och från fastlandet till en avgörande utvecklingsfråga. Färje- och flygtrafiken måste kunna bidra till en god tillgänglighet genom res- och transporttider, turtäthet och kapacitet som svarar mot de behov som finns på Gotland. Det finns ungefär 58 000 bofasta på ön och en omfattande fritidsbosättning. Drygt 3 200 personer arbetspendlar till/från Gotland och det lokala näringslivet, framför allt den areella sektorn och turismen, är starkt transportberoende.

Staten har det ekonomiska och politiska ansvaret för färjetrafiken till och från Gotland. Genom trafiken ska Gotland tillförsäkras en tillfredsställande tillgänglighet, för personresor och för näringslivets behov av godstransporter, samt förutsättningar för regional utveckling. Pristak, ett högsta pris som fastställs för varje år finns för kategorierna gotlänningar, deras fordon, gods och farligt gods.

Från Gotlands sida har sedan länge framförts att färjetrafiken måste ses som Gotlands landsväg till fastlandet och måste därför vara en del i den nationella infrastrukturen och infrastrukturplaneringen. Vidare prioriteras trafik till två fastlandshamnar, en garanterad bastrafik och konkurrenskraftig prissättning samtidigt som trafiken måste bli hållbar. För produktionen på Gotland är en så lång produktionsdag som möjligt viktig, med färjeöverfarter som passar in i fastlandstidtabellerna för vidare godstransporter. Logistikpassningen är central då fraktkostnaderna är avgörande för många av de gotländska företagens konkurrenskraft.

Det nuvarande trafiksystemet ses allmänt som väl fungerande och uppväger till viss del de transportmässiga nackdelar som ö-läget medför. Upphandlingsprocesserna skapar dock återkommande osäkerhet i det gotländska samhället och näringslivet om hur trafiken ska komma att se ut. Osäkerhet om långsiktiga spelregler, som till exempel om vilka fastlandshamnar som ska trafikeras, överfartstider och kapacitet är till nackdel för utvecklingen. Även fraktkostnaderna och prissättningen i persontrafiken behöver uppmärksammas, så att förändringar inte slår mot lokala företag och näringar och underminerar Gotlands konkurrenskraft.

I färjetrafiken finns inte som tidigare krav från statens sida om att reservhamn ska finnas på Gotland. För att klara Gotlands försörjning är en reservhamn mycket angelägen. Avbrott i trafiken skulle mycket snabbt leda till svåra komplikationer för godstransporterna till och från Gotland. Trafiken är avgörande för att andra funktioner i samhället ska fungera. Till exempel livsmedelsförsörjningen bygger i hög grad på just in time leveranser och stora lager finns inte på Gotland. På längre sikt blir även frågor som anpassningen av Visby hamn vid eventuellt förändrat tonnage genom kommande upphandlingar och genom tillkommande trafik aktuella.

Flygets betydelse för Gotland gör att Visby flygplats har en strategisk roll. Gotlands läge gör det också nödvändigt att flygplatsen har en beredskap dygnet om för kris- och nödsituationer. Flygplatsen ägs av Swedavia och ingår i det nationella basutbudet av flygplatser.

5. Strategier och åtgärder

De åtgärder som länen i Stockholm-Mälarenregionen gemensamt förordar för att klara de prioriterade funktionerna och nå målen kan sammanfattningsvis sorteras under sju strategier. Dessa har överlag en stark bäring på klimatfrågan, där Stockholm-Mälarenregionen vill understryka behovet av beteende- och systemförändring.

5.1 Styr mot beteendeförändring och överflyttning

- Regionens bebyggelseutveckling behöver vara inriktad på lägen med goda förutsättningar för kollektivtrafik, korta avstånd mellan viktiga vardagsfunktioner och goda möjligheter att gå och cykla.
- Planeringen behöver utgå från ett hela-resan/transporten-perspektiv, där alla ingående reselement och dess skärningspunkter fungerar i vardagen, från start till målpunkt. Samspelet mellan trafikslag samt olika trafikantgruppers, varuägares och transportörers förutsättningar och villkor ska möjliggöra hållbara val.
- Styrmedel som parkeringsavgifter, trängselskatter, trafikreglering etc. behöver i ökad grad användas för att begränsa biltrafiken och stärka kollektivtrafiken, framför allt i regionens tätbefolkade delar där kollektivtrafiken utgör ett fullgott alternativ.
- En ökad andel gods behöver gå på sjö och med järnväg. Regelverk och avgiftssystem behöver anpassas för att möjliggöra detta.
- För en effektiv och trovärdig tillämpning av fyrstegsprincipen ska steg 1 och 2 åtgärder kunna tillämpas och finansieras inom så väl nationell- som regionala transportinfrastrukturplaner på samma sätt som steg 3 och 4 åtgärder.
- Lika förutsättningar mellan trafikslagen, marginalkostnadsprincipen, behöver uppnås samt utveckling av informationssystem som gör det enklare att beroende av situation välja det mest lämpliga trafikslaget, eller kombination av trafikslag för godstransporterna.

5.2 Stärk kollektivtrafiken

- Kollektivtrafiken ska vara utgångspunkten när det regionala transportsystemet planeras och den kommunala fysiska planeringen ska verka för en koncentrerad och sammanhållen bebyggelse i de bästa kollektivtrafiklägena.
- Det är viktigt att säkerställa att potentialen med nya mobilitetstjänster tas tillvara. Här finns en möjlighet att utveckla nya reserelationer och kombinationer utanför de storregionala stråken. Detta kan ge nya förutsättningar för att skapa hela-resanlösningar som både tillgodoser behovet av att stärka kollektivtrafiken i stråken, samtidigt som tillgänglighet kan förbättras i glesare lägen. Detta förutsätter en starkare samverkan mellan olika aktörer och en samordning av de insatser som görs på olika nivåer.

5.3 Ställ om fordonsparken

- En betydande teknikutveckling behöver ske såväl vad gäller fordon som förnyelsebara drivmedel för att klara en fossilfri bilanvändning, resande och godstransporter. Detta är till stor del ett ansvar för staten, EU och liknande organ även om regionen kan bidra på olika vis, t ex genom krav vid upphandlingar, demonstrationsprojekt, infrastruktur etc.
- Det behövs utvecklade incitament i kombination med olika styrmedel för att bana väg för den nya tekniken. Därtill en långsiktig klimatanpassad energipolitik och ny infrastruktur för en mångfald av hållbara drivmedel. Som del av detta krävs en samordnad satsning inom elektrifiering. Elektrifieringen ger potential för att ställa om fordonsflottan mot mer fossilfria transporter och resor. Det handlar dels om en elektrifiering av personbilar, men även av bussflottan och att utforska potentialen med andra typer av elfordon. Till detta kommer också vikten av att utveckla en robust elinfrastruktur, i form av laddinfrastruktur.

5.4 Återställ och utveckla funktionalitet

- Satsningen på förstärkt underhåll behöver fortsätta och särskilt prioriteras i stråk med mycket stora trafikflöden, utan att takten på nyinvesteringar i infrastrukturen påverkas.
- I samband med reinvesteringar behöver systemet utvecklas och uppgraderas för att skapa förutsättningar för en effektiv trafik.
- Driftsäkra stödsystem såsom elförsörjning och signalsystem måste prioriteras högre för att minska antalet stoppande fel. Elkraftförsörjningen måste därutöver förstärkas i takt med trafikens utveckling. Till detta hör även stängsling mot vilt och obehöriga personer i spårområdet.
- Kapacitet för fordonsuppställning måste utökas i takt med efterfrågan. Uppställningsplatsernas utformning måste också ta hänsyn till behov av service (städ, vattentryckning etc.) och förses med städplattformar. Områdena behöver därutöver förses med stängsling och kameraövervakning för ökat skydd mot klotter och vandalism.
- Rekonstruktion av Europavägarna, vars beräknade livslängd på 40 år passerat sedan länge, behöver ske. Dessa vägar är varken anpassade för dagens volymer eller laster, vilket medför stora påfrestningar på konstruktionen.

5.5 Förbättra prestanda

- Trafikverkets förmåga att genom trimningsåtgärder medge en mer effektiv användning, högre hastighet och förkortade restider behöver öka, med fokus på högbelastade delar av järnvägs- och vägnät såsom Västra och Södra stambanan. Det bör tillföras en omfattande pott för trimningsåtgärder i Stockholm-Mälarenregionen, som kan anpassas mellan åren i takt med att behoven uppstår, i synnerhet för att säkerställa en robust tågtrafik i Mälardalstrafik etapp 2.

- Infrastrukturen behöver anpassas för längre tåg med syfte att stärka konkurrenskraften för järnvägen. För detta behövs längre mötesspår, längre plattformar, uppdatering av regelverk (framför allt bromstabellerna samt anpassning av de viktigaste rangerbangårdarna).
- Omlastningsmöjligheterna mellan trafikslagen behöver förbättras och en teknikutveckling ske för att minska kostnaderna.
- Effektiviserande åtgärder på europavägarna genom ITS-lösningar i enlighet med handlingsprogram storstad förutsätts genomföras.
- Det behövs en effektivare användning av vägnätet, framför allt Stockholm inre vägnät, med bl. a ökad bussframkomlighet och bättre samordning mellan trafikslagen. Framkomlighetsprogrammet för Stockholms län är här en god vägvisare.

5.6 Öka kapaciteten

- Stockholm-Mälardalenregionen förutsätter att redan beslutade åtgärder i infrastrukturen genomförs enligt plan. Ytterligare förseningar av åtgärder medför kraftigt negativa konsekvenser för såväl trafik som tillväxt i Stockholm-Mälardalenregionen. Därutöver krävs fortsättningsvis investeringar i ny och förbättrad infrastruktur utgående från de behov som lyfts i anslutning till de prioriterade funktionerna i kapitel 4.
- För vissa behov finns utredningar som pekar ut lämpligaste lösning medan det i andra fall saknas dylika utredningar. Stockholm-Mälardalenregionen förutsätter att Trafikverket genom åtgärdsvalsstudier identifierar lämplig lösning på de behov som förs fram.
- Kompetensförsörjningen inom samhällsbyggnad måste säkerställas för att undvika fördröjningar och förseningar av projekt. Detta gäller hela kedjan från planering via projektering till genomförande. Stockholm-Mälardalenregionen förutsätter att staten tar sitt ansvar vad gäller den eftergymnasialt utbildade arbetskraften.

5.7 Omvärldsbevakning

- Dagens transportsystem är i snabb utveckling och befintliga trender pekar åt olika håll, vilket gör det svårt att förutse framtiden. Att invänta rätt tidpunkt för rätt åtgärd kan leda till merkostnader på grund av uteblivna beslut. För att motverka detta behövs en kontinuerlig omvärldsbevakning, trendspaning, analys- och beslutsförmåga. Tillsammans kan regionen och staten gå i bräschen för förståelsen för teknikutveckling och användningen av digitalisering och automatisering – samordnade satsningar på piloter och testbäddar.

6. Prioriterade behov

Stockholm-Mälarenregionen förutsätter att ingångna avtal och redan beslutade åtgärder i nu gällande Nationella plan 2018-2029 genomförs, däribland:

- Ostlänken: Ny järnväg Järna-Linköping, med tillhörande stationer.
- Ostkustbanan: Två nya spår på sträckan Uppsala-länsgränsen Stockholm/Uppsala, dvs. fyra spår hela sträckan Stockholm-Uppsala.
- Mälarenbanan: Utbyggnad till fyrspar Tomtebodavägen-Kallhäll samt ny station för regionaltåg i Barkarby, med anslutning till såväl pendeltåg som tunnelbana.
- Stockholms C: Anpassningar efter Citybanans färdigställande.
- Hallsberg-Degerön: Utbyggnad till dubbelspar.
- E4 Förbifart Stockholm: Ny sträckning från Kungens Kurva till Häggvik.
- E22 Förbifart Söderköping: Ny sträckning och mötesfri väg väster om Söderköping.
- E18: Kapacitetsökning på sträckan Köping – Västjädra, för ökad framkomlighet och trafiksäkerhet.
- Tvärförbindelse Södertörn: Ny väg och stärkt kapacitet i anslutning till Norvik.
- Farled Södertälje-Landsort: Ökad kapacitet, tillgänglighet och säkerhet.
- M fl.

Stockholm-Mälarenregionen vill därtill inför kommande infrastrukturperiod särskilt lyfta följande behov – utan inbördes rangordning – kopplade till tillgängligheten i de storregionala stråken in mot Stockholm och Stockholms regionala stadskärnor, internationell tillgänglighet samt en effektiv godshantering och varuförsörjning:

- Trimningspaket, i nära samverkan med Trafikverket, för att möjliggöra den tågtrafik Mälardalstrafik kommer att upphandla, utveckling av pendeltågstrafiken samt anpassning till nya fordon
- Ostkustbanan: Ny station för regionaltåg i Solna, med anslutning till pendeltåg, tunnelbana och spårväg. Uppsala C. Åtgärder för bättre vändkapacitet, utökad fordonsuppställning och serviceplattformar.
- Mälarenbanan: Kapacitet för utökad trafik på sträckan Kolbäck-Hovsta, till nytta även för en utökad trafik på Svealandsbanan samt för att kunna vända fler tåg i Arboga. Därtill ombyggnad av spår genom Örebro samt Västerås central för att klara utökade resenärsflöden och frigöra kapacitet för gods.
- Svealandsbanan: Kapacitet för utökad trafik på sträckan Folkesta-Rekarne, till nytta även för trafiken med UVEN samt för att knyta samman Eskilstuna kombiterminal med Mälarenhamnarna.
- Hallsberg gods- och personbangård: Ökad kapacitet för gods och persontrafik, vilket är en förutsättning för ökad andel gods på järnväg samt för att möjliggöra trafik med längre tåg.
- E4: Utökad kapacitet norr om Förbifart Stockholm och till Arlanda, som annars blir en flaskhals i en redan hårt belastad infrastruktur.
- Hjulstabilbron: En anpassad bro möjliggör utvecklade godstransporter på Mälaren och krävs för att dra full nytta av gjorda investeringar i Södertälje sluss, farleder i Mälaren samt Västerås och Köpings hamnar.

Samtliga dessa behov behöver vara åtgärdade innan 2030.

7. Bilaga: Konsekvensbedömning

Konsekvensbedömning av en övergripande systemanalys innebär många osäkerheter. Systemanalysen fokuserar på stadierna före åtgärdsval och innehåller varken en tydlig alternativdiskussion eller slutförda åtgärdsprioriteringar. Det är därför inte i detta skede möjligt att veta vilka av de utpekade behoven som verkligen blir åtgärdade, på vilket sätt och till vilken kostnad.

Ovanstående faktorer innebär att det inte går att göra några säkra eller kvantitativa beräkningar av konsekvenserna av systemanalysens förslag till åtgärder. Bedömningen begränsas därmed till en diskussion om möjliga eller sannolika konsekvenser av den inriktning och de förslag som lyfts fram. Detta med avseende på mål enligt kapitel 2, som även inkluderar de tre hållbarhetsdimensionerna samt koppling till överordnade nationella mål och Agenda 2030. Diskussionen syftar därmed också till att svara på om föresatsen att i ökad grad tillämpa målstyrning i planeringsprocessen uppfylls genom tydlig adressering av mål genom den inriktning som förespråkas.

Internationell konkurrenskraft

Systemanalysens tonvikt på att knyta samman stadsstrukturen i Stockholm-Mälardalenregionen med spårtrafiken som grund samt på samma vis utveckla tillgängligheten till Arlanda adresserar tydligt behovet av internationell konkurrenskraft. Detsamma gäller förslagen för att uppnå en effektiv godshantering och varuförsörjning, med en ökad andel transporter på järnväg och med sjötrafik.

Samtidigt är det en realitet att vägtransporterna dominerar såväl arbetspendlingen som godstrafiken i dagsläget. De i förhållande till rådande trafikutveckling begränsade investeringar som föreslås i väginfrastrukturen riskerar därmed skapa utökade trängselproblem i den starkt växande regionen, framför allt i Stockholms län. Något som i sådana fall skulle vara till nackdel för regionens internationella konkurrenskraft.

Faktiska beteendeförändringar måste därför uppnås vad gäller transporter, för att begränsa sådana negativa effekter. Därför är det av yttersta vikt att förslagen kring att styra mot beteendeförändring – genom bebyggelse- och transportplanering samt administrativa styrmedel – också genomförs.

Flerkärnig och förstorad arbetsmarknad

Skillnaderna i förutsättningar inom Stockholm-Mälardalenregionen är idag betydande. Vid sidan av socioekonomiska skillnader inom regionen och mellan invånare tillkommer en avståndsfaktor, som gör att området idag endast delvis är en sammanlänkad bostads-, studie- och arbetsmarknad. Föreslagna förbättringar av transporter och pendlingsmöjligheter kan här ge kraftigt ökad tillgänglighet och förbättrade villkor för människors och företags vardag.

Modellberäkningar visar på starkt utvecklad interaktion och därmed integrering av Stockholm-Mälarenregionen givet den utveckling av spårtrafiken som föreslås. Denna utveckling stärks om bebyggelseutvecklingen samtidigt koncentreras till de regionala nodstäderna samt orter med bra förutsättningar för kollektivtrafik.³⁸

Den monocentriska strukturen med Stockholm som nav kvarstår i hög grad med de prioriteringar och förslag som ges på kort sikt. Att förbättring av tillgängligheten i de regionala tvärförbindelserna kommer i andra hand, innebär ett medvetet val att prioritera interaktionen med Stockholm. Genom kortare tidsavstånd i stråken in mot huvudstaden ges dock förutsättningar för en ökad interaktion även mellan nodstäderna längs stråken samt en mer balanserad regional utveckling. Det är dock osannolikt att avståndsfaktorn elimineras helt, vilket kan innebära en fortsatt svagare utveckling i regionens mindre tätbefolkade ytterområden.

Effektivt nyttjande av alla trafikslag

Med hänsyn till avstånden i Stockholm-Mälarenregionen och till klimatmålen förordar systemanalysen främst en väl fungerande och utbyggd spårtrafik samt en bebyggelseplanering inriktad på kollektivtrafiknära lägen, med goda möjligheter att gå och cykla. Satsningar på regionala stadskärnor i Stockholms län och på nodstäderna i övriga län är uttryck för detta. För godstransporter förordas åtgärder som stärker förutsättningarna för en ökad andel gods på järnväg och med sjötransporter, konkurrensneutralitet mellan transportslagen samt fler intermodala transporter.

Kapacitetsbrister – framför allt konkurrensen om utrymmet på spåren i stora delar av regionen samt trängsel i Stockholms inre vägnät – är två påtagliga flaskhalsar i ett effektivt nyttjande av trafikslagen. Systemanalysen lyfter framför allt förslag kopplade till spårinfrastrukturen, medan ny väginfrastruktur ges mindre utrymme. För att undvika allvarliga trafikinfarkter i och kring Stockholms centrala delar förordas dock vägåtgärder i länet som kompletterar redan gjorda eller beslutade investeringar. Därtill att åtgärder som lyfts i framkomlighetsprogrammet för Stockholms län också genomförs.

Långsiktig hållbarhet

Förslagen i systemanalysen bidrar enligt ovan till att stärka förutsättningar för internationell konkurrenskraft, en flerkärnig och förstörad arbetsmarknad med stärkta förutsättningar att förbättra och utjämna levnadsvillkor samt ett effektivt nyttjande av alla trafikslag. Det finns emellertid tillväxtmässiga risker förknippade med återhållsamheten vad gäller väginvesteringar. Detta bedöms dock vara en nödvändighet för att komma tillrätta med vägtrafikens utsläpp och trängseleffekter. Vägtrafiken kommer oavsett vara omfattande under överskådlig tid, varför även behovet av åtgärder för omställning av fordonsparken lyfts fram.

De flesta infrastrukturåtgärder i systemanalysen avser att öka kapaciteten på länkar med kapacitetsbrist samt möjliggöra en ökad andel resande med kollektivtrafik och en större andel gods på järnväg eller med sjöfart. I kombination med en transportsnål bebyggelseutveckling, en teknisk utveckling vad gäller fordon och drivmedel samt administrativa styrmedel bedöms detta möjliggöra en omställning mot hållbara transporter.

³⁸ ÖMS 2050, Stockholms läns landsting, Tillväxt och regionplaneförvaltningen 2018:01

Föreslagna vägåtgärder kan dock förväntas bidra negativt till denna omställning och motiveras av andra aspekter, framför allt tillgänglighet och framkomlighet till fördel för regionens tillväxt och integration, men också av trafiksäkerhetsskäl.

Genom globaliseringen, den ökade individuella rörligheten, befolkningsutvecklingen och den snabba ekonomiska tillväxten i regionen finns emellertid starka drivkrafter för allt fler och längre transporter. Även om den digitala utvecklingen till del kan komma att minska behovet av fysisk interaktion, är trenden att efterfrågan på fysiska transporter fortsätter öka. Farhågor finns också att den växande flygtrafiken riskerar ta över vägtrafikens roll som dominerande utsläppskälla av bl. a växthusgaser. En enda interkontinental flygresor kan i många fall motsvara ett helt års arbetspendling.

För långsiktig, miljömässig hållbarhet krävs åtgärder för att stävja denna utveckling, t ex genom utökade koldioxidskatter eller krav på drivmedel med lägre utsläpp. Sannolikt skulle det ha en begränsande inverkan på handeln och människors möjlighet att resa. Å andra sidan sker handeln och resandet idag med negativa konsekvenser för miljön. Att finna balansen mellan dessa olika intressen förutsätter tydliga nationella ramar samt mer långtgående och handlingsorienterade internationella överenskommelser.

8. Källförteckning

Underlagsrapporter från EBS m fl källor, se även www.enbattresits.se

- *Sammanställning av kunskapsunderlag* (Mälardalsrådet/EBS 2015)
- *Flerkärnighet och funktionella samband i östra Mellansverige* (Mälardalsrådet/EBS 2015)
- *Behov av infrastrukturåtgärder i östra Mellansverige 2014-2025* (Mälardalsrådet/EBS 2012)
- *Flygplatser i Stockholm-Mälarenregionen* (Mälardalsrådet/EBS 2015)
- *Godsflöden i östra Mellansverige* (Mälardalsrådet/EBS, 2013)
- *Resor och transporter i östra Mellansverige* (Sweco 2015)
- *Framkomlighetsprogram. Trafikverkets inriktning för hur Storstockholms primära vägnät används på bästa sätt* (Trafikverket 2014)
- *Inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplanering för perioden 2018-2029* (Trafikverket 2015)
- *Möjligheter att köra längre och/eller tyngre godståg* (Trafikverket 2015)
- *Regionala systemanalyser – en vägledning* (Trafikverket 2015)
- *Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige* (Delbetänkande av Miljömålsberedningen, SOU 2016:21)
- *Fossilfrihet på väg* (Betänkande av Utredningen om fossilfri fordonstrafik, SOU 2013:84)
- *Lokal och regional kollektivtrafik 2014* (Trafikanalys 2015:20)
- *Inför en flygstrategi – ett kunskapsunderlag* (Trafikanalys 2016:4)
- *Godstransporter i Sverige – en nulägesanalys* (Trafikanalys 2016:7)
- *Arbetspendling i storstadsregioner – en nulägesanalys* (Trafikanalys 2011:3)
- *Stockholmsregionens internationella relationer och utbyte* (Stockholms läns landsting, Tillväxt och regionplaneförvaltningen 2016)
- *Systemanalys för Stockholm-Mälarenregionen* (Mälardalsrådet 2016)
- *Trender i transportsystemet* (Trafikverket 2018)
- *Framskrivning av befolkning och sysselsättning i östra Mellansverige* (Stockholms läns landsting, Tillväxt- och regionplaneförvaltningen 2017)
- *Tid är pengar. En samhällsekonomisk analys av förseningar inom kollektivtrafiken* (WSP 2019)
- *En Bättre Sits i Världen* (Mälardalsrådet 2019)
- *Färdplan för fossilfri konkurrenskraft* (Flygbranschen 2018)
- *Miljörapport Stockholm Arlanda Airport* (Swedavia 2017)
- *Varuflödesundersökningen 2016* (Trafikanalys 2016)
- *Resvaneundersökning* (Swedavia 2018)
- *Analys av kapacitet för väg- och spårinfrastruktur som ansluter till Arlanda* (Trafikverket 2018:160)
- *Svensk sjöfarts internationella konkurrenssituation* (Trafikanalys, rapport 2018:12)
- *Storregional kollektivtrafik i Stockholm-Mälarenregionen* (Underlagsrapport från En Bättre Sits temagrupp Storregional kollektivtrafik. Mälardalsrådet 2020)
- *Storregional godsstrategi för Stockholm-Mälarenregionen. Delrapport om mål, nuläge och utmaningar.* (Mälardalsrådet 2018)
- *Kampen om kajerna. En rapport om sjöfarten i Stockholm* (Stockholms handelskammare 2017:01)
- *Bristen på samhällsbyggare inom infrastrukturen* (Mälardalsrådet 2020)
- *The Stockholm Mälaren Region and the Development of the Trans-European Transport Network*, Mälardalsrådet 2020

Regionala utvecklingsprogram och strategier:

- *RUFS 2050 - Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen* (Stockholms Läns Landsting, Tillväxt- och regionplaneförvaltningen 2018).
- *Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län* (Region Uppsala 2017)
- *Mångfaldsdriven tillväxt RUP Västmanland Län 2014 – 2020* (Länsstyrelsen i Västmanlands Län 2014)
- *Tillväxt och hållbar utveckling i Örebro län. Regional utvecklingsstrategi 2018–2030* (Region Örebro län 2018)
- *Sörmlandsstrategin* (Region Sörmland 2019)
- *Regionalt utvecklingsprogram för Östergötland 2030* (Regionförbundet Östsam 2012)
- *Vision Gotland 2025, regionalt utvecklingsprogram för Gotland* (Gotlands kommun och Region Gotland, 2008)
- *ÖMS 2050*, Stockholms läns landsting, Tillväxt och regionplaneförvaltningen 2018:01

Transportplaner:

- *Länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län 2018-2029* (Länsstyrelsen Stockholm 2018)
- *Länsplan för regional transportinfrastruktur i Uppsala län 2018 – 2029* (Region Uppsala 2018)
- *Länsplan för regional transportinfrastruktur för Södermanlands län 2018-2029* (Region Sörmland 2018)
- *Länsplan för regional transportinfrastruktur i Västmanlands län 2018 – 2029* (Region Västmanland 2018)
- *Länsplan för regional transportinfrastruktur i Örebro län 2018 – 2029* (Region Örebro 2018)
- *Länsplan för regional transportinfrastruktur för Östergötlands län 2018 - 2029* (Region Östergötland 2018)
- *Länsplan för regional transportinfrastruktur 2018 – 2029* (Region Gotland 2018)
- *En Bättre Sits Storregional systemanalys.* (Mälardalsrådet 2016)
- *Nationell plan för transportsystemet 2018 – 2029* (Trafikverket 2017)

En Bättre Sits politisk representation i temagrupperna 2019 (presidier samt ledamöter från länen enligt fördelningsnyckel)

Styrgruppens presidium	Kristoffer Tamsons (M) Region Stockholm, or Joakim Liljeberg Monica Johansson (S) Region Sörmland, vice ordf EBS			
Temagruppens presidium	Framtidens resande	Storregional kollektivtrafik	Internationell tillgänglighet	Storregional godsstrategi
	Tomas Eriksson (MP) Region Stockholm, or Tommy Levinsson (S) Region Västmanland, Johan Örjes (C) Region Uppsala, ordf Julie Tran (C) Region Östergötland, vice ordf Daniel Portnoff (M) Region Sörmland, vice or Jens Sjöström (S) Region Stockholm, vice or Nina Höijer (S) Region Örebro län, vice ordf			
Uppsala län	Helena Proos (S) Region Uppsala	Ingvar Smedlund (M), Enköpings kommun Jenny Lundström (MP) Region Uppsala	Peter Evansson (S) Knivsta kommun Fredrik Ahlstedt (M) Uppsala kommun	Marie Wilén (C) Heby kommun Lotta Grahn Elg (M) Håbo kommun
Västmanland	Magnus Ekblad (C) Region Västmanland Johanna Odö (S) Norbergs kommun	Elisabeth Unell (M) Västerås stad Anders Teljebäck (S) Västerås stad	Tomas Högström (M) Regional Västmanland Anders Wigelsbo (C) Sala kommun	Jenny Landernäs (M) Region Västmanland
Örebro län	Solveig Oscarsson (S) Nora kommun	Lars-Göran Zetterlund (C) Hällefors kommun Johan Kumlin (M) Örebro kommun Oskar Svärd (M) Region Örebro län	Ullis Sandberg (S) Örebro kommun	Mats Gunnarsson (MP) Region Örebro län
Sörmland	Mattias Claesson (C) Region Sörmland	Jimmy Jansson (S) Eskilstuna kommun Ann-Sofie Lifvenhage (M) Gnesta kommun	Urban Granström (S) Nyköpings kommun Jacob Högfeldt (M) Strängnäs kommun	
Östergötland	Annicki Oscarsson (KD) Ödeshögs kommun	Karin Jonsson (C) Norrköpings kommun	Martin Tollén (S) Region Östergötland Muharrem Demirok (C) Linköpings kommun	
Gotland			Meit Fohlin (S), Region Gotland	Jesper Skalberg Karlsson (M) Region Gotland
Stockholms län	Håkan Buller ersätter Boel Godner (S) Söder Moa Rasmusson ersätter Anna-Lena Anna Sehlin (V) Region Stockholm	Sven-Inge Nylund (S) Upplands-Bro kommun Gustav Hemming (C) Region Stockholm Lena Hallerby (L) Region Stockholm Malin Fijen Pacsay (MP) Region Stockholm	Karin Wanngård (S) Stockholms stad Leif Gripestam (M), Region Stockholm Karl Henriksson (KD) Huddinge kommun	Harry Bouveng (M) Nynäshamns kommun Michaela Haga (C) Osteråkers kommun Andreas Birgersson ersätter Gabriel Kroon (SD) Region Stockholm

20

Förslag till förbundsordning
för samordningsförbundet i
norra Örebro län, SOFINT

20RS6208

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Yvonne Nilsson Hirsch

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS6208

Organ
Regionfullmäktige

Förslag till förbundsordning för samordningsförbundet i norra Örebro län, SOFINT

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att anta förslag till förbundsordning för samordningsförbundet i norra Örebro län, SOFINT.

Sammanfattning

Samordningsförbundet i norra Örebro län, SOFINT har inkommit med en erbjudan om att fastställa/besluta kring ny förbundsordning för förbundet. Förbundsordningen är ett styrdokument för förbundet. Förbundsordningen träder i kraft när samtliga ingående medlemmar i förbundet har fastställt denna, det vill säga Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Örebro län samt kommunerna Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora. Region Örebro län tillstyrker förslag till ny förbundsordning.

Region Örebro län tillstyrker de ändringar och tillägg som gjorts i förslag till ny förbundsordning.

Ärendebeskrivning

Samordningsförbundet i norra Örebro län – SOFINT, är en fristående juridisk person som skapats av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Örebro län samt kommunerna Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora för att bedriva finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser avseende individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser i syfte att uppnå eller förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete. Verksamheten styrs av [lag \(2003:1210\) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser](#). Samordningsförbundets uppgift är att finansiera sådana insatser och som ligger inom de samverkande parternas samlade ansvarsområde. Förbundet ska även stödja samverkan mellan samverkansparterna.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Yvonne Nilsson Hirsch

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS6208

Ingående medlemmar tillskjuter årligen medel till förbundet för att kunna bedriva finansiell samordning i enlighet med vad som anges i lagen.

Förbundet leds av en styrelse i vilken samtliga ingående medlemmar i förbundet är representerad med minst en ledamot och en ersättare. Verksamheten regleras närmare av den förbundsordning som fastställts av medlemmarna. I lagen om finansiell samordning § 9 anges vad förbundsordningen ska reglera. Utöver detta kan ytterligare krav som medlemmarna kommit överens om framgå av förbundsordningen.

Nuvarande förbundsordning för SOFINT är från 2014 och den behöver nu uppdateras till följd av att förbundet vidtagit ett antal åtgärder med anledning av revisionsrapporten för verksamhetsår 2018 där en av åtgärderna var att fullfölja det tidigare påbörjade arbetet med att ta fram ett nytt förslag på förbundsordning för SOFINT. Medlemmarna har vid tidigare tillfälle beretts möjlighet att komma med yttranden/synpunkter kring föreliggande förslag. Ändringarna i förslag till förbundsordning har delvis genomförts i enlighet med dessa yttranden.

Regionen konstaterar att det förslag som förbundet presenterar till ny förbundsordning i stort överensstämmer med den mall som tagits fram av [Nationella rådet för finansiell samordning](#) för hur förbundsordningen bör utformas och som i sin tur utgår från de krav som ställs i [lag \(2003:1210\) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser](#).

Följande avviker av mer principiell betydelse:

5 § Förbundets ändamål

Andra stycket:

De gemensamma resurserna ska användas för att främja samverkan och samordning mellan parterna i förbundet samt underlätta eller förbättra möjligheterna av samordnade rehabiliteringsinsatser för medborgaren, i syfte att den enskilde ska förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete och därigenom stärka sin möjlighet till försörjning.

Kommentar: I mallen anges att resurserna ska användas för samordnade bedömningar och insatser som syftar till att den enskilde ska få eller förbättra sin förmåga att förvärvsarbete.

6 § Styrelsen

Andra stycket: *Ordförandeskapet är rullande och styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande för en period om två år.*

Kommentar: I mallen anges enbart att styrelsen utser ordföranden.

7 § Uppgifter och beslutanderätt

Andra stycket: *Frågor om budget, verksamhetsplan, mål och riktlinjer för verksamheten, beslut om projekt eller beslut om ändring av redan pågående projekt, årsredovisning samt tillsättning av förbundschef kräver kvalificerad majoritet med $\frac{3}{4}$.*

Tredje stycket: *7. Registrera insatser som insatser som finansieras av förbundet i det för parterna gemensamma uppföljningssystemet SUS.*

Kommentar: Tillägg.

§ 10 Samråd

Tredje stycket: *Styrelsen ska se till att medlemmarna informeras innan beslut fattas avseende verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt.*

Fjärde stycket: *Styrelsen ansvarar för att minst en gång per år tillsammans med övriga förbund i Örebro län eller enskilt sammankalla till ett samråd med medlemmarna.*

Kommentar: Tillägg.

§ 13 Styrning och insyn

Första stycket: *Förbundsstyrelsen ska redovisa verksamhetsplan för kommande år för medlemmarna.*

Kommentar: Tillägg, dvs. att inte bara redovisa delårsuppföljningar med helårsprognos för verksamheten samt verksamhetens utfall i samband med bokslutet utan även verksamhetsplan för kommande år för medlemmarna.

§ 15 Revisorer och revision

Sista stycket: *Revisionsberättelse inklusive revisionsrapport ska lämnas till styrelsen och förbundsmedlemmarna.*

Kommentar: Tillägg samt ett förtydligande om att det inte bara är revisionsberättelsen utan även *revisionsrapporten* som ska lämnas till styrelsen och medlemmarna. Revisionsrapporten är ett grundläggande dokument som närmare redogör för revisionens iakttagelser.

Bedömning

Region Örebro län tillstyrker de ändringar och tillägg som gjorts i förslag till ny förbundsordning.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Förslaget förväntas inte få några konsekvenser utifrån ett miljö- och barnperspektiv. Det förväntas inte heller ge några ytterligare konsekvenser utifrån ett jämställdhetsperspektiv utöver vad nuvarande förbundsordning ger.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser för regionen utöver det som medlemskapet innebär enligt nuvarande förbundsordning.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Yvonne Nilsson Hirsch

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS6208

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionfullmäktige den 24 september 2020.
Förslag till ny förbundsordning för samordningsförbundet i norra Örebro län, SOFINT.

Skickas till:

Samordningsförbundet i norra Örebro län, SOFINT

FÖRSLAG TILL FÖRBUNDSORDNING FÖR SAMORDNINGSFÖRBUNDET I NORRA ÖREBRO LÄN, SOFINT

1 § SAMORDNINGSFÖRBUNDETS BILDANDE

Förbundet är ett samordningsförbund enligt Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, SFS 2003:1210. Förbundet bildades 1 juli 2005.

2 § FÖRBUNDETS NAMN

Förbundets namn är Samordningsförbundet i norra Örebro län SOFINT

3 § FÖRBUNDETS SÄTE

Förbundets säte är kommun Lindesberg.

4 § FÖRBUNDETS MEDLEMMAR

Förbundet har sju medlemmar: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Örebro län, samt kommunerna Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora.

5 § FÖRBUNDETS ÄNDAMÅL

Förbundets ändamål är att inom det geografiska området för medlemskommunerna svara för en finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Örebro län och kommunerna Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora, i syfte att underlätta och uppnå en effektiv resursanvändning.

De gemensamma resurserna ska användas för att främja samverkan och samordning mellan parterna i förbundet samt underlätta eller förbättra möjligheterna av samordnade rehabiliteringsinsatser för medborgaren, i syfte att den enskilde ska förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete och därigenom stärka sin möjlighet till försörjning.

6 § STYRELSE

Samordningsförbundet ska ledas av en styrelse. Styrelsen ska bestå av sju ledamöter och sju ersättare. Varje medlem utser en ledamot och en ersättare. Ej tjänstgörande ersättare i styrelsen har närvaro- och yttranderätt på styrelsemötena.

Ordförandeskapet är rullande och styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande för en period om två år.

Mandattiden är fyra år räknat från och med den 1 april året efter det år som val av fullmäktige i region och kommuner har ägt rum.

7 § UPPGIFTER OCH BESLUTANDERÄTT

Styrelsen är beslutsför när fler än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Innan beslut om budget fattas ska samråd ske med medlemmarna.

Frågor om budget, verksamhetsplan, mål och riktlinjer för verksamheten, beslut om projekt eller beslut om ändring av redan pågående projekt, årsredovisning samt tillsättning av förbundschef kräver kvalificerad majoritet med $\frac{3}{4}$.

Förbundet har till uppgift att

1. besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
2. stödja samverkan mellan samverkansparterna
3. finansiera insatser för individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser
4. besluta på vilket sätt de medel som finns för finansiell samordning ska användas
5. svara för uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder
6. upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen
7. registrera insatser som finansieras av förbundet i det för parterna gemensamma uppföljningssystemet SUS

Samordningsförbundet får inte besluta i frågor om förmåner eller rättigheter för enskilda eller vidta åtgärder i övrigt som innefattar myndighetsutövning eller som avser tillhandahållande av tjänster avsedda för enskilda.

8 § PERSONAL

Förbundsstyrelsen ska utse en tjänsteman som ska leda arbetet inom förbundet enligt styrelsens anvisningar.

Styrelsen har därutöver rätt att utse eller anställa den personal som behövs för att utöva administrativa uppgifter.

9 § INITIATIVRÄTT

En medlem i förbundet har rätt att väcka ett ärende i förbundsstyrelsen enligt respektive huvudmans beslutsordning.

10 § SAMRÅD

Styrelsen ska hålla förbundsmedlemmarna underrättade om den allmänna planläggningen av förbundets verksamhet och om frågor av större ekonomisk eller organisatorisk betydelse.

Styrelsen har rätt att från förbundsmedlemmarna få de yttranden och upplysningarna som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Styrelsen ska se till att medlemmarna informeras innan beslut fattas avseende verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Styrelsen ansvarar för att minst en gång per år tillsammans med övriga förbund i Örebro län eller enskilt sammankalla till ett samråd med medlemmarna.

11 § KUNGÖRELSER

Förbundets kungörelser, protokoll och andra tillkännagivanden ska anslås på kommunernas samt Region Örebro officiella anslagstavla samt på förbundets hemsida.

12 § ANDELAR I TILLGÅNGAR OCH SKULDER SAMT FÖRDELNING AV KOSTNADER

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till vad man tillskjutit för att täcka kostnaderna.

Fördelningen mellan medlemmarna är att Försäkringskassan bidrar med hälften av medlen, Region Örebro län med en fjärdedel samt kommunerna Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora, gemensamt, med en fjärdedel.

Fördelningen mellan kommunerna ska göras utifrån invånarantalet den 1 november året före det år som fördelningen avser.

13 § STYRNING OCH INSYN

Förbundsstyrelsen ska upprätta delårsuppföljningar med helårsprognos för verksamheten och ekonomin som skickas till medlemmarna. Förbundsstyrelsen ska också årligen i samband med bokslutet redovisa verksamhetens utfall för medlemmarna. Förbundsstyrelsen ska redovisa verksamhetsplan för kommande år för medlemmarna.

Förbundet får inte ingå borgen och inte heller sätta sig i skuld utöver vad som är sedvanliga krediter för verksamheten.

14 § BUDGET

Förbundsstyrelsen ska varje år upprätta en plan för förbundets verksamhet och ekonomi för de kommande tre åren. För det första av de tre åren ska styrelsen upprätta en preciserad årsbudget. Överskott eller underskott överförs till nästa verksamhetsår. Årsbudgeten ska också åtföljas av mål för verksamheten.

Förbundsstyrelsen fastställer senast den 30 november budgeten för nästkommande kalenderår. Förbundsstyrelsen ska dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna om budgeten.

15 § REVISORER OCH REVISION

Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning ska granskas av en revisor för varje förbundsmedlems räkning. För Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska Försäkringskassan utse en gemensam revisor.

Revisorer väljs för fyra år räknat från och med den 1 april året efter det att val av fullmäktige i region och kommuner har ägt rum. Mandattid för statens revisorer hanteras i särskild ordning. Revisorer ska såvitt avser kommun och landsting utses av kommun- och regionfullmäktige.

Om kommunerna Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg, Nora samt Region Örebro län, beslutar om en gemensam revisor så är det denne revisor som granskar förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning för de fem parterna.

Justering av revisorernas protokoll tillkännages på anslagstavla hos kommunerna Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg, Nora samt Region Örebro län. Revisionsberättelse inklusive revisionsrapport skall lämnas till styrelsen och förbundsmedlemmarna. Förbundsmedlemmarna skall var för sig pröva frågan om styrelsen skall beviljas ansvarsfrihet och om skadeståndstalan skall väckas.

16 § UTTRÄDE

En förbundsmedlem har rätt att efter uppsägning utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år.

Vid en förbundsmedlems utträde upplöses förbundet och medlemmarnas ekonomiska mellanhavanden regleras enligt 12 § i denna förbundsordning. Om det efter utträde på den kommunala sidan återstår minst en kommun ska upplösning ske endast om det beslutas enligt 17 §.

17 § LIKVIDATION OCH UPPLÖSNING

Förbundet kan träda i likvidation om medlemmarna är överens om det eller om en eller flera medlemmar utträder ur förbundet. Ett sådant beslut ska alltid föregås av ett samråd mellan huvudmännen.

När förbundet trätt i likvidation ska skulderna betalas och egendomen avyttras. Därefter ska kvarvarande tillgångar fördelas enligt principerna i 12 § i denna förbundsordning. Förbundsstyrelsen svarar för likvidationen.

När styrelsen har fullgjort sitt uppdrag ska den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Det görs genom att styrelsen visar en förvaltningsberättelse över likvidationen i sin helhet som redovisar betalning av skulder, försäljning av egendom och skiftet av resterande tillgångar därefter. Till berättelsen ska bifogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Förbundet är upplöst när förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgivits medlemmarna.

18 § TVISTER

Tvister mellan förbundet och dess medlemmar ska avgöras vid en allmän domstol i Sverige.

19 § ERSÄTTNING TILL LEDAMÖTER, ERSÄTTARE OCH REVISORER

Ersättning för arvoden och ersättningar till ordförande, vice ordförande, styrelseledamöter, ersättare och revisorer ska följa region Örebros principer och dessa kostnader belastar förbundet. För den revisor som Försäkringskassan utser betalas ersättning i särskild ordning.

20 § ARKIVTILLSYN

Kommunstyrelsen i Lindesbergs kommun ansvarar för tillsynen av att samordningsförbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen (1990:782).

Lindesberg den 5 juni 2020

Till Region Örebro län

Samordningsförbundets i norra Örebro län, SOFINTs, verksamhet regleras av lagstiftning, främst lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210) samt Kommunallagen (2017:725). Den regleras också av förbundsordningen¹, ett styrdokument för förbundet som fastställs av förbundets medlemmar. Aktuell förbundsordning är från 2014. Ett ändringsförslag av förbundsordningen lämnades till er medlemmar under 2017 men fastställdes aldrig.

Under våren 2019 har styrelsen för SOFINT vidtagit ett antal åtgärder med anledning av revisionsrapporten för verksamhetsår 2018 där en av åtgärderna är att fullfölja det tidigare påbörjade arbetet med att ta fram ett nytt förslag på förbundsordning för SOFINT.

Ni har vid tidigare tillfälle beretts möjlighet att komma med yttranden/synpunkter kring föreliggande förslag. Ändringar i förslag till förbundsordning har delvis genomförts i enlighet med dessa yttranden.

-Ändring av hänvisningar i § 16 2 st har gjorts till § 12 respektive § 17, istället för till § 11 respektive § 16 som fanns i det ursprungliga förslaget.

-I ett yttrande framkommer önskemål om förtydligande i förbundsordningen kring hur representanter utses vid avsägelse av uppdrag. Då medlemmarna i Samordningsförbundet SOFINT består både av staten (Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen) samt region och kommuner, med skilda tillvägagångssätt hur representanter ska utses, så är bedömningen att detta svårligen kan genomföras. Förbundschef i SOFINT kan ge stöd när ny/omval är aktuella.

Ni erbjuds nu möjligheten att fastställa/besluta kring ny förbundsordning för Samordningsförbundet SOFINT enligt för er gällande beslutsordning.

Ny förbundsordning träder i kraft när alla medlemmar har fastställt den.

¹ Se § 8 lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210)

Vi önskar få beslut kring förbundsordningen skickad till:

Samordningsförbundet i norra Örebro län

Kristinavägen 49 c

711 30 LINDESBERG

Vid frågor kontakta:

Olle Kalat, Förbundschef, SOFINT tel 073-960 76 72

21

Årsredovisningar för
samordningsförbunden för år
2019

20RS3669

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Ingrid Domberg

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS3669

Organ
Regionfullmäktige

Årsredovisningar för samordningsförbunden för år 2019

Förslag till beslut

Regionfullmäktige beslutar

att godkänna Samordningsförbundet Finsam Lekeberg och Örebro årsredovisning för 2019,

att i enlighet med revisorernas tillstyrkan bevilja styrelsen för Samordningsförbundet Finsam Lekeberg och Örebro ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019,

att godkänna Samordningsförbundet Sydnärke årsredovisning för 2019,

att i enlighet med revisorernas tillstyrkan bevilja styrelsen för Samordningsförbundet Sydnärke ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019,

att godkänna Samordningsförbundet Finsam Degerfors/Karlskoga årsredovisning för 2019,

att i enlighet med revisorernas tillstyrkan bevilja styrelsen för Samordningsförbundet Finsam Degerfors/Karlskoga ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019,

att godkänna Samordningsförbundet Norra Örebro län SOFINT årsredovisning för 2019, samt

att i enlighet med revisorernas tillstyrkan bevilja styrelsen för Samordningsförbundet Norra Örebro län SOFINT ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019.

Sammanfattning

Enligt förbundsordningen ska Samordningsförbunden årligen redovisa verksamheternas resultat till förbundsmedlemmarna.

Samordningsförbunden i Lekeberg och Örebro, Sydnärke, Karlskoga/Degerfors och

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Ingrid Domberg

Sammanträdesdatum
2020-09-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS3669

Norra Örebro län SOFINT har inkommit med årsredovisningar och revisionsberättelser för 2019. Förbundens ändamål är att svara för en finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet mellan försäkringskassa, arbetsförmedling, regionorganisationen och kommun. I enlighet med förbundsordningen ska styrelserna årligen till förbundsmedlemmarna i samband med bokslutet redovisa verksamheternas resultat.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet har inga konsekvenser för ovanstående perspektiv.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionfullmäktige den 24 september 2020.

Årsredovisning och revisionsberättelse för 2019 för Samordningsförbundet Finsam Lekeberg och Örebro.

Årsredovisning och revisionsberättelse för 2019 för Samordningsförbundet Sydnärke.

Årsredovisning och revisionsberättelse för 2019 för Samordningsförbundet Finsam Degerfors /Karlskoga.

Årsredovisning och revisionsberättelse för 2019 för Samordningsförbundet i Norra Örebro län SOFINT.

Skickas till:

Respektive samordningsförbund

Hej!

Årsredovisning för 2019, för Samordningsförbundet Sydnärke

Nu är vår årsredovisning för 2019 klar och finns att ladda ner på vår hemsida.

Länk:

<https://finsamorebrolan.se/dokument-sydnarke/redovisning-sydnarke/12-sydnarke/174-ladda-ner-finansiella-rapporter-f%C3%B6r-2019>

Vänligen
Raéd Shaqdih, förbundschef
Samordningsförbundet Sydnärke

Mobil 070-321 83 49

Adress:
Samordningsförbundet Sydnärke
c/o Kumla kommun
692 80 Kumla

<http://finsamorebrolan.se/sydnarke>

Miss inte att gilla samordningsförbundet Sydnärke på Facebook:

<https://www.facebook.com/finsamsydarke/>

I samordningsförbundet Sydnärke kommunicerar vi gärna digitalt, för miljöns och tillgänglighetens skull.

Årsredovisning 2019

Beslutad av styrelsen 2020-03-20

Dnr: FS 2020/7

Signering av justerare
på varje sida

Sida 1

Handwritten signatures in blue ink.

Ordförande har ordet

Under många år har jag fått äran att följa och även vara ordförande för Samordningsförbundet Sydnärke som är ett mycket framgångsrikt koncept. All verksamhet utgår från förbundets värdegrund där vi sätter individens behov i fokus, möjliggör effektiva och framgångsrika insatser samt har ett tydligt utvecklingsfokus.

Förbundet är juridiskt självständig myndighet, vars uppdrag är att både finansiellt och metodmässigt stödja våra medlemmar i Sydnärke när det gäller deras samverkan kring individer i behov av samordnad arbetslivsriktad rehabilitering. Det handlar om individer som behöver samordnade lösningar för att kunna komma i arbete eller studier, många gånger med komplex problematik.

Ett viktigt syfte med förbundet är att förhindra att personer med nedsatt funktions- och arbetsförmåga hamnar i en gråzon mellan myndigheterna. Istället får de ett samlat stöd, som utgår ifrån vars och ens förutsättningar och behov. En annan positiv effekt av det nära samarbetet är att samhällets resurser för rehabilitering kan användas på ett kostnadseffektivt sätt.

På individnivå verkar förbundet genom att finansiera insatser som bedrivs av de samverkande parterna. Insatserna syftar ofta till att samlokalisera, utveckla gemensamma metoder och individanpassa insatser så att man når en ökad effektivitet. Samordningsförbunden stödjer också aktivt aktiviteter som syftar till att få samarbetet mellan parterna att fungera mer effektivt.

Under år 2019 har styrelsens inriktning varit att merparten av insatserna ska riktas mot individer. Så är även fallet för insatserna som vi för tillfället finansierar. En stor mängd individer har deltagit i insatser som är helt eller delvis finansierade från oss. Totalt handlar det om 430 individer som deltagit.

Av de deltagare som avslutades i insatser som förbundet finansierade 2019 betecknades 24 procent som har fått arbete, redo för arbete eller studier, ett resultat som vi är mycket glada för.

För att vi människor ska kunna ta oss framåt, måste vi våga drömma. Människors drömmar kan se olika ut och vara olika högtflygande, men vi måste våga tro på att vi kan forma de liv vi själva vill ha. Samordningsförbundet Sydnärkes roll är att ge fler människor möjlighet att förverkliga sina drömmar men också att ge människor verktygen att våga tänka större.

Ett stort tack till alla samverkansparter, berdningsgruppen och personal i de insatser som förbundet finansierar. Alla bidrar med kompetens och engagemang i vårt gemensamma arbete för att stödja personer med samordnade rehabiliteringsbehov på vägen till egen försörjning.

Tack även till vårt förbundskansli och styrelsen.

En effektiv resursanvändning är målet med allt vi gör och jag är glad över att vi tillsammans lyckats så. Det är med stolthet som vi tar farväl av 2019 och välkomnar ett nytt spännande verksamhetsår

Inger Trodell Dahl

Ordförande i Samordningsförbundet Sydnärke

Innehållsförteckning

sida

1. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	3
1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret	5
1.1.1 Styrelsens utlåtande om året 2019.....	5
1.2 Om förbundet	6
1.2.1 Organisation.....	6
1.2.2 Historik	6
1.2.3 Lagrum	6
1.2.4 Uppdrag	6
1.2.5 Finansiering/Medlemsavgifter.....	6
1.2.6 Verksamhetsidé och vision	7
1.3 Beskrivning av verksamheten	7
1.3.1 Målgrupper.....	7
1.3.2 Insatser.....	8
1.4 Måluppfyllelse och resultat	11
1.4.1. Uppföljning och resultat för individinriktade insatser	11
1.4.2. Uppföljning och resultat för strukturövergripande insatser	12
1.5 Styrelsens arbete under året	13
1.5.1 Ägarsamråd.....	13
1.5.2 Förbundets styrelse.....	13
1.5.3 Beredningsgruppen.....	13
1.5.4 Kansli.....	14
1.5.5 Revisorer	14
1.5.6 Verksamhetsutveckling	14
2. DRIFTSREDOVISNING	15
3. RESULTATRÄKNING	15
4. BALANSRÄKNING	16
5. KASSAFLÖDEANALYS	16
6. REDOVISNINGSPRINCIPER	17
7. NOTER	17
8. EVENTUELLA TILLÄGGSUPPLYSNINGAR	19
9. STYRELSENS BESLUT	20
10. REVISORERNAS PÅTECKNING	21

BILAGOR TILL ÅRSREDOVISNINGEN

1. Bilaga 1, måluppfyllelse av åtaganden i verksamhetsplanen
2. Bilaga 2, sammanställning av måluppfyllelse för finansierade insatser/projekt
3. Bilaga 3, insatserna i siffror, statistik
4. Bilaga 4, utvärdering av indikatorer för finansiell samordning

1. Förvaltningsberättelse

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetåret 2019. Till redovisningen hör 3 bilagor.

Utveckling av verksamheten

Hur man organiserat samverkan inom rehabiliteringsområdet har utvecklats först genom frivillig samverkan sedan 2008 i Sydnärke. Inom beredningsgruppen och styrelsen har man de senaste åren diskuterat en utveckling av förbundets verksamhet från att ha varit projektorienterat till största del till att i större utsträckning finansiera långsiktiga samverkansinsatser. Sedan år 2014 har förbundet även arbetat för att i högre utsträckning utveckla samverkanskultur och stödja kompetensutveckling (t.ex. gemensam seminarieverksamhet och utbildningar för medarbetare och chefer inom de samverkande parterna).

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

För att lyckas med långsiktiga samverkansinsatser behöver det finnas en enighet hos förbundets samtliga parter om behovet av en myndighetsgemensam insats för personer som behöver samordnad rehabilitering.

För att möjliggöra att insatsen möter rätt behov behöver insatsen vara flexibel och det ska göras en revidering av prioriteringar inom processens inriktning löpande dock minst en gång årligen.

Händelser av väsentlig betydelse

Under året har det uppstått en del hinder i arbetsprocessen, bl.a.

- Tydligt hinder utgjordes av att flera deltagare fick indragen sjukpenning mitt under pågående rehabilitering i Coachingteamet eller i samband med att de nått målsättningen för insatsen och ska återaktualiseras till Gemensam kartläggning.
- Tydligt hinder för arbetsprocessen är att Arbetsförmedlingen under större delen av 2019 inte längre kunde erbjuda insatser till de deltagare som nått målsättningen för verksamheten och som inte var aktuella hos Försäkringskassan.
- Lång kötid till behandling på psykiatrin påverkade deltagares möjlighet att komma vidare till eller klara arbetsträning.

Förväntat utveckling

Sedan starten har förbundet haft en stadig utveckling mot att nå fler Sydnärkebor i behov av samordnad rehabilitering. 2019 nådde man ca 430 deltagare att jämföra med de 279 som tog del av insatser 2018. Förbundet har också de senaste åren riktat alltmer fokus på att förbättra den lokala välfärdsstrukturen på olika plan, genom att finansiera stödja samverkansprocesser och skapa arenor för samtal om hur man arbetar inom och mellan myndigheterna.

Väsentliga personalförhållanden

Under året har förbundet med medverkan av företaget Avonova genomfört en arbetsplatskartläggning på organisations- och gruppnivå. Uppdraget syftade till att kartlägga den psykosociala arbetsmiljön, presentera eventuella utvecklingsområden samt vid behov ge åtgärdsförslag. Bland förbättringsåtgärderna är följande:

- Aktivt arbete med målprocessen där förbundets medarbetare är involverade och där man i dialogform arbetar med.
 - Hur skall man arbeta för att uppnå syfte och mål?

- Hur skall man arbeta för att optimera varandras kompetenser.
- Tydliggöra roller i gruppen/förbundet. Behov finns av att klargöra var och ens ansvar och befogenheter samt skapa ökad förståelse för varandras ansvarsområden. Vi ser behov av ökad transparens.
- Vi ser även behov av att utvärdera nuvarande uppdelning avseende personalansvar och eventuellt undersöka alternativ.
- Se över belöningsystem och formalisera feedback.
- Utbildning i färdigheter kring konflikthantering. Skapa struktur där konflikter och svåra situationer följs upp och samtalas kring. Skapa gemensamma riktlinjer gällande hantering av konflikter samt spelregler på arbetsplatsen.

Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning

Rutiner för en bra styrning, uppföljning och för att säkerställa att förbundet bedriver verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt är bl.a. följande:

- Löpande kvartalsrapportering lämnas till styrelsen.
- Ekonomisk redovisning sker i samband med varje styrelsesammanträde.
- Alla insatser som finansieras av förbundet som vänder sig till individer och pågår minst ett år rapporterar varje kvartal insatsen process och resultat enligt en bestämd mall. Vid avslut av året lämnas en slutrapport över hela perioden.
- En SWOT- riskanalys lämnas 1 gång/år till styrelsen.
- Internkontroll genomförs löpande under året och en sammanställning lämnas till styrelsen vid slutet av året.
- Alla deltagare följs upp i SUS (Sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet) samt i det kvalitativa enkätverktyget där olika indikatorer prövas. Det är föreningen Nationella Nätverk för Samordningsförbund (NNS) som har utvecklat enkätverktyget som möjliggör bedömning av kvalitet avseende Samordningsförbundens verksamhet över tid, möjliggör jämförelser mellan förbund samt ger förbund och ingående parter ett stöd för att förbättra samordningen av arbetslivsrehabiliterande insatser. Dessutom ger enkäterna möjlighet att aggregera data nationellt.

God ekonomisk hushållning

Förbundet lever upp till lagreglerna för god ekonomisk hushållning, så att inte finansieringen av välfärden misslyckas. Detta trots att förbundet befinner sig sedan 2017 i en ansträngd ekonomisk situation, samtidigt som behoven av välfärdstjänster ökar. Förbundsstyrelsen poängterar att verksamheten utvecklats kraftigt och på ett positivt sätt de senaste åren trots ett oförändrat medlemsbidrag. Samtidigt har även antal deltagare konstant ökat under samma period.

2016 höjdes medlemsbidraget och sedan dess har det minskat år efter år.

Tittar man bara på perioden mellan 2016 och 2019 har lönekostnadsökningarna varit 3,5 procent som förbundet skulle ha behövt ha täckning för. Ökningen är nästan jämförbar med ett index från Sveriges kommuner och regioner, SKR:s index KPV. "prisindex kommunal verksamhet". Det omfattar "löner och övrig verksamhet".

Förbundsstyrelsen har därför lyft frågan om att öka medlemsbidraget till medlemmarna. Dessutom hoppas man komma överens om en framtida årlig uppräknings av medlemsbidraget enligt SKL:s index KPV "prisindex kommunal verksamhet".

Det viktigaste nu är att fastställa att medlemsbidraget fr.o.m. år 2021 bör ökas. Om avgiften inte ändras krävs underskott eller att vi genomför drastiska förändringar. Det kommer att bli kännbart.

Ekonomisk ställning

Förbundet har under året bedrivit verksamhet för 5 725 926 kr. Årets resultat blev ett överskott på 323 481 kr och det ackumulerade överskottet, dvs. eget kapital blev 1 122 774 kr, vilket kan jämföras med 799 293 kr året innan.

Balanskravsresultat

Förbundet redovisar ett positivt balanskravsresultat för 2019 som uppgick till 323 481 kr. Resultatet innebär att förbundet uppfyller kommunallagens krav på att intäkterna ska överstiga kostnaderna (balanskravet) för året 2019.

1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret

2019 blev ett händelserikt år. Helt i linje med plan har arbetet med metodutveckling, analys och kunskapsspridning utvecklats och enligt parternas önskan har samordning av befintliga aktiviteter samt möjliggörandet av samverkan varit i fokus. 342 deltagare har registrerats i SUS som strukturövergripande volyminsatser och 430 deltagare har registrerats i individinriktade insatser (160 kvinnor och 107 män) deltagit i de individinriktade insatserna som registreras med personuppgifter i SUS samt 163 deltagare i individinriktade volyminsatser.

Under året genomfördes en storskalig kartläggning och omvärldsanalys. Analys och planeringsfasen inleddes från och med maj, resultatet av denna kartläggningen/ behovsinventeringen presenterades i november 2019.

Förbundets satsning på kunskapsspridning och dialog gav också frukt. Temadagar och seminarier lockade 122 individer och Rehabmässan nådde publikrekord med cirka 220 besökare.

Verksamheten gjorde ett överskott för 2019 (323 481 kr). Därmed har det egna kapitalet ökat till 1 122 774 kr. Förbundet uppfyller härigenom statens krav om att förbruka eget kapital och i största möjliga utsträckning omvandla tilldelade medel i aktiva insatser.

Sammantaget har förbundet finansierat 9 (7 insatser år 2018, respektive 10 insatser år 2017) insatser under året av individ- och strukturell karaktär och med sitt mer strategiska arbetssätt påverkat ordinarie strukturer för att framgent kunna erbjuda aktuella målgrupper ökad kvalitet i välfärdstjänsterna.

1.1.1 Styrelsens utlåtande om året 2019

Förbundsstyrelsen ser tillbaka på verksamhetsåret 2019 och konstaterar att utvecklingen ligger i linje med uppsatta mål och verksamhetsplan. Arbetet med att få ordning och reda på administration, struktur och rutiner har fortgått och det ekonomiska målet att omvandla tilldelade medel till verksamhet är uppnått. Det egna kapitalet ligger under nationella rådets rekommenderade maxnivå för förbundet. Sammantaget bedömer styrelsen att förbundets mål för en god ekonomisk hushållning är uppnått för året.

Förbundet delar utmaningen med minskad tilldelning. Ett starkt argument för målsättningen att kunna växla upp eget medel. Cirka 2,4 miljoner kronor (fr.o.m. 201809.01 – t.o.m. 2020.11.30) utöver grundtilldelningen har ropats hem genom ansökan till Tillväxtverket. Något som gör förbundet mindre sårbart och leder in till bredare nätverk. Genom dessa

resurser har också parterna i högre utsträckning kunnat använda förbundet till metodutveckling. Dessutom får vi mer långsiktigt hållbar utveckling och att tjänsterna utvecklas mer samordnat mellan parterna. En förändring som styrelsen gärna ser mer av.

1.2 Om förbundet

1.2.1 Organisation

Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation. Förbundets organisation består av en styrelse som utses av medlemmarna. Till sin hjälp har styrelsen ett kansli.

1.2.2 Historik

Samordningsförbundet bildades i november 2008. De erfarenheter och kunskap som förvärvats sedan starten har använts som grund för fortsatt utveckling. Fyra tydliga inriktningar har vuxit fram:

- att bedriva individinriktade insatser
- att påverka strukturer
- att arrangera mötesplatser
- att vara informationsförmedlare

1.2.3 Lagrum

Samordningsförbundet verkar utifrån Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210) och förbundsordningen som beslutats av Samordningsförbundets medlemmar. Lagens syfte är att ge lokala aktörer möjligheter att utveckla samverkan inom rehabiliteringsområdet och samordna gemensamma insatser riktade till personer i behov av samordnad rehabilitering samt underlätta en effektiv resursanvändning.

Samordningsförbundet följer även lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning och kommunallagen (2017:725) i tillämpliga delar.

1.2.4 Uppdrag

De verksamheter som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Samordningsförbundets uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning. På individnivå verkar Samordningsförbundet genom att finansiera insatser som bedrivs av de samverkande parterna.

Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till att skapa strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta bättre. Det kan t.ex. handla om kompetensutveckling, kunskapsutbyte och gemensamma utbildningar.

1.2.5 Finansiering/Medlemsavgifter

Årets tilldelning från förbundsmedlemmarna uppgår till 5 266 000 kronor, där Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen bidrar med hälften, Region Örebro län med en fjärdedel och kommunerna med resterande fjärdedel.

Därutöver hade förbundet andra intäkter i form av projektmedel från Tillväxtverket på 783 408 kronor.

1.2.6 Verksamhetsidé och vision

"Samordningsförbundet Sydnärke ska vidareutveckla samverkan mellan myndigheter och andra parter för att personer som behöver ett samordnat stöd ska få bättre förutsättningar att uppnå egen försörjning."

Det övergripande målet för förbundet är att bedriva finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet så att de aktuella samhällsresurserna effektivteras till nytta för invånarna i Sydnärke.

Syftet är dels att underlätta för målgruppen att uppnå eller förbättra sin förmåga till förvärvsarbete, dels att underlätta en effektiv resursanvändning.

Ur individperspektiv innebär detta att personer med behov av samordnad rehabilitering erbjuds individuell handlingsplan med samhällets samlade kompetenser, insatser och lösningar. Förväntat resultat är ökade möjlighet till egen försörjning och en ökad livskvalitet.

För samhället är syftet att optimera de samlade resurserna genom att fler kommer i arbete. Förväntat resultat är en större effektivitet och att resurser frigörs för angelägna behov.

Samordningsförbundets arbete ska genomsyras av ett medborgarperspektiv med individen i fokus. Genus och mångfaldsperspektiv ska uppmärksammas i kartläggningar, insatser, uppföljningar och utvärderingar.

Vision

Förbundsstyrelsen har för 2019 följande vision: " Samordningsförbundet Sydnärke ska för sina medlemmar arbeta med samverkan, så att de kan stötta enskilda individer att uppnå eller förbättra sin förmåga till egen försörjning"

Förbundets vision bygger på tre hörnstenar:

- Individens behov i fokus
- Möjliggörandet av effektiva och framgångsrika insatser
- Ett tydligt utvecklingsfokus

1.3 Beskrivning av verksamheten

Samordningsförbundet Sydnärke använder sig av Nationella rådets rekommenderade mall för en strukturerad behovsinventering. Mallen förfinades/anpassade till våra lokala förutsättningar och användes sedan som stöd för arbetet med planering av insatser inom finansiell samordning för 2019. Analys samt underlag med synpunkter är inhämtade från de samverkande myndigheterna. Behovsinventeringen användes som ett stödverktyg i samband med framtagning av verksamhets- och budgetplan för år 2019. Behovsinventeringens syfte var att ge stöd i arbetet med en strukturerad kartläggning, analys av behov och planering av insatser. En behovsinventering med kvantitativa och kvalitativa data är ett sätt att identifiera grupper som är i behov av insatser med finansiering från Samordningsförbunden.

1.3.1 Målgrupper

I proposition 2002/03:132 uppskattas behovsgrupperna för den finansiella samordningen uppgå till fem procent av den yrkesverksamma befolkningen. Översatt till förbundets geografiska område innebär det att cirka 1 600 personer i Sydnärke är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser. Totalt är den yrkesverksamma befolkningen cirka 32 000 individer.

Gemensamt för målgruppen är att:

- De har behov av samordnade insatser från två eller fler myndigheter.
- Insatserna syftar till att individerna uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete/uppnå egen försörjning.
- Insatserna står att finna inom de samverkande parternas kompetens men samverkan innebär minskad rundgång och bättre effekter.

Målgruppen kännetecknas av:

- Olika former av fysiska eller psykiska besvär samt arbetsmarknadsmässiga eller sociala problem – ofta en kombination av dessa.
- Befinner sig ofta ganska långt från arbetsmarknaden och är beroende av det offentliga för sin försörjning.

Under 2019 har förbundet riktat särskild uppmärksamhet på följande grupper i utveckling och genomförande av finansierade insatser:

- Unga vuxna med komplex problematik som står utanför arbetslivet.
- Individer med funktionsnedsättning som har samordnade rehabiliteringsbehov.
- Personer med bristande kunskaper i svenska språket som är arbetslösa och som har någon form av funktionsnedsättning, eller misstanke om funktionsnedsättning.

1.3.2 Insatser

I verksamhetsplanen för 2019 beskriver styrelsen de åtaganden Samordningsförbundet har i stödet till metod- och kunskapsutveckling samt förbättrad samverkanskultur. Åtagandena är indelade i 4 verksamhetsområden som beskrivs nedan:

- Att prioritera utveckling av Coachingteamet och Mottagnigsteamet
- Satsning på grundutbildning till medarbetare i Supported Education
- Satsningar för utrikesfödda med funktionsnedsättning
- Satsningar på metod- och kunskapsutveckling

Stöd och finansiering till individinriktade insatser

I de insatser som förbundet finansierar ingår det att stödja de som står lite längre från arbetsmarknaden. Det kan handla om att personerna kan ha svårt att ta del av Arbetsförmedlingens stöd om man inte samtidigt arbetar med samordning kring personen. Det som skiljer sig mot vad man vanligen arbetar med andra arbetssökande är att de här personerna befinner sig längre från arbetsmarknaden, de har oftast inget klart yrke och behöver arbetsträna. Ofta har de någon form av psykisk ohälsa i kombination med en neuropsykiatrisk problematik. Även om de är inskrivna på Arbetsförmedlingen kan de haft svårt att kvalificerat sig för arbetsförmedlingens program och insatser till exempel jobb- och utvecklingsgarantin.

Det är personer som har "hankat sig fram" mellan olika åtgärder och ersättningar. När de har mått bättre har de kunnat delta i ett projekt, sedan har de antingen blivit sjukskrivna eller sökt försörjningsstöd. Men ingen myndighet har tagit reda på varför det har sett ut så här.

En viktig del i insatserna som vi erbjuder har därför varit samordningen med andra myndigheter för att stödja individerna i hela deras livssituation. Det har handlat om att ta reda på de bakomliggande orsakerna till problemen genom hjälp från till exempel vuxenpsykiatrin. Vi har stöttat dem i hela deras sociala situation för att skapa en hållbar förändring. Det har också visat sig bli effektivt eftersom de här personerna ofta redan har kontakt med flera myndigheter.

Många har mått dåligt länge, även unga, som kanske aldrig fått någon diagnos, kan ha haft problem sedan lågstadiet. Nu känner de att det äntligen fått hjälp.

Samordningsförbundet har under 2019 finansierat 5 insatser som riktar sig till personer i behov av samordnad rehabilitering. Många insatser har pågått i flera år och övergått från projekt till mer långsiktiga samverkansinsatser. I bilagorna 2, 3 och 4 finns en beskrivning av var och en av de finansierade insatserna, där också statistik, måluppfyllelse och en

utvärdering av indikatorer för finansiell samordning redovisas på insatsnivå. I verksamhetsberättelsen ges en översiktlig bild av resultat och verksamhet.

Totalt hade insatserna 267 deltagare under år 2019. Därtill tillkommer totalt 163 rådgivande ärenden (individuella konsultationer) inom ramen för Mottagningsteamet (år 2018 var antalet deltagare 279).

Könsfördelningen visar att cirka 60 % av deltagarna är kvinnor och 40 % är män. Cirka 36 % procent av de som deltar i de finansierade insatserna är unga, mellan 16–29 år. En mätning bland de deltagare som registrerats som aktuella i insatser under 2019 visar att 22 % (22 %, 2018) procent är bosatta i Askersund, 24 % (24 %, 2018) procent i Hallsberg, 38 % (37 %, 2018) procent i Kumla och 16 % (16,5 %, 2018) procent i Laxå.

Deltagarna i de olika individinriktade rehabiliteringsinsatserna har ofta en kombination av medicinska, sociala och arbetsmarknadsrelaterade rehabiliteringsbehov. Gemensamt för många är en relativt låg utbildningsbakgrund och ett långvarigt behov av offentlig försörjning. Av de deltagare som skrevs in i insatser under 2019 har cirka 25 % av deltagarna haft en offentlig försörjning i 3 år eller mer och 15 % haft en offentlig försörjning i 6 år eller mer när de påbörjar en insats. Ganska få deltagare har utbildning utöver gymnasiestudier. Nära 46 % av deltagarna har som högst en avslutad grundskoleutbildning eller ingen alls. För mer information, se bilaga 3, insatserna i siffror, statistik.

Stöd och finansiering till strukturinriktade insatser

Samordningsförbundet har under 2019 finansierat 4 strukturinriktade insatser som riktar sig till medarbetare från de samverkande myndigheterna.

Totalt hade insatserna 342 deltagare under år 2019 (år 2018 var antalet deltagare 203).

De insatser som Samordningsförbundet finansierar ska:

- Bidra till effektivare arbetssätt inom rehabiliteringsområdet genom att exempelvis undvika dubbelarbete och möjliggöra gemensamma sätt att hantera problem som kan uppstå
- Bidra till samhällsekonomiska vinster, effektivare välfärdsarbete, minskade behov av rehabiliteringsinsatser och minskat behov av offentlig försörjning
- Skapa struktur och långsiktighet i samverkansarbetet
- Möjliggöra ny utveckling inom samverkansområdet rehabilitering.
- Utveckla en gemensam helhetssyn utifrån förbundets uppdrag och individens behov.

Strukturövergripande aktiviteter under 2019

Nätverk och erfarenhetsutbyte

Förbundet medverkar aktivt i utbildningar och nätverkssamarbete med övriga förbund i länet, NNS, Nationella Rådet m.fl. i syfte att utveckla den egna verksamheten.

Stöd till samverkan

Förbundet har i uppgift att bistå medlemsmyndigheterna inklusive finansierade insatser i processtöd, metodutveckling och uppföljning samt främja kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom samverkansområdet.

Myndighetsgemensamma utbildningar

Förbundet ska erbjuda medarbetare hos förbundets parter gemensamma utbildningar och möjligheter att utbyta erfarenheter och kunskap.

Uppföljning och utvärdering

Förbundet ska följa upp finansierade insatser och återrapportera resultat till förbundet och dess parter.

Information och kunskapsspridning

Förbundet ska sprida information om Samordningsförbundet och dess verksamhet genom hemsida, Facebook och andra informationsinsatser.

Socialt företagande

Under 2019 har förbundet tillsammans med Coompanion Örebro och Västmanland medverkat till att två företag i Sydnärke (Bra & Begagnat och Navet) blivit certifierade som sociala företag.

Kartläggning/behovsinventering

Förbundsstyrelsen beslutade i mars 2019 att arbeta med kartläggning och analys av målgrupper, organisation och arbetssätt gällande individer med behov av samordnade insatser från förbundsmedlemmarna samt omvärldsanalys. Det övergripande målet är att genom bättre arbetssätt för kartläggning och omvärldsanalys kunna ge förbundens medlemmar faktaunderlag och ökad analysförmåga och därigenom bidra till utvecklingen av välfärdens tjänster inom ramen för finansiell samordning. Arbetsgruppen bestod förbundschefen, Pernilla Knutsson från företaget Stories & brands som processledare och Anette Augustsson som sekreterare. Målet beskrevs som att genom bättre arbetssätt för kartläggning och omvärldsanalys samt strukturerad behovsanalys kunna ge förbundens medlemmar faktaunderlag och ökad analysförmåga och därigenom bidra till utvecklingen av välfärdens tjänster inom ramen för finansiell samordning.

Mässor/event

Samordningsförbunden i Örebro län samordnar en årlig rehabiliteringsmessa för hela länet. Målgruppen är politiker och tjänstemän. Temat för år 2019 var jämställdhet och våld i nära relationer.

Sociala medier/Kommunikation

Under 2019 har förbundschefen underhållit och utvecklat förbundets digitala närvaro via hemsidan och på förbundets Facebooksida. Antalet Facebookföljare ökar stadigt och låg på 90 den 31 december 2019.

1.4 Måluppfyllelse och resultat

Samordningsförbundets uppdrag/verksamhet delas in i två delar:

Uppdrag 1

Finansiera, stödja och utveckla individinriktade samverkansinsatser samt långsiktiga och strategiska processer.

Verksamhet

För att samordning ska utvecklas behövs arenor och resurser som kan förvalta och utveckla goda idéer. Samordningsförbundet ska finansiera långsiktiga lösningar (samlokalisering, processer, insatser etc.) för de behov som inte är möjliga att finansiera inom ramen för ordinarie verksamhet eller i vardagssamverkan.

Förbundet ska också möjliggöra tidsbegränsade utvecklings- eller pilotprojekt som inte kan göras i ordinarie verksamhet. Genom detta kan utvecklingsarbete och samverkansstrukturer utvecklas för att sedan implementeras i ordinarie verksamhet eller kunskap och erfarenheterna tas tillvara inom verksamhet finansierad av förbundet.

Beslutad budget och utfall för uppdrag 1

Budget 4 487 000 kr, utfall 4 252 254 kr.

Uppdrag 2

Stödja metod- och kunskapsutveckling samt förbättrad samverkanskultur.

Verksamhet

Samordningsförbundet ska verka för förstärkning av samverkan och utgöra forum för kunskapsöverföring, metodutveckling och information genom att kartlägga, identifiera och visa på problem/möjligheter i samarbetet mellan myndigheterna. Samverkan ska främjas och utvecklas genom att stödja myndigheternas arbete med hur erfarenheter tas till vara på bästa sätt och möjliggöra gemensamma.

Beslutad budget och utfall för uppdrag 2

Budget 45 000 kr, utfall 131 638 kr.

Kostnadsfördelning mellan administration och individinriktade insatser respektive strukturövergripande insatser.

Individinriktade insatser 74 %

Strukturövergripande insatser 3 %

Administration 23 %

1.4.1. Uppföljning och resultat för individinriktade insatser

Resultaten i delårsredovisning 2019 visar att Samordningsförbundet har nått samtliga mål. Därmed har uppdraget att stödja medlemmarnas arbete att förbättra för individer i behov av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering att närma sig eller nå egen försörjning uppfyllts.

Deltagare: Under 2019 har förbundets individinsatser stöttat 430 deltagare.

Av de 430 registrerade deltagarna är:

- 78 % nya deltagare
- 1 % nya anonyma deltagare
- 60 % kvinnor och 40 % män

VW ES CM JAD S

- 36 % bland de nya deltagarna är yngre än 30 år
- 25 % bland de nya deltagarna har haft offentlig försörjning i mer än 3 år
- 46 % bland de nya deltagarna har en grundskoleexamen eller lägre som högsta avslutade utbildningsnivå
- 46 % av de nya deltagarna har någon form av eftergymnasial utbildning

Totalt har 189 individer skrivits ut från individinriktade insatser under perioden.

- Av dessa är 45 deltagare, det vill säga 24 %, fått arbete, studier eller arbetssökande.
- Av dessa är 73 deltagare, det vill säga 39 %, i fortsatt rehabilitering
- Av dessa har 53 deltagare, det vill säga 28 %, fått allvarligt försämrat hälsoläge och är sjuka
- Övrigt (föräldraledighet, flytt och utan mätning) 18 deltagare

1.4.2. Uppföljning och resultat för strukturövergripande insatser

I de strukturinriktade insatserna är antalet deltagare 342. Samordningsförbundet finansierar strukturövergripande insatser för att stärka samverkan mellan myndigheterna och för att öka kunskapen om olika gruppers behov av arbetslivsinriktad rehabilitering. Dialog och kommunikation är den vanligaste insatsen. Även de strukturövergripande insatserna syftar ytterst till att ge stöd till individer men resultatet kan inte avläsas på individnivå annat än som antal deltagare i en insats.

Beskrivning av de strukturövergripande insatserna:

- Dialog och kommunikation avser fördjupade insatser mellan flera myndigheter i syfte att sprida information, förenkla processer, gemensam kompetenshöjning, underlätta det gemensamma arbetet etc.
- Utbildning avser utbildningsinsatser inom specifika områden såsom diagnoser, förhållningssätt, metoder etc. Här finns också myndighetsgemensamma konferenser med bredare ansats.
- Kartläggning innebär till exempelvis kartläggning av individer som får en viss form av ersättning från sjukförsäkringen eller utredning kring vilka rehabiliteringsinsatser som olika målgrupper behöver framöver. Även kartläggning av samverkansorganisationernas och personalens behov av utbildning och kompetensutveckling registreras här.

Förbundet har registrerat sammanlagt 4 strukturövergripande insatser under 2019.

Förbundet hade budgeterat att nå drygt 275 deltagare med information, dialog, frukostmöten, utbildning med mera. Det verkliga antalet blev dock drygt 342 deltaganden.

VW SS AM AB E

1.5 Styrelsens arbete under året

1.5.1 Ägarsamråd

Den 5 april 2019 hade samtliga Samordningsförbund i Örebro län ett ägarsamråd. Samtliga Förbund redovisade kort om pågående insatser och mötet avslutades med dialog.

1.5.2 Förbundets styrelse:

Samordningsförbundets styrelse har under 2019 sammanträtt vid 6 protokollförda möten. Därtill har styrelsen haft två planeringsdagar för verksamhetsplanering. Vid verksamhetsplaneringen den 2019.03.22 och 2019.11.08 deltog också beredningsgrupp.

Beslutande i Samordningsförbundet styrelse 2019

- Inger Trodell Dahl, ordförande
- Annica Moberg, vice ordförande
- Erling Johansson, Ledamot
- Liisa Ejdenwik, ledamot, ersattes, 2019.12.12 med Gunilla Kanrell
- Kristian Berglund, ledamot
- Veronica Wallgren, ledamot
- Anette Schön, ledamot

Ersättare

- Ebba von Schéele
- Jan Engman
- Siv Ahlstrand
- Ulla Strauss
- Linda Matstoms
- Ulrika Björklund, ersattes 2019.11.01 med Olle Isacson
- Anna-Liisa Törmänen

Ständig adjungerad till förbundets styrelsemöten är
Raéd Shaqdi, förbundschef

1.5.3 Beredningsgruppen

Beredningsgruppen utgör ett fristående stöd i beredning av förslag till beslut. Det är förbundschefen som är sammankallande och gruppen består av representanter från förbundsmedlemmarna och är ett stöd till förbundschefen. Gruppen har även till uppgift att informera samt förankra i den egna organisationen. Beredningsgruppen fungerar även som styrgrupp till de av förbundet finansierade insatserna.

Utsedda representanter

- Askersund kommun, Johan Prabin och Hans Carlsson samt Göran Richter som ersättare
- Hallsbergs Kommun, Sandra Leontiou och Marie Fredriksson samt Maria Johansson Engdahl som ersättare
- Kumla kommun, Malin Bäcklund och Maria Israelsson samt Gabriella Mueller Prabin som ersättare
- Laxå kommun, Jessica Vidberg och Pierre Sahlin som ersättare
- Arbetsförmedlingen, Sara Axén och Claes Hagelvik som ersättare
- Försäkringskassan, Erika Karlsson och Cecilia Törnkvist som ersättare.
- Region Örebro län, Lennart Svärd och Ulrika Björklund, ersättare är Sirpa Ljung.

VW

1.5.4 Kansli

I kansliet arbetar en förbundschef som är heltidsanställd i Kumla kommun och utlyrd till förbundet. I arbetsuppgifterna ingår bland annat att inom förbundet ansvara för att styrelsens beslut verkställs och att dessa följs upp, att leda och samordna förbundets verksamhet, att stödja verksamhetsutveckling och samverka mellan parterna, att arbeta med information och förankring samt att ansvara för den ekonomiska förvaltningen.

Under 2019 har kansliet arbetat med att genomföra styrelsens beslut att starta och utveckla olika insatser. Insatserna följs upp med registreringar i Statens uppföljningssystem. Förbundschefen har arbetat med att bygga upp ett omfattande kontaktnätverk samt haft dialog med olika lokala aktörer i området dels inom medlemsorganisationerna men även lokala externa aktörer ex Coompanion, Sociala Arbetsintegrerande företag m.fl.

Förbundet har en hemsida som uppdateras löpande. År 2017 startade förbundet sin Facebooks sida. Total antal följare av sidan är 120. Räckvidd för de olika inläggen varierar mellan 50 och 210 visningar.

1.5.5 Revisorer

Samordningsförbundets årsredovisning med räkenskaper samt styrelsens förvaltning ska granskas av revisorer för varje medlems räkning. Revisorerna utses av medlemmarna.

Utsedda

- På uppdrag av staten revisor Svante Engquist, auktoriserad revisor, KPMG AB
- På uppdrag av Region Örebro län Gunilla Carlsson.
- På uppdrag av kommunerna i Sydnärke Per Ager

Revisorerna har Jennie Fernros från revisorsfirman FREVEKO AB som sakkunnigt biträde.

Vid revision tillämpas bestämmelserna i 26§ (203:1210) i lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser

1.5.6 Verksamhetsutveckling

Samarbeten har även pågått mellan Samordningsförbunden regionalt och nationellt med bland annat nationella möten anordnade av NNS (Nationella nätverket för samordningsförbund) och NR (Nationella rådet). Förbundsordföranden är sedan april 2018 invald i NNS styrelsen och tillsammans med förbundschefen deltar i dess styrelsemöten. På länsnivå genomfördes 8 regionmöten med Samordningsförbunden i Örebro län som främst har handlat om att hämta in erfarenheter och förberedelse till rehabiliteringsmässan.

2. Driftsredovisning

Belopp tkr	Utfall jan-dec 2019	Aktuell budget jan-dec 2019	Avvikelse utfall - budget	Bokslut helår 2018
Nettokostnad	324 652	372 261	-47 609	-79 339
Bidrag/intäkt	6 049 407	6 381 261	-331 854	5 740 056
Resultat	323 481	370 761	-47 280	-80 480
Utgående eget kapital	1 122 774	1 256 054	-133 280	799 293
Likvida medel	1 805 474	1 766 084	39 390	1 816 561

3. Resultaträkning

Belopp i kr.	Not	2019-01-01	2018-01-01
		-2019-12-31	-2018-12-31
Verksamhetens intäkter	1	6 049 407	5 740 056
Verksamhetens kostnader		-5 724 755	-5 819 395
Avskrivningar			
Verksamhetens nettokostnad		324 652	-79 339
Verksamhetens resultat		324 652	-79 339
Finansiella intäkter			-
Finansiella kostnader		-1 171	-1 141
Resultat efter finansiella poster		323 481	-80 480
Extraordinära poster		-	-
Årets resultat		323 481	-80 480

4. Balansräkning

Belopp i kr.	Not	2019-12-31	2018-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgång		-	-
Omsättningstillgångar			
Fordringar	2	864 171	3 165 370
Kassa och bank		1 805 474	1 816 561
Summa omsättningstillgångar		2 669 645	4 981 931
Summa tillgångar		2 669 645	4 981 931
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Årets resultat		323 481	-80 480
Övrigt eget kapital		799 293	879 773
Avsättning			
Avsättningar för pensioner			-
Skulder			
Långfristiga skulder			-
Kortfristiga skulder	3	1 546 872	4 182 638
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		2 669 645	4 981 931
Ansvarsförbindelser		-	-

5. Kassaflödesanalys

Belopp i kr.	2019-12-31	2018-12-31
Årets resultat	323 481	-80 480
Justering för ej likviditetspåverkande poster		
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	323 481	-80 480
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	2 301 199	-30 456
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-2 635 767	353 476
Kassaflöde för den löpande verksamheten	-334 568	323 020
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	-
Årets kassaflöde	-11 087	242 540
Likvida medel vid årets början	1 816 561	1 574 021
Likvida medel vid årets slut	1 805 474	1 816 561

6. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning i tillämpliga delar..

7. Noter

Not 1. Verksamhetens intäkter

	2019-12-31	2018-12-31
Driftbidrag från staten	2 633 000	2 787 000
Driftbidrag från Askersunds kommun	273 459	287 479
Driftbidrag från Hallsbergs kommun	384 223	409 132
Driftbidrag från Laxå kommun	136 778	145 063
Driftbidrag från Kumla kommun	522 039	551 826
Driftbidrag från landsting/region	1316500	1 393 500
EU-medel och andra bidrag, Tillväxtverket	783 408	166 056
Övriga intäkter	-	-
Summa	6 049 407	5 740 056

Not 2. Fordringar

	2019-12-31	2018-12-31
Övriga fordringar	94 093	2 632 999
Skattekonto	-	-
Momsfordran	371 694	346 430
Förutbetalda kostnader	18 384	19 885
Upplupna intäkter	380 000	166 056
Summa	864 171	3 165 370

Not 3. Kortfristiga skulder

	2019-12-31	2018-12-31
Leverantörsskulder	1 480 965	1 425 065
Revision	56 000	56 000
Student consulting, administrativt stöd december	-	14 947
Arbetsförmedlingen upplupen lön december	-	41 043
Elkostnad december	9 907	12 584
Askersunds kommun	-	273 459
Laxå kommun	-	136 778
Hallsbergs kommun	-	384 223
Kumla kommun	-	522 039
Region Örebro län	-	1 316 500
Summa	1 546 872	4 182 638

Not 4. Räkenskapsrevision

Total kostnad för räkenskapsrevision 2019 var 60 595 sek.

Varav 52 295 sek är kostnad för sakkunnigas granskning av räkenskaperna.

Kostnaderna för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring delårsrapport samt årsredovisning för räkenskapsår 2019

8. Eventuella tilläggsupplysningar

Sammanställning av utfall och budget 2019

Insatser	Budget 2019	Utfall 2019	Differens
Mottagningsteam	-1 311 000	-1 051 782	259 218
Coachingteam Sydnärke	-3 176 000	-1 827 867	1 348 133
Coachingteam - Växa		-1 372 605	-1 372 605
Mässa	-30 000	-26 547	3 453
Gemensam samverkansdag	-15 000	-15 000	0
Behovsinventering		-90 091	-90 091
Summa insatser	-4 532 000	-4 383 892	148 108
Styrelse	-302 000	-397 389	-95 389
Kansli	-1 175 000	-943 474	231 526
Summa kansli och styrelse	-1 477 000	-1 340 863	136 137
Totalt	-6 009 000	-5 724 755	284 245
Intäkter/medlemsavgifter	5 266 000	5 265 999	-1
EU-medel och andra bidrag	1 115 261	783 408	-331 853
Intäkter/övriga intäkter			
Finansiella intäkter/kostnader	-1 500	-1 171	329
Resultat	370 761	323 481	-47 280

VW SS OMA Joo S

9. Styrelsens beslut

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning.

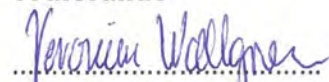
Styrelsen beslutar att föra över det ackumulerade överskottet om 1 122 774 kr till nuvarande årsbudget 2020.

(Då varje ledamot sitter på personligt mandat ska de inte skriva under i egenskap av representant för en myndighet, utan från sin roll i Samordningsförbundets styrelse.)

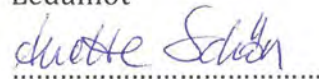
Datum:.....2020.03.20.....

Inger Trodell Dahl
Ordförande

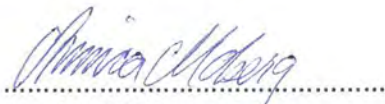
Veronica Wallgren
Ledamot

Anette Schön
Ledamot

Erika Karlsson
Ledamot

Annica Moberg
Vice ordförande

Erling Johansson
Ledamot

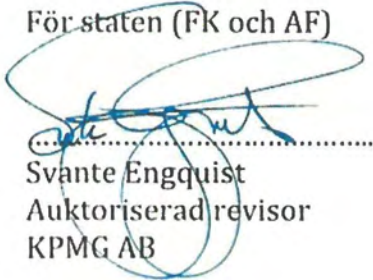
Gunilla Kanrell
Ledamot

10. Revisorernas påteckning

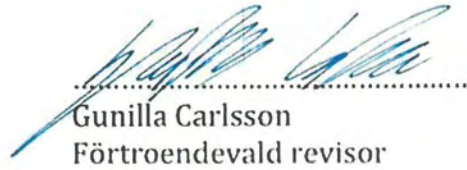
Revisionsberättelsen har angivits 2020-03-20

För staten (FK och AF)

.....
Svante Engquist
Auktoriserad revisor
KPMG AB

För Region Örebro län

.....
Gunilla Carlsson
Förtroendevald revisor

För Kommunerna i Sydnärke

.....
Per Ager
Förtroendevald revisor för kommunerna Askersund, Hallsberg, Kumla och Laxå

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Samordningsförbundet Sydnärke, org. nr 222000-2600
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen
Regionfullmäktige Örebro län
Fullmäktige i Askersund kommun
Fullmäktige i Hallsberg kommun
Fullmäktige i Kumla kommun
Fullmäktige i Laxå kommun

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Samordningsförbundet Sydnärke för år 2019.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av samordningsförbundets finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat för året enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att resultaträkning och balansräkning för förbundet fastställs.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *De förtroendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisors sed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera förbundet, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

f
G.C.

Som del av en revision använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om förbundets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett förbund inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt lagen om finansiell samordning, kommunallagen och därmed enligt god revisionssed för kommunal verksamhet i Sverige. Vi ansvarar för att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Vi har biträtt i vår granskning av ett sakkunnigt biträde.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Sydnärkes Samordningsförbund för år 2019.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i Sydnärkes samordningsförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Vi tillstyrker att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot förbundet.

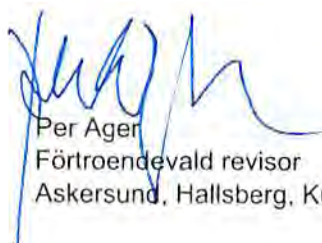
Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

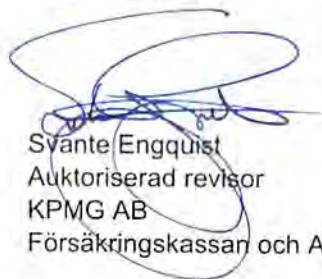
Hallsberg den 20 mars 2020

Gunilla Carlsson
Förtroendevald revisor
Region Örebro län

Per Ager
Förtroendevald revisor
Askersund, Hallsberg, Kumla och Laxå kommuner

Svante Engquist
Auktoriserad revisor
KPMG AB
Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen

FREVEKO

Rapport från Freveko AB

Avseende 2019 års revision av Samordningsförbundet Sydnärke

2020-03-20

Innehållsförteckning

- 1) Revisionens inriktning
- 2) Resultatanalys
- 3) Balansanalys
- 4) Revisionen
- 5) Förbättringsförslag
- 6) Sammanfattande revisionell bedömning

Bilaga 1 - Ordförklaring

Bilaga 2 - Trafikljus

FREVEKO

Inledning

I den här rapporten presenterar vi det revisionsarbete som vi har utfört avseende 2019 års revision. Syftet är att ge er en bättre bild av vår revision av förbundets räkenskaper, dess interna kontroll samt styrelsens och förbundschefens arbete och de iakttagelser som vi har gjort under arbetets gång.

Rapporten innehåller både våra förslag på utvecklingsområden och områden där vi bedömt att förbundet har en bra intern kontroll. Kopplat till de utvecklingsområden som vi har identifierat hittar ni även våra förslag på hur ni kan arbeta med dessa framöver.

Vi har även sammanfattat de frågeställningar som vi tycker är väsentliga att beakta i ert framtida styrelsearbete.

Jennie Fernros

Auktoriserad revisor

jennie.fernros@freveko.se

072-467 69 97

Mia Karacs

Revisorsassistent

mia.karacs@freveko.se

072-467 69 95

